robert plant • antony • joan as police woman • terry callier • kultur shock

ROLL

ROLL 119

112480 **haziran** 2007/06 **5 YTL**

BEASTIE BOYS

BÜLENT ORTAÇGİL • COCOROSIE • DIRTY THREE • PEYK • BRYAN FERRY • DJ STYLE-IST • VEGA + MANGA

ISSN: 1307-4628

12 ADIMLIK PROGRAM
(SENİ TERK ETMEK İÇİN BEBEĞİM)

12 adımlık bir programım var
Seni terk etmek için bebeğim
Yoruldum inip çıkmaktan merdivenleri
Yapamayacağım daha fazla bunu
12 adımlık bir programdayım
Seni terk etmek için bebeğim

Adım bir, resmini paramparça edeceğim
Adım iki, şöyle bir odanın içinde yürüyeceğim
Adım üç, kapıdan çıkacağım
Adım dörtte seni yalnız bırakacağım
12 adımlık bir programdayım
Seni terk etmek için bebeğim

Adım beş, yepyeni bir argo yapıştıracağım dilime
Adım altı, bir çuval dolusu hile
Adım yedi, eğer çok geç değilse
Yardım edecek beni adım sekize geçirmeye
12 adımlık bir programdayım
Seni terk etmek için bebeğim

Ağzıma bir parmak bal çalman yeterdi
Beni hoş tutmak için, sana öyle vurgun
Bak şu kollarıma, iz bulamayacaksın asla
Ben acıdan kıvranıyordum bebeğim
Seni sırtımda taşırken

Adım dokuzda akşam yemeği yiyecek
bir yer bulacağım
Adım on, biz içeri girdikten sonra başlayacak
Cennetten düşmüş bir mucize olacak
Eğer 11'e geçebilirsem
12 adımlık bir programdayım
Seni terk etmek için bebeğim

Seni terk edemem bebeğim
Gitmene müsaade edemem
Terk edemem seni sevgilim
Bırakamam seni sevmeyi, bırakamam...

MARIE PROVOST

Mary Provost'un daha güzel gözüktüğü
olmuştu elbette
Polisler boş göğüs kafesinin
etrafına çöreklendiğinde
Ucuz bir otelde
Batı Hollywood'da Temmuz'un 29'unda
Oracıkta yatıyordu
İki ya da üç haftadır
Komşuları ses duymadıklarını söylüyorlardı
Konuşamayan o aç gözlerse
Köpeciklerin de yemek zorunda olduğunu

Muzafferdi
Köpeğinin akşam yemeği oluverdi
Bence bu kadarını da hak etmemişti
(Ama şimdi bakıyorum da) Ah zavallı Mary

Mary Provost bir film kraliçesi
Sessiz sinemanın gizemli meleği
Rüzgâr gibi eserdi
Ülkenin genç erkekleri titrerdi
Mary sahnede gözüktüğü gibi
Buralara New York'un batısından gelmişti
Ne zaman sesli filmler çekildi
Mary'nin de yıldızı sönüverdi
Halkı Mary'e yürü bakalım dedi
New York'a gerisin geri
O haplar da uyumasına yardım edemedi
Geceler uzadıkça uzadı
Günler bomboş geçmeye başladı
Tümden iniştir ilerisi
Bir kez zirveyi geçmeyegör
Mary hazırlandı son uykusuna ebedi

Polisler içeri girdiler
Ve baktılar altı üstüne gelmiş etrafın
Bulduları
Mary'nin küçük dachshund'unun marifeti oldu
Şu aç küçük dachshund'un

Zavallı Mary, zavallı Mary, zavallı zavallı Mary…

TANIRDIM GELİNİ

Gelin baktı fotoğrafa • İçindeydi annesinin gelinliğinin • O da evlenirken giymişti • Üzerinden nereden baksan 27 sene geçmişti • Azıcık modelini değiştirmişlerdi • Fena da olmamıştı hani • Bütün gece boyunca dikiş dikseler de • Tam vaktinde bitirmişlerdi •• Şimdi babasının kolunda • Koridorda yürüyor • Göz göze geliyoruz • Gizlice gülümsüyor bana • Belki çok eski moda gelecek ya • Eskinden yakın arkadaştık işte • Ama bugün baktığı gibi • Hiç bakmamıştı geçmişte •• Gözümün önünde hâlâ • O dar blucinin içinde • Yuvarlıyor parasını • Müzik kutusunun içine • Fırıl fırıl dönerken top • Görmeliydin nasıl dansa koyulduğunu •• Tanırdım gelini • Rock'n'roll'cu olduğu zamanlardan •• Gururlu baba, küçük kızına en iyisini vermek istiyor yalnızca • Bu yüzden yatırmış binliği mazbut aşıkların yuvasına • Törene başarısız bir girişim diyebilirdin ama • 150 davetli için alelacele bir manzara •• Hadi bir de damada göz atalım • Pişmiş kelle gibi sırıtıyor • Kollarını sallıyor sağa sola • Gözlerinde mânâsız bakışlarla • Gerçekten iyi bir işi var • Kılık kıyafetiyle kravatı da fena değil hani • Ama hâlâ hatırlıyorum ben • Bizim kızın iki kez üst üste ona • Bakmayacağı zamanları •• Tanırdım gelini • Rock'n'roll'cu olduğu zamanlardan •• Gözümün önünde hâlâ • Çocuklarla içip • Kalplerini kırması • Sanki birer oyuncaklarmış gibi • Midilliye binerdi eskiden • Dolanırdı etrafta keyfine •• Gözümün önünde hâlâ • Walkman'iyle • Aşağı yukarı zıplaması • En sevdiği şarkı eşliğinde • Hâlâ hatırlıyorum gürültü ister hallerini • Sıçrayıp dans ederek • Köşedeki serserilerle • Parti yapıp • Çekip gitmek istediği zamanları •• Tanırdım gelini • Rock'n'roll'cu olduğu zamanlardan

nick lowe

BÜTÜN ERKEKLER YALANCIDIR

Tüm erkekler, tüm erkekler yalancıdır,
Sözleri değmez yıpranmaktan fazlasına
Hey kızlar, getirin şu paslı kerpeteni, çekmek için şu dişi,
Bütün erkekler yalancıdır, işte gerçek budur

Hatırlar mısınız Rick Astley'i?
Hani ucube bir hit'i vardı.
Derdi ki, seni asla terk etmem ya da yüzüstü bırakmam
O dallamanın bir şaklaban olduğunu söylemek için buradayım ben
Bu yemini ettiğinde daha çocuk olduğu halde,
Her şeyine iddiaya girerim
Şimdi de aynı lafları edeceğine

Tanrının yaratıkları arasında erkek olmalı
En yapış yapış ve kayganı
Hep gözümün önünde Adem Baba, maymun gibi üstü başı
Uzattığı minik bıyığın arkasında, hilebaz bir barbar
O kişidir ki yuttuğu kelimeyle boğulmayan
Kendi hikâyesini düzgün kılmak için çabalar

Türkçesi: Aksoy İlker

ROLL
119
haziran '07

09 Kultur Shock
12 Terry Callier
18 Robert Plant
22 CocoRosie
23 Antony & The Johnsons
28 Joan As Police Woman
30 Bryan Ferry
32 Dirty Three
36 Peyk
38 Vega & Manga
39 Bülent Ortaçgil
42 DJ Style-ist
57 Beastie Boys

04 Ajans
16 ÖSS
34 Halkla ilişkiler
35 Ses ile Gölge Tuncer Erdem
46 Gayd
49 Kıraathane
50 Kısa dalga

The National, Loney Dear, Battles, Feist, Ian Anderson, Kings Of Leon, The Clientele, Elvis Perkins

52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Amy Spangler, Arslan Eroğlu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Başar Uğur, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cenk Tarhan, Cüneyt Cebenoyan, Çağdaş Önder, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Defne Çorbacıoğlu, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Harun İzer, Haziran, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, Hüseyin Ustaoğlu, İlker Aksoy, Kaan Pamuk, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pelin Batu, Pelin Özer, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sinan Kolat, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yalçın Tosun, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen **baskı:** Mikado Matbaacılık ve Tic. Ltd. Şti. [İmamçeşme Caddesi G/47 Sokak no: 6 Seyrantepe - İstanbul Tel: 0.212.289 27 93] **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Mayıs 2007 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0.212.251 87 67 **e-mail** rolldergisi@yahoo.com **abonelik** expressroll@gmail.com **yıl** 11 **sayı** 119 **haziran** '07 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazişleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0.535.576 21 11)
ISSN 1307 - 4628
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Doğru melodi, doğru dans

- Bazen herkesin gizli bir anahtar cümlesi vardır diye düşünüyorum Friedrich. Kişinin hayatının merkezinde, mit haline gelen bir motif olduğuna inanıyorum. Çocukluğumda, benim "çok parlak bir istikbali olan bir delikanlı" olduğumu söyleyen biri vardı. Bu cümleye bayılırdım. Binlerce kez kendi kendime mırıldanırdım. Kendimi bir tenor yerine koyar ve şarkı gibi söylerdim. Bu sözler şimdi bile beni etkiliyor!
- Peki bu istikbali parlak delikanlıya ne oldu?
- Ah, işte bu soru! Bunu çok düşündüm. Ne oldu o delikanlıya? Artık istikbal falan olmadığını biliyorum. İstikbal tükendi bitti!
- İstikbal derken tam olarak ne kastettiğinizi söyleyebilir misiniz? Hedeflerinize varamadınız mı?
- Artık vardığım hedeflerin sahte hedefler olduğuna inanıyorum. Sık sık yolumu şaşırdığımı düşünüyorum. Eski hedefler artık işe yaramıyor, yenilerini de icat edecek halde değilim. Hayatımın nasıl aktığını düşündükçe, kendimi ihanete uğramış ya da oyuna gelmiş gibi hissediyorum. Sanki hayatım boyunca yanlış melodiyle dans edip durmuşum.
- Melodi doğruymuş Joseph, ama dans yanlışmış.
- Doğru melodi, ama yanlış dans mı? Sizce istikbal sözünü yanlış mı yorumladım?
- Parlak sözünü de yanlış yorumladınız Joseph.
- Anlayamıyorum. Daha açık konuşabilir misiniz?
- Belki de kendi kendisiyle daha açık konuşması gereken sizsiniz. Son birkaç gün içinde, felsefi tedavimin, kendi içindeki sesi dinlemek olduğunu anladım. Bunu nasıl tanımlamıştınız siz?
- Baca temizleme. İnsanın kapaklarını açması, beynini havalandırarak zihnini rahatsız eden düşüncelerden arınması.
- İyi bir metafor. Belki biz de bu yöntemi kullanabiliriz. Siz, örneğin o istikbali parlak delikanlı hakkında baca temizlemeye çalışabilir misiniz?
- Amacım, hedeflerim, yaşamayı anlamlı kılan her şey şu anda çok saçma geliyor. Bu saçmalıkların peşinden nasıl koştuğumu, bir daha gelmeyecek bir hayatı bunlar için nasıl harcadığımı düşündükçe, korkunç bir ümitsizlik çöküyor içime.
- Ya neyin peşinde koşmalıydınız peki?
- En kötüsü de bu ya! Hayat, doğru cevapları olmayan bir sınav. Her şeyi yeniden yaşama şansım olsaydı, yine aynı şeyleri yapar, aynı yanlışları tekrarlardım. Geçen gün tam da bir romana konu olacak bir hikâye geldi aklıma. Keşke yazabilsem! Tatmin olmadığı bir yaşam süren orta yaşlı bir adamın karşısına bir cin çıkar ve ona yeniden başlama fırsatı verir. Üstelik bir önceki yaşamında yaptıklarını olduğu gibi hatırlayabilecektir de. Tabii adam bu fırsatın üzerine atlar. Ama sonunda şaşkınlık ve korkuyla fark eder ki, eski yaşamının tıpkısını yaşamaktadır. Aynı seçimleri yapmakta, aynı yanlışları tekrarlamakta ve aynı sahte hedeflere ve tanrılara sarılmaktadır.
- Yaşamınızdaki bu hedefler nereden geldi? Nasıl seçtiniz onları?
- Hedeflerimi nasıl mı seçtim? Seçmek, seçmek; en sevdiğiniz sözcük bu, değil mi! Sorunuzu ne yönden düşüneceğimi bilemiyorum.
- Düşünmeyin. Yalnızca bacayı temizleyin!
- Hedefler mi? Hedefler kültürün içindedir, havanın içindedir. Onları solursunuz. Beraber büyüdüğüm bütün delikanlılar aynı hedefleri soludular. Hiçbirimiz kendimize hedef belirlemeye çalışmadık. Onlar zaten önümdeydi, zamanımın, arkadaşlarımın, ailemin doğal sonuçlarıydı.
- Ama bunlar sizin işinize yaramamış Joseph.
- Bireyler yaşamlarındaki hedefleri bilinçli olarak seçmezler: Bunlar tarihin rastlantılarıdır, öyle değil mi?
- Yaşamınız sizin elinizde değilse, varlığınızı rastlantıya bırakmışsınız demektir.
- Kimse böyle bir özgürlüğe sahip değil. Zamanınızın, kültürünüzün, ailenizin kurduğu perspektiflerin dışına çıkamazsınız.
- Bir zamanlar bir bilge mükemmeli yakalamak isteyen müritlerinin ana ve babalarından kopmaları gerektiğini söylemişti. İşte bu, istikbali parlak bir delikanlı için dev bir adım olabilirdi! İşte bu, doğru melodiyle doğru dansı yapmak olurdu.
- Doğru melodiyle doğru dans! Friedrich, böyle bir konuşma yapmak için ben de büyük bir arzu duyuyorum, ama içimdeki ses bana şu soruyu sorup duruyor: Bununla bir yere varıyor muyuz?

Nihayet istediğim gibi bir konuşma oldu, düşündüklerimi fazlasıyla kanıtlayan bir konuşma. Karşımdaki adam kültürünün, durumunun, ailesinin ağırlığıyla yere yapışmış bir adam. Kendi iradesi diye bir şey olduğunu unutmuş. Konformizmle öylesine yoğrulmuş ki, ona seçim yapmak diye bir şey olduğunu söylediğimde, başka bir dilden konuşuyormuşum gibi baktı yüzüme. En önemli kavramları erken bir yaşta yakalamasına rağmen, bunları görecek görüşler geliştirmemesi ne garip! Hepimiz gibi o da "istikbali parlak bir delikanlı" imiş, ama bu istikbalin gerçek anlamını hiç anlayamamış. Büyüyememiş, üzerindeki deriyi çıkartıp atamamış. Onun için ümit var mı? En azından doğru konuları düşünüyor ve dinsel aldatmacalara sığınmıyor, ama duyduğu korku çok fazla.

Hâlâ "Yeraltından Notlar" adlı o garip kitabın etkisi altındayım. Dostoyevski "dostlardan başkasına anlatılamayacak şeyler vardır" diye yazıyor. Bazı şeyler dostlara bile anlatılmamalı; bir de insanın kendisine bile anlatmaması gereken şeyler var! Bunlar Joseph'in kendine bile asla anlatamadığı, ama içinde kopan fırtınalar.

Yaşayan felsefeyi seviyorum! Ham deneyimden işlenen felsefeyi seviyorum! Ama uygulamalı felsefe zamanı henüz olgunlaşmış değil. Ne zaman olacak? Bundan elli yıl, yüzyıl sonra mı? İnsanoğlunun bilgiden korkmadığı, zayıflığını ahlâk kuralı kisvesi altında saklamayacağı, zincirini kırma cesaretini bulduğu zamanlar da gelecek. İşte o zaman, insanlar yaşayan bilgeliğe açlık duyacak. Söylenmesi gereken başka şarkılarım da var. Kafam pek çok melodiye gebe ve Zerdüşt beni her zamankinden daha yüksek sesle çağırıyor.

Irvin D. Yalom,
"Nietzsche Ağladığında"

Bizim kültürümüzde kapı "açmak" için değil, "kapatmak" için değil, "kapatmak" içindir; öyle olmasa "kapı" değil, "açı" da diyebilirdik. **MURAT BELGE** *(Radikal'deki "PKK ve Silahlı Mücadele" başlıklı köşe yazısından)*

Faşizm konuşma yasağı değil, söyleme mecburiyetidir. **ROLAND BARTHES**

"Evet, dinliyorum seni." "Dinliyorsun, ama masal dinler gibi!" "O zaman bir sigara yakalım!" dedi İlknur. "Sigara içerken masal dinlenmez, değil mi?" **ORHAN PAMUK**, Cevdet Bey ve Oğulları

Keman: Bir atın kuyruğunu bir kedinin sakatatlarına sürerek insan kulağını gıdıklayan bir müzik aleti **AMBROSE BIERCE**, Şeytanın Sözlüğü

Yoksulların gerçek trajedisi şu ki, keseleri ancak karınlarını doyurmaya yetiyor. Güzel günahlar da, güzel nesneler gibi, zenginlerin harcıdır. **OSCAR WILDE**, Dorian Gray'in Portresi

Devendra Banhart - Oasis, Will Oldham - Mariah Carey, The Concretes - Take That, Luna - Paula Abdul, Jim O'Rourke - Spice Girls... Bu isimler birbiriyle nasıl eşleşmiş diye şaşırmayın, alternatif müziğin en kalburüstü şarkıyazarı ve grupları yazın çıkacak **"GUILT BY ASSOCIATION"** adındaki toplamada pop ve rock dünyasının en meşhur şahsiyetlerinin şarkılarını cover'layacak.

"Proxima Estacion: Esperenza" albümü çıkalı tam altı sene olmuş! Artık yeni bir tam albümün vaktidir, diye düşünen **MANU CHAO**, üçüncü solosunun hazırlıklarını tamamlamak üzere. Beastie Boys'la çalışan Mario Caldato ve Red Hot Chili Peppers'la çalışan Andrew Scheps'in teknik destek sağladığı yeni albümün ilk şarkısı manuchao.net sitesinde görücüye çıktı: "Rainin' In Paradize" üstelik beleş indirilebiliyor.

ART BRUT'nün içinde "Direct Hit", "People In Love", "I Will Survive" gibi yepyeni şarkıları bulunan "It's A Bit Complicated" adındaki ikinci albümü bu ay içinde yayınlanıyor. Prodüktör, daha evvel Kasabian, The Futureheads ve Franz Ferdinand'la da çalışan Dan Swift.

Canlandırdığı Borat ve Ali G gibi karakterlerle şöhret olan **SACHA BARON COHEN**, biyografik bir filmde **FREDDIE MERCURY**'yi oynamak üzere yapımcılarla el sıkıştı.

Geçen ay Blur davulcusu **DAVE ROWNTREE**'nin İngiltere'deki yerel seçimlerde Marylebone belediye meclisi üyeliğine adaylığını koyduğunu duyurmuştuk. Seçimler bitti, İşçi Partili Rowntree, seçimi kaybetti.

"Yüzüklerin Efendisi"nin hobbit yıldızı **ELIJAH WOOD**, "The Passenger" adı verilen biyografik filmde **IGGY POP**'u oynayacak. Iggy projeye "OK"i vermiş, ama bir parçası olmak istemediğinin de altını çizmiş.

Wolf Parade/Frog Eyes üyesi Spencer Krug'un solo projesi olarak başlayan, sonrasında tam takım bir Montreal orkestrasına dönüşen **SUNSET RUNDOWN**'ın yeni albümü "Shut Up I Am Dreaming" ekim ayında çıkacak.

CLAP YOUR HANDS SAY YEAH, başrollerini John Malkovich, Tom Hanks ve oğlu Colin Hanks'in paylaştığı "The Great Buck Howard" adındaki film için bir dizi şarkı yazdı.

BEKLENEN ŞARKILAR

"Yeşilçam Şarkıları" serisi, üçüncü albüm "Yıldızların Altında"yla, belki en sağlam içerikle yoluna devam ediyor. Kalan Müzik'in derlemesine adını veren şarkıyı elbette Zeki Müren okuyor (albümde "Beklenen Şarkı" da mevcut), ardından Gönül Akkor, Neşe Karaböcek, Gönül Yazar, Seha Okuş hitleri patlatıyorlar. Ama asıl iş enstrümantallerde: "Arkadaş"la beraber, Yılmaz Güney'in "Acı"sının, "Umutsuzlar"ının müzikleri, Cahit Berkay'ın "Selvi Boylum Al Yazmalım"ı, Melih Kibar'ın "Hababam Sınıfı", Bora Ayanoğlu'nun "Yunus"u öyle kolay yan yana gelmez...

KATE BUSH birkaç sene evvel 2.5 milyon pound'a satın aldığı Devon'daki malikânesinde güvenlik önlemlerini abartınca komşularıyla başı derde girdi. Evin etrafındaki uyarı işaretlerinden, yoğun ışıklardan ve kameralardan rahatsız olan çevre sakinleri, çareyi şarkıcıyı belediyeye şikâyet etmekte buldu.

Kanadalı rocker'lar **HOT HOT HEAT**'in "Happiness LTD." adını taşıyacak yeni albümü eylülde çıkacak.

KLAXONS yeni single'ı "It's Not Over Yet"in B yüzü için Justin Timberlake'den "My Love"ı kaydetti.

The Charlatans'ın solisti Tim Burgess ile Creation Records'un kurucusu Alan McGee, bugünlerde Los Angeles'da, "Walk The Line"da Johnny Cash'i canlandıran Joaquin Phoenix ile Spacehog'dan Antony Langdon'ın grubu **THE LADY IS A TRAMP**'in albümünü kotarıyorlar.

NEW PORNOGRAPHERS yeni albümü "Challengers"ı ağustosta çıkarıyor.

Kayıtları epey meşakkatli geçen "Zeitgeist"ı temmuz başında yayınlayacak **THE SMASHING PUMPKINS** için bir tribute albüm hazırlığı var. Ayrıntılar belirsiz olsa da "şerefe" çalacak gruplar arasında şimdilik Panic! At The Disco, +44 ve The New Amsterdams'ın isimleri geçiyor.

Daha önce 72 farklı konser albümünü toptan basarak tarihe geçen **PEARL JAM** şimdi de son iki senedeki canlı kayıtlarını topladığı yedi CD'lik bir box-set yayınlıyor: "Live At The Gorge 05/06."

BABYSHAMBLES bugünlerde ikinci albümü için stüdyoya girmişken, **PETE DOHERTY** kendi adına akustik bir albüm kaydettiğini açıkladı –bu şarkılar büyük ihtimalle ikinci albümün ardından yayınlanacak.

FRANZ FERDINAND üçüncü albümü için Londralı rap'çiler **THE MITCHELL BROTHERS** ile çalışıyor.

İrlandalı rocker'lar **THE THRILLS**'in üç yıl önceki debut'sünü takip eden "Teenager" temmuzda çıkıyor.

Avrupa çapında epeyce hite imza atan İsveçli pop grubu **REDNEX** eBay'de açık artırmayla satışa çıkarıldı. Kendine 1.5 milyon dolar fiyat biçen grubu satın alacak kişi, yeni çıkacak albüm dahil grubun tüm hakları üzerinde tek söz sahibi olacak. İlgilenenler için ayrıntılar popbandforsale.com'da.

Elemanları bir süredir solo projelerle meşgul olan **RILO KILEY**, yaz sonu dördüncü stüdyo albümleri "Under The Blacklight" ile aramıza geri dönecek.

Bu seneki Coachella Festivali'nde sahne alarak uzun yıllardan sonra geniş kitlelerin karşısına çıkan **THE JESUS AND MARY CHAIN**'in yıl sonunda yeni bir albüm kaydedeceği dedikodusu kulaktan kulağa yayılıyor. Son stüdyo albümü "Munki"yi 1998'de yayınlayan gruba son konserde, sahnede "Just Like Honey" şarkısında Scarlett Johansson eşlik etti.

KAHROLSUN KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Sıfıryedi, sıfıryedi, sıfıryedi

07. 07. 07: Küresel ısınma ve iklim değişikliği belâsına karşı ses yükseltmek için, Al Gore'un "Uygunsuz Gerçek" filminin izdüşümünde, Live Aid, Live 8 geleneğine yaslanan Live Earth konserleri 7 Temmuz 2007'de düzenlenecek. Hem de ABD'den Brezilya'ya, Güney Afrika'dan İngiltere'ye, Türkiye'den (evet, İnönü Stadı) Japonya'ya kadar, yedi iklim, dört bucakta... Onlarca rock yıldızı, bir nevi "yeni başlayanlar için küresel iklim değişikliği" dersi anlatacaklar, hayranlarının ve tüm dünyanın dikkatini yaklaşmakta olan faciaya çekecekler... Umarız dikkat çekmekle kalmayıp açgözlülüğe ve tamahkârlığa, savaşını efendilerine ve petrol baronlarına, hükümetlere ve dev şirketlere karşı radikal bir mesaj haykıracaklar. Öğrendiğimize göre, bu konserlerde, (çuvaldızı kendine batır!) israftan kaçınan, alternatif enerji kaynaklarıyla farklı bir ses, ışık ve sahne düzeni tesis edilecekmiş... Bu ay içinde netleşecek programın ayrıntılarını Türkiyeli meraklılar, sözcü Şebnem Dönmez'in ağzından öğrenecekler. Eğer o gün İnönü'ye yolunuz düşmezse, televizyon başına çakılıp kalmak için birkaç sebep sıralayalım: Beastie Boys, The Smiths (valla), Franz Ferdinand, Pete Doherty, Madonna, Red Hot Chili Peppers, Roger Waters, Michael Jackson...

EFES PİLSEN ONE LOVE FESTIVAL 6

Parkorman, 15-16-17 Haziran 2007

UNDERWORLD

Cuma

IDLEWILD

BROOKLYN FUNK ESSENTIALS & HÜSNÜ ŞENLENDİRİCİ

Cumartesi

ORISHAS

AYHAN SİCİMOĞLU & LATIN ALL STARS

BEASTIE BOYS

Pazar

cirKus featuring Neneh Cherry

BİLETLER BABYLON GİŞE VE BİLETİX'TE.

pozitif
www.pozitif.info

biletix
Eğlenceye giriş biletiniz.

dream

parkorman

Number1

EFES Dünyası

EFES Pilsen
www.efeskeyfi.com

Efes İletişim Hattı 444 33 37

– Abi be, n'olur bir şarap parası versene be.
– Senin şarap sürecini takdir ediyorum. Ama bütün bozuklukları demin bahşiş diye verdim.
(Asmalımescit sokağında bir geceyarısı diyaloğu)

Göz okulundan önce başlar ses okulu / Körün biridir en bilge olanımız. **FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA**

Dans, müzik, zevk ve ötekilerin farkında olmak. İşte bunlar neo-liberalizme karşı ve insanlıktan yana buluşmanın sloganlarıdır. Biri bunları anlamıyorsa, ruhunun yerinde bir karton var demektir.
SUBCOMANDANTE MARCOS, Durito'yla Söyleşiler

Moda: Akıllıların hem alay ettikleri hem de boyun eğdikleri bir despot.
AMBROSE BIERCE, Şeytanın Sözlüğü

İleri sözcüğünün büyüleyiciliği evrensel hale gelmişse, bunun nedeni ölümün bize şimdiden daha yakından seslenmekte oluşu değil midir? **MİLAN KUNDERA**, Gülüşün ve Unutuşun Kitabı

ODEON'UN SAZI

Odeon arşivlerinde saklı kalan kayıtlar nihayet günyüzüne çıkıyor. Türk halk müziğinin altın değerinde kayıtlarından yapılan ilk derleme raflarda yerini aldı. Yine Odeon'un '70'lerde yayınladığı bir plaktan esinlenilerek "Harman" adı verilen derlemede Hacı Taşan'dan Ali Ekber Çiçek'e, Aşık Veysel'den Muharrem Ertaş'a, Muazzez Türüng'den Bedia Akartürk'e, başka yerde kolay bulunmayacak, yılların tozundan dumanından silkelenmiş 15 yorum var. Otuz-kırk sene öncesinden ses veren bu kayıtların devamı inşallah gelecek, Odeon müzik tarihimizde işgal ettiği öncü rolüne uygun davranacak.

Dokuzuncu stüdyo albümü "American Doll Posse"u yeni yayınlayan **TORI AMOS**, Andrew Lloyd Webber'in izinde, bittiğinde West End ve Broadway'de sahnelenecek bir müzikal yazmakla meşgul.

'60'ların meşhur ismi **THE ZOMBIES**, efsanevî albümleri "Odessey And Oracle"ın 40. yaşını –2004'te vefat eden Paul Atkinson dışında– tam kadro bir araya gelerek verdiği konserlerle kutladı.

UNKLE'ın yeni albümü "War Stories" temmuz başlarında yayınlanıyor. Albümden yayınlanacak ilk single Ian Astbury'li "Burn My Shadow" olacak.

BRYAN FERRY, geçtiğimiz aylarda Alman dergisi Welt am Sonntag'a "Leni Riefenstahl'ın filmlerini, Albert Speer'in binalarını ve Nazi törenlerini muhteşem bulduğunu" söyleyince, haliyle epey tepki toplamıştı. Her iki taraf inkâr etse de, Ferry'nin reklam kampanyasında yer aldığı Marks & Spencer'la kontratının yenilenmeme sebebinin bu olduğu iddia ediliyor.

Son albümünü dokuz sene evvel çıkaran Bostonlu rock grubu **BUFFALO TOM**, yedinci stüdyo albümü "Three Easy Pieces"i temmuzda yayınlıyor.

Goodie Mob ve daha ziyade Gnarls Barkley'le tanıdığımız **CEE-LO GREEN**, kendi plak şirketi Radiculture için çalışmalarını hızlandırdı.

Son yıllarda hipertansiyon ve şekerden mustarip olan 78'lik yıldız **BO DIDDLEY** Iowa'daki konserinden sonra inme gelince apar topar yoğun bakıma kaldırıldı, ama çok şükür, geçtiğimiz günlerde taburcu edildi.

GO-BETWEENS'in merhum Grant McLennan'ıyla Robert Forster'ının, grubu dağıttıkları 1989-2000 yılları arasında yaptıkları solo albümlerden seçtikleri en güzel şarkılar çift CD'lik bir retrospektifte toplanıyor. Albüme "Intermission" ismini, geçen sene mayıs ayındaki ölümünden önce McLennan koymuş.

Bugünlerde, Justin Timberlake'i de misafir edeceği yeni albümü üzerinde çalışan **MADONNA**, bir yandan da düşük bütçeli bir komediyle yönetmenlik kariyerine başlıyor. Yarım saatlik "Filth And Wisdom"ın senaryosu, şarkıcının hayatından bolca esinlenerek yazılmış. Live Earth konserleri yaklaşırken "Hey You" adında yeni bir şarkı da hazırlayan Madonna, şarkıyı liveearth.msn.com adresinden download'a açtı.

Yeni albümü "Black Rain"i mayısta yayınlayan **OZZY OSBOURNE**, memleketi Birmingham'da el üstünde tutuluyor: Kentte yeni açılan "Walk Of Stars" kaldırımına çakılan ilk yıldız kendisine ait.

BASEMENT JAXX New York'ta birkaç hafta geçirdi ve Yoko Ono, Lil' Louis ve Kudu eşliğinde yeni albümü üzerinde çalışmaya başladı.

SPOON'un yeni albümü adını –büyük ihtimalle– ünlü İtalyan fotoğrafçı Ugo Mulas'ın Amerikalı ressam-heykeltraş Lee Bontecou'nun 1963'te çektiği ünlü portresinin isminden alıyor: "Ga Ga Ga Ga Ga".

Children's Society Vakfı'nın **IGGY POP**'un "Lust For Life"ından esinlenerek tasarladığı bahçe, Seattle Çiçek Fuarı'nda ikinci oldu. Tasarımda bahçeye bir kanaldan akan sular şarkının temposuna uyarak akıyor. Iggy, böyle şeylere de ilham veriyor olmaktan gurur duyduğunu açıkladı.

Eski The Concretes şarkıcısı Victoria Bergsman, ilk solo albümünü **TAKEN BY TREES** adı altında yayınlıyor. "Open Field" adındaki debut'ye elverenler Peter, Bjorn & John ve Electrelane.

Yeni **GOGOL BORDELLO** albümü "Super Taranta" bu ay yayınlanıyor. Eugene Hütz albümün yapısını şöyle açıklamaya çalışmış: "Gündelik hayatla olguları transgalaktik bir düzeyde anlamak arasında bir paralellik var. Bir bakıyorsunuz, cinsel, mistik ve bilimsel unsurlar bir şarkıda toplanıvermiş, hem de bir içki şarkısında. Astrofizik, alkolik, orgazmik bir histeri!"

VAN MORRISON'dan yeni bir toplama geliyor. "Best Of Van Morrison Volume 3"de, "Moondance", "Tupelo Honey", "Crazy Love" gibi klasikler, John Lee Hooker, Ray Charles, BB King gibi başka efsanelerle ortak işler ve hiç yayınlanmamış iki şarkı yer alacak.

LOVE'ın unutulmaz "Out Here" (1969) ve "False Start" (1970) albümleri, bir de 1970'den kalma bir konser kaydıyla beraber paketlenip "The Blue Thumb Recordings" adı altında yeniden piyasaya sürülecek.

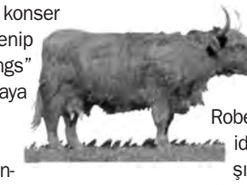

HILLARY CLINTON başkanlık kampanyasını destekleyecek şarkıyı arıyor. Adaylar arasında U2'dan "City Of Blinding Lights" ve "Beautiful Day"in yanısıra, KT Tunstall, Smash Mount, Dixie Chicks, The Temptations gibi müzisyen ve grupların şarkıları var. Kocası Bill Clinton'sa, 1992'deki kampanyası sırasında Fleetwood Mac'in "Don't Stop"ını kullanmıştı.

İngiltere'de BBC tarafından verilen dünya müziği ödülleri bu yıl da sahiplerini buldu. "Yılın albümü" ödülü Malili merhum müzisyen **ALI FARKA TOURE**'nin "Savane"ına giderken, "yılın ümit veren sanatçısı" Somalili **K'NAAN** oldu. Dünyayı beş ana coğrafî bölgeye ayırarak yapılan değerlendirmelerde, Afrika'da Etiyopyalı **MAHMOUD AHMED**, Asya-Pasifik'te Hintli **DEBASHISH BHATTACHARYA**, Avrupa'da Fransız **CAMILLE**, Ortadoğu-Kuzey Afrika'da Lübnanlı **GHADA SHBEIR**, Amerika kıtasında ise **GOGOL BORDELLO** ödüle ulaştı. Mercan Dede'nin de adaylar arasında gösterildiği "club global" dalında **GOTAN PROJECT** ipi göğüslerken, "kültürler buluşması" kategorisinde Fransa'da yaşayan Cezayirli Yahudi piyanist **MAURICE EL MEDIONI** ve ABD'de yaşayan Kübalı Yahudi perküsyonist **ROBERTO RODRIGUEZ**'in ortaklığı takdire şayan bulundu. World Music Awards 2007, her yıl olduğu gibi, yine BBC Radio 3 tarafından düzenlendi.

ROBERT WYATT, Franz Ferdinand ve Arctic Monkeys'i de bünyesinde bulunduran Domino'ya imzayı attı ve sonbaharda çıkacak yeni albümü üzerinde çalışmaya başladı.

BRUCE SPRINGSTEEN, "Gracie" isimli bir futbol filmine "Growing Up" şarkısını verdi. Elisabeth Shue'nun da kocası olan Davis Guggenheim'ın çektiği filmde olaylar New Jersey'de geçiyor. "Patron"un konser albümü "Live In Dublin" de geçtiğimiz günlerde yayınlandı.

Sene sonunda çıkacak **ERIC CLAPTON** otobiyografisi "Clapton: The Autobiography"ye nazire yapan **KEITH RICHARDS**, New York Post'a bakılacak olursa, anılarını kitaplaştırmak için 5 milyon dolar almış. '80'lerde benzer bir anlaşma yapan **MICK JAGGER** da bu işe soyunmuş, ancak bir kitap yazmaya yetecek kadar olay hatırlamadığı için tasarı yatmıştı.

Robert Pollard, eski grubu Guided By Voices'tan arkadaşı Chris Slusarenko'yla oluşturduğu **THE TAKEOVERS**'ın ikinci albümü "The Bad Football"u bu ay yayınlıyor. Albüme Stephen Malkmus, Mudhoney'den Dan Peters, The Decemberists'den John Moen de el atmış. Pollard'ın solo albümü içinse sonbaharı beklemek gerek.

7 Temmuz'da küresel ısınma tehlikesine dikkat çekmek amacıyla düzenlenecek Live Earth organizasyonunu Pet Shop Boys'dan **NEIL TENNANT** şöyle eleştirmiş: "Rock yıldızlarının sanki kimse bir şeyden haberdar değilmiş gibi söylev çekmeleri entelektüel bir zayıflık". Yetmemiş, **BONO**'yu da "dünya meseleleri için şöhretini kullanırken şöhretini arttırmakla" suçlamış. Öte yandan Bono, bu seneki Philadelphia Özgürlük Madalyası'nın sahibi olacak.

İddialara göre **AMY WINEHOUSE**, 23 Nisan'dan beri nişanlı bulunduğu Blake Fielder-Civil'le Miami'de küçük bir törenle evlendi.

PRINCE, son albümünün adını taşıyan parfümü 3121'in tanıtımlarına başladı.

Steve Albini'yle yeni albümü üzerinde çalışan **SCOUT NIBLETT** arada küçük bir EP'ye de imzasını çaktı. "Just Do It / Dinosaur Egg"de bir de The Cars cover'ı bulunuyor: "Just What I Needed".

SONS & DAUGHTERS üçüncü albümünü Suede gitaristi Bernard Butler'ın prodüktörlüğünde kaydediyor.

Benden 2122 yıl önce, ama benim evimden yalnızca iki adım uzaklıkta, Arpino'da, M.S. 106'da Cicero doğmuş. Dedem bununla övünürdü, bizim onunla hemşehri olduğumuzu söylerdi. Sonra da iç çekerek, "Vitam regit fortuna, non sapientia" derdi: "Hayatı bilgelik değil, şans belirler." **MARCELLO MASTROIANNI**, Hatırlıyorum

En haksız barışı, en adil savaşa tercih ederim. **CICERO**

Beklerken / Sevgi büyüktür sevmekten / Geldi mi / Sevgiden büyüktür sevmek **FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA**

Rüzgârlı havaların / resmini yapabilseydim **SÜREYYA BERFE**

Gece güneş gündüz karanlık
Nerde kaldı o eski yârenlik
İçerim ki kör lâmbadır içerim
Yolun gözler ışıl ışıl gözlerim
CAN YÜCEL

İki kere: Çok fazla aşırıya kaçan bir kere. **AMBROSE BIERCE**, Şeytanın Sözlüğü

Kör olur göğün gözleri / Kör olur biz görünmek istedikçe **BORA ERCAN**

Madonna ve Kate Moss'dan sonra **LILY ALLEN** da mağazalarda satılmak üzere kendi elbise kataloğunu oluşturdu. Tek parça elbiseler, yüksek ökçeli pabuçlar, desenli lastik ayakkabılar ve çiçekli takılardan oluşan set için şöyle konuşmuş Allen: "Moda herkes içindir, sadece aşırı zayıf mankenler için değil." Öte yandan, Amerika turnesinin ilk günlerinde blog'unda kendini Amy Winehouse'dan "daha şişko, daha çirkin, daha ağzıbozuk" bulduğunu söyleyen Allen, "hafif toplu olmamı dert etmezdim, ama şer makinesi beni de etkisi altına aldı, şu an liposuction yöntemlerini araştırıyorum" diye de yazdı. Allen'ın bir sabah programında **DEBBIE HARRY**'yle beraber okuduğu Blondie klasiği "Heart Of Glass" da internetten izlenebiliyor.

Bugünlerde vizyona girecek olan uzun metraj Simpsons filminde "rol" de alan **GREEN DAY**, aynı zamanda çizgi-dizinin tema müziğini de yorumladı.

Yeni çalışmalarıyla ilgili ser verip sır vermeyen **EMINEM**'den haberler yakın dostu 50 Cent'ten geldi: Beyaz rap'çi stüdyoda harıl harıl yeni albüme çalışıyormuş. Bu ay yayınlanacağı söylenen yeni **50 CENT** albümü "Curtis" ise sonbaharı bekleyecek.

Biz Fatih Akın'ın "Yaşamın Kıyısında"yla elde ettiği "en iyi senaryo" ödülüne sevineduralım, Anton Corbijn'in çektiği **IAN CURTIS** biyografisi "Control" de Cannes'dan eli boş dönmedi, "en iyi Avrupa filmi" başta olmak üzere bir dizi ödülle taçlandı.

Jack Bruce, Eric Clapton ve Ginger Baker'la bu sene içinde tekrar bir araya geleceklerini, **CREAM**'in küllerinden doğacağını açıkladı.

Kurucuları arasında Richard Gere'ın da bulunduğu, Tibet halkı ve Budist düşünce yararına çalışan Healing The Divine Vakfı için dört sene önce verilen bir konserin kayıtları bu ay yayınlanıyor. CD-DVD setinde, Kronos Quartet ve Greg Cohen'le beraber elli dakikalık bir konser veren **TOM WAITS**'in yanısıra, **PHILIP GLASS** ve **ANOUSHKA SHANKAR**'ın performansları da var.

ROLLING STONES'a yaz turnesinde eşlik edecek isimlerden bazıları Van Morrison, Alice Cooper, Dave Matthews ve Kayne West olacak.

Tam da Türkiye konserleri öncesinde, **EVANESCENCE** gitarcısı John LeCompt ve davulcu Rocky Gray gruptan ayrıldı.

ANI DI FRANCO, son 16 yılını temize çıkaran "Canon" derlemesi için bazı klasik şarkılarını yeniden yorumladı.

ERTEGÜN'E SAYGI

14 Aralık 2006'da 83 yaşında hayata veda eden Ahmet Ertegün'ün anısına, anayurdunda, Türkiyeli müzikseverlere yönelik fevkalâde başarılı bir toplama albüm yayınlandı: "Respect For Ahmet Ertegün –The Soul Man". Kurucusu olduğu Atlantic Records'un 60. yılını da otomatikman selâmlayan albümde, Ertegün'ün elinden geçmiş ve liste başarısı kazanmış 18 şarkı var: Aretha Franklin'den "Respect" başta olmak üzere, Ray Charles'ın "What'd I Say"i, Wilson Pickett'in "Mustang Sally"si, Sam & Dave'in "Soul Man"i ve Bobby Darin, Ben E. King, Percy Sledge şarkılarıyla albüm, siyahlı beyazlı bir Amerikan müziği tarihi!

JOE HENRY, sonbaharda yayınlanacak yeni albümü "Civilians"da Bill Frisell ve Van Dyke Parks'dan da destek alıyor.

THE BRAVERY'nin yeni albümü "The Sun & The Moon" üç vakte kadar internet ve müzik marketlerde yerini alacak.

Berlinli DJ/prodüktör **PAUL VAN DYK**, David Byrne'ü misafir ettiği yeni albümü "In Between"i yaz sonu çıkarıyor.

Geçtiğimiz ay Syd Barrett adına düzenlenen bir gecede **PINK FLOYD**'çular ayrı ayrı sahne aldı. David Gilmour, Nick Mason ve Rick Wright grubu taşırken Roger Waters solo çaldı.

NEIL YOUNG'ın 1971'de, Kanada'da verdiği solo konser "Live At Massey Hall" adıyla yayınlandı.

MAGIC NUMBERS'ın halen üzerinde çalıştığı yeni EP'de "Fear Of Sleep" adında yeni bir şarkı ve geçen seneki "Those The Brokes" albümüne giremeyen "Undecided" yer alacak.

RYAN ADAMS'ın yeni albümü "Easy Tiger" için yazdığı eleştiride **STEPHEN KING**, Neil Young'la karşılaştırdığı müzisyeni yere göğe koyamadı. Adams'ın basın danışmanı, müzisyenin de King'i okuduğunu, bu sevginin karşılıklı olduğunu açıkladı.

Tamamen analog ortamda kaydedilen yeni **BEN HARPER** albümü ağustosta yayınlanacak, ama bu ay Uluslararası Af Örgütü yararına yayınlanacak olan "Instant Karma" adlı albüm için okuduğu Lennon şarkısı "Beautiful Boy"u dinleyebileceğiz.

BAĞIMSIZ SOL ADAYLAR İÇİN KOLLARI SIVAYALIM
ÜÇÜNCÜ SEÇENEK, ÜÇÜNCÜ CEPHE

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ'YLE MİTİNGLER VE MUHTIRA ÜZERİNE
ORDUNUN A PLANI

EMEKLİ ASKERİ HAKİM ÜMİT KARDAŞ
OLMAYAN CUMHURİYETİ KORUYORUZ

EMEKLİ ORAMİRAL ATİLLA KIYAT
ULUSA KOMUT, ASKERE TEKMİL

HER SOKAK ARASI 1 MAYIS ALANI
EĞRİSİ DOĞRUSUNA GELDİ

27 NİSAN KUŞAĞI ANLATIYOR
NASYONAL SOSYAL NEVROZ

SAFFET MURAT TURA'YLA TOPLUMSAL RUH HALİ
ORTA SINIFLARIN MEVZİ SAVAŞLARI

MÜLTECİ SORUNU VE TÜRKİYE
TÜRK OLMAYAN KALAMAZ!

sayı 72

Abonelik: expressroll@gmail.com

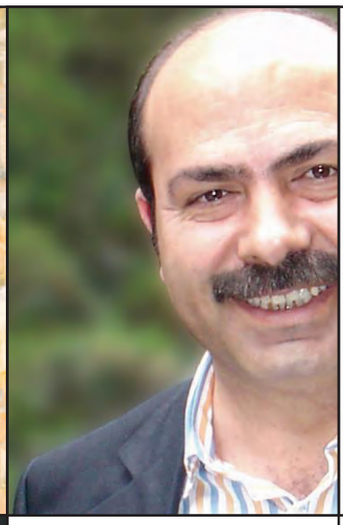

Şehrin Hukuku

DERVİŞ PARLAK

"Seyretmekten, eleştirmekten ve yalnızca durum saptaması yapmaktan başka yapabileceğimiz bir şey yok mudur?"

"Kentsel sorunların mevcut yapı karşısında aşılması, kendilerini 'kentli' hissedenlerin sokaklarına, mahallelerine, yeşil alanlarına, kısacası tüm kentsel değerlerine hukuksal etkinlik çerçevesinde sahip çıkmalarından geçiyor. Hukuku yalnızca bir 'savunma aracı' olarak göremeyiz. Hukuk, yasadışı saldırılara uğrayan kentlerde, bir 'karşı saldırı' aracı olarak da değerlendirilebilir."

LEYLÂ ERBİL

Türkçe edebiyatın benzersiz ismi Leylâ Erbil, bütün yapıtlarıyla Kanat Kitap'ta... Erbil için düzenlenen sempozyumun bildirilerinden oluşan *Leylâ Erbil'de Etik ve Estetik* ile *Mektup Aşkları* sadece bir başlangıç...

Arkadaşlığın ve yoldaşlığın kadınca hali...

Koşarken Yavaşlar Gibi

Şöhret Baltaş bu ilk romanında son yirmi beş yılda yaşanan toplumsal değişimi, birbirine hem benzeyen hem farklı beş kadın arkadaşın yaşamları üzerinden anlatıyor.

KANAT

NECATİ TOSUNER

Kanat Kitap'ta...

Necati Tosuner kırk yılı aşkın bir süredir edebiyata emek vererek kazandığı incelikleri alabildiğine yoğunlaştırarak, kısa öykü türünün belki de en damıtılmış formlarıyla *Yakamoz Avına Çıkmak*'ta okurlarına tekrar merhaba diyor.

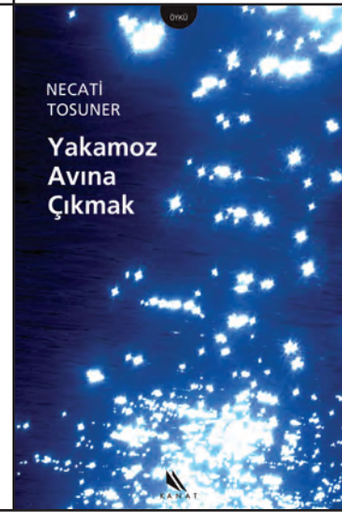

KANAT KİTAP

www.kanatkitap.com İnönü Caddesi Emektar Sokak No: 18 Gümüşsuyu / İST. **Tel:** (0212) 252 42 80 **Faks:** 293 15 44

Foto: Şahan Nuhoğlu

[KULTUR SHOCK]

Bu sene Hıdrellez ateşi bir gece öncesinden, kibrit atsan yere düşmez Balans'ta yandı bizim için. Dünya müziğinin, Balkan rock'unun kralını yapan, Sırp, Hırvat, Bulgar, Japon, Latino, Amerikano derken, kültür mozaiğinin hasını teşkil eden Kultur Shock, 3 bis + 1 dansöz formülüyle kimyamızla oynadı. Öndeki adam, Bosnalı Gino Yevdjevich'i Radyo Eksen'in takdim ettiği konserin öncesinde yakaladık...

GÖÇ YOLLARI GÖRÜNDÜ BİZE

Bugün çok gezmişsiniz, neler aldınız?
Gino Yevdjevich: *(poşetten, metal pullarla kaplı bir tür şapka çıkarıyor, gururla evirip çeviriyor)* Bunu aldım, Türkmen işi, çok şahane değil mi?
Sahnede mi takacaksınız bunu?
Yok, o kadar zorlamaya gerek yok.
Bu özel günlerde takılan bir şapka mı, yoksa savaşlarda mı kullanılıyor?
Bilmiyorum, ama bayıldım. Böyle şeylere bayılırım zaten. Kapalıçarşı şahane o yüzden.
Pazarlık ettiniz mi alırken?
Yok ben etmedim, Gülşah (Güray, Radyo Eksen) etti. Başta 100 küsur euro demişti, 25'e, yok 26'ya aldık.
Bir de darbuka bakmışsınız uzun uzun...
Evet, benim kendi darbukam Slovenya'ya döndü. Paris'ten bir tane verdiler. Burada da bakındım, ama tam aradığım sesi bulamadım.
Siz daha önce İstanbul'a geldiniz. Ne zamandı?
Üç kez geldim. İlk geldiğimde çok küçüktüm. 11 falan galiba. Annemle gelmiştik; gayet turistik amaçlıydı. İlk gelişte İstanbul'da ne yapılırsa onu yaptık, Kapalıçarşı, Ayasofya falan filan... İkinci gelişim yirmili yaşlarda. Sonra bir de yirmilerin sonuda ilk eşimle birlikte gelmiştik. İstanbul'dan Ayvalık'a gitmiştik.
Ekipte İstabul'u daha önceden gören bir tek siz varsınız galiba.
Evet, ama bu normal. Ben Saraybosnalıyım, benim için normal bir şey İstanbul'a gelmek, bizimkiler ne yapıyor diye bakmak...
"İstanbul" diye bir şarkınız var, ayrıca bir-iki şarkınızda da İstanbul lafı geçiyor.
Seviyorum, elimde değil. Tarihini biliyorum bir defa. Sadece kültürlerin kavşağı olduğu için bile sevebilirim. Çokkültürlü bir yer, göçmenlere açık... Barselona gibi, Saraybosna gibi...
"Mastika"yı, "Osman Aga"yı ilk nasıl öğrenmiştiniz?
Çocukken... Bizim oralarda sarhoşken bunlar söylenir. Tarihi hatırlatırım, siz beş yüz sene kadar bizim oralardaydınız. Çok benziyoruz birbirimize. Tiplerimiz de benziyor. Sakalımı keseyim, ben de sizden biri gibi olurum.
Gerçi bu saç sakal modeliyle herhangi bir yerde birine benzemeniz zor gibi.
İyi o zaman. İşte ben de genelde bunu yapmayı severim kendime.
Sizin söylediğiniz şekliyle Osman Ağa nasıl biri?
İçen biri. *(şarkıyı mırıldanıyor)* Yok yok, bu yaşlı bir tip. İçiyor da, ama asıl olay, bunun bir kızı var. Başka biri de o kızı istiyor.
Konserlerde sanki çok daha geleneksele yakın çalıyorsunuz, ama stüdyoda gitarlar bazen baskın çıkıyor, müzik acayip sertleşiyor. Bu, 1999'da çıkan "Live In Amerika" albümüne bakınca daha iyi anlaşılıyor...
Evet, gitarlar çok sert oluyor. Biraz evrimimizle de ilgili. İnsanlar değişiyor. Bir yandan da o konser albümüyle ilgili şöyle bir şey var ki, cidden bir albüm olsun diye yola çıkılmadı orada. O dönem daha çok akustik çalıyorduk. Ben tiyatroyla ilgileniyordum. Joan Baez'le akustik bir şeyler yapıyorduk. Ama yaptığımız şeyde kendimi göremememeye başladım birden. Çünkü siz öyle çalarken insanlar bir şeyler yiyor, içiyor, konuşuyor. Üzgünüm, ben kendimi seviyorum, bu yüzden kaçtık oralardan. Hem o tür yerler bizi istememeye başladı, hem de biz reddediyorduk. Yeme-içme işi bize göre değil. O bahsettiğiniz albüm de tam o noktada çıktı. Ne yapacağımızı bile bilmiyorduk, ama "öyle bir şey kaydedeceğiz ki dinleyeceksiniz" diye düşünüyorduk. Sonra yaptığımızdan çok hoşlandık. Geliştik, evrim geçirdik.
Joan Baez'le nasıl bir ilişkiniz vardı?
Yugoslav içsavaşıyla ilgili bir oyun koymuştuk sahneye, sonra oradaki çalışmadan Kultur Shock'u oluşturduk. Baez o aşamada çok yardımcı olmuştu bize. Oyunda metal hakimdi müzik olarak, ama o noktada akustik bir müzik yapmaya başlamıştık grupla. Sonra Baez'le beraber bir turneye de çıktık. Ayrılanlar, katılanlar derken, grup bugünkü halini aldı.
Son albümünüz "We Come to Take Your Jobs Away" için, "bu ilk albümümüzün adı olmalıydı, ama bunun için olgunlaşmış olmamız lâzımdı"

> **Saraybosna'da sanki beş dakikalığına yaşıyorduk. Savaşın bana öğrettiği, hayatımı, sanatımı yönlendiren tek gerçek: Hiçbir şeyi sonraya saklayamazsın.**

diyorsunuz. Demin de evriminizden söz ettiniz. Nasıl bir evrim bu?
En özet haliyle, korkuyorduk. Hele Saraybosnalı biri, her şeyden korkar.
Göçmenlik psikolojisinden beslenen bir korku mu bu?
Kesinlikle. Kendimizi hakikaten bulabilmemiz, kim olduğumuzu anlayabilmemiz için zaman geçmesi gerekti. Evet, gerçekten onların işlerini ellerinden almaya gelmiştik. Ama hepimiz zaten onların yapmak istemeyeceği işleri yapıyorduk. Bunu anlamıyorlardı. Düşünün, göçmen olarak gittiğiniz bir ülkede size avukatlık, doktorluk yaptırırlar mı? Bizi zaten daha baştan doktor ya da avukat olarak ithal etmiyorlar, boklarını temizleyelim diye ithal ediyorlar.
Siz neden gittiniz Amerika'ya?
İntihar bir ihtimal haline gelmişti. Ne yapsaydım?

→09

Savaş bitmişti. Memleketimde de durabilirdim, ama ticarî müzikten kaçtım. Alternatif bir şeyler yapmak istiyordum. Zaten burnunun dibinde bombanın patladığı bir zamandan geçmiştik. Yarının olduğunu unutmuştuk. Sanki beş dakika vardı sadece, beş dakikalığına yaşıyorduk. O yüzden hâlâ bana yaptığımız her şarkı son şarkımız gibi gelir. Bir yandan o duyguyu da seviyordum. Saraybosna'da sahnedeyim, 15 dakika sonra ölebileceğimi düşünüyordum, hatta öleceğimden emin şarkı söylüyordum. Herkes ölüyordu, benim ne özelliğim var ki yaşayayım!

Tito zamanlarını nasıl hatırlıyorsunuz?

İnanılmaz, şahane... Sizin Atatürk gibi... Gerçekten şahane. O bizi bir arada tutan, kim olduğumuzu ve neye ihtiyacımız olduğunu söyleyen adamdı. Ve gerçekten, dediklerine de ihtiyacımız vardı. Çünkü aptaldık, hepimiz aptalız. Aptallıkta tekel yoktur, herkes eşit derecede aptaldır. Sadece yönlendirecek birine ihtiyaç vardır.

Tito zamanlarında bütün halkların bir arada yaşayabilmesi, bugünden bakınca bir ütopya gibi görünüyor.

Ütopya dediğin nedir ki! Tabii ki ütopya olacak hayatta. Ve tabii ki sosyalizm bir ütopya üzerine kuruludur.

Nasıl oldu da Tito öldükten sonra her şey çöktü, bir arada yaşayamaz oldu insanlar?

Çünkü her şey öyle kurulmuştu. Ama doğal olan da bu. Ben eskiden kötü olanın doğal, iyi olanınsa, üzerinde çalışılması gereken bir şey olduğunu düşünürdüm. Ama hayır, artık iyi olanın doğal olduğuna inanmayı tercih ediyorum. Politik ve dinî ayrımlara bakmaksızın biz birbirimizi seviyoruz. Belki de asıl üretilmiş olan nefret. İngilizce benim anadilim değil, böyle şeyleri anlatırken biraz zorlanıyorum. Ama işte nefret bir üründür. Korkunun ürünüdür. Eğer ben sana "o sana saldıracak" dersem, sen benden değil, hiç düşünmeden ondan nefret edersin. Hele bir de televizyonum varsa, seni ikna etmek için yüzlerce yöntem bulur çıkarırım. İşte korku da böyle başlıyor. Tito'dan önce savaş suçluları ülkelerini soydu, masum insanları öldürdü ve sonra da Amerika'ya, Kanada'ya, Avustralya'ya, Latin ülkelerine kaçtı. Sonra Tito öldü. O insanlar kaçarken yanlarında götürdükleri paraları televizyon ve onun gibi şeylere yatırarak yeniden bir nefret üretimine giriştiler. Benim ülkemde savaş suçlusunun tanımı nefret üreten kişidir. Ben senden nefret ediyorum, çünkü Müslümansın. Hadi canım! Bunu diyenin doğrudan hapse girmesi lâzım, çünkü kimsenin kimseden nefret etme hakkı yok. Kişisel olarak polise, herhangi bir tür emniyet gücüne ihtiyacımız olduğuna inanmıyorum. Ama böyle bir kurum bir kere oluşturulmuşsa, o zaman ilk peşinden koşmaları gereken şey nefret olmalı. O insanlar hapisten çıktığında ne oldu: Beş milyon ölü... Kim haklı burada, kim haksız? Velhasıl Tito'yu severdim. Tabii ki o da anasının gözüydü. Çok para harcamayı severdi, bir sürü halt yemişti. İnsan işte. Senin benim gibi insan...

Şu anda nasıl bir figür olarak algılanıyor Tito?

Eski Yugoslavya olan nerede konser versek, mutlaka Tito tişörtlü birileri vardır. Bende iki-üç tane Titolu tişört var, bir tekini bile gidip satın almamışımdır. Ya konserde sahneye fırlatmışlardır ya da sonradan hediye etmişlerdir. Kime sorsanız böyle şeyler söyler. Tito'dan nefret eden şu anda sadece sıçtığımın iktidardaki herifleridir.

Stalin'den itibaren Sovyet sisteminin iyi yürüdüğünü söylemek pek mümkün değil. Ama şu anda Doğu Bloku ülkelerine, Sovyetlerin kendisine baktığımızda iki şey görüyoruz: Mültimilyarderler ve yoksulluk...

Evet, ama biz farklıydık. Biz o cenaha hiç dahil olmadık. Biz o ülkelere gittiğimizde zengin turistler gibi davranıyorduk. Avrupa'nın Hong Kong'uyduk. Bütün ticaret bizim üzerimizden geçiyordu çünkü.

Ama Yugoslavya'nın kendine has bir bağımsızlık anlayışı da vardı sanki...

Evet, çünkü Tito insanlarını seviyordu, insanlarının mutlu olmasını istiyordu. Bugün kim halkını umursuyor? Brejnev'in, Stalin'in mutlu olmasıydı orada amaç. Bunun da adı da komünizm değil. Aslında komünizm hiç varolmadı, sosyalizm, sosyal ütopyacılık, bunlar da hiç gerçekten varolmadılar. Demokrasi? Demokrasi var da denemez bugün için. İşte o yüzden anarşizmden bahsediyorum insanlara. Anarşizm kapı çerçeve indirmek değildir; anarşizm herkesin eşit haklara sahip olduğu, ama kimsenin bir diğerine ne yapması gerektiğini söyleme hakkının bulunmadığı politik bir bakıştır. Ama medya, anarşizmi kapı çerçeve indirmek olarak gösteriyor. İşte bu da bütün dünyayı dolaşan üretilmiş bir yalandır. Anarşizmde de bilinçli davranmak, başkalarının varlığına saygı göstermek vardır. Ama anarşizm bir rüya, anarşizm de yok. Aynı komünizmin ve demokrasinin de varolmadığı gibi... Ne biçim bir insansam, sürekli ona karşıyım, buna karşıyım diyorum, ama gerçekten ben demokrasinin varolduğuna da inanmıyorum. Bush'a bakın... İki seçimde de dolaplar çevirdi. Kimin çok parası, kimin kitleler üzerinde daha çok dinsel iktidarı varsa, o kazanıyor. Ağzına atacak lokması olmayan birinin muhafazakârlara oy vermesini nasıl açıklayabilirsiniz? Bu akıldışı bir şey. Rahip ya da imam, dinin silah olarak kullanıldığı yerde bokluk olur. Ee, ne diyoruz başından beri, komünizm hayal, demokrasi hayal, anarşizm hayal. Hayal kuracaksak bari doğru dürüst bir şey olsun. Hepimizin eşit olacağı bir şey...

Rahatlıkta yaratıcılık yok. Biz göçmenler iyiyiz, çünkü savaşmamız gerekiyor. Eğer çok rahatsan, en temel akorları basarsın. Temel akorlarla da bir halt yapamazsın.

Bir söyleşinizde hayatta tek gerçek savaşın sınıf savaşı olduğunu, gerisinin yaratılmış savaşlar olduğunu söylüyorsunuz. Bugün sınıf nasıl değişti, sınıf savaşı nasıl değişti?

Yine korkudan bahsederim size. Bence hayatta gerçekten eşit olmamızın yolu eşit şartlarda, eşit eğitim görebilmemiz. Bugünden bahsediyorum. Bir yöntem de siktiğimin zenginlerini alaşağı etmektir. Bu röportaj ben gittikten sonra yayınlanacak değil mi? Yok, şaka yapıyorum. Bence bu ülke dışarıdan göründüğünden çok daha özgür. Sokaklara bakın...

Gino Yevdjevich

Emir Kusturica hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ne düşüneyim? Bence benimle yapılmış bir söyleşide onun yeri yok. Politik olarak söylüyorum. Yoksa bence çok iyi bir yönetmen. Ama beni onun hakkında konuşturmayın. Bir Slovenya gazetesine de aynı şeyi söyledim. Mostar'da savaş yıkıntılarının arasında Sırp, Hırvat, Müslüman çocuklar birlikte konser veriyor, onu yazın. Kusturica gibi adamlar mutlaka gazetede, dergide çıkmak için bir yol buluyor, işte beni sinir eden de bu. Güzel şeylerden konuşalım biz.

Seattle'da mı yaşıyorsunuz normalde?

Kayıt yaptığımız dönemlerde, konserimiz varsa, tiyatro yaptığım ya da ders verdiğim zaman, Shakespeare takıldığım zaman, evet, Seattle'dayım. Eğer bunlardan hiçbiri yoksa Saraybosna'dayım.

Tiyatroyla mı ilgileniyorsunuz?

Vakit bulabildiğimde bir üniversitede sahne dersleri veriyorum. Yunan tragedyaları, klasikler, mitoloji, çoğunlukla da Shakespeare...

Hangi sanat dalına el atsak, bu yüzyılın parlak fikirlerine baktığımızda mutlaka bir yerden bir göçmen çıkıyor.

Neden? Çünkü nasıl ayakta kalacağımızı biliyoruz. Bütün hayatımız bir yaratıcılık üzerine kurulu, çünkü yoktan bir hayat yaratıyoruz. Güvenebileceğin hiçbir şey yok çünkü. Mesela ben hayatımın hiçbir döneminde savaş zamanında olduğum kadar yaratıcı değildim, belki şu sıralar biraz o seviyeye yaklaşıyorumdur. Bunu yaşayanla yaşamayanın aynı olmasına imkân yok. Bir yandan da korkutucu. Çünkü rahatlıkta yaratıcılık yok. O küçücük ülkelerden kalkıp o büyük ülkelerde en fazla beş yüz kişilik salonlarda konser verebilen bizler iyiyiz, çünkü savaşmamız gerekiyor. Eğer çok rahatsan, en temel akorları basarsın. Temel akorlarla da bir halt yapamazsın.

Kendi yaşadığınız kültür şokunuzun müziğini mi yapıyorsunuz, yoksa gayeniz içinde bulduğunuz o kültürü müziğinizle şoke etmek mi?

Bilemiyorum. Webster sözlüğüne göre "kültür şoku", dışarıdan gelen yabancı bir kültürün yerel halk üzerinde ya da varolan kültürün dışarıdan gelen yabancı üzerinde yarattığı karmaşa hali, yön duygusunun yitimi demek.

Ezberleyecek kadar çok mu baktınız sözlüğe?

Evet. Üstelik biz ikisiyiz.

Siz "Culture Shock" da değilsiniz. "Culture" ile "Kultur" arasında fark var...

Biz yabancıyız, "culture" demeyi bilmeyiz. Biz ona "kultur" deriz.

Gogol Bordello gibi, müziği size yakınlaşan grupları dinliyor musunuz?

Tabii. Zaten arkadaşım hepsi. Ekim ayında da birlikte turnemiz var. Eugene Hütz sevdiğimiz bir insandır. Hatta yakınlarda onun bir-iki şarkısını birlikte kaydettik. Çok iyiler bence.

Günümüz rock camiasında bir enerji sorunu var. Gogol Bordello'da, Kultur Shock'ta o aradığımız enerji var sanki.

Siz de onu bu gece sahnede göreceksiniz. Ama size şunu söyleyebilirim, bu gece de son konse-

rimmiş gibi sahneye çıkacağım. Sonunda geldiğim nokta bu. Bana ne tür müzik yaptığımı sorsanız cevap veremem, canım ne istiyorsa onu yapıyorum. Öncelikle kendimi memnun etmek için müzik yapıyorum. Savaşın bana öğrettiği en önemli şey, hayatımı, sanatımı yönlendiren tek gerçek: Hiçbir şeyi sonraya saklayamazsın.

Violent Femmes'den Gordon Gano "bugün en gerçek dünya müziği Amerikan müziğidir" demişti. Bu laf nasıl geliyor size?

Bir anlamda katılabilirim. Muhafazakârlar eline geçirene kadar Amerika o kadar da korkunç bir yer değildi. Yiyeceklerden gidelim. Amerikalılar ne yiyor? Hamburger. Bizim buralarda hamburger icat edilmeden çok önce kebap vardı ve üstelik kebap hamburgerden daha şahane. Ama başka bir şey diyor orada Gordon Gano. Kimseyi hedef alarak konuşmuyorum, ama Amerikan tarzı da tek tek hiçbir şeye saygı duymadan her şeyi alıp birleştirmek. İlginç, bunu düşünmem lâzım.

İlk Seattle'a gittiğinizde grunge hangi aşamadaydı?

Ben 1995'te gittim, belki biraz öncesinde... O zamandan sonra kimse leopar taytlar giyip gitarı öyle çalmadı. Kimse kendini o kadar ciddiye almadı. Grunge'ın bize gösterdiği en önemli şey müzik yapanların normal insanlar olduğuydu... Şimdikiler kenrdilerini fazlaca "emo"ya kaptırdılar gibi geliyor bana, bizse öyle takılanlarla dalga geçiyorduk. Kurt Cobain ve Chris Novoselic'in gayet doğaçlama icat ettikleri o "hiçbir şey sikimde değil" felsefesi sonradan Hollywood'da yeniden üretilmeye başlandı. Hatta bunu uçlara taşıyorlar. Hiçbir şey o kadar siklerinde değil ki, hiçbir şeyin siklerinde olmadığını herkes bilsin istiyorlar. Madem hiçbir şey umurunda değil, insanların bunu bilmesini niye umursuyorsun?

Zaten Eddie Vedder'ın da, Kurt Cobain'in de hayatına bakınca başka bir realite görüyoruz...

Onlar rock star değillerdi. Gerçekten kendiliğinden olmuştu her şey. Şimdiki çocuklar rock star. O yüzden o taytlar falan geri dönecek diye çok korkuyorum.

Buradan görüştüğünüz, bildiğiniz müzisyenler var mı?

Nedim Nalbantoğlu var bildiğim, çok iyi bir kemancı. Mario daha iyi böyle şeylerde. Ben genelde ne dinlediğimi bilmem. Benim ne dinlediğimi de Mario bilir.

Grupta birbirinize kızdığınızda hangi dilde "siktir" diyorsunuz?

Mario'yla ben birbirimize girdiysek anadilimize geçiyoruz. Genelde çok fazla "fuck" dolaşır ortalıkta. Herkes kendi dilinde de epey küfür eder. Hatta Japoncasını da öğrendik. Gerçi bizimki başta Japoncada "siktir" olmadığını söylemişti, başka kaynaklara başvurduk. Genelde çok tartışıyoruz, çok konuşuyoruz. Yedi yıl oldu. Normalde grup pis bir şeydir. Birlikte çaldığın herkesten nefret edersin. Ama biz yaş olarak, kültür olarak birbirimizden o kadar farklıyız ki, henüz birbirimizden nefret etmedik. Kimse bir diğerinin kız arkadaşını becermedi, en önemlisi bu. Gerçekten mühim bir şeydir bu. Evli mevli bakılmaz... Saygı hepimize başka bir şey ifade ediyor kültürel olarak, ama hepimiz birbirimize saygılıyız galiba. Tek tek başımıza çok kötü şeyler geldi, hastalıklar, ölümler... Galiba zaman içinde birbirimizi kollamayı da öğrendik.

Söyleşi: ***Pınar Öğünç - Merve Erol***

Öyküler ve öykü tadında denemeler...

Ahmet Tulgar
Ben Onlardan Biriyim

Ben hangi yazarı okusam dünyanın hangi ülkesinden, duramam bir ucundan bağlarım, tuttururum ülkeme.

Tutar da. Sapasağlam. Tutarlıdır bağlantılarım benim.

Çünkü bilirim ki bu ülke de ülkelerden biridir işte. Benim ülkemdir ama dünyadaki ülkelerden biridir işte.

"Burası Türkiye"dir ama herhangi bir ülkedir de işte.

Son kertede her şeyi başka ülkelerinkine de benzer bir yandan.

Kimse bizden özel bir davranış beklemesin.

Biz onlardanız. Ben onlardanım.
Onlardan biri.

- Evsiz Ülke Hikâyeleri
- Ne Olmuş Yani?
- Volkan'ın Romanı

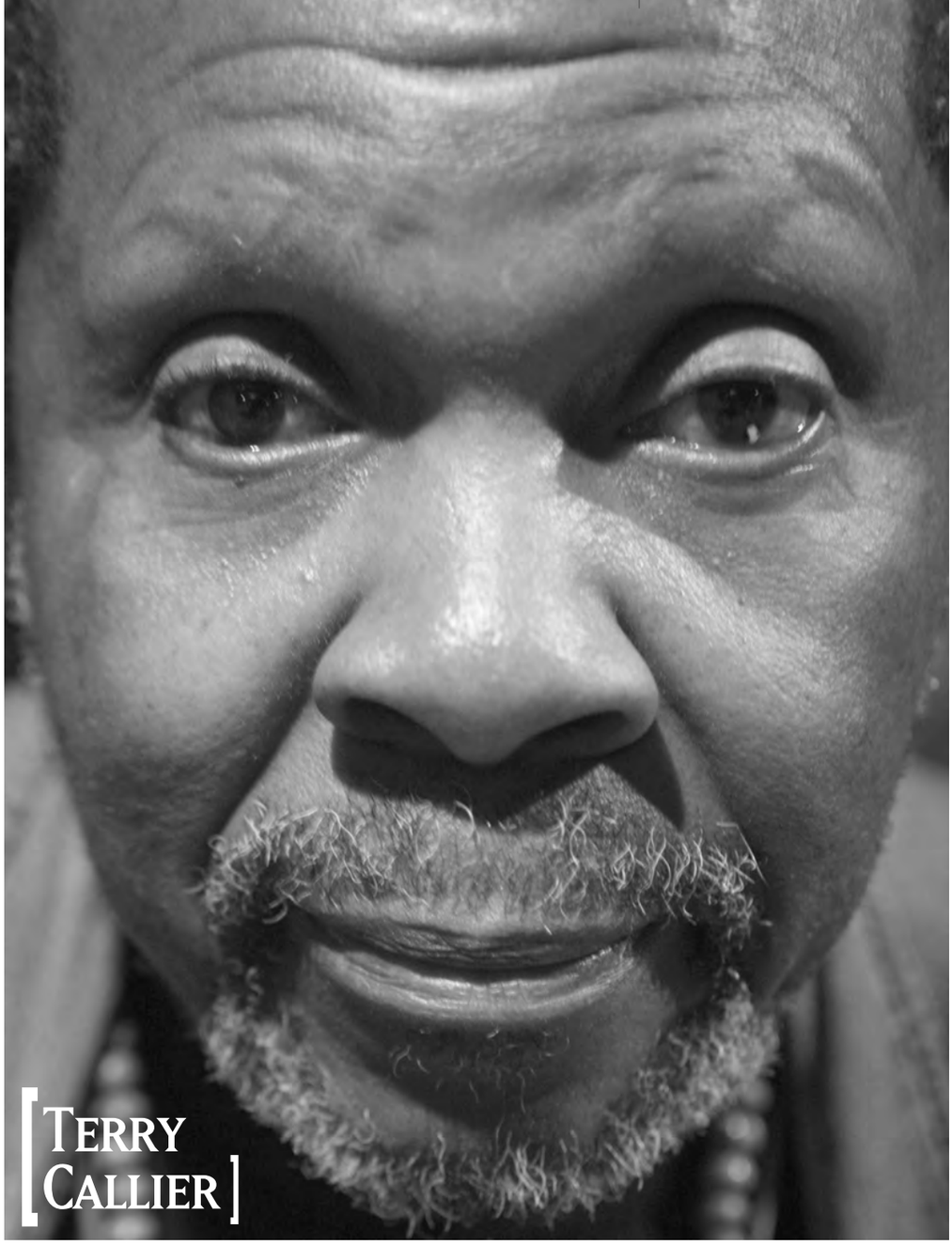

Mavi ve Yeşil, Zebra ve Panter

'60'lar boyunca caz, soul, folk yolları arşınlayan, '90'lardan itibaren acid caz, trip-hop, folktronik yolcularına himmet edip ilham dağıtan bir derviş, nisan ayının sonlarında Babylon'un kapısını çaldı. Hırka niyetine Miles Davis ve John Coltrane tişörtleri geçirmişti sırtına... Elinde gitarı, dilinde sihirli sözcükleri, ardında marifetli bir caz kentetiyle duru, dokunaklı, ayin misali bir konser verdi... Konuştuğumuzda gördük ki, zikri neyse fikri de o.

Dün gece Miles Davis tişörtüyle sahneye çıkmıştınız, bu geceki John Coltrane.

Terry Callier: Evet, bu gece Coltrane. Dün gece "Kind of Blue"ydu, bu gece "A Love Supreme". *(gülüyor)*

Niye başka tişörtler değil de bunlar?

Çünkü bunlar ölümsüz caz albümleri. Bütün zamanların "en çok satanlar listesi"nin zirvesinde de bunlar var. "Kind of Blue" bundan 20-25 sene önce çok popülerdi, dün gece giydiğim tişört de o zaman çıkmıştı piyasaya. Tasarımı ben yapmış olsaydım, böyle ifade etmezdim "Kind of Blue"yu, ama başka bir versiyonu olmadığı için eldekiyle yetiniyorum. *(gülüyor)*

"Kind of Blue"da en çok sevdiğiniz parça hangisi?

"All Blues"u severim, bu gece onu çalabiliriz. Ama favori parçam "Blue In Green"dir.

Biz de o parçayı soracaktık size. Çünkü müziğinizin tarifi de "Blue In Green" galiba..

İyi bir formül bu, bunu kullanayım. *(gülüyor)*

Size ne tür müzik yapıyorsunuz diye sorulduğunda, "soul, caz, folk, blues" diye cevap veriyorsunuz. Yeşil-mavi yani...

Mavi-yeşil de diyebiliriz. *(gülüyor)*

"4 Miles"ı çaldınız dün gece.

O parça "Lifetime" (1999) albümünden. Uzun zamandır aklımda olan bir iskeleti vardı, "Life Time"ın kayıt seanslarında "hadi bir de şunu deneyelim" dedim. Grup bir daldı, pat diye çıkıverdi parça. Tek provamız o oldu, ikinci çalışımızı kaydettik.

Adı çokanlamlı: "Dört Mil" mi, "Miles İçin" mi, yoksa "Dört Miles" mı?

Parçayı yaparken aklımda Miles Davis vardı tabii. Plak şirketi öyle bir kelime oyunu yaptı.

Miles Davis'i bu kadar özel kılan ne?

Ölümsüz çünkü. İşte bakın, sene 2007, yer İstanbul ve onu konuşuyoruz. Charlie Parker'la çalmaya başladığında henüz hazır değildi. Fikirlerini, tekniğini, zamanlamasını sahnede fiilen çalarken olgunlaştırması gerekiyordu. Bunu yaparken de yanında dünyanın gelmiş geçmiş en büyük müzisyenlerden biri olan Charlie Parker vardı, onun çırağıydı, onun veliliğinde ustalaştı. Ve hep kendini aştı. Eroini aştı, cinlerini aştı, müziğinin geldiği noktayı aştı. Çıtayı hep yükseltti.

"Bitches Brew" albümünü nasıl buluyorsunuz?

Çok şaşırtıcıydı. Ben de kendimin "Bitches Brew"unu yapmaya çalışıyorum. İnanın öyle. *(gülüyor)*

Radiohead'le aşinalığınız var mı?

Radyoda denk geldim. Müziklerine çok aşina olduğumu söyleyemem ama, kim olduklarını, ne yaptıklarını biliyorum.

Solistleri ve şarkı yazarları Thom Yorke, "Bitches Brew"dan çok esinlendiğini söylüyor hep.

Bu çok ilginç. Demek ki bundan böyle onları can kulağıyla dinlemem gerekecek. *(gülüyor)* "Bitches Brew" çok mühim bir sinyal. O sinyali almışlarsa, onlarda iş var demektir. *(gülüyor)*

İngilizler kâşiflikte çok mahir. Sizi de onlar keşfetti. Onca yıldır sessiz kaldığınız halde.

Doğru. Bir hayli eklektik bir müzik paletleri var. Rock dinliyorlar, caz dinliyorlar, blues dinliyorlar, folk dinliyorlar. Öyle bir çeşitlilikte müzik dinlerseniz, mutlaka birçok şey keşfedeceksinizdir.

1972-78 arasında beş albüm yaptınız. ("Occasional Rain", "What Color Is Love", "I Just Can't Help Myself", "Fire On Ice", "Turn You To Love"). Sonra 1990'lara dek sesiniz sedanız çıkmadı. O arada neler oldu, niye müzikten uzaklaştınız? Dönüşünüz nasıl oldu?

1981'de kızımın velayeti bana geçti. Ona vakit ayırmam, eğitimine göz kulak olmam gerekiyordu. Müzik dünyasında kalarak bunu yapmam mümkün değildi. Onun için Chicago Üniversitesi'ne bağlı Sosyal Bilimler Araştırma Merkezi'nde

bilgisayar programcısı olarak çalışmaya başladım. 1988'e kadar da gitara elimi sürmedim. 1991'de Londra'dan bir telefon geldi, arayan Acid Jazz adlı plak şirketinin sahibi Eddie Piller'dı. Plaklarımı kulüplerde çaldığını, onları yeniden basmayı düşündüğünü, İngiltere'de konserler vermemi istediğini söyledi. Böylece kariyerimin ikinci devresi başladı. Albümlerimi o şarkıları yazdığım sıralarda henüz doğmamış insanların severek dinlemesi çok mutluluk verici. Umarım bu devridaim genişleyerek sürer.

Bir arkadaşımız dünkü konseri izlerken "Nature Boy" frekansında dolaştığınızı düşünmüş; finalde "Nature Boy"u çalınca hayret içinde kalmış. Hatta grup üyelerinin de şaşırdığını gördük, siz "Nature Boy"a girmek istediğinizi söyleyince.

Bis yapınca genellikle Billie Holiday çalarız, ama salondaki hava iki parça çalabileceğimizi gösteriyordu. "Keep Your Heart Right"ı epeydir çalmamıştık. Genellikle "Nature Boy"u "Keep Your Heart Right"ın girişi olarak kullanırız. Yani "Nature Boy"u ilk kez çalmıyoruz, ama sahiden, epeydir dokunmamıştık o parçaya.

"Nature Boy"un enteresan bir öyküsü var, öyle değil mi?

Evet, çok enteresan bir öykü. Eden Ahbez adlı bir müzisyen 1940'ların sonunda (1947) yazmış o şarkıyı. Uzun saçlı, sakallı, sandaletli bir adam.

Bir protohippi yani...

Tastamam öyle. Fotoğraflarını ilk gördüğümde ben de aynı şeyi demiştim. Eden Ahbez elinde "Nature Boy"la Capitol Records'a gidiyor. Plak şirketinin yetkilileri ne yapacaklarını bilemiyor. Nat King Cole'u çağırıp dinletiyorlar. Nat, harika bir parça olduğunu söylüyor, bir hafta sonra da stüdyoya girip kaydediyor. Ve "Nature Boy" derhal hit oluyor. Yeniyetmeliğimde çok dinlediğim bir şarkıydı, kulağımda yer etti. Müzik yapmaya başladığımda da repertuarımın demirbaşlarından biri oldu. Her konserde çalmıyoruz, ama hep cebimizde.

"Nature Boy"un yazılmasından yirmi yıl sonra, Eden Ahbez tipolojisinde gençler çıktı ortaya ve radikal bir toplumsal muhalefet, bir özgürlük hareketi başladı. Siz de o hareketin bir parçası mıydınız?

Ben o hareketin sivil haklar mücadelesi kanadındandım. Çiçek çocukları kültürel bir muhalefet yapıyorlardı, eşit haklar talebi yoktu gündemlerinde. Aşk, barış, özgürlük diyorlardı, ama orada duruyorlardı. Sebeplerden çok, sonuçları vurguluyorlardı. O fikirlerin, kavramların somut, maddî bir gerçekliği, bir karşılığı vardır. Mesela Alabama, Mississippi ve Georgia gibi eyaletlerde yoğun bir ayrımcılık yaşanıyordu, özgürlüğü mümkün kılacak haklar yoktu. Siyahların özgürlüğü ancak o hakların elde edilmesiyle söz konusu olabilirdi. Bu da kararlı ve somut bir gündemi olan mücadeleyle gerçekleştirilebilirdi. Çiçek Çocukları'nın Vietnam savaşının sona erdirilmesi dışında somut bir talepleri, gündemleri yoktu.

İlk single'ınız "Look At Me Now", 1963'te, sivil haklar mücadelesinin büyük bir ivme kazandığı günlerde çıktı. O zamanlar, 18 yaşında bir genç olarak müziğinizi, müzisyenliğinizi sivil haklar mücadelesiyle nasıl ilişkilendiriyordunuz?

Sivil haklar mücadelesi herkes için aniden parlayan bir şey oldu. Fitili çeken Rosa Parks'tı. Otobüslerin siyahlara ayrılan arka tarafına değil, beyazlara mahsus olan ön tarafına oturdu. Oradan kaldırılmak istenmesine rağmen inatla direndi. Bu bir dönüm noktasıydı, siyahlar için bir uyanma, dirilme anıydı. Amerika'daki bütün siyahlar şunu biliyordu: Güney eyaletlerine giderseniz ayrımcılığa maruz kalırsınız, ya oralara gitmeyecektiniz ya da ayrımcılığı kabullenecektiniz. Bu, kuzeyde ayrımcılığın olmadığı anlamına gelmiyordu tabii, ama güneydeki gibi yasal bir durum da değildi. Sivil haklar mücadelesinin başladığı günlerin biraz öncesinde siyah müziği beyazlar tarafından da dinlenir olmuştu. Ama siyahların toplumsal alanda görünür oldukları yegâne alan da oydu. Benim ailem, birçok başka siyah aile gibi, çocuklarının avukat, doktor, mühendis ya da akademisyen olmasını istiyordu. Müzisyen olmam, onların gözünde yeteneklerimi heba ettiğim anlamına geliyordu. Onlar da beyazların gözüyle bakıyorlardı. Beyazlara göre, bir siyahın ulaşabileceği en üst mertebe müzisyen olmaktı, o da zaten pek makbul bir şey değildi. Aksini ispat etmek siyahlar için çok önemliydi. Bense müzisyenliğin o saygın mesleklerden hiç aşağı olmadığını düşünüyordum. "Look At Me Now", bir bakıma aileme ve yakın çevreme cevaptı. "Bakın, istediğimi gerçekleştiriyorum, aynı zamanda değişime katkı yapıyorum" diyordum. Ama onları ikna edemedim. *(gülüyor)* Tam Howlin' Wolf ve Muddy Waters'la turneye çıkmaya hazırlanırken annem taş koydu ve üniversitenin yolunu tuttum. *(gülüyor)*

Ailem doktor, mühendis olmamı istiyordu. Beyazlara göre, bir siyah için en üst mertebe müzisyenlikti. Bense müzisyenliğin o saygın mesleklerden aşağı olmadığını düşünüyordum.

Ama müziği bırakmadınız, iki yıl sonra "New Folk Sound"u yaptınız. Kalıcı bir iz bırakan o albümü henüz 20 yaşındayken yapabilmenizin sırrı neydi?

"New Folk Sound"un sırrı Coltrane'dir. O sıralarda Coltrane'i keşfet-

THEOPE
ÇOŞKUN BÜKTEL

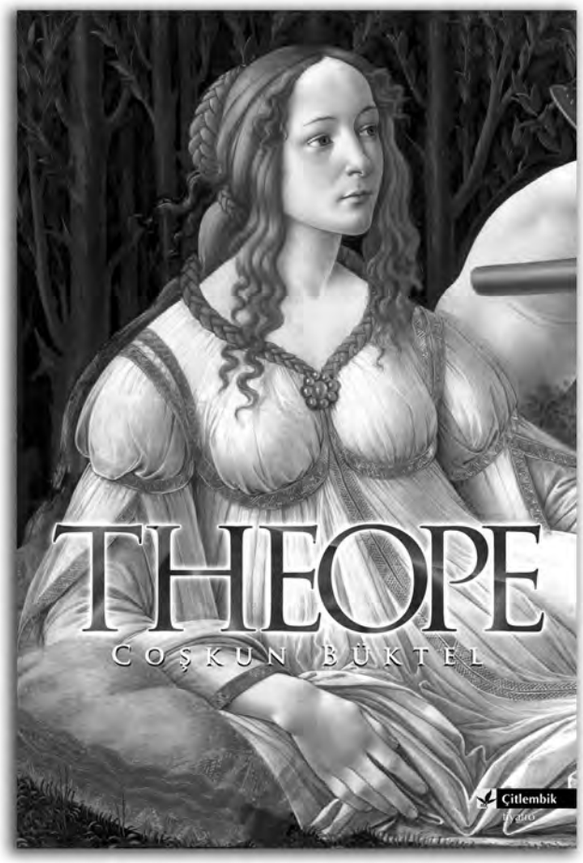

sf. 168, 9.5 YTL.

Theope bir kez daha okurlarla buluşuyor!

Heykeltıraş Menoikeus, yedi yıl önce kaybettiği Theope'yi daha yeni bulmuştur ve Theope'ye olan özlemini gidermek için insan ömrü ona zaten yeterli görünmemektedir. Oysa Argos orduları tarafından kuşatılmış Thebai kentinin kâhini Teiresias, kentin kuşatmadan kurtulabilmesi için Menoikeus'un kendini, kendi isteğiyle, gönüllü olarak, tanrılara kurban etmesi gerektiğini bildirir ve bu kehanet, Menoikeus ile Theope'nin (tüm bir kentin kaderini etkileyecek) tragedyasını başlatır.

"Büyülendim."
Hasan Ali Toptaş

"Hayran oldum."
Cihan Ünal

"Theope, Nobel'i hak ediyor."
Hamdi Alkan

Çitlembik Yayınları
Şeyh Bender Sokak 18/4 Asmalımescit, Beyoğlu, İstanbul
Tel: 0 212 292 30 32 Fax: 0 212 293 34 66 kitap@citlembik.com.tr

miş ve tutkuyla bağlanmıştım. Bağlı bulunduğum plak şirketi Chess Records bütçenin yalnızca iki müzisyene elverdiğini söyleyince, aklıma ilk gelen çare, albümü iki akustik basçıyla kotarmak olmuştu. Çünkü Coltrane ilk eserlerinde iki basçı, iki davulcu kullanmıştı. "New Folk Sound"da vokal, gitar ve iki akustik basın olması o yüzden, Coltrane modeline bağlılığımdan.

John Coltrane'i ilk defa ne zaman seyrettiniz?

1964'te, Chicago'da, küçük bir kulüpte seyretmiştim Coltrane'i. Bir hafta boyunca her gece gittim. Ve o bir haftanın sonundan itibaren bir yıl boyunca sahneye çıkmadım. Coltrane'inki gibi bir ateş ve haysiyet sergilemedikçe sahneye çıkmanın bir mânâsı olmadığını düşündüm. Neredeyse Coltrane olmak istedim, ama bu başka bir hikâye ve çok uzun. Coltrane'deki tutarlılığa, bütünlüğe ve haysiyete sahip olmadıkça müzik yapmanın bir şey ifade etmediğine kani oldum. Öyle yapmadıkça başka şeylerle uğraşmak daha doğru diye düşündüm. Bir yıl boyunca evde çalıştım, beste yaptım, çaldım ve sonra "New Folk Sound"u yaptım.

"New Folk Sound"dan (1965) sonra "Occasional Rain"e (1972) kadar hiç albüm yapmadınız. O arada ne gibi değişimler yaşadınız?

Şarkıcı-şarkı yazarı olgusuna başka bir gözle bakmaya başladım. Kişisellikle toplumsallığı bir potada eritmeye, Coltrane'in yaklaşımını içinde bulunduğumuz yeni toplumsal bağlama uyarlamaya kafa yordum. "Occasional Rain", o günlerdeki ruh halimin ifadesidir. Ardından çıkardığım "What Color Is Love"da (1973) "Sing Me A Song With A Sun" diye bir şarkı vardı, doğrudan Vietnam savaşını konu alıyordu. "Ball In Green" de öyleydi. Ama şarkılarım sadece sivil haklar mücadelesinde olanları değil, kişisel hayatımın izlediği seyri de anlatıyordu.

Efsanevî şahsiyetlerle çalıştınız, Howlin' Wolf'la, Muddy Waters'la... Onlar hakkındaki düşünceleriniz neler?

Howlin' Wolf ve Muddy Waters, benim müzik dünyasına gözlerimi açtığım Chess Records'ın demirbaşlarıydı. Tanışmamız, ahbap olmamız orada oldu. Howlin' Wolf çok tatlı bir adamdı, epey uzun boylu ve bir hayli iriydi –yüz küsur kiloydu. Çok etkileyici bir görüntüsü vardı. O devasa bedenin yumuşacık bir kalbi vardı. Deyimin tam anlamıyla "a heart of gold"du. Çok müşfik, çok muhabbetliydi. Ama şarkı söylemeye başladığında bambaşka biri olurdu, hayatındaki olaylar, dertler, acılar müziğinde dile gelirdi. O tavrını çok takdir ederdim, çünkü benim yapmak istediğim de oydu. Muddy Waters daha kentliydi, daha sofistikeydi. Riff'leri de daha kentliydi. Howlin' Wolf'unkiler ise delta blues'du, daha kırsaldı. Muddy Waters da delta'dan etkilenmişti, oradan gelmişti, ama Chicago'da yaşıyordu. Chicagolu olmuştu. Bence ikisinin arasındaki temel fark buydu.

Demin İngilizlerin kâşifliğinden konuşuyorduk. Howlin' Wolf'u, Muddy Waters'ı ve diğer blues ustalarını dünya İngiliz rock gruplarıyla tanıdı, sevdi.

Tarih böyle yürüyor maalesef. *(güllüyor)* Kendi ülkelerinde onları önemseyen yoktu. Chicago'nun güney yakasının gettolarındaki kulüplerde çalarlardı. Müziklerini, değil dünyada, Amerika'da bile pek bilen yoktu. Ta ki Rolling Stones onların şarkılarını çalana dek.

Nasıl oluyor da Londralı beş genç, Chicago'da bile pek bilinmeyen şarkıları alıp çalıyorlar ve bütün dünya büyüleniyor?

Güzel soru, fakat cevabı yok. En azından bende yok.

Rock'un yaygın kabul gören tariflerinden biri, sanayi proletaryasının köle müziğini keşfetmesi ve blues'a kendi hayatlarının dokusunu, ritmini katması. Stones'un büyüsü de, bir yoruma göre, blues'la proletarya groove'unu harmanlaması...

Bu doğru olabilir. Benim durduğum yerden bakınca, bu bana blues'un kendini iletme kapasitesini kanıtlıyor. İngilizce bilmeseniz de blues'u anlarsanız.

Aynı şey rock için de geçerli...

Evet, rock'un da sözlerini anlamadan duygusunu alabilirsiniz. Caz da öyle, opera da öyle. Ben Puccini'ye bayılıyorum mesela. Ne olup bittiğini çoğunlukla anlamıyorum. Ama müzikal olarak adam çok ruhanî, çok duyarlı bir yerden yazıyor. Guiseppe Verdi de öyle. Klasik bestecilerin büyük çoğunluğu, yazdıkları müziği kişisel hayatları üzerine kurdular. Müzikleriyle hayatları bir bütündü. Öyle yaptığınız zaman başka insanlarla irtibatlanmanız, onların ruhuna hitap etmeniz kaçınılmaz. Eğer müziğinizde insan ruhu varsa, insanları cezbetmemeniz mümkün değil.

"Timepeace"e (1998) kadar Chicago Üniversitesi'nde çalıştınız. Sevdiğiniz bir iş miydi, yoksa hayat gailesinin getirdiği bir mecburiyet miydi?

1980'lerin başından 1998'e kadar bilgisayar programcılığı yaptım, hâlâ da o işi yapıyor olabilirdim, ama üniversitedeki Sosyal Bilimler Araştırma Merkezi'nde bir büyük bir tensikat oldu, seksen kişi işten çıkarıldı. Aralarında ben de vardım. Öyle olmasaydı, bilgisayar programcılığına devam ederdim.

Birleşmiş Milletler'in "Timepeace"i 1999 Barış Konferansı'nın resmî şarkısı ilan etmesi ve sizi ödüllendirmesi üzerine üniversite yönetiminin bilgisi haricinde müzikle uğraştığınızın ortaya çıktığı ve bunun üzerine işinize son verildiği yazılıp çizildi. Doğru mu bu?

İşten çıkarılmamın sebebinin o olduğunu sanmıyorum. Çünkü benden sonra da işten çıkarmalar sür-

Miles hep kendini aştı. Eroini aştı, cinlerini aştı, müziğinin geldiği noktayı aştı. Çıtayı hep yükseltti. Ben de kendimin "Bitches Brew"unu yapmaya çalışıyorum.

Foto: Şahan Nuhoğlu

dü. Yönetime müzikle uğraştığımı söylememiştim, ödül nedeniyle öğrendiler, bu doğru. Bu da bir gerginlik yarattı aramızda, ama asıl neden o değildi. Bütün departman işten çıkarıldı. Ama öyle olmasaydı, profesyonel müzisyenliğe geri dönmezdim.

Neden?

Bilgisayar programcısı olmaktan mutluydum, birinci sebep bu. İkincisi, düzenli bir iş ve gelir demekti. Fakat daha da önemlisi şuydu: Üniversite'ye bağlı Sosyal Bilimler Araştırma Merkezi'nde çalışıyor olmak, kamuoyuna yansımayan bazı bilgilere ulaşabilmek demekti. Sağlık ve eğitim konularındaki araştırmalardan tutun, ırk, din ve sınıf konularında insanların tutumlarını inceleyen çalışmalara, çok değerli bilgiler elimin altındaydı. Benim işim, yapılan araştırmaların bilgilerini yorumlamak ve bu bilgileri başka araştırmalarda kullanılabilecek şekilde düzenlemekti. Ayrıca, bu araştırmalarla iştigal etmemin üniversitedeki sosyoloji öğrenimimi tamamlamama ve tezimi yazmama çok yararı oldu. O araştırmalardan edindiğim enformasyonu akademik çalışmalarımda kullanabiliyordum. Böylece daire tamamlanıyordu. Bütün şartlar lehimeydi yani.

1964'te, Chicago'da, küçük bir kulüpte seyretmiştim Coltrane'i. Onunki gibi bir ateş ve haysiyet sergilemedikçe sahneye çıkmanın bir mânâsı olmadığını düşünmüştüm.

Peki müzik yapmak, şarkı yazmak ihtiyacı duymuyor muydunuz?

İşimi ve akademik çalışmalarımı bıraktıracak kadar büyük bir arzu değildi; öyle olsaydı, gereğini yapardım zaten. "Timepeace"i yıllık iznimde kaydetmiştim, konserlere, turnelere de üniversitenin tatil dönemlerinde çıkıyordum. Dolayısıyla profesyonel müzisyenlik yapmak gibi bir ihtiyaç duymuyordum.

"Timepeace"de sufizme göndermeler var. Sufizmle ilgilenmeniz nasıl oldu?

Kendimi bildim bileli manevî, ruhsal alanlara ilgi duydum. Aslında bir tecessüs ânıyla başladı bu ilgim. 10-11 yaşlarındaydım. Bizim gittiğimiz kilise, bir kültür merkezinin içindeydi. Orada budist bir cemaatin de toplantıları olurdu. Bir gün onların toplantısından ardakalan bir takım metinler gördüm. İncil'den pasajlar değildi bunlar, o zamanki bilgimle de anlayabiliyordum bunu. İncil'den değildi, ama çok güzeldi. Ayrıca İncil'dekilere çok benzeyen sözlerdi. Buda'yla İsa sanıldığından çok daha yakındır birbirine. O günden itibaren bir arayış başladı bende. Büyük dinlere ait İngilizceye çevrilmiş ne kadar kitap varsa, neredeyse hepsini elden geçirdim. Sikhlerin metinleri, Hinduların "Mahabarata"sı, "Tibet'in Ölüler Kitabı", Mahayana budizmine dair yazılar... Bunlar beni Kur'an'a götürdü, Kur'an da sufizme. "Timepeace"le sufizm arasındaki ilişki çok bilinçli kurulmuş bir ilişki değil. Ya da şöyle söyleyeyim: "Timepeace"de sufizmi izah etmeye çalışmıyordum, evrensel bir albüm yazmaya çalışıyordum, herkesin dinleyebileceği ve içinde kendinden bir şeyler bulabileceği bir albüm olmasını istiyordum. Onun için de meselere, öykülere, deyişlere başvurdum. Ama eminim ki, içsel bir düzeyde sufizmle iştigal etmem sayesinde "Timepeace"i yaratabildim.

Biraz önce 1960'ların sivil haklar mücadelesinden bahsediyorduk. Kara Panterler'e sempati duyduğunuz oldu mu?

Rengi siyah olan herkes Kara Panterler'e sempati duyar. Şu sıralarda Kara Panterler hakkında bir şarkı yazıyorum. Yayınlanabilir bir şey olacağından, en azından kısa vadede, kuşkuluyum, çünkü içeriği egemenleri rahatsız edecek cinsten.

Şarkının ana fikri ne?

Kara Panterler'in siyah Amerikalıların nezdindeki mânâsı, o mânânın bugün de geçerli olduğu. Kara Panterler, Afro-Amerikalılar için kapanmış bir defter değil, hâlâ açık olan ve dikkatle okunması gereken bir defter.

"Nixon Suikasti" filminde, Sean Penn'in canlandırdığı karakter Kara Panterler'in bürosuna gidiyor, cebindeki bütün parayı bağış olarak verdikten sonra, oradaki sözcüye "size bir önerim var, hemen cevap vermeyin, lütfen üzerinde düşünün" diyor ve kendisi gibi yoksul beyazlarla siyahların aynı kaderi paylaştıklarını anlattıktan sonra, Kara Panterler'in adlarını değiştirip Zebra yapmalarını tavsiye ediyor, böylece üye sayısının derhal ikiye katlanacağını iddia ediyor.

(gülüyor) Afro-Amerikalıların yaşadıkları şeyleri yaşamamış insanların, o yaşananların nasıl bir şey olduğunu anlayabileceklerini sanmıyorum. Onun nasıl bir şey olduğunu Ermenilere sorabilirsiniz, Darfour'daki insanlara sorabilirsiniz, Afrika'da Britanya, Belçika, Portekiz yönetimlerinin buyruğunda yaşamış insanlara sorabilirsiniz. Anlatılanları anladığınızı sanabilirsiniz, ama o insanların yaşadıklarını hissedemezsiniz. Sempati duyabilirsiniz, empati duyabilirsiniz, hatta onlarla özdeşlik kurabilirsiniz, ama idrak edemezsiniz. Sean Penn'in canlandırdığı beyazlar zebra olabilir, bu iyi bir şey, ama siyahlar daha uzun bir süre Kara Panterler olmak zorunda. Umarım ne demek istediğimi anlıyorsunuzdur. *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Yücel Göktürk***

ÖSS

LED ZEPPELIN

SAYISAL

1. Dört Led Zeppelin üyesi (Robert Plant, Jimmy Page, John Paul Jones ve John Bonham) bir araya gelir gelmez, başka bir sanatçının albümü için **stüdyoda emek harcadılar. Henüz** ilk albümlerini kaydetmeden **evvel dört Led Zep'çiyi ilk kez buluşturan 1969 tarihli** "Three Week Hero" **isimli bu albüm kimindir?**
a) P.J. Proby b) Donovan c) Tom Jones d) Alexis Korner

2. Led Zeppelin'in numaralı albümlerinden **hangisinin** kod adı **"The Brown Bomber"dır?**
a) I b) II c) III d) IV

3. Led Zeppelin'in 1969-79 arası yayınladığı sekiz stüdyo albümünün, biri hariç tamamı İngiltere ve ABD listelerinde ilk üçe girdi, çoğunlukla da 1 numaraya yerleşti. **Listelerde** zirveyi göremeyen tek albüm **hangisiydi?**
a) Led Zeppelin I b) Houses of the Holy
c) In Through the Out Door d) Led Zeppelin III

4. "Ocean's Twelve" **filminde Matt Damon'ın canlandırdığı Linus Caldwell karakteri,** hangi Led Zep şarkısından **alıntı yapar?**
a) Kashmir b) Immigrant Song
c) Celebration Day d) Dazed and Confused

5. 1995 tarihli "Encomium" **isimli Led Zeppelin tribute albümünde "Four Sticks"i** kim söyledi?
a) Cracker b) Sheryl Crow c) Rollins Band d) Blind Melon

6. Robert Plant'in sekiz solo albümünün yanısıra, Ahmet Ertegün'ün ricasıyla **Page ve Jeff Beck'le kaydettikleri mini cover albüm "The Honeydrippers: Volume 1"ı da içeren 2006 tarihli** box-set'in adı nedir?
a) Nine Leaves b) Nine Lives c) Nine O'Clock d) Nine to Ten

7. Led Zeppelin'in dünya çapındaki **albüm satışları kaç adettir?**
a) 120 milyon b) 300 milyon c) 230 milyon d) 85 milyon

8. Jasta 11 **nedir?**
a) Led Zeppelin'in efsanevî menejeri Peter Grant'in '60'lı yıllarda oynadığı bir film
b) "Stairway To Heaven"ın 11. dizesinde yer aldığına inanılan gizli satanik mesaj
c) Led Zeppelin'in Amerika turnesindeki groupie ordusunu tanımlayan isim
d) "2" no'lu albümün kapağında yer alan, I. Dünya Savaşı dönemindeki Alman Hava Kuvvetleri timi

9. 2003 yılında yayınlanan "Led Zeppelin" isimli double DVD, aynı yıl içinde toplam kaç adetlik **bir satışa ulaşmıştır?**
a) 150 bin b) 240 bin c) 520 bin d) 780 bin

10. Toplam 8:02 dakikalık "Stairway To Heaven"ın, hard rock bölümü hangi saniyeden itibaren **başlar?**
a) 5:55 b) 6:15 c) 4:44 d) 5:05

SÖZEL

1. Bütün Led Zeppelin albümlerinin **aynı zamanda** prodüktörü **olan Led Zeppelin üyesi hangisidir?**
a) Robert Plant b) Jimmy Page c) John Paul Jones d) John Bonham

2. Davulcu John Bonham hangi şarkıda kaşık ve kastanyet **çalıyor?**
a) Friends b) Bron-Y-Aur Stomp c) Celebration Day d) Gallows Pole

3. "Bron-Y-Aur Stomp", "Ramble On", "The Battle of Evermore", "Misty Mountain Hop" gibi şarkıların sözlerinde hangi ünlü yazarın **belirgin etkisi vardır?**
a) Ursula K. LeGuin b) H. P. Lovecraft
c) Lewis Carroll d) J.R.R. Tolkien

4. Jimmy Page ve Robert Plant'in 1994'te yayınladıkları "No Quarter" **albümünün kayıtlarında** hangi ülkeden **orkestralar yer aldı?**
a) Mısır, Fas b) Cezayir, Ürdün c) İran, Irak d) Filistin, Lübnan

5. Hit single "Whole Lotta Love", aslında "You Need Love" **isimli bir blues şarkısının dönüştürülmüş halidir.** Kimin şarkısıdır **"You Need Love"?**
a) Memphis Minnie b) Willie Dixon c) Howlin' Wolf d) Charlie Patton

6. Led Zeppelin'in hangi şarkısı Joni Mitchell **hakkındadır?**
a) Going to California b) Tangerine c) Ramble On d) Sick Again

7. Tori Amos **hangi Led Zeppelin parçasını** cover'lamadı?
a) Down by the Seaside b) Thank You
c) Whole Lotta Love d) Lemon Song

8. Jeff Buckley **hakkında aşağıda sıralanan bilgilerden hangisi** doğru değildir?
a) Konserlerinde Led Zep şarkıları "Kashmir", "Whole Lotta Love" ve "Night Flight"ı cover'lardı
b) Ölümüyle noktalanan gece, nehre atlamadan evvel, kasetçalarında "Whole Lotta Love"ı dinliyordu
c) Çocukluğunda sahip olduğu ilk albüm Led Zeppelin'in "Physical Graffiti"siydi
d) Babası Tim Buckley'le birlikte gittikleri tek konser, 1975 yılında, San Francisco'daki bir Zeppelin konseriydi

9. İlk Beastie Boys albümü **"Licensed to Ill"de, hangi Led Zeppelin şarkısından sample** kullanılmamıştır?
a) Custard Pie b) When the Levee Breaks
c) The Ocean d) The Rain Song

10. Led Zeppelin üyelerinin, özellikle Jimmy Page'in üzerinde Aleister Crowley'nin **derin etkisi olduğu söylenegelir. Aleister Crowley 1875-1947 yılları arasında yaşayan ve yapıtlarını** simyadan satanizme, kehanet ilimlerinden büyücü hekimliğe **okültist (gizlici) bilgiden yola çıkarak oluşturan bir İngiliz yazarıdır. Bu mistik yazar, acaba oğluna** hangi ismi **koymuştur?**
a) Kabbalah b) Atatürk c) Moby-Dick d) Pentagram

sözel 5

sözel 6

sözel 8

sözel 7

sözel 10

ŞİMDİ DOĞRUYA DOĞRU >> Sayısal: 1.a, 2.b, 3.a, 4.a, 5.c, 6.b, 7.b, 8.d, 9.c, 10.a Sözel: 1.b, 2.b, 3.d, 4.a, 5.b, 6.a, 7.d, 8.d, 9.d, 10.b

binboa mania

www.binboa.com

DREAM THEATER

DREAMTONE

// 29 Haziran 2007

// Kapı Açılış: 19.00 // Konser: 21.30

// İstanbul Arena

binboa mania

dream

K-ROCK 94.5 krockfm.net

bilet ix Eğlenceye giriş biletiniz.

İstanbul arena

Robert Plant

"Led Zeppelin müziği Doğu ile Batının kesişme noktasıydı. Ritmleri neredeyse Afrika ritmleriydi kimi zaman. Robert'ın sesi ise muhteşemdi ve her zaman dünya müziği için bir tür büyükelçi gibi çalıştı. Kendini pasifist olarak görüyor olabilir, ama şarkı söylerken öfkeyi hissedebiliyorsunuz..." Rachid Taha'nın gözlemleri böyle. Fazla söze ne hacet. Rock tarihinin en heybetli kahramanlarından Robert Plant dokuz sene sonra gene bizim memlekette... Grubu The Strange Sensation'la beraber, önce Antalya'da, 3 Temmuz'da, sonra İstanbul Caz Festivali kapsamında, 4 Temmuz'da dünyalı rock and roll'undan tattıracak, tiyatroları dolduran binlerce insana takla attıracak... Hazırlık kabilinden, Mojo sayfalarından naklen...

KALENDERLİK EĞİTİMİ

Okulda nasıl bir tiptin?
Robert Plant: Herkesin itip kaktığı ve hiçbir sosyal becerisi olmayan sinirli bir tiptim. Ta 1980'e kadar hep en küçük ben oldum. Sonra yavaş yavaş en yaşlı konumuna geçtim.
Peki bu baskıyı nasıl attın üzerinden?
Bir gün birden tepem attı ve okulun en kabadayı tipini yere yıktım. Küçükken, ağaca bile "afedersin" diyecek kadar kibar bir çocuk olduğum için komşular bana para verirdi. Bu halim Elvis'in "A Big Hunk O' Love"ını dinleyene kadar sürdü. O zamanlar 10 yaşımdaydım ve 700 oğlanın olduğu bir okula gidiyordum. Her gün yeni dünyalara yelken açmaya başlamıştık. Bir yanda şehirdeki Teddy Boy'ların artıkları, bir yanda Stourbridge denen üniversite kasabasını keşfedip şiir okuma ve caz gecelerine gitmeler falan... Bir hafta kendimizi Frankie Avalon, diğer hafta Richard Farina sanarak dolaşır olmuştuk.

Bugün dönüp 25 yaşındaki o adamı tanımak ne kadar mümkün? Konserdeki hallerimi seyredince "evet, yakışıklı adammış, ama gardırobu korkunç" diyorum.

Dylan da benzeri bir çocukluk geçirmiş.
Okula giderken onun albümünü göstere göstere koltuğumun altında taşırdım. Dylan bizim fenerimizdi. Bir de Little Richard ve Gene Vincent vardı. 14-15 yaşlarımdayken Stourbridge'de Gene Vincent konserine gitmiştim. Arkasında Sounds Incorporated çalıyordu. Yıl 1963. Etrafta sert adamlar ve ucuz parfüm kokan kadınlar...
Bob Dylan'la tanıştın mı?
Evet, bir keresinde aynı futbol stadyumunda konsere çıkmıştık. Arka tarafta Bob Dylan, Sting ve benim için birer oda vardı. Dylan'ın odasının önünden geçerken, bir baktım, tek bacağının üzerinde zıplayarak çorap giymeye çalışıyor. Dayanamadım ve içeri uzanıp "selâm" dedim, "hadi bana Stefan Grossman'ın kafelerdeki günlerinden ve Dave Van Ronk'a neler olduğundan bahset". "Gelsene içeri" dedi. Stefan Grossman'ın teknik numaralar kapabilmek için Blind Gary Davis'i nasıl aylarca evinde ağırladığını anlattı. Richard Farina'dan, Spider John Koerner'den konuştuk. Kıyak muhabbetti. Birbirimizden bahsetmedik. Karşısına geçip "senin 'Rolling Thunder Revue' kayıtlarına bayılırım" demedim, çünkü bu tür şeylerden nefret ederim.
Kendi döneminin sanatçılarıyla uzun boylu takılır mıydın?
'70'lerdeki gruplar arasında bir çekişme

18→

3 temmuz
antalya açıkhava tiyatrosu
4 temmuz
istanbul açıkhava tiyatrosu

vardı. Stones ve Zeppelin arasında daha özel bir çekişme vardı. Jimmy, Keith'le atışıp dururdu. Benimse şarkıcıyla *(Mick Jagger'ı kastediyor)* birkaç katlanılabilir muhabbetim oldu sadece.

Keith Richards'ın sizden sitayişle bahsetmediğini biliyoruz...

Birkaç yıl önce onun Led Zeppelin'i bir grup olarak değil, bir proje olarak gördüğünü okumuştum. Fakat bu onu kötü bir adam yapmaz. İstediğini söyleyecek kadar kredisi var. Ama benim tanışmak istediğim adamlar Rachid Taha gibi tipler. Birlikte Fransız televizyonunda "Freedom Fries"ı söylemiştik. Rachid gibi kendini işçi olarak görüp benliğine âşık olmayan adamlarla takılmayı tercih ederim. Joe Walsh gibi mesela. Etrafta koca yürekli bir sürü adam var.

Sizinle aynı şehirden çıkan gruplarla aranızda bir dayanışma var mıydı o zamanlar?

Tam tersi. Bonzo (John Bonham) ve ben etraftaki herkesten daha iyi olduğumuzu söylerdik böbürlene böbürlene. İnsanlar bizimle karşılaşmamak için yolunu değiştirirdi. Konserlere gittiğimizde Bonzo bulabildiği tüm sebzeleri yanına alır ve Slade, Black Sabbath gibi gruplara fırlatırdı.

Yirmi yaşında starlığa terfi etmesen muhasebeci olur muydun gerçekten?

Kesinlikle hayır. Zaten evden ayrılmıştım, yani anne kucağından kurtulmuştum. Üstelik de iyi ayrılmamıştık. Uzun süre grubun minibüsünde kaldım. Ama sürekli müzik dinliyordum. Kendimle ilgili sevdiğim şey, meraklı ve istekli olmamdır. Moby Grape ve Kaleidoscope'un ötelerinde bir yerde farklı bir şeyler olduğunu hissediyordum ve ben de orada olmak istiyordum. Ama üç çocuğumun anası Maureen'le nişanlıydım ve Bonzo'yla her tür müziği yapıyordum. Sonra Bonzo Tim Rose'la çalışmak üzere gitti, ben de Alexis Korner'la takıldım. Eğer orada başarılı olamazsam, Maureen'le birlikte Kanada'da şansımı denemeye karar vermiştim.

Led Zeppelin'in 1980'de sona ermesinden sonra nihayet kendi müziğini yapma şansını bulduğunu hissettin mi?

Bir grubun parçası olarak tanınınca, o grubun gücü senin peşini bırakmıyor. Sürekli daha önceki grubun başarısını yük gibi yanında taşıyorsun.

Çalıştığın gitaristler onları Jimmy Page'le karşılaştırdığını düşünüyorlar mıydı?

Ve Bonzo'yla... Çok sağlam davulcularla çalıştım, ama hepsinin aklından bunun geçtiğinin farkındayım. Nereye gitsek, Led Zeppelin döneminden birileriyle karşılaşırdım. Bu da grup üyelerinin hep arka planda kalmasına neden olurdu. Ama belki de bu durum grup üyelerini ellerinden gelenin en iyisini yapmaya da itmiş olabilir.

Bir grup lideri olarak ne öğrendin peki?

Kalender olmayı. Farklı enerji seviyeleri, farklı kimyasal dengeler olduğunu... Bazen yaratmak çok kolaydır, bazen de ıstıraptır. Ama bu gerilim mükemmel anlar yaratabilir.

Arap melodilerini müziğinde kullanmanın nedeni ruhanî bir hava yaratmak için mi?

Hayır. Makamlara hayranım ve onlara bağımlıyım. Bu bizim içine doğdumuz bir müzik değil, ama Skip James'de bunun izlerini görebilirsiniz mesela. Ağzınızın suyunu akıtır bu müzikal yapı. Yarı mistik bir hava yarattığı söyleniyor, ama bu sadece bize yabancı olması yüzünden. Sitar çalan birini duyduğunuzda hemen burnunuza tütsü kokuları geliyor, oysa aslolan müziktir. 1995'te Jimmy'yle "No Quarter" turnesindeyken Mısırlı müzisyenlerle çok iyi vakit geçirdik. Soyunma odama gelip "Bay Robert, size bazı makamları öğretmek istiyoruz" diyorlardı. "Hayır, her gece farklı bir şey denemeyi tercih ederim" diyordum. Mısırlı müzisyenler için müzik sadece Mısır'da yapılır. Gerisi fasafisodur.

Keith Richards'ın istediğini söyleyecek kadar kredisi var. Ama benim tanışmak istediklerim Rachid Taha gibileri. Kendini işçi olarak görüp benliğine âşık olmayan adamlar.

Afrika ve Doğuda yaptığınız gezilerde İslâm'ın

Solda The Strange Sensation'la, sağda Led Zeppelin: John Bonham (üstte), John Paul Jones, Jimmy Page, Robert Plant

BİYOGRAFİ >

"Ablam Edith... Büyüyünce birlikte çıktık sokaklara, hem sürttük kaldırımlarda hem şarkı söyledik, hayatı ve erkekleri bir arada tanıdık, daha Kaldırım Serçesi değildi Edith, hani dişiyle tırnağıyla kaptı o sahneyi, para saymayı da hiç bilmedi, öldüğü gece parmakları bir serçe pençesi gibi benimkilerin üstüne kapanmıştı..."

KALDIRIM SERÇESİ
EDITH PIAF
Simone Berteaut

MEKTUP >

Şan şeref peşinde koşan Vita Sackville-West ile onun aşkını ve şefkatini arzulayan Virginia Woolf: iki olağanüstü kadının hikâyesini ve mahrem dünyalarını anlatan mektuplar. Vita ile Virginia'nın maceraları aşk ve beklenti doludur; nitekim bu sayfaların çoğu da heyecan, umut ve sözel okşamaların coşkusuyla dolup taşmaktadır...

VIRGINIA WOOLF
VITA SACKVILLE-WEST
MEKTUPLAŞMALARI
Der. Louise DeSalvo-Mitchell Leaska

KÜLTÜREL ÇALIŞMALAR >

Türkiye 1980'lerden başlayarak postmodernite konusunu tartışıyor, fakat postmodernite hâlâ 'çözdükçe dolaşan' bir kördüğüm halinde. Hasan Bülent Kahraman'ın kitabı, içinde yaşadığımız toplumsal ve kültürel krizlerin kaynaklarını kavramak açısından da çok değerli bir çalışma...

POSTMODERNİTE İLE
MODERNİTE ARASINDA TÜRKİYE
Hasan Bülent Kahraman

KÜLTÜREL ÇALIŞMALAR >

Görmek, değişmenin gerekçesine kement atmaktır. "Davetsiz İzleyici"de toplanan resim yazıları da bir bakıma bu kaygının; resmi anlamaktan umudunu kesmiş olsa bile sevmekten asla vazgeçmeyen birinin kendi prizmasıyla buna bir gerekçe arayışının ürünüdür.

DAVETSİZ İZLEYİCİ
Mehmet Ergüven

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

yükselişine tanık oldun mu?
Hayır. Hiç de medyanın iddia ettiği gibi tek bir Doğu yok çünkü. Mali, Fas, Mısır, Pakistan, hepsi farklı.

Bir "best of" albüm derlesen hangi şarkılarını dahil ederdin?
İlk yaptığım 45'likle, bir Rascal cover'ı olan "You Better Run"la başlardım. Led Zep döneminden "What Is And What Should Never Be" ve "The Rain Song"u alırdım. "Rain Song"da Jimmy'nin akor yapısı çok güzeldir... Sonra, "Pictures At Eleven" albümünden "Slow Dancer". John'un ölümünden sonra yazılmış bir şarkıdır, benim için önemlidir... "The Principle of Moments" albümünden "Messing With The Mekon". Phil Collins davulu çalmıştı... "Shaken 'N' Stirred" albümünden "Sixes and Sevens". Bu şarkıda çocuklarıma duyduğum özlemden bahsediyordum. Çocuklarımı çok özlüyorum. Hatalar yaptım ve bu beni yakıp kavuruyor... "Manic Nirvana" albümünden "Watching You". Güney Fas'taki Zagora'da kasetler alıyor, bunları yavaşlatıp şarkıya katıyordum. Siddi Makain Mushkin gibi şarkıcıların isimlerini belirtiyordum albümde. Ki bu Mağrip dilinde "no problem" anlamına geliyor... "Dreamland"den "Song To The Siren", "Fate of Nations"dan "I Believe" ve "Calling To You"... "Mighty Rearranger" albümündense "Another Tribe" ve Julian Cope'a saygı duruşu olan "Dancing in Heaven". O kadar çok şarkı var ki.

Niye bütün albümlerinin yer aldığı bir box-set'i çıkarmak için bugüne kadar bekledin?
Sonu olan bir noktaya ulaştığımı hissettim. Box-set'te fazla '80'ler durumu var elbette. Howard Jones benzeri sesler çıkarmaktan rahatsız mıyım? Hayır. Bu da tatilin bir bölümüydü.

Artık hippi ozanı Robert Plant dönemi bitti mi?
Kahire'de Ümmü Gülsüm'ün orkestrasıyla çalışmam imkânsız, çünkü kendimi o kültüre ait hissetmiyorum tam olarak. Kızımın Bristol'de bir Mısır dans grubuna dahil olduğu dönemde Mısırlı perküsyoncu Hossam Remzi bana Ümmü Gülsüm'ün şarkı sözlerini tercüme etmişti biraz. Halil Cibran'ı hatırlatan, aşk ve doğanın dengesinden bahseden sözlerdi bunlar. Hayran olduğum bir müzik bu. Ama diğer yandan George Jones ve Don Gibson'a da hayranım. Bu tür ayrımlara kafayı takmamayı öğrendiğimde daha iyi şeyler yaratacağımı fark ettim. İyi country müzik yaptığımı biliyorum. Her nasılsa... Evet, bu box-set'in içindeki her albüm hayatımın sadece bir parçası, ama her parçanın uzun yıllar insanları tatmin etmesini istiyorum. Tabii öncelikle beni... Hazırlıklar esnasında her şey bende panik yaratıyordu. Ben şu muyum, bu muyum diye düşünüyordum. Elbette Led Zeppelin mirası da var bunların için-

Gogol Bordello üyeleriyle hatıra fotoğrafı

Nelson Mandela'yla

Nile Rodgers, Ahmet Ertegün ve Plant sahnede

Arap müziğine hayranım. Ama George Jones ve Don Gibson'a da hayranım. Bu tür ayrımlara kafayı takmamayı öğrendiğimde daha iyi şeyler yaratacağımı fark ettim.

de. Led Zeppelin dönemindeki birçok şeyden gurur duyuyorum, ama artık 26 yıl öncesine dönmem mümkün değil.

Nick Kent diyor ki, '70'lerin başında Led Zeppelin'de aşağılayıcı bir maço kültürü hakimmiş.
Nick Kent mi? Boşverin onu.

John Bonham ve arkadaşları için geçerli değil mi bu?
Bonzo'yla ilgili çok şey anlatılır. Her zaman doğru insanlarla ve doğru yerlerde takılmadığı doğru.

Sen de ciddi bir alkol ya da uyuşturucu problemi yaşamadın mı?
Denedim. Tüketebildiğim kadar uyuşturucu tükettim. Ama sıkıldım. Sert uyuşturucuların en kötü tarafı, seni bencil yapması. Etrafımdaki bir sürü insanın canavara dönüşmesine şahit oldum. İçkiyi de çok tüketiyordum. 1980'lerin ortasındaki fotoğraflarıma baktığımda bunu kendime yakıştıramıyordum. Willie Nelson ya da Waylon Jennings'e yakışıyor olabilir, ama bana yakışmıyor. Üstelik sürekli bir başağrısı içinde yaşıyordum.

Jimmy'yle görüşüyor musun?
Hayır. Hep istiyorum, ama yapmıyorum. Hayatlar değişiyor. John, Jimmy ve ben ne zaman bir araya gelsek, konuşma geçmişe dönüyor ne yazık ki. Eğer geçmiş başarılar olmasa, belki de hiç bir araya gelemeyecekmişiz gibi...

'70'lerin sonunda geçirdiğin kötü zamanları nasıl atlattın?
Oğlum Karac'ı kaybettiğimde mi? Aileme değer vererek ve onlardan destek alarak. Bu biraz klişe gelebilir ama, o şöhretin göbeğinde doğru bir şeyler yapmış olmalıyım ki, ailem ve etrafımdaki arkadaşlarım hep yanımda oldu. Bu tür travmalarda insan kendini ifade edemiyor. Bu insanlar hâlâ hayatımın parçası. Çok güçlü bir bağ bu.

Led Zeppelin'in zirvede olduğu zamanlarda ne hissediyordun?
Emin ol ki Robbie Williams sansasyonu gibi değildi. Eve geliyordum ve aile üyesi oluyordum. 1970'ler, şöhretin bu kadar yoğun yaşandığı belki de ilk dönemdi. 1975'te 25 yaşındaydım. 25 yaşında her şeyi nasıl kontrol altında tutabilirsiniz ki? Ve bugün dönüp 25 yaşındaki o adamı tanımak ne kadar mümkün? Konserdeki hallerimi seyredince "evet, yakışıklı adammış, ama gardırobu korkunç" diyorum.

Çeviren: ***Ogan Güner***

ACEP NE ÇALACAKLAR?

Robert Plant & The Strange Sensation'ın 2006 turnesine baktığımızda, "Mighty Rearranger" ve Led Zeppelin şarkıları ağırlıklı bir repertuar görüyoruz. Artık ne çıkarsa bahtımıza...

Win My Train Fare Home • Freedom Fries • Seven And Seven Is • Black Dog • Let The Four Winds Blow • Friends • What Is And What Should Never Be • Tin Pan Valley • Ramble On • Going To California • 29 Palms • Morning Dew • Four Sticks • Gallows Pole • The Enchanter • Whole Lotta Love

ROBERT PLANT VE JOHN PAUL JONES ANLATIYOR: "LED ZEPPELIN IV" VE "STAIRWAY TO HEAVEN"

şöminenin karşısında özel bir an

ÖSS sayfamızda da göreceğiniz "Zoso"lu sembollerden dolayı "Dört Sembol" adıyla da anılan 1971 tarihli "Led Zeppelin IV" albümü, rock tarihinin hazinelerinden biri... Mojo dergisi "Dünyayı değiştiren albümler" soruşturması kapsamında Robert Plant, John Paul Jones ve Killing Joke'tan Jaz Coleman'la konuşmuş...

Klasik sorudan başlayalım. "Led Zeppelin IV" diye anılan bu albümün resmî bir adı yok. Peki siz ne demeyi tercih ediyorsunuz?
Robert Plant: Hiçbir şey demiyorum. "Four Symbols" demek biraz iddialı oluyor. Her birimizin kendimizi ifade eden bir sembol seçmesi şık bir fikirdi, ama albümün ismi bu değil. Kısaltma açısından "Led Zeppelin IV" kullanılabilir, itirazım olmaz.
36 yıl sonra albümle ilgili hisleriniz neler?
Plant: Çok kafa yormuyorum. Eskiden bu işleri daha ciddiye alıyorduk ve daha iddialı düşünüyorduk galiba. Her albümün grubun o dönemdeki üretiminin bir yansıması olduğunu düşünüyorduk. Oysa "Misty Mountain Hop" ve "Battle of Evermore" gibi çok farklı iki şarkı bir gün arayla yazıldı. "When The Levee Breaks" ile "Battle of Evermore"un da aynı ruh halinin eseri olduğu söylenemez. O yüzden bugün dönüp baktığımda albümü tek tek şarkılardan ibaret görüyorum. Sık sık dinlediğim bir albüm değil, ama dinlediğimde beni tatmin ediyor. Özellikle arabada giderken çalan "When The Levee Breaks".
John Paul Jones: Albümün bütününden hoşnut kalmıştık o zaman. Gerçekten bulunduğumuz konumun bir fotoğrafını çekiyor albüm.
Albümün çoğu Rolling Stones'un Hampshire - Headley Grange'deki stüdyosunda iki hafta içinde kaydedildi. Şarkıların kaçı o sırada yazıldı?
Jones: Sanırım "Black Dog"u Headley Grange'e giderken trende yazmıştım. "Stairway to Heaven"ı Jimmy ve Robert, Galler'deki çiftlikte yazmışlardı. Geri kalan bütün parçalar Headley Grange'de yazıldı diyebilirim. Turneden yeni dönmüştük, o yüzden elimizi çabuk tutmaya alışkındık. Jimmy ve ben stüdyo müzisyenliğinden geldiğimiz için tez canlıyızdır zaten.
"Boogie With Stu", "Night Flight" ve "Down By The Seaside", bu albüm için kaydedilmelerine rağmen dışarıda bırakılmışlardı. Günışığına çıkmayan başka şarkı var mı?
Jones: Yarım kalmış fikirler vardı, ama bitmiş ve günışığına çıkmamış şarkı yok. Bir fikirle yola çıkıyorduk, ama bir yere ulaşamayınca bırakıyorduk.

DÖRT MEVSİM

"Kashmir: The Symphonic Led Zeppelin" albümünün yaratıcısı, Killing Joke grubundan Jaz Coleman anlatıyor:

Jimmy Page'in desteğiyle Londra Filarmoni için "Led Zeppelin IV"ten birkaç şarkıya düzenleme yaptım. "The Battle of Evermore"a kelimenin tam mânâsıyla âşık oldum. "Stairway To Heaven"ı da düzenlemem gerekiyordu. Zor bir işti, çünkü Vivaldi'nin "Dört Mevsim"inden daha katmanlıdır. Plant'in melodisi gerçekten muazzam, ama belki de şarkı sözleri demode: Sıkı bir Zeppelin hayranının bana "çalılıkta bir telaş"ın ne demek olduğunu sorduğunu hatırlarım. Ama melodinin saltanatı yerli yerinde. Plant kendini diğer sözlerle kurtarıyor. Unutulmuş bir çağın ya da henüz yaşanmamış bir altın çağın görüntüsünü yansıtıyorlar... "When The Levee Breaks"te ise John Bonham patlayıcı madde gibidir! Bu grubun neden dünyayı birbirine kattığını bu şarkıda iyice duyarsınız. Zirve noktasındaki Led Zeppelin mağlup edilemezdi...

Sonuçta saat işliyordu ve para yazıyordu.
Headley Grange nasıl bir mekândı?
Jones: Ben nefret ettim. Stüdyonun olduğu ana odanın akustiği çok iyiydi, ama mekânın bütünü berbattı. Belki de albüm o yüzden bu kadar çabuk bitti. Oradan gitmek için sabırsızlanıyordum. "Led Zeppelin III"ü de orada kaydetmiştik, Headley Grange'e yabancı değildik. Ana oda çok büyük tek bir salondan ibaretti. Salonun bir ucunda Bonzo, diğer ucunda biz. "When The Levee Breaks"i kaydederken Bonzo o kadar gürültülü çalıyordu ki, onu koridora attık, koridorda çaldı.
Plant: Günün belli bir rutini yoktu. Bonzo akşam dışarı çıkıp Keith Moon'la takılır, ertesi gün öğlen geri gelirdi. Biz o sırada bir parça üzerinde çalışıyor olurduk. Headley Grange şu anda bir arkadaşımın ailesine ait, ama hiç gitmedim. Gidilmeyecek yerler listemde çünkü.
Böyle bir yerden ve bu kadar kısa zamanda çok yoğun bir albüm çıkarmayı becerdiniz...
Plant: Muhtemelen yaşımız yüzünden enerji ve yaratıcılıkla dopdoluyduk. Yine de haftasonları Bonzo'yla ben ailemizin yanına giderdik mutlaka. Evde bekleyen karımız ve çocuklarımız vardı. Pazartesi bıraktığımız yerden devam etmek üzere dönerdik. Günün istediğimiz saatinde kayıt yapma olanağıydı bizi çeken.
Birçok şarkı Bonzo'nun davul altyapısı üzerine kurulu. Bunun Bonzo'nun albümü olduğu söylenebilir mi?
Jones: Bence bütün albümlerde katkısı aynıdır Bonzo'nun. Her allahın gecesi davulcu olsam asla denemeyeceğim şeyleri yapardı. Nefesimi keserdi.
Plant: Bence "Physical Graffiti" ve "Presence" Bonzo'nun doruk noktalarıdır. "Presence"daki davullar harikadır. Dinleyici "Presence"ı anlamadı o zamanlar. Çok dostane şarkılar toplamı değildi çünkü. Fakat Led Zeppelin'in tüm acısı, ruhu, yüreği ve neşesi bu albümde mevcuttur.
"Stairway To Heaven"ın sözlerini Headley Grange'de yazdın, ama önceden tasarladığın dizeler vardı, öyle değil mi?
Plant: Hayır. Önceden hiç hazırlığım yoktu. Şöminenin karşısında Jimmy'yle oturdum ve birden ilk birkaç dize dökülüverdi. Muğlak, çok boyutlu sözler yazan şarkıcılara imrenmişimdir her zaman. 23 yaşındaydım. Sözlerin üzerinde biraz uğraştım ve arkaya yaslanıp "elimden gelinin en iyisi bu" dedim. Özel bir an olduğunu söyleyebilirim. Bugün olsa aynı sözleri yazar mıyım, bilmiyorum.
Bu albümün ve "Stairway To Heaven"ın başarısı grubu da starlık mertebesine yükseltti. Her şey bu kadar hızlı mı oldu gerçekten?
Jones: O zamanlar iş akışı çok hızlıydı. Birden ulaşım araçlarımız değişti, minibüsten arabalara, uçaklara ve nihayet özel jete terfi ediverdik.
Plant: Düz bir çizgide ilerliyorduk aslında. Yol boyu birkaç dönemeç geçtik. Bir konser öncesi vali bize Memphis'in anahtarını sundu, konser sonunda ise ev hapsine alındık polis tarafından. Detroit'te insanlar arabanın camından sarkıp yüzüme tükürüyorlardı uzun saçım yüzünden. Geriye baktığımda bütün bunların bir parçası olmaktan dolayı mutluyum. Birbirimizi çok görmüyoruz, ama rastgeldiğimizde eğleniyoruz hâlâ.

Çeviren: **O.G.**

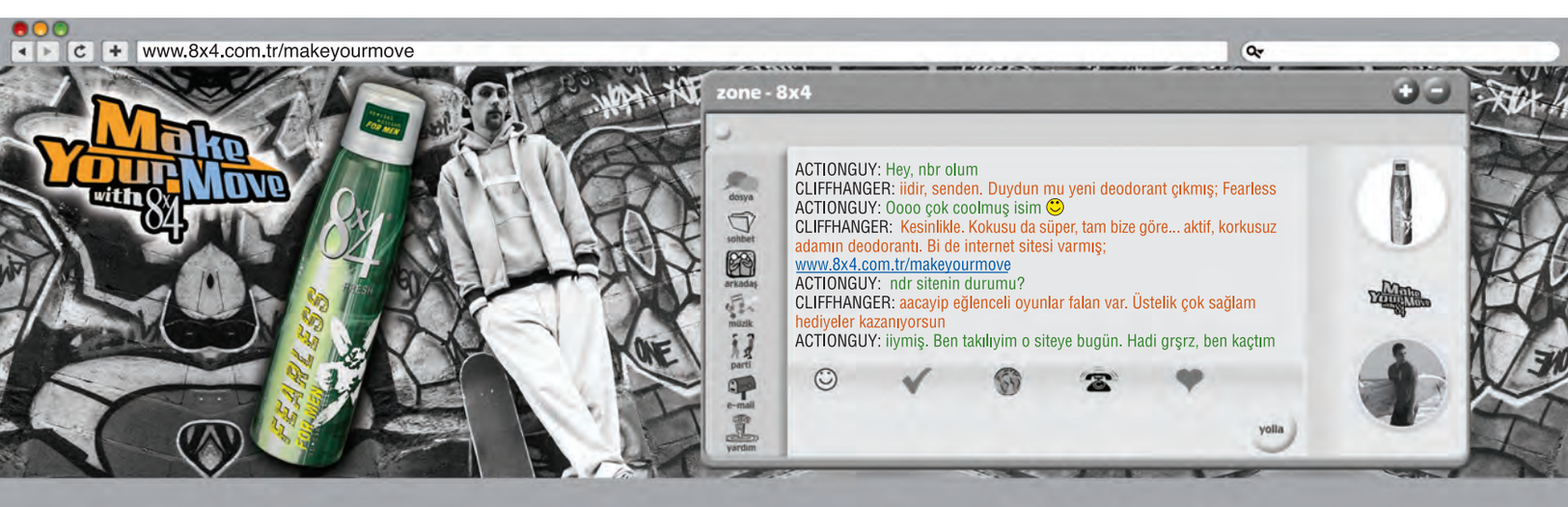

CocoRosie **Casady kızkardeşler geçen sene yaz ortası tıklım tıklım dolu Emek'te, suarede çalmışlardı, şimdi arayı soğutmadan 1 Temmuz'da "yazlık sinema"ya, Solar Beach'teki Radar Live'a geliyorlar... Maceraperest albümleri "The Adventures of Ghosthorse and Stillborn" da fırından yeni çıktı. Les Inrockuptibles sayfalarından CocoRosie'ye bağlanıyoruz.**

kanlı ikizler

Bu albüm CocoRosie için yeni bir başlangıç oldu denebilir mi?
Bianca: Evet, ama bunun farkına albüm tamamlandıktan sonra vardık. Kesin olan bir şey var ki, bu sefer yeni keşiflere sonuna kadar açıktık. Sezgimizin peşinden gittik, o da bizi geçmiştekinden daha çeşitli ve farklı yönlere götürdü. Yine sezgimize kulak vererek, albüme Güney Fransa'da, Camargue'da bir çiftlikte başladık ve İzlanda'da bitirdik. Sezgimiz hem coğrafî hem de müzikal açıdan önümüzde bir yol açtı.
Bu hareket arzusunun nedeni neydi? Müzikal açıdan daha kapalı olan ilk iki albümünüze tepki mi?
Bianca: Hep sınırlarımızın ötesine geçmeye, hatta kendi kendimizle karşı karşıya gelmeye çalışıyoruz. Keşfetme arzumuz önce kendi derinlerimize ulaşmaktan geçiyor. Hareket etmiş olmak için hareket etmek değil ilgimizi çeken; yolun sonuna vardığımızda, kendimiz hakkında, hayallerimiz hakkında, yaratıcılıkla ilişkimiz hakkında daha çok şey biliyor olmamız lâzım. Müzikle ilişkimizin mümkün olduğunca taze kalması bizim için çok önemli. Şimdilik, henüz rutine düştüğümüz hissine hiç kapılmadık.
Net bir müzikal plan var mıydı kafanızda? Oldukça deneysel olan albümünüz sanki bir "work in progress" izlenimi uyandırıyor...
Bianca: Başlangıçta, hiçbir şey belirlememiştik; sadece birkaç şiir dizesi, birkaç rüya fragmanı vardı... Birbirine eklemlenmesi oldukça zor görünen, dağınık, parça parça unsurlar... Ama nihaî sonuç, tahayyül ettiğimizin ötesine geçti. Albümün bütün oluş süreci sürprizlerle dolu, örneğin ikimizin sesi üzerinden bir takım karakterlerin ortaya çıktığını fark ettik. Onlara The Bloody Twins adını taktık ve albümün bütün hikâyesini onların etrafında kurduk. CocoRosie'ye bir üçüncü boyut ve müziğimize bir katman daha eklemiş oldular. Bu albüm çok içe dönük bir yolculuk. Ama, geçmiş bir zamandan bugüne gelmiş ya da bir masaldan fırlamış gibi gözüken hayalî karakterlerin egzotik varlığı sayesinde kendi içinden çıkıp doğruluyor. Son derece aşina olduğumuz şeylerle tamamen bizim dışımızdaki unsurları içiçe geçiriyor; ideal bir simya.

Albümde ölüm çok temel bir rol üstlenmiş...
Sierra: Son yıllarda, bazı yakınlarımızı kaybettik. Yaşadığımız bu olaylar elbette esin kaynaklarımızı etkiledi. Kayıtları yaptığımız o eski çiftlikte kendimizi tamamen onlarla çevrili hissettik. Büyük bir şaşkınlıkla, kaybettiğimiz bazı akrabalarımızın yarattığımız karakterler arasından zuhur ettiğini gördük. Hayatımda ilk defa öte dünyadan gelen bu tür işaretler algılıyordum... Bizi aşan bir şeyin varlığını net bir şekilde hissediyorduk. Kendimizi biraz daha açmamız ve bu tecrübeyi sonuna kadar yaşamamız için cesaretimizi toplamamız gerekti.
Müzikle büyü arasında bir bağ olduğunu mu düşünüyorsunuz?
Bianca: Bütün sanatlar içinde, büyüyle en alâkalı olan müziktir. Müziğin aşkın bir yanı var, pek çok sınırı aşıyor, alışkın olduğumuzdan farklı, yeni düzlemler sunuyor. Bu büyülü boyut, özellikle de sesini kullanıyorsan daha çok öne çıkıyor. Şarkı söylemek çok şaşırtıcı bir güç, bir nefes olarak bedeninizi katediyor ve sizi bir enstrümana dönüştürüyor.
Sierra: Çok uzun süredir şarkı söylüyorum ve sesimi hep manevî bir kılavuz gibi gördüm. Sesim beni çok ilginç maceralara sürükledi; CocoRosie de bunlardan biri. Aynı zamanda önümde yepyeni atmosferler açtı, bilmediğim duygular yaşattı. Hayatta ne öğrendiysem ve gözümde kıymeti olan ne varsa, neredeyse hepsini şarkı söylemeye borçluyum.
Bu albümde, ikinizin de ses kullanımınız çok genişlemiş...
Bianca: İlk iki albümde böyle bir gereklilik yoktu sanırım. "La maison de mon rêve" özellikle, daha pürüzlü, daha kapalı bir albümdü. Çınlayan seslere yer olmayan loş bir köşe gibiydi... Benim için şarkı söylemek tuhaf bir egzersiz, ilk albümümüzden önce sesimi hiç o kadar yükseğe çıkarmamıştım. Her ne kadar önceki albümlerimizde çizilen çizgiyi devam ettirdiğim duygusunda olsam da, hâlâ deneme ve arama sürecindeyim.
Sierra: Sesimin geliştiğini biliyorum, ama bu benim kulağımı biraz aşıyor. Şarkı söylemek benim için her şeyin ötesinde, özerk bir alan. Kendimi hiçbir zaman başka seslere, şarkıcılara yakın hissetmedim. Hep kendi küçük dünyamda oldum, opera ve lirik şan eğitimi aldığım zamanlarda bile. Kendimi bu ortamda bulduysam, bunun nedeni, sesimin bu tür müziğe uygun olması ve beni buraya sürüklemesidir. Bütününe bakarsak, hüsran yaratan bir tecrübe. Ama hiçbir şeyden pişman değilim; bu sayede sesimle ilişkim sürdü. Küçüklüğümden beri beni sesimden ayıracakları kâbusu zihnime musallat olmuştur; benim en kıymetli desteğim hep sesim olacak.
Önceki albümleriniz gibi "The Adventures of Ghosthorse and Stillborn" da rüya duygusunu çağrıştırıyor. Ama bu defa renkler çok daha canlı, sesler daha ham...
Sierra: İlk defa bu kadar doğrudan ve yoğun bir şekilde kendimizi ifade ediyoruz. Bu anlamda, bu albümün ayakları daha fazla yere basıyor, yaşadıklarımıza çok yakın. Ama, simgeler kullanmayı, genellikle bilinçaltımızda yüzen ve ilk bakışta karanlık ve karamsar gözükebilen imgeleri ve sesleri yakalamayı seviyoruz. Şarkılarımızda birbiriyle çelişen çok fazla duygu var, karakterler dönüşüm geçiriyor... Her şey hareket halinde, muğlak, müphem... Hayat da böyle, biz de onu böyle yaşıyoruz.
Her şarkıda farklı sound'lar kullanabiliyorsunuz. Bu konudaki tercihlerinizi nasıl yapıyorsunuz?
Sierra: Tasarlanmış, düşünülüp taşınılmış bir yöntemimiz yok. Çoğu zaman, sanki hazine avına çıkmış gibi davranıyoruz: Bizi hedefe ulaştıracak küçük ipuçlarını takip ediyoruz. En iyi enstrümanlar, hikâyemizi en fazla zenginleştirecek olanlardır; enstrümanlar hikâyelerimize yeni renkler ve kokular katan anlatım araçlarıdır. En sevdiğimiz aşama kayıt aşaması, çünkü tamamen kendine has bir yaratım süreci, çok somut ve o süreçte çok deneysel davranıyoruz. Böyle yaklaşınca, müzik bir keşif oyunu gibi.
Bianca: Oyunlara çok düşkünüz. Oyunlar kendimizi ortaya çıkarmamıza, duygularımızı, düşüncelerimizi, hikâyelerimizi keşfetmemize, onları işlememize imkân veriyor. Varoluşumuzun özünü bulmamıza ve bunu açığa çıkarmamıza, başka bir bilinç düzeyine ulaşmamıza yarayan bir araç oyun oynamak. Yemek yapmak, tartışmak, sohbet etmek, seyahat etmek ya da müzik yapmak, hepsi yeni oyunlar icat etmenin yolları. Yaratmak bizim için çok doğal bir süreç, CocoRosie de bunun yansıması.

En iyi enstrümanlar, hikâyemizi en fazla zenginleştirecek olanlardır; enstrümanlar hikâyelerimize yeni renkler ve kokular katan anlatım araçlarıdır.

Çeviren: ***Siren İdemen***

Antony and the Johnsons

"Jeff Buckley'den beri böyle ses gelmedi" diyor Boy George, "yaşayan bir Nina Simone" diyor Devendra Banhart. Yerden göğe kadar haklılar. Antony'nin sesi nelere nelere kadir. Gel de "ben şarkı okumuyorum, güfte anlatıyorum" diyen Müzeyyen Senar'ın kulaklarını çınlatma! En son Björk'le kaydettiği (yeni Björk albümü "Volta"daki) "Tutkunun Donuk Ateşi" düetinin konser yorumuna YouTube'de denk geldik ve donduk kaldık: Böylesine "içten yanmalı" bir balad, –sarkaç gibi salınan, top gibi zıplayan– iki büyücünün elinde nasıl da diyonizyak bir ilahiye dönüşüvermiş öyle!.. 8 Temmuz'da, yenilenen Şan Tiyatrosu'ndaki Caz Festivali randevumuzu iple çekerken, Les Inrockuptibles, Technikart ve Uncut sayfalarına ışınlanıyoruz...

KARARIRKEN IŞILDAMAK

Söyleşiyi Lord Byron otelinde yaptığımıza göre, biraz şiirden bahsedelim. "I Am A Bird Now"da bazı şiirleri müziğe döktün. Marc Almond'un "Fistful Of Love"ının yanısıra bir de "Free At Last" adlı anonim şiir var, o şiirin kaynağı ne?
Antony Hegarty: "Free at last" eski bir zenci spiritual'ı. Amerikan içsavaşına dair şarkıların olduğu bir kitapta dikkatimi çekti. Bir şiir kadar güçlüydü. Bunun üzerine, arkadaşım Julia Yasuda'yla birlikte albüme kaydettik... Bence bir uyanıştan bahsediyor, insanda ölüm duygusu uyandıran bir manevi uyanıştan. Öze dönüşten, inananlar için ruhun Tanrı'ya kavuşmasından, Bedenden özgürleşmekten...

2003'te, Edgar Allan Poe şiirleri üzerine kurulu "The Raven" turnesinde, Lou Reed'e vokalistlik yaptın. Lou Reed'le nasıl tanıştın, o ortak çalışma nasıl gelişti?
Aynı zamanda arkadaşım da olan Hal Willner aracılığıyla Lou'yla tanıştım. Beni bu projeye o dahil etti, çünkü sesimin tınısının albüme bir zenginlik katacağını düşünüyordu. "I Fell In Love With A Dead Boy"u *(2001 tarihli EP)* Lou'ya dinletti. Sesimi beğenmiş, sonra dost olduk ve dünya turnesinde vokalist olarak ona eşlik ettim. O günden sonra, başka ortak projelerimiz de oldu. Lou olağanüstü bir dost.

Lou Reed'le bu kadar yakın olmak rüya gibi bir şey olsa gerek.
Evet, böylesine yetenekli, dahi bir şair ve müzisyeni tanımak olağanüstü bir şey. Size çok şey öğretiyor, çok şey aktarıyor, çok yerinde tavsiyelerde bulunuyor, çok iyi titreşimler veriyor.

"The Raven"da, "Perfect Day"i onunla birlikte yorumluyorsun. Onun en lirik şarkılarından biri. Senin albümünde lirizm çok ağır basıyor. Duygusal açıdan ve müzikal açıdan her şey çok dışavurumcu, çok ateşli. Hakikaten bunu mu amaçlamıştın?
Her şeyden önce kişiselliğin, mahremiyetin hissedildiği bir albüm yaratmak istiyordum. Çıplaklığı hedefliyordum. İnsanların kendilerini bulabilecekleri, derin düşüncelere dalacakları bir şey yaratmak istedim. Mesela, ilk albümüm daha teatraldi. Bu sefer o teatralliği kesinlikle silmeyi ve insanların üstlenecekleri, benimseyecekleri bir şey yaratmayı amaçladım.

İlk albümünden biraz daha söz eder misin? "I Am A Bird Now"dan başkaca farkları nelerdi?
Aslında, şarkılar temelde o kadar farklı değildi, ama sound farklıydı. O albümü kaydettiğim dönemde (1997) kayıt açısından ne istediğime dair çok güçlü ve kesin bir fikir sahibi değildim.

Lou Reed'le turneye çıkmış olmak kendi stilini oluşturmana katkıda bulundu mu?
O aşamada artık nasıl bir stil istediğime dair daha belirgin bir fikrim vardı. Lou'yla turneye çıkmak heyecan verici bir macera ve çok zenginleştirici bir deneyimdi. Özellikle de başka müzisyenlerle çalmak açısından. Lou'nun müzisyenleriyle çok iyi bir ilişkisi var. Onunla birlikte şarkı söylemekten ve onun gitar çalışını dinlemekten hakikaten çok zevk aldım. O gitar çalarken, sanki uçan halıya binmişsin hissine kapılıyorsun.

Müzisyenlerle, The Johnsons'la, nasıl tanıştın?
Onların üçü de arkadaşım. New York'ta müzik âlemi çok küçük bir dünya, içine bir girdin mi, kısa sürede şehirdeki bütün müzisyenleri tanıyorsun. Onlarla beraber müzik yapmaya başlayalı epey oldu. Yeni şarkıların düzenlemelerini yazmama da yardım ettiler.

İlk albümünde de bu üç müzisyen var mıydı?
Hayır, o dönemden bir tek baterist var. Aslında ilk albümüm başka müzisyenlerle ilk çalışmam. Albümü kaydetmeden önce, gece kulüplerinde çalıyordum. Şarkılarım sadece piyano düzenlemelerine dayanıyordu; onları da dört kanala kaydediyordum, üzerlerine benim vokalimi ekleyince gerçeküstü bir film müziği etkisi çıkıyordu. 1997'de kendi grubumu kurmaya, başka müzisyenlerle beraber çalmaya karar verdim. Ondan önce böyle bir şey hiç denememiştim. Hatta günün birinde bunun olabileceğini dahi aklımdan geçirmemiştim.

Bu albümde seninkinin dışında epey farklı vokal var. Lou Reed ve Julia Yasuda'dan başka, Devendra Banhart, Boy George ve Rufus Wainwright...
Yıllar içinde tanıştığım, aramızda belli bir elektriğin oluştuğu ve ikinci albümüme davet etme cesaretini hissedebildiğim insanlar. Aslında, bir açıdan, çok şahsi bir albüm yapıyorsan, başkalarının katılımı bir ihtiyaç olarak kendini gösteriyor. Onların niteliklerine, görüşlerine ihtiyaç duyuyorsun. Sadece müzisyenler ve vokaller açısından değil, albümün kapağı için de, diğer boyutları için de geçerli bu. Bu albüm pek çok kişinin emeğiyle ortaya çıkan, ortak bir çalışma: Arkadaşım Page, Candy Darling, fotoğrafçılar Peter Hujar, Josef Astor ve Don Felix Cervantes… Bana gönderilen bütün mektuplar, her şey bu albümün içinde... Bu albüm o kadar çok kişinin enerjisinin meyvesi ki, aynı zamanda bir günlük gibi, bir topluluğun kendini ifade etmesi gibi de okunabilir. Bu açıdan bakmak ilginç. Bütün bunların birbirinin içinde

Bir hayal kuruyorum: Bir aile en ufak çocuğunun, dokuz yaşında ibne olduğunu fark ediyor ve çok seviniyor. Çünkü aileye yeni bir bakış kazandıracak. Bu fikri toplumun tamamına yaymak isterdim.

8 temmuz şan tiyatrosu

→23

Kitabın Merkez'inden:

Bilinçaltının karanlık dehlizlerinde geçen karabasanların, gizlerle ve sırlarla örülü dünyaların kapılarını aralayan, her biri birer klasik; her biri, edebiyatın aykırı ve usta kalemlerinden...

Esrarengiz Kitaplar

Çeviren: Roza Hakmen

Çeviren: Vedat Günyol

Çeviren: Dilek Şendil

Çeviren: Emre Ağanoğlu

Esrarengiz Kitaplar devam edecek...

MERKEZ YAYIN HOLDING

Şehit Muhtar Cad. No:38 Taksim / İstanbul Tel: 0212 237 45 02-03
info@merkezkitapcilik.com.tr İnternet Satış: www.merkezkitapcilik.com.tr

MK MERKEZ KİTAPLAR

eriyerek geniş açılımlı bir şey ortaya çıkardığını görmek şaşırtıcı.

Devendra Banhart ve Rufus Wainwright'ın müziklerini dinliyor musun?

Devendra'yla iki yıl önce tanıştım ve yeteneğine vuruldum. Bence o, Tanrı vergisi bir şeye sahip. Şu sıralar ABD'deki en önemli sanatçılardan biri. Bana çok yardımı oldu. Çok tuhaf bir sezgisi var. Her şeyi hissediyor. Size hemen neyin iyi, neyin o kadar iyi olmadığını söyleyebiliyor. Şüpheye düştüğüm, cesaretimi kaybettiğim bir dönemde beni çalışmam için yüreklendirdi. Beni grubuyla, arkadaşlarıyla tanıştırdı, daha önce hiç duymadığım insanlardı. Ve onlarla aramızda pek çok ortak şey olduğunu gördüm. Beni çok etkilediler ve esinlendirdiler.

Kimlerden bahsediyorsun?

CocoRosie, Joanna Newsom gibi insanlardan. Bütün bu insanlar birbirleriyle temas halinde ve bunu da Devendra'ya borçlular. Devendra tam bir mıknatıs gibi, karizması var, insan ilişkilerinde çok rahat, herkesi etrafına çekiyor ve onları birbirleriyle tanıştırarak bir tür cemaat oluşturuyor. Ona hayranlık duymamak mümkün değil.

Şarkılarını nasıl yazıyorsun? Kafandaki vokal üzerinden doğaçlamalar yaptığın oluyor mu?

Belli bir formülüm yok. Üzerimden hiç ayırmadığım defterlerime sürekli ufak ufak notlar alıyorum. Yani sürecin bir kısmını yazma teşkil ediyor, sözler ya da başka şey... Günün her hangi bir anında piyanonun başına oturabilirim ve el yordamıyla bir şeyler çalarım, bir takım melodiler yakalamaya çalışırım. Sokakta gezinirken hep şarkı söylerim, öylesine zevk için ya da o anda müzik dinlediğim için. Şarkılar genellikle böyle çıkıyor, yürürken.

En sevdiğin şarkıcılar, gençliğine damgasını vuran sesler kim?

Gençken favori şarkıcılarım Otis Redding ve Liz Fraser'dı.

Cocteau Twins'in solisti Liz Fraser'a bu kadar hayran olmanın sebebi ne?

Müziğe ve insanlara, Otis Redding'inki kadar büyük bir yenilik getirdiğini düşünüyorum. Çok kişisel, tamamen gündelik hayatından, kendi şehrinden hareketle bir şey ortaya çıkardı ve bunu öylesine büyüttü, genişletti ki, her ne kadar hüzünlü şeylerden bahsetse de adeta neşe kaynağı olan, son derece güzel bir müzik yarattı. Çok ileri görüşlüydü.

10 yaşındayken, Boy George'u televizyonda görürdüm ve bana cesaret verirdi. Ama henüz sadece 19 yaşında olduğunu düşünemezdim. Çocuktu daha!

Sende şarkı söyleme aşkı uyandıranlar bu kişiler mi?

Evet. Ayrıca, bambaşka nedenlerle Marc Almond var. Onun yan projelerinden biri olan Marc & The Mambas çok hoşuma gitmişti. Öyle sanıyorum ki, üzerimde en çok onların single'ının etkisi olmuştur. O dönemde, Marc Almond ne yapıyorsa, ben de onu yapmak istiyordum.

Nina Simone'u da çok seviyorsun...

Yedi yıl boyunca sırf Nina Simone dinledim. Sık sık böyle dönemlerim oluyor. Bir sanatçının yaptığı her şeyi dinliyorum, sonra bir başkası-

na geçiyorum. Kültürle ilişkim işte böyle. Bunun haricinde, neler olup bittiğinden pek de haberim olmuyor. Son iki yıldır yeniden Otis Redding'e gömülmüştüm, o dönemden yeni çıkıyorum. Nina Simone'u, 20-25 yaş arasında çok dinlemiştim.

Fransız müziğiyle aran nasıl?

Küçükken sürekli Rita Mitsouko dinlerdim. Aslında Edith Piaf dinleyerek büyüdüm. Bir keresinde Yann Tiersen'in konserine gitmişim. Çok şaşırtıcı, süper bir adam, çok komik ve çok çekingen. Çok matrak, çünkü soyunma odasına kendisi ve sevgilisi için bir yatak koyduruyor.

Avrupa'daki dinleyicinle Amerika'daki dinleyicinin seni algılayışı birbirinden farklı mı?

Bu albümle beraber çok heyecan verici bir şey oldu, çok geniş, çok farklı kesimlerden dinleyicilerden bir karşılık aldım. Bu harika bir şey. New York'ta uzun yıllar epey underground'dum. Ve nasılsa, bir süredir beklediğim şey oldu: Daha fazla kapıyı açabildim ve daha fazla insanla temas kurabildim. Sicilya'da, Belfast'ta, Leipzig'de, Paris'te konserler verdim; bunu hayal bile edemezdim!

Ne mainstream olmak ne de underground kalmak mı arzu ettiğin?

Evet. Sadece biraz daha açık, insanlarla biraz daha temas halinde olmak. İnsanlara daha kolay ulaşabilen kültürün bir parçası olmak istedim ve bu nedenle de bu albümü ilkine göre daha iyi şartlarda çıkarmaya çalıştım.

Bunca beğeniyi, Mercury ödülü almayı nasıl karşıladın?

Tam bir şok oldu. Tabii ki bunun hayalini kurardım, ama gerçekten beklemiyordum. Çok heyecan verici. Tuhaf, aykırı bir dönemde yaşıyoruz: Kültür geçmişe göre daha açık. Eskiden özgün, ayrıksı sanatçılar daha dışarda kalırdı. Benim yaptığım müzik de o kadar kolay bir tür değil, pop müzik yapmıyorum.

"I Am A Bird Now" albümünün kapağından bahseder misin? Neden bu fotoğrafı seçtin?

O fotoğrafı New York'lu büyük bir fotoğrafçı çekmişti. 80'li yılların sonlarında ölen bir sanatçı: Peter Hujar. 70'li yılların başlarından 80'lere kadar pek çok New York'lu underground sanatçının portrelerini çekti. Nan Goldin, David Armstrong gibi sanatçıları çok etkilemiş bir fotoğrafçı. Robert Mapplethorpe'la *("Horses" albümünün kapağında Patti Smith'i ölümsüzleştiren fotoğrafçı)* aynı kalibrede. Nispeten ticarileşti, ama hâlâ en büyük fotoğrafçılar arasında anılıyor.

Seninle ve albümünle bu fotoğrafın nasıl bir ilişkisi var?

Pek çok ortak nokta var. Bu fotoğraf Candy Darling'in, ölümünden çok kısa bir süre önce, hastanede çekilmiş bir portresi. 1974'te öldüğünde, 26 yaşındaydı. Benim açımdan bu fotoğraf, müzikle anlatmayı arzu ettiğim her şeyi temsil ediyor. Albümümdeki temaları yansıtıyor. Bu fotoğrafta onu iki dünya arasında görüyoruz: Hayatla ölüm arasında, kadınla erkek arasında, kararıyor ama hâlâ ışıldamaya devam ediyor.

Bu fotoğraf fazlasıyla ölüme dair; oysa senin albümün yeniden doğuştan bahsediyor.

> **İlk albümüm daha teatraldi. "I Am A Bird Now"da bu teatralliği kesinlikle silmeyi ve insanların üstlenecekleri, benimseyecekleri bir şey yaratmayı amaçladım.**

Aslında, bir açıdan bu ikisi benim için aynı şey. Fotoğraf ölümün ortaya çıkışını gösteriyor, ama benim açımdan başka bir şey daha var... Söylemek istediğim, bu fotoğraf sadece kara değil, içinde ışıldayan son derece güzel bir şey de var. Çok manevi, ruhani, duygusal bir şey bu. Peter Hujar'ın o anda onda yakalamak istediği de buydu sanırım, çok mahrem, insanın içine işleyen bir şey.

Fotoğraftakinin sen olduğunu sananlar var mı?

İsterdim. O ben olayım isterdim! Ama ben olsaydım, bugün şarkı söylemiyor olacaktım. Başka şey yapardım! *(gülüyor)*

Sık sık Boy George'dan bir abi gibi, daha ziyade bir abla gibi söz ediyorsun. Onunla nasıl tanıştınız?

2003'te tanıştık. Londra'da "Taboo" adlı müzikal komedide Leigh Bowery *(1994'te 33 yaşında AIDS'ten ölen performans sanatçısı ve stilist)* rolünde oynuyordu. Prodüksiyon bir yedek oyuncu arıyordu. Sıkı bir Leigh fanı olduğum için ve boyum posum da onunla aynı olduğundan, beni seçtiler. Böylece Boy George'la tanıştık ve çok yakınlaştık. Sonra, bu şarkıyı yazdım ("You Are My Sister") ve "benimle söyler misin?" diye sordum. Harika oldu. Hakikaten büyüleyici bir şarkıcı. Senin, benim gibi insanların gerçekten hayatını değiştirdi George. Tabii onun açısından da taşıması ağır bir yüktü. 10 yaşındayken, onu televizyonda görürdüm ve bana cesaret verirdi. Ama henüz sadece 19 yaşında olduğunu düşünemezdim. Çocuktu daha! Kendinden o kadar çok verdi ki! Onun açısından da benim açımdan da, makyaj yapmak kim olduğumuzu net bir şekilde göstermenin aracı; kılık değiştirmek değil.

Bu açıdan bakınca, eşcinselliğin belli bir çerçevede –beyaz, uyumlu, başarılı, zengin ve tüketici– dondurularak kabul gördüğü bir dö-

TUTKU, TECRÜBE, TARİH

SATIN ALDIĞIM İLK PLAK

Wuthering Heights **Kate Bush**

Satın aldığım ilk 45'lik "Wuthering Heights"tı. Birkaç hafta sonra da "The Kick Inside" albümünü aldım. "Wuthering Heights"ı dinlemek, gizli bir bahçede, pagan kadınların etrafında dans etmesi gibi bir şeydi. Şarkının başdöndürücü bir tenselliği vardı.

BANA SEKSİ FARKETTİREN ŞARKI

Relax **Frankie Goes To Hollywood**

Şarkılarla seksi ilişkilendirmem genellikle. Ama, "Relax"i ilk dinleyişimde şoka uğradığımı hatırlıyorum. Çok tutucu bir ortamda büyümüştüm, bir grup adamın kalçalarını kıvıra kıvıra işve yapmaları havsalamın alabileceği bir şey değildi.

ERGENLİĞİMİN PLAĞI

Torment and Toreros **Marc and The Mamas**

Marc Almond'a 14'ümden beri tapıyorum. O benim altkültürlere açılan kapımdı. Scott Walker ve Jacques Brel gibi şarkıcıları, John Rechy ve Jean Genet gibi yazarları onun sayesinde keşfettim. Kişiliğimin oluşmasında ona çok şey borçluyum. Royal Festival Hall'da birlikte şarkı söylediğimiz günü hatırladıkça onur duyuyorum.

EŞCİNSEL OLDUĞUMU FARKETTİREN ŞARKI

Do You Really Want To Hurt Me **Culture Club**

Belli bir plağın cinselliğimi farkettirdiğini söyleyemem, ama Culture Club'ı dinlerken kimliğimi sorguladığımı teslim etmem gerekir. Geçenlerde "Do You Really Want To Hurt Me"nin klibini seyrettim ve o şarkının hâlâ ne kadar taze olduğuna şaşırdım. Boy George'un daha o yaştayken kendisini gerçekleştirmiş olduğunu fark ettim.

BENİ SANATÇI OLMAYA ÖZENDİREN PLAK

Klaus Nomi **Klaus Nomi**

Klaus Nomi o kadar kafa karıştırıcı ki, plak dükkânları onu hangi kategoriye koyacağını bilemiyor. Benim takıldığım plakçıda Diamanda Galas, Lydia Lunch ve Christian Death gibi punk gruplarının arasında yer alıyordu. Klaus Nomi'nin ne söylediği pek önemli değil, ne söylerse söylesin hep çok dramatik ve harikulâde.

ŞARKICI OLMAK İSTEMEME YOL AÇAN PLAK

Baltimore **Nina Simone**

Simone benim müzikal gelişmemde başrolü oynadı. Odamda günlerce "Baltimore" ve "Nina Simone and Piano"yu dinlerdim. Varolduğunu bilmediğim notalara basardı ve her notayı olağanüstü bir güç ve duyguyla seslendirirdi. Yapmak istediğim her şeyi o temsil ediyordu.

DİNLEMEYİ BIRAKAMADIĞIM PLAK

Joan As Police Woman **Joan As Police Woman**

Joan çok sevgili bir arkadaşım, ona hayranım. Onun Dusty Springsfield'e benzetildiğini duyuyorum. Bence Joan'ın ayırt edici özelliği tutkusu ve tarihi. Çok zengin bir hayat tecrübesi var ve bunu şarkılarına büyük bir maharetle yansıtıyor. Albümünde birlikte söylediğimiz şarkıyı çok seviyorum, ama benim başımı döndüren parça "The Ride".

KEŞKE BEN YAZSAYDIM DEDİĞİM ŞARKI

Candy Says **Velvet Underground**

Velvet'in benim üzerimde bıraktığı etkiyi gözardı edemem. Andy Warhol'u ve Candy Darling'i onlar sayesinde keşfettim. Ve onları dinleyerek çok zevkli zamanlar yaşadım. O kadar güzel şarkıları var ki, aralarından birini seçip "işte benim favorim" demek çok zor. Ama, "keşke bunu ben yazmış olsaydım" dediğim bir şarkıları var: "Candy Says". Aradan onca yıl geçmesine rağmen hâlâ yürek burkan bir şarkı.

ESİN PERİSİNİ BEKLERKEN DİNLEDİĞİM PLAK

The Singer **Diamanda Galas**

Onun söylediği her şeyi çok seviyorum, ama "Gloomy Sunday" ve "I Put A Spell On You" cover'larının olduğu "The Singer"ın benim için bambaşka bir yeri var. Amerika'nın en büyük şarkıcısı o. Sesine, tavrına, müziğe yaklaşımına hayranım. Onunla birlikte şarkı söylemeyi çok isterdim, ama düet yapmıyor maalesef.

Çeviren: **Y.G.**

nemde müziğinin tutulması ilginç. Sense bir alternatif oluşturuyorsun. Bu fikre katılıyor musun?
Cinsel açıdan bana kimlerin çekici geldiğini söyleyebilirim. Ama kalkıp da bir gay kimliği çizmek?.. Ben kendimi daha ziyade cinsiyetötesi olarak tanımlayabilirim. Muğlaklığı seviyorum. Sadece cinselliğimize göre tanımlanmayı çok sınırlayıcı buluyorum. Bazen şöyle bir hayal kuruyorum; bir aile en ufak çocuğunun, dokuz yaşındayken ibne olduğunu fark ediyor ve çok seviniyor, çünkü aileye, hayata dair başka bir bakış açısı, başka bir duyarlılık kazandıracak diye. Bu fikri toplumun tamamına yaymak isterdim.

Cinsiyetötesi olmak, senin için bir arayış, bir ideal mi?
Bu çok kişisel şeylerin bir bütünü... Cinsiyetötesi teması albümdeki temalardan sadece biri. Başkaları da var, tıpkı elbise gibi, onları üzerime giyiyorum. Bu temaların bazılar elbette kişisel; diğerleri içinde bulunduğum camiaya tanıklık ediyorlar; kimileri de her sanatçıda olduğu gibi benim fantazilerimden, yaratıcılığımdan doğuyor. Bütün albümü tek bir tema etrafında ele almak ve tamamen otobiyografik olduğunu söylemek yanlış olur.

Sen kendini cinsiyetötesi olarak mı tanımlıyorsun?
Kendimi erkek olarak tanımlamıyorum. Kadın da değilim. Bir tür "work in progress" diyebiliriz. Ne olduğuma dair net bir fikrim yok. Tek söyleyebileceğim, kendi kendimi, farklılığımı kabul etme konusunda hep daha ileri gitmeye çalışıyorum.

Biraz önce Devendra Banhart'tan söz ediyorduk. Hetero olmasına rağmen, onun da bir yol açtığı söylenebilir...
Doğru, Devendra çok açık görüşlü biri, makyaj yapabiliyor, kadın elbisesi giyebiliyor... Aynı zamanda çok şaman bir yanı var; sahnedeyken vücudunda hakikaten bir şeyler oluyor. Onun şarkıları için beraber klip çektik. Çok eğlenceliydi! Çekimden sadece iki saat önce arayıp haber veriyor hep. "Bir klip çekiyorum. Gelip dünyanın annesini oynamak ister misin?" Oteline gittim. John Lennon ve Yoko Ono'nun meşhur "yatak" eleminde kullandıkları yatakta çektiler beni. Devendra makyaj yapmamı istedi, ama yanımda malzemelerim yoktu. Bunun üzerine, yüzüme şahane bir desen çizdi. Klipteki bütün veletler gelip kulağıma rüyalar fısıldıyorlar. Olağanüstüydü. Devendra nereye ayağını basarsa, olağanüstüleştirir.

"Candy Darling Ölüm Döşeğinde", Peter Hujar, 1974

Bu çok özgün tınıyı yakalamak için sesinin üzerine çok gittin mi?
Hayır, sesim zamanla değişti. Durmadan değişim halinde. Çünkü sevdiğim şarkıcılardan çok etkileniyorum. Ve açıkçası sesimin nasıl olması gerektiğine dair kesin bir fikrim de yok. Dolayısıyla da sesimi, nasıl bir sound'u olduğunu işittiğimde şoke oluyorum! Hiçbir zaman tahayyül ettiğim gibi olmuyor.

Devendra Banhart "klibimde, dünyanın annesini oynamak ister misin?" diye sordu. Lennon ve Ono'nun meşhur "yatak" eyleminde kullandıkları yatakta çektiler beni.

Sesin seni tatmin etmiyor mu?
Çirkin geliyor gibi değil, ama sanırım şarkı söylemekte esas sevdiğim, temas kurma ve paylaşma duygusu. O duygu olduğu anda, sanki ses de uzayda kayboluyormuş gibi. Ama o duygu kaybolduğunda, sesimi duymayı sevmiyorum. Sesin güzel ve hoş sound etsin diye şarkı söylemezsin, kendini hakikaten o anda orada hissetmek için söylersin. Nina Simone'un bir şarkısından alıntılayarak söylersem, "I Sing Just To Know That I'm Alive" (Sadece yaşıyor olduğumu bilmek için şarkı söylüyorum). Şarkı söylüyorum, çünkü şarkı söylemek benim için bir tutku, en büyük sevinç kaynağım. Kendimi bildim bileli şarkı söylüyorum.

Çeviren: ***s.i.***

YÖNETMEN ISABEL COIXET'İN GÜNLÜĞÜNDEN ANTONY'Lİ SATIRLAR

IŞIK VE HİÇLİK ARASINDA

Katalan yönetmen Isabel Coixet, 2003'te Sarah Polley ve Debbie Harry'nin rol aldığı "My Life Without Me"yi (Bensiz Hayatım) çekti. 2005'te Sarah Polley ve Tim Robbins'in oynadığı, John Berger'a adanmış "The Secret Life of Words"te (Kelimelerin Gizli Yaşamı) Antony'nin bir şarkısını kullandı. Coixet'in son filmi "Elegy" bu yıl gösterime girecek... Antony'yle dostluğunun öyküsünü, web sitesindeki yazısından kısaltarak aktarıyoruz...

Antony & The Johnsons'tan dinlediğim ilk şarkıyı, üzerinde şarkı isimleri yazmayan siyah bir CD'den duydum. CD'yi New York'ta yaşayan ve arada bir ev yapımı karışık CD'ler yollayan bir arkadaşım göndermişti. CD'yi koydum ve 1980'lerin Polonya filmlerinden çıkmışa benzeyen üç şarkının ardından Antony'nin sesi duyuldu. "I Fell In Love With A Dead Boy". Donup kaldım.

Hani öyle kitaplar ya da öyle filmler vardır ki, okuduğunuzda ya da seyrettiğinizde, sanki dünya üzerinde sadece kitabın yazarı veya filmin yönetmeni ve siz varmışsınız gibi olur. Onca mesafeye rağmen, aranızda sımsıkı bir bağ kurulur.

Hemen arkadaşımı aradım: "Kim bu 'dead boy'daki?" "Seveceğini biliyordum, Antony & The Johnsons. Ayrıca bir şey daha var, geçen gün Antony'yi sokakta gördüm ve sana hiç benzememesine rağmen, bana seni hatırlattı."

Şimdi, beni Antony ile buluşturacak taksinin içinde yol alıyorum. Bu olaydan bir yıl sonra Antony, içinde kışkırtıcı güzellikte 12 şarkı bulunan "I Am A Bird Now"u çıkardı. Ben de, içinde bu albümde yer alan şarkılardan biri olan "Kelimelerin Gizli Yaşamı"nı çektim.

Bugün ona filmde şarkısını kullandığım bölümü göstereceğim. Kendimi adeta Barbara Rey ve Rocío Durcal'ın canlandırdığı endişeli lezbiyen çifti anlatan "Me siento extraña" filmindeymiş gibi hissediyorum. "Sevmezse ne olur acaba?" Beni tek sakinleştiren, filmde kullandığım "All The World Is Green" için Tom Waits'ten aldığım cevap. Daha önce hiçbir şarkısının bir filme bu kadar oturmadığını ve bu filmde yer almaktan çok mutlu olduğunu söylemişti. Telesekretere bıraktığı bu mesajı uzun süre sakladım, ta ki sürekli dinletip durduğum arkadaşlarım benden yaka silkene kadar.

Böylece filmime kenetlenen bu adamın kaldığı otele geldim, dudaklarımda özel marşıma dönüşmüş "Hope There's Someone". Bu şarkıyı, onun sesini ve bu albümü bu kadar özel kılan nedir? Müzik eleştirmenleri, karşılaştırmalardan medet umuyor. Oysa nedenler ortada: Antony, acıyı ve aynı zamanda farklı olmanın gururunu, her şeye rağmen sevilme emelini, rüyaların dışında asla olmak istediğin gibi olamayacağını bilmenin doğurduğu tuhaf hüznü harika ve çarpıcı bir şekilde ifade ediyor. Istırabını Kalkütalı bir dilenci gibi ortaya koyarken acılı ve vakur, ama asla yasta değil. Bu şarkılar, büyümüş ve okulda hayatı kendisine zindan edenlere kin duymaksızın bakabilen bir çocuğun şarkıları.

Barselona'nın tuhaf ve yeni bölümünde yer alan bu otelin salonunda Antony'yle karşılaşıyorum. İlk söylediği şey, "Hope There's Someone"ı filmimde kullanmak için izin talebini aldığında çok duygulandığı. Çünkü hayatında en çok ağladığı film New York'ta gördüğü "My Life Without Me"ymiş ve bu kadar ağlamasının sebebi tam da filmin duygusal bir film olmayışıymış.

Diamanda Galas'tan ve The Kitchen'da 13 yıl önce verdiği bir konserden bahsetmeye başlıyoruz.

"Sen de gittin mi o konsere?"

"Evet," diyorum. "Konserin ardından artık gerçeği eskisi gibi göremeyeceğimi, sanki hayatımda konserden öncesi ve sonrası olduğunu düşünerek saatlerce yürüdüğümü hatırlıyorum."

Antony ve Isabel Coixet

"Bana da aynı şey oldu, öyle bir şey dinledikten sonra bir benzerini yapmam gerektiğini düşündüm, ama daha az acıtıcı, daha çok kişiye ulaşan ve daha az çorak."

"Oldu mu peki, başarabildin mi?"

"Hayır" diyor, ben onun tırnağı olamam, o gerçek bir yaratıcı, bense... A, oradaki nedir? Hayatımda gördüğüm en güzel rozet."

"Bu Copito de Nieve rozeti, Barselona hayvanat bahçesinde yaşayan ve ölen albino bir goril."

"Ben hayvanları çok severim, iyileşmem için rahibe Teresa'nın dokunmasına gerek yok, bir maymunun kolları bana yeter."

"Ben bir kez dokunmuştum Copito de Nieve'ye."

"Gerçekten mi? Nasıl bir his?"

"Orada olmak istemediğini hissetmiştim."

"Hayvanlar âlemi belgesellerini de çok severim, filmlerden daha çok, galiba... Baksana, konsere kesin geleceksin değil mi? 'You Are My Sister'ı bu akşam sana ithaf edeceğim, çünkü bana kendimi hatırlatıyorsun."

"Teşekkür ederim, yine de belki filmdeki bölümü görmek istersin... Şarkıdaki 'Işık ve hiçlik arasındaki yerden korkuyorum' sözlerini dinlediğimde, ihtiyacım olan şarkının bu olduğunu anladım, sanki ben ve karakterlerim her zaman o aradaki yerdeyiz".

Konserde "You Are My Sister" çalmaya başladığında gözyaşlarımın aktığını fark ediyorum. Tuhaf bir arzu hissediyorum, Antony'yi korumak istiyorum, ne yapmak istediğini gayet iyi bildiğini bilsem de, mutlu olmasını istiyorum, bu imkânsız olsa da. Neden yeni tanıştığım birinin kaderinin beni bu kadar endişelendirdiğini anlamıyorum, ama duygularımın mekaniğini anlamamaya alışkınım... Konserden çıkıyorum, kimseyle konuşmuyorum. Etrafımdakiler başka konserlere gidiyor, benim için bunun arkasından başka bir şey duymak imkânsız.

Oteline uğruyorum ve Copito de Nieve rozetimle beraber, albino arkadaşımın benden yorulduğunu ve kendisinin onu güzel yerlere götüreceğinden emin olduğumu söyleyen bir not bırakıyorum. Beni günler sonra arıyor ve "Kelimelerin Gizli Yaşamı"nda şarkısının olduğu bölümü seyrettiğinde ağladığını ve filmin geri kalanını görmek için sabırsızlandığını söylüyor.

"Ben de o gün senin konserinde ağladım."

"Ah, durmadan sümüklerini çeken sen miydin?"

Isabel Coixet

(Çev: Çiğdem Öztürk)

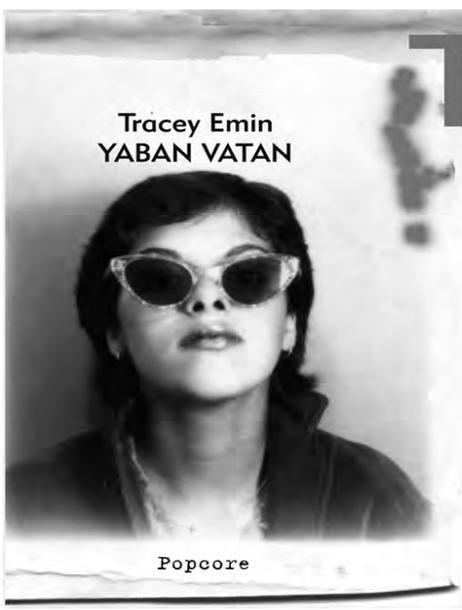

Tracey Emin

YABAN VATAN

Tüm Kitapçılarda

Sanat dünyasını karıştıran Britart akımının öncülerinden Türkiye kökenli sanatçının otobiyografik öyküsü.

"Cep telefonum çalıyor. Arayan David Bowie. Özel uçağıyla geliyormuş...
Tate Galeri arıyor: Turner Ödülü için yine aday gösterilmişim...
Rough Trade bir faks geçiyor: Pulp'tan yeni single 'Tracey from Margate'
listelere kafadan bir numaradan girmiş."

Popcore
info@popcorekitap.com

alo!

Joan As Police Woman

Geçen yıl öyle bir albüm çıktı ki piyasaya, belki geniş halk kitleleri değil ama, rock dünyasının pek çok kalbürüstü sanatçısı gözü kapalı satın aldı: 36 yaşındaki Joan Wasser'in (nam-ı diğer Kadın Polis Olarak Joan'ın) "Real Life"ı... Wasser bir zamanlar Jeff Buckley'nin çok yakın arkadaşıydı, bugüne kadar Lou Reed, Laurie Anderson, Sheryl Crow, Dave Gahan, Nick Cave, Elton John, Scissor Sisters, Antony, Joseph Arthur, Rufus Wainwright gibilerine kemanıyla ya da sesiyle eşlik etti. Telefonumuzun diğer ucunda, Radar Live kapsamında, 1 Temmuz'da, Kilyos Solar Beach'de sahne alacak Joan Wasser var...

DÜNYAYI GÜZELLİK KURTARACAK

Alo, Joan Wasser mı?
Joan Wasser: Ta kendisi. Şu anda reverb odasından konuşuyorum.
İstanbul calling...
İstanbul! İstanbul'un harika bir reverb'ü (yankısı) var.
Tom Waits'in "A Telephone Call From İstanbul" diye bir şarkısı var, dinlediniz mi hiç?
Bilmiyordum, hangi albümde?
"Franks Wild Years"da. Tom Waits "Real Life"taki şarkılardan en çok hangisini severdi sizce?
Galiba en çok ilk şarkıyı severdi, albümü adını veren "Real Life"ı. Yıllanmış şarap gibi bir duygusu var şarkının. Onun şarkıları da yıllarca mahzende bekletilip özel bir anda ortaya çıkarılmış gibidir.
"Anyone"ı da Elton John çok severdi herhalde.
Harika bir iltifat bu, teşekkür ederim. "Anyone"ı eski bir soul baladı olarak düşünmüştüm. Bence de Elton John onu sevebilir.
Nick Cave ve Lou Reed hangi şarkıları severdi peki?
Bunlar zor sorular, hiç idmanlı değilim bunlara. *(gülüyor)* Onların müzik zevklerini bilmiyorum. Bir insanın müzik zevkiyle yaptığı müzik illâ örtüşmek zorunda değil. Sizce hangi şarkıları severlerdi?
Nick Cave "Flushed Chest"i severdi herhalde.
Bence de. Bu hoşuma gitti.
Lou Reed de "Christobel"i mi tercih ederdi acaba?
Çok mümkün. Ama Lou Reed'in şaşırtıcı tercihleri vardır, ona çok uzak gibi duran bir şarkıyı da seçebilirdi.
Jeff Buckley'nin favorisi hangisi olurdu?
Söyleşilerde Jeff Buckley'den söz etmeme prensibim var.
"Eternal Plane" adlı şarkının Jeff Buckley'nin "My Sweetheart The Drunk"ı çağrıştırdığı yazılıp çizildi. Bu yorum size nasıl geliyor?
Bu güzel bir yorum. Hiç itirazım yok.
Sizin favoriniz hangi şarkı?
"We Don't Own It". O şarkıya dair o kadar çok olumlu reaksiyon aldım ki. O kadar çok kişi kendilerine merhem gibi geldiğini söyledi ki.
Siz onu Elliott Smith'in anısına yazdınız, öyle değil mi?
Evet. Ölümü beni çok sarstı. Ben Those Bastard Souls grubundayken birlikte turneye çıkmıştık. Çok iyi dosttuk, müthiş sevecen, cömert bir insandı. Zaman zaman buhrana girerdi –hepimiz gibi. Hayatının bu kadar erken sona ermesi çok üzücü, otuzların başındaydı daha. Şarkı, onun anısına bir saygı duruşu.
Albümün adını "Real Life" (Gerçek hayat) koymanızın sebebi ne?
Hayatta en güzel şey insanın kendisiyle barışık olması. Olgunlaşmak sıkıcı bir şey değildir, sorumluluk sahibi olmak ve kendinle barışmak demektir. Ben de uzun süre kendimden kaçıp durdum, kendimi kabullenmem epey zaman aldı. "Real Life", insanın kendisine karşı dürüst olmayı ve gerçek hayatla baş etmeyi öğrenmesine dair bir albüm bence, onun için de adı "Real Life". Sade, özlü ve dürüst şarkılar yazmaya çalıştım, şarkı yazma süreci kendimi daha iyi tanımamı sağladı.
Sözleri yazarken zorlandınız mı?
Başlangıçta evet. Çünkü daha önce hiç söz yazmamıştım. Birdenbire kelimeler dünyasıyla karşı karşıya kaldım. Ama sonuçta kelimeler notalardan pek farklı değil. İnsan ne söylemek istediğini bilince sözler kendiliğinden geliyor.
Müziğinizi "soul ve punk'ın bileşimi" olarak tarif ediyorsunuz. Nasıl bir bileşim o?
Müzik tarif edilemez bir şey aslında. Soul ve punk, benim ruhumda mührü olan tarzlar. Ama kendimi ifade etmeye kalktığımda nasıl ortaya çıktıklarını, birbirleriyle nasıl kaynaştıklarını bilemiyorum. Yetişme dönemimde punk rock ve new wave dinliyordum, ama duyduğum öfkeyi ifade etmek için başka türlü bir müzik tarzına da ihtiyaç duyuyordum. Bağırıp çağırmaktan çok, o öfkeyi dönüştürmek istiyordum. Soul da orada devreye giriyor. Sağaltıcı bir etkisi var, yaraları sarıyor, öfkeyi yaratıcı bir yaşam enerjisine dönüştürüyor. Punk ve soul bence ideal sentez. Hakkını ne kadar verebiliyorum, onu pek tartamıyorum. Ama ruhumu bu iki tarzın şekillendirdiğini biliyorum.
Bir söyleşide "güzellik yeni punk rock'tır" diyorsunuz. Bu tarifi biraz açar mısınız?
Punk düzen karşıtıdır, ama şimdilerde daha çok bir moda haline geldi ve ortada özgün mesajından eser yok. Problemin bir tarafı bu, diğer tarafı da öfkenin başlı başına bir değer olduğunun sanılması. Yeni punk, güzelliğe dair olmalı. Yapabileceğiniz en güzel şeyi ortaya çıkarmak en asi, en devrimci tavırdır bence. Güzelliğin dönüştürücü gücü, öfkeninkinden çok daha fazla.
Soul ve punk alemindeki favorileriniz kimler?
Roberta Flack, Stevie Wonder, Al Green, Isaac Hayes... The Smiths, Siouxsie Sioux, The Grifters... Her gün bu soruya başka bir cevap verebilirim. Joni Mitchell ve tabii ki Nina Simone... Türlerin ötesine geçen isimleri daha çok seviyorum.
Stevie Wonder deyince, Patti Smith'in yeni albümü "Twelve" düştü aklımıza. "Pastime Paradise"ı çok güzel yorumlamış.
Öyle mi? O albümü henüz dinleyemedim. Stevie Wonder cover'ı yapmasına çok sevindim. Patti Smith bir ulusal hazine, bana sorarsanız.
Bize göre uluslararası bir hazine.
Onu sahnede görmeden ölenin gözü açık gider. Mutlaka bir yolunu bulup seyredin onu. Müthiş bir pozitifliği, umut vericiliği var. Bir Patti Smith konseri sonrasında, öncesinden çok farklı bir insan haline geliyorsunuz. Çok daha iyi biri oluyorsunuz. Olağanüstü bir sahne performansı var.
Birkaç yıl önce İstanbul'daydı, konseri tam da dediğiniz gibi bir etki yarattı. Sizin İstanbul konseriniz

Soul ve punk, ruhumda mührü olan iki tarz. Öfkeyi dönüştürmek istiyorum, soul da orada devreye giriyor, sağaltıcı bir etkisi var. Soul ve punk bence ideal sentez.

28→

için öngörüleriniz neler?
Hiçbir beklentim, hiçbir öngörüm, hiçbir tahminim yok. İstanbul'a hiç gitmedim, konseri iple çekiyorum. İstanbul'a gitmiş arkadaşlarım olağanüstü bir yer olduğunu söylüyor. Ben şehirlerin beni nakavt etmesini isterim. Onun yüzden de, bir yere giderken herhangi bir araştırma yapmayı, bilgilenmeyi sevmem. O şehrin beni içine çekerek kendisini anlatmasını isterim.
Sizi nakavt eden şehirler hangileri?
İlk aklıma gelenler Roma ve Paris. İkisi de hakikaten müthiş şehirler. Barcelona da öyle. Çok sürpriz isimler söylemediğimin farkında-

Patti Smith'i sahnede görmeden ölenin gözü açık gider. Bir Patti Smith konseri sonrasında, öncesinden çok farklı bir insan haline geliyorsunuz. Çok daha iyi biri oluyorsunuz.

yım, ama dürüstüm.
Bir söyleşinizde insan sesine en yakın enstrümanın keman olduğunu söylüyorsunuz...
Evet, bana öyle geliyor. Yıllarca –altı yaşımdan beri– keman çaldıktan sonra şarkı söylemeye başlamak benim için çok doğal bir geçiş oldu. Sanki kemanın yaptığı şeyin aynısını sesimle yapıyormuşum gibi geldi. Keman insanın çenesinin uzantısı gibi, belki de o yüzden insan sesine en yakın enstrüman duygusu veriyor bana. Ama, nesnel olarak da, gitara kıyasla çok daha engelsiz bir enstrüman keman.
Kemandan gitara geçmeniz zor oldu mu?
Evet. Kemandan çok farklı bir enstrüman çünkü. Şimdi bile bana yabancı geliyor. Ama onun dilinden konuşmayı da öğrendim artık. Telleri çekmek tuhaf bir duygu, eminim gitaristlere de yay kullanmak tuhaf geliyordur. Ama telleri parmaklamak hakikaten tuhaf bir hareket. *(gülüyor)*
"Real Life"ın en çok sözü edilen şarkısı Antony'yle düet yaptığınız "I Defy". O şarkının ortaya çıkış öyküsü nasıl?
"I Defy" çok hızlı çıkan bir şarkı oldu. Antony'nin evindeydim, dertleşiyorduk. Daha doğrusu, Antony adeti olduğu üzre mızırdanıyordu, kendini suçlayıp duruyordu. Dayanamadım ve "kendini suçlamayı bırak" diye zılgıt çektim. Sonra piyanoya oturup birkaç riff çaldım. Ve aklıma gelenleri şarkı olarak söylemeye başladım. O da şarkı olarak karşılık verdi. Böylece kendiliğinden bir düet oldu. Bir ikindi vakti düeti. "I Defy", benim Antony hakkındaki duygularımı, ona duyduğum sevgiyi, onun kişiliğine duyduğum aşkı anlatıyor.
Antony'yi ruhanî kılavuzunuz ilan ettiğiniz söyleniyor.
O bir tercüme yanlışlığı olmalı. Anthony kılavuzlarımdan biri. Yakın dostlarımın her biri benim için öyledir. Antony ayrıca müzikal olarak da esin perilerimden biridir.
Antony'yi sizin için bu kadar özel kılan ne?
Sesi ve müziğinin mesajı olağanüstü güçlü. Kişiliği de öyle: Yumuşak olmaktan, müşfik olmaktan korkmuyor. Çok nazik, çok incelikli. Çok diğerkâm. Bu müziğine de yansıyor, hatta birebir tekabül ediyor. Şarkıları onun kimlik kartı. 1999 sonlarında Antony'nin grubuna katıldığımda, kendimi son derece müşfik insanların içinde buldum, ailem gibi oldular. O güven, o emniyette olma duygusu hayatımı gözden geçirmemi, kişiliğimi bulmamı sağladı. Ve daha sağlıklı, daha yaratıcı bir insan oldum. Antony'nin müziği de kişiliği kadar etkiledi beni. Sakin, dürüst ve müşfik bir müzik yapmanın ne denli önemli olduğunu onun sayesinde keşfettim.
Londra'da David Bowie'nin "Sweet Thing"ini söylemişsiniz. O da kılavuzlarınızdan biri mi?
Evet. Hayatımın bir döneminde tutkulu bir hayranıydım, katıksız bir Bowie fanıydım. Hâlâ da gözdelerimdendir, albümlerini elimin altından eksik etmem. "Sweet Thing" *(1974 tarihli "Diamond Dogs" albümünden)* öteden beri çok sevdiğim bir şarkıdır. Ama albümdeki hali fazla bombastik bana göre, sadeleştirildiğinde çok daha güzel olacağını düşünmüşümdür hep. Nihayet kendi versiyonumu söyleyebilecek cesareti buldum.
En çok sevdiğiniz David Bowie albümleri neler?
Favorim "Station To Station" (1976) galiba. Ya da "Young Americans" (1975), o da muhteşem bir albüm.
Son soru: Neden adınız (ya da grubunuzun adı) Joan As Police Woman?
1970'lerin ünlü polis dizisi "Kadın Polis"ten geliyor, Angie Dickinson'ın canlandırdığı karakterden. Eskiden saçımı sarıya boyardım, bayağı açık sarıya. Bir arkadaşım bir gün "Joan, tıpkı 'Kadın Polis'e benziyorsun" dedi, o laf üzerime yapıştı kaldı. Hadise bu. *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Yücel Göktürk***

Gilles Deleuze

Kritik ve Klinik

Kişi kendi nevrozlarıyla yazmaz. Nevroz, psikoz; bunlar, yaşam geçişleri olmaktansa, süreç kesintiye uğradığında, engellendiğinde, tıkandığında içine düşülen durumlardır. Hastalık bir süreç değil, "Nietzsche örneği"nde olduğu gibi, sürecin durmasıdır. Bu haliyle yazar da hasta değil, daha ziyade hekimdir, kendisinin ve dünyanın doktorudur. Dünya, hastalığın insanla karıştığı belirtiler bütünüdür. Bu durumda, edebiyat bir sağlık girişimi olarak ortaya çıkar.

G.D.

Norgunk Yayıncılık
Şehit Erdoğan İban Sokak Akal C/8 Akatlar / İstanbul
T. 0212 351 48 38 / F. 0212 227 71 94
www.norgunk.com / info@norgunk.com

[BRYAN FERRY]

Dylan'ı 1989'da, Ferry'yi 2000'de ağırladı Açıkhava Tiyatrosu. Bu seneki randevumuz, 5 Temmuz'da, aynı yerde, ikisiyle birden! Çünkü Ferry, Dylan şarkıları çalmaya geliyor... Beş senelik aradan sonra çıkan yeni albümü, tamamen Dylan cover'larından oluşan "Dylanesque". İşte Uncut, Rock & Folk, Libération vasıtasıyla "Dylanesque"in portresi.

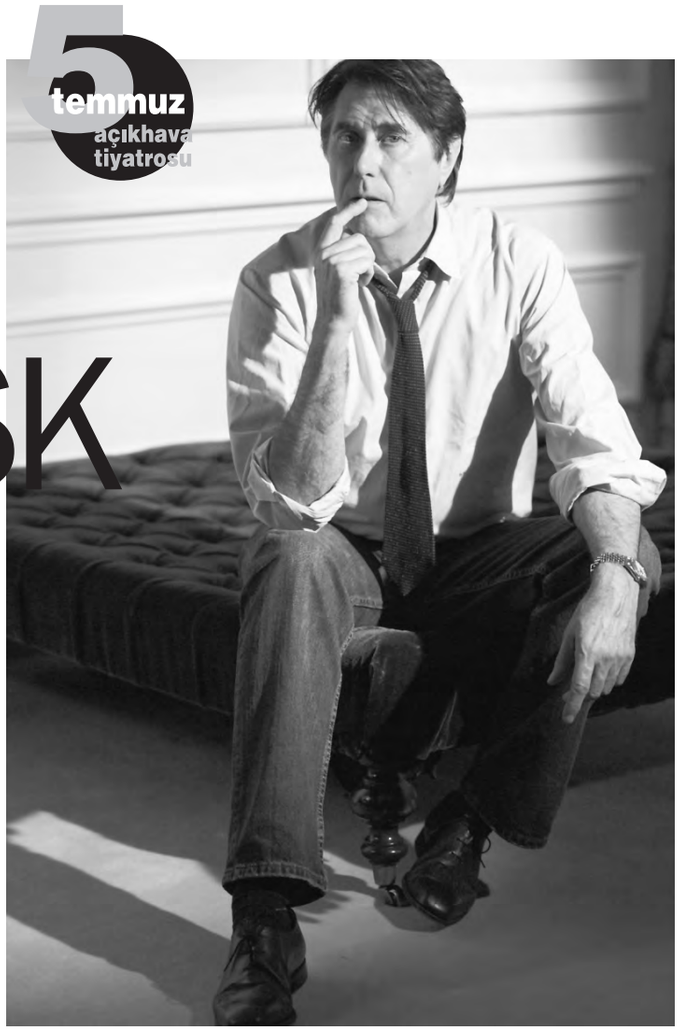

DYLanesk Bir HAVA

Dylan şarkılarından oluşan bir albüm yapmak istediğinizi 1973'te verdiğiniz bir mülâkatta söylemiştiniz. Yine de Dylan size çok uzak ve yabancıymış gibi geliyor....

Bryan Ferry: Aynı kuşaktanız, o benden birkaç yaş büyük. Aynı kökendeniz, aynı müzikleri dinledik. İkimiz de alt sınıflardan geliyoruz, o Minnesota'nın derinlerinden, ben Newcastle'dan... Vaktiyle Los Angeles'ta bir taksi şoförü bana "siz oyuncu değil misiniz?" diye sormuştu. "Hayır, şarkıcıyım" deyince de, "ben Dylan seviyorum, sizde Dylanesk bir hava var" demişti. *(gülüyor)* Onun müziğinde kendime aşina tonlar buluyorum. İlk hit solo single'ım "A Hard Rain's A-Gonna Fall"dur. O zaman da bir Dylan albümü yapmak istediğimi söylemiştim. Bir de Cole Porter şarkılarından bir albüm yapmak istiyorum.

Diskografinizde epey cover var; esin periniz size ihanet mi ediyor?

Şarkı yazmak benim için hiçbir zaman çok kolay olmadı. Çok ender gökten bir şeyler düştü. Üretken olduğum tek bir dönem var. İki Roxy Music albümü ve ilk solo albümümü yaptığım 1973'teki kadar üretken olmadım hiç. Geçen senenin başında bir Roxy Music albümü için besteler yapmaya başladım, ama sözleri yazmayı hep erteliyorum...

Sizde sanki fantastik bir tembellik varmış gibi...

Yakınlarım tersini söyler, çalışmaya fazla düşkün, hatta bağımlı olduğumdan yakınırlar... Annem hiperaktifti. Babamsa tam zıttı; ağırkanlı ve rahatına düşkündü. Ben herhalde ikisinin karışımıyım.

Onların müzikle arası nasıldı? Şarkı söylerler miydi?

Hiç söylemezlerdi. Ama evde hep bir piyano vardı, pikap öncesi dönemdi. Tarih öğretmeni olan ablam Johnny Ray'in hit şarkılarını çalardı.

Ta 1973'ten beri aklınızda olan Dylan projesi nasıl oldu da nihayet gerçekleşti?

Turne sonralarında insan kayıt yapma havasına giriyor. Bu sene, turneden döndüğümde Andy (Mackay) ve Phil'le (Manzanera) birlikte Roxy Music'in bazı şarkılarını elden geçirmeye başladık, ama pek mesafe alamıyorduk. Ben de "hadi stüdyoya girip bir Dylan albümü yapalım" dedim ve birdenbire yılların hayali gerçekleşti.

Dylan'ı ne zaman keşfetmiştiniz?

1964 olmalı. İlk dinlediğimde hoşlanmadığımı hatırlıyorum, benim için fazla folktu. Ben o sıralarda siyah müziği dinliyordum, moher takım elbiseler giyiyordum. Folkçularsa balıkçı yaka kazak, kaban, sandalet filan takılırdı. Bir de sakal ve pipo tabii. Hiçbiri benim olayım değildi. Gerçi sakallı tiplerle takılmışlığım vardı, üniversite öncesi New Orleans Jazz Club'ın müdavimiydim. Orada bebop çalardı, Eric Burdon filan sahne alırdı. Harika bir ortamdı, caza tutkundum. Oradaki trompetçi sonradan John Peel'ın radyo programlarının yapımcısı oldu: John Walters. Harika bir trompetçi, aynı zamanda ekspresyonist bir ressam.

Dylan'ı sevmeye başlamanız nasıl oldu?

Öyle ani bir aydınlanma anı hatırlamıyorum. Ama galiba elektro takılmaya başlamasıyla birlikte beni cezbetmeye başlamıştı.. Özelikle de "Like a Rolling Stone"la.

Dylan'da sizi en çok cezbeden neydi? Müzik mi, sözler mi, imgeler mi?

Hepsi. Yıllar sonra Dylan'ın akustik albümlerini dinlediğimde neler ıskaladığımı farkettim. Yaşım kemale ermişti, folka dair önyargılarım buharlaşmıştı. Sözlerin niteliği, imgelerin gücü olağanüstü. Dylan'ı TS Eliot'la kıyaslamak istemem, ama ikisi de beni müthiş cezbediyor. Ezra Pound'u ve Sylvia Plath'ın bazı şiirlerini de severim. Dylan da formda olduğunda büyük şairdir.

Sizce devrimci bir sanatçı mı?

Çok zekice sözler yarattı. Dinleyicisini de daha zekileştirdi.

Ve hâlâ genç kuşakların en beğendiği sanatçılar arasında.

Dört oğlum var, üçünün –ki yaşları 16, 17 ve 20– iPod'unda Dylan'ın bütün diskografisi var. Bu durum insanın yüreğine su serpiyor.

> **Dylan'ın akustik albümlerini dinlediğimde neler ıskaladığımı farkettim. Sözlerin niteliği, imgelerin gücü olağanüstü. Dylan, formda olduğunda büyük şairdir.**

Popüler müziğin bugünkü halini nasıl buluyorsunuz?

Seksî klipler ve dans plakları aldı yürüdü. Her yerde duyduğunuz enternasyonal bir müzik janrı var. Bangkok'a gidiyorsunuz, Beyoncé dinliyorsunuz. Bir tarafta da rock yapan gitarlı gruplar var. Çokkutuplu bir manzara. Roxy Music'te bu ikisini bir araya getirmeye çalışmıştık. Beni derinden etkileyen siyah kültürünü kucaklamaya çalıştık. Leadbelly, blues, Charlie Parker... Ama sonuçta beyaz çocuklardık, şimdi komik geliyor ama, siyah müzik ethos'unu benimsemiştik.

Robert Zimmerman'ın kendini Bob Dylan haline getirmesi, sizin '70'lerde David Bowie'yle birlikte "persona"yla oynaşmanızı esinlendirmiş miydi?

Hiç öyle düşünmedim. Geçenlerde Dylan'ın otobiyografisi "Chronicles"ı okudum. Bir de Scorsese'nin yaptığı söyleşiyi seyrettim ve Dylan'ın sanılandan çok farklı olduğunu, çok insancıl olduğunu gördüm. Dylan'ın kimliği ukalâ, had bildirir, burnundan kıl aldırmaz bir tavırla özdeşleşmiştir. "Don't Look Back"teki Newcastle konseri bölümü o yargıyı teyid eder gibidir. Ama "Chronicles"daki kişiliği çok müspet.

1973'teki "These Foolish Things"de Cole Porter'ın ve kız gruplarının şarkılarının yanına "A Hard Rain's A-Gonna Fall"u koymanız pop bir tavır mıydı?

O albüm bir varyete gösterisiydi. İlgimi çeken çok farklı türleri bir araya getirmiştim. Örneğin Lesley Gore'un "It's My Party"sini üniversitedeki gay arkadaşlarım çok sık dinlerdi. Öyle bir şarkının yanına "Hard Rain" gibi "düz" bir parçayı koymak hoşuma gitmişti. "Hard Rain"in imgeleri şaheserdir. Aranjmanında mübalağaya kaçmaktan kendimi alamadım. Çok eğlenceliydi.

Öyle yaparak Dylan fanlarını gıcık etmek istemiş olabilir misiniz?

Kimseyi gıcık etmek istemedim. Bir

önceki Roxy Music albümü çok karamsardı, yüreğimin derinliklerinden çıkıp gelmişti. “For Your Pleasure” hâlâ da en gözde albümümdür. Ama çok, çok, çok karanlıktı. Onun ardından eğlenceli bir şey yapmak istemiştim. “Picasso gibi takıl” demiştim kendi kendime. Picasso çok trajik, güçlü, tuhaf ve harikulâde işlerin yanısıra eğlenceli seramikler yapardı. Sanat öyle olmalı: Ciddiyetle eğlence bir arada.

Yeni albümüzdeki şarkıları daha düz bir stilde yapmışsınız.

Evet, bu şarkılar daha az oyunbaz. Ama ben de yaşlı bir adamım artık. Mizah duygum tükendi. Bu kahpe dünya içimi kuruttu! *(kahkaha atıyor)*

Dylan şarkıları söylerken Dylan’ın kendi versiyonlarını kaale almamak mümkün mü?

Orijinallerinden farklı tınlayan şarkılar benim gözdelerim. “Gates of Eden” onlardan biri. Bambaşka bir alana girdik o şarkıda. Onun şarkılarını onun kadar iyi söyleyemiyorum, tıpkı başka birilerinin “Do The Strand”i benim kadar iyi söyleyemediği gibi. Aslına bakarsanız, benim Dylan şarkıları söylemem biraz ukalâlık. Dylan’ın sesi, dünyanın en kötü solist sesi. Gıcırtı gibi. Dolayısıyla, onun şarkılarını söylerken bir rekabet duygusu uyanmıyor.

mek ister misiniz?

Elvis söylemek mi? Söylemeyi düşünebileceğim bir şey yazmadı ki. Ama Neil Young’ın şarkılarını söylemek isterim. Bir de Lou Reed’i –Velvet Underground’u yeniden hayata geçirmek için.

“Jealous Guy” artık bir Bryan Ferry şarkısı olarak görülüyor.

Ama pek bilinmeyen harika bir versiyonu daha var onun. Donny Hathaway güzeller güzeli bir yorumunu yaptı “Jealous Guy”ın. Şarkının orijinali, John Lennon’ın eseri çok sevilmişti, çünkü çok hüzünlü bir sound’u vardı. Biz daha cafcaflı bir tarza yöneldik. Bizim yorumumuzun en çok hoşuma giden tarafı, şarkının finali –o rüyamsı duygu.

Roxy Music olmasaydı, başkalarının şarkılarını yorumlamakla yetinir miydiniz?

Hayır, öyle mutlu olamazdım, o zaman resim yapardım. Kişiliğim, kendimi realize etme arzum beni başka bir mecraya götürürdü: Mesela sinemaya, mesela giysi tasarımına. Yves Saint Laurent bana hep yaratıcılığın doruk noktası gibi gelmiştir. Galiano da öyle, özellikle de Lacroix.

Rock aleminin jantisi olarak biliniyorsunuz. Ama şıklığınız biraz demode değil mi?

Çok geleneksel bir tarzda giyiniyo-

“For Your Pleasure”dan sonra “Picasso gibi takıl” demiştim kendime. Çok trajik işlerin yanısıra eğlenceli seramikler yapardı. Sanat öyle olmalı: Ciddiyetle eğlence bir arada.

Dylan, şarkılarına çok güçlü bir mühür basıyor. Sadece vokal ve gitarla yaptığı o kadar çok şahane şarkısı var ki. Onları müzikal olarak istediğin yöne götürebilirsin. Mesela bu albümde yaylı çalgıları kullanmak çok güzel oldu. *(“Positively 4th Street”in yaylı aranjmanlarını Dirty Three’den Warren Ellis yaptı.)*

“The Times They Are A-Changin” hakkında ne söylersiniz?

Bu, genç insanların şarkısı gibi görülebilir. Ama onu söylediğim için hiç mahçubiyet duymuyorum. Melodi güzel ve zaman hakikaten değişiyor. İyi bir aktör her rolü oynayabilir. Genç biri, eğer yetenekliyse Kral Lear olabilir. İhtiyar biri de, Hamlet’i başka türlü oynayabilir.

“Make You Feel My Love”, albümdeki en yeni tarihli Dylan şarkısı: ‘97 tarihli “Time Out Of Mind”dan.

Dylan’ın klasik dönemi sayılan 1964-1970 döneminden olmayan yegâne şarkı bu. İtiraf etmeliyim ki, son beş-altı albümüne pek takılamadım. Eski şarkıları kadar yakalamadılar kulağımı.

Cole Porter şarkılarından bir albüm yapmak istediğinizi söylediniz. Başka kim var aklınızda? Elvis’in romantik şarkılarını söyle-

rum, ama hep hafif bir farkla, küçük bir uyumsuzlukla, belli belirsiz bir yanlış nota hep var. Geçmişe göz kırpan şeyleri seviyorum. Sherlock Holmes filmleri gibi... Cary Grant’ı, Hitchcock’un bütün tiplerini çok severdim ve hayranlık duyardım. Takım elbiselerim Savile Row’dan, ama karıştırmayı seviyorum, jean üzerine ceket giymeyi mesela. Demode, iyi dikilmiş, sağlam, dayanıklı, kolay kolay eskimeyen şeyler hoşuma gidiyor.

Peki ya yaşınız?

Beni terorize ediyor!

Ölüm korkusu mu?

Hayır, yaşlılık. Şu anda gençliğimde olmadığım kadar mutluyum. Yeni yeni kendimi daha güvenli, kendimle daha uyumlu hissediyorum. Dalga geçiyorum, eğleniyorum. Bunun kısa sürede biteceği düşüncesi ürpertiyor tabii. Kendime bir din bulmam gerekecek. *(gülüyor)*

Dylan projenizi tamamladığınıza göre, Roxy Music şarkılarına dönecek misiniz?

Öyle umuyorum. Plakçılara çıkacak hale gelmesi için, tabii o güne kadar hâlâ plakçı diye bir şey kalırsa, bir ya da iki yıl beklemek gerekebilir.

Çeviren: ***Siren İdemen - Yücel Göktürk***

alo!

DIRTY THREE

Sonunda geliyorlar; Dirty Three 6 Haziran'da İstanbul'da, Roxy'de olacak... Avustralya'nın "Kirli Üçlü"sünden Warren E Cave'in "kötü tohumu" olarak yerlerde yuvarlarlanırken, kemanının tellerini koparırcasına hırpalarken heyecanla izlemi gün sayan Ellis'e telefon açtık, Paris'te evinde yakaladık. Hazır adamımızı bulmuşken Bad Seeds ve Grinderman'i de so

ALTIN DİŞ, UZUN SAÇ, BAH

Ne kadar zamandır Paris'te yaşıyorsunuz?
Warren Ellis: Dokuz sene oldu neredeyse.
Ama Dirty Three albümlerini Avustralya'da kaydediyorsunuz.
Warren Ellis: Evet, işleri toparlamaya gidiyoruz oraya. 13 senedir kimse Avustralya'da oturmuyordu. Jim (White) New York'ta oturuyor. Mick (Turner) Melbourne'a bu sene geri döndü. Biraz delice belki, geziyoruz işte...
O kadar yer gördükten sonra Paris'te karar kılmışsınız. En sevdiğiniz şehir Paris mi?
Tam olarak değil. Tabii çok güzel bir şehir, Paris'i seviyorum ama, Sarkozy'den ve gelecek yeni hükümet'ten sonra belki taşınırım buradan.
En sevdiğiniz şehir hangisidir peki?
Belki Tokyo... Fantastik bir şehir. New York da öyle. Londra için duygularım biraz karışık. İstanbul da şahane. Nick Cave & The Bad Seeds olarak ilk geldiğimizde çok etkilenmiştim İstanbul'dan. Sonra bir de küçük grupla çaldık. Yoksa üç defa mı geldik, hatırlamıyorum. *(gülüyor)*
Buralara geldiğinizde buranın müziklerini dinleme fırsatınız oldu mu?
Baba Zula'ya bayılıyorum. Berlin'de canlı izledim, şahaneydiler. Geçenlerde Fatih Akın'ın filmi "İstanbul Hatırası"nı izledim, muhteşem bir film. "Duvara Karşı"dan daha çok etkiledi beni. Bir müzik filmi olarak, belgesel olarak, daha ne isteyebilirsiniz ki? Geçenlerde Londra'ya küratörlüğünü yaptığımız All Tomorrow's Parties festivaline gittiğimizde "İstanbul Hatırası"na televizyonda rastladım.

Hayatta yapacağım en son şey, pikaba bir Dirty Three plağı koymaktır. Bad Seeds de dinlemem. Kaydettiğim albümler arasında dinleyebildiğim tek şey "Grinderman".

Dirty Three olarak yakınlarda konser kayıtlarından oluşan bir DVD yayınlayacaksınız diye duyduk.
Evet, canlı kayıtlar ve bugüne kadar beraber çalıştığımız insanlarla röportajlar içeren bir nevi belgesel... Daha önce müzik belgeselleri yapmış olan Darcy Maine hazırlıyor bu çalışmayı... Avustralya yıllarından King Solomon'dan tutun da, Nick Cave'e, Steve Albini'ye, Bobby Gillespie'ye kadar, yıllar içinde yolumuza çıkan herkese yer var neredeyse...
Low'un birkaç yıl önce çıkan DVD'sini hatırlatıyor.
Görmedim, haberim bile yok. *(gülüyor)* Alan'la (Sparhawk) en son All Tomorrow's Parties'de karşılaştım. Beraber kaydettiğimiz albümden beri görmemiştim onu, neredeyse sekiz yıl olmuş.
Low'la beraber kaydettiğiniz o albümde bir Neil Young şarkısının yorumu var.
Alan'ın fikriydi. Çok güzel bir yorumdu bence. Beraber kaydettiğimiz her şey duyduğunuz o parçalardan ibaret, iki günde anca o kadarını yapabildik...
(Warren Ellis özür dileyerek telefondan uzaklaşıyor ve evde yaramazlık yapan çocuklarını banyoya yollamaya çalışıyor)
Kaç çocuğunuz var?
İki ufak oğlan... Bir tanesi az önce ön dişini düşürdü. *(gülüyor)* Ele avuca sığmaz oldular, ama şahane bir şey çocuk sahibi olmak...
Son albümünüz "Cinder"da Macar besteci Félix Lajkó'nun bir parçasını yorumladınız.
Genel olarak Macar müziğini, ama özellikle Félix Lajkó'yu seviyorum. Kazara keşfettim Felix'in müziğini: Bad Seeds'le Berlin'de verdiğimiz bir konser sonrasında birisi bana bir kaset verdi ve gerçek anlamda altı ay hiç durmadan, baştan sona o kasedi dinledim. Sonradan öğrendim genç bir Macar kemancının albümü olduğunu. Félix Lajkó 35 yaşlarında galiba. İçinde, sonradan bizim yorumladığımız "Zither Player" olan o albümü herkese verdim, Jim'e, Mick'e, Will Oldham'a... Kime verdiysem çok sevdi. All Tomorrow's Parties'i organize ederken Felix'i de çağırdık, onu sahnede canlı görmek şahane...
Beraber çalışmayı düşünüyor musunuz?
Hayır, hayır... Benim çalabileceğim bir müzik türü değil onunki. Biz o şarkının çok kaba, işlenmemiş bir yorumunu yaptık: O da şarkının küçük bir kısmına, beşte birine, hatta onda birine anca tekabül ediyor. Benim onunla bir caz albümü yapmam çok akıllıca olmaz. *(gülüyor)* Gerçi Félix teklif etti, "beraber bir şeyler yapalım" dedi, ama bilmiyorum kibarlıktan mı? *(gülüyor)* Gerçekten, o müziği nasıl yaptığını anlamıyorum ki beraber çalışalım. İnsanın bazen kendine sınırlar çizmesi gerekiyor. Tamam, değişik tecrübelere açığım, ama bazen baştan hissediyorsunuz, "buna bulaşmamam lâzım" diyorsunuz. O albüm hayatıma girdiğinde değişik bir dönemden geçiyordum. Tam da Nick Cave'le "Boatman's Call"u ve Dirty Three'yle "Ocean Songs"u kaydetmeden önceydi. O zamanlar elektrikli kemanı hiç çalmadığım kadar gürültülü çalıyordum. Albümü duyunca, akustik çalarken de kemana çok şey katılabileceğini anladım. Biliyordum tabii, ama kulağımla duymam gerekti heralde. Beni cesaretlendirdi ve kemanı fişten çektim... "Zither Player"ı provalarda ısınmak için ilk parça olarak çalıyorduk hep. Sonra da kaydettik.
Sizin çalış tarzınızı Çingenelere benzetenler oldu buralarda...
Muhtemelen çok romantik bir şey, ama ben Çingene gibi çaldığımı düşünmüyorum. Çigan çalgıcılarının fazla özgür ve dünyadan kopuk yaşadıklarını düşünüyorum. Ben kurallara ve klasik müziğe daha bağlıyım... Çingenelerle ortak yönlerimiz var tabii: Ben de altın diş seviyorum. *(gülüyor)* Uzun saç seviyorum, bira seviyorum... Enstrümanlarını "dövme" tarzlarını seviyorum. Kıyafetleri, takıp takıştırdıkları bütün o altınlar falan çok güzel... Müzik olarak maalesef benzerliğim yok, belki olsa daha iyi olurdu. *(gülüyor)*
Klasik müzikte kimleri seviyorsunuz?
Stravinski, hayran olduğum bir besteci. "Bahar Ayini" beni en çok etkileyen eserlerden olmuştur. Hayatımın her döneminde etkilendim "Bahar Ayini"nden, hâlâ beni değiştirdiğini, farklılaştırdığını hissediyorum her dinleyişimde. Bartok çok severim, özellikle kuartetlerini ve iki keman için yazdıklarını. Ayrıca Şostakoviç'i çok severim...
Şostakoviç'in politik tutumu hakkında söylenenlere ne diyorsunuz?
İlgilenmiyorum. Bazen birbirinden bağımsız değerlendirilmesi gerekiyor müzik ve politikanın. Tamamen ayrılmalılar demiyorum. Biliyorum, KGB ajanı olduğunu, hükümet için çalıştığını falan söylüyorlar, ama onu öyle değerlendirenleri siktir et. *(gülüyor)* Müziğini seviyorum, gerisini pek umursamıyorum... Wagner'e de bayılıyorum, onun hakkında söylenenler daha da beter. Esas Herbert Von Karajan tam bir pislik. *(gülüyor)* Neyse... Mozart çok güzel, Arvo Pärt şahane... Esasında son zamanlarda fazlaca caz dinliyorum. Miles Davis ve John Coltrane özellikle. Geçenlerde vefat eden Alice Coltrane'e de bayılıyorum. Eski rock'n'roll'lara, özellikle Elvis'e bayağı taktım kafayı... Sürekli dinlediğim tek bir müzik türü yok, bir sürü farklı şey dinliyorum
Müziğinizden rahatça hissediliyor bu...
Oradan oraya atlamamızın sebebi, esasında dinlediklerimizden etkilenmemiz ve bu etkileşimleri bir yere getirmeye çalışmamız... Üçümüz de çok farklı biçimde doluyuz. Sanatçılarını seçtiğimiz All Tomorrow's Parties Festivali'ne bakarsanız, bu çeşitlilik hemen anlaşılıyor zaten...
"Cinder" albümünde bolca buzuki çalıyorsunuz. Gerçi bu İrlanda buzukisi, ama buzuki deyince aklımıza Yunanistan'ın yanısıra Bad Seeds davulcusu Jim Sclavunos geliyor...
Jim de bayılıyor buzukiye tabii, ama ben buzukiyi yıllar önce Avustralya'dan almıştım. Mandolinle başladım esasında, sonra buzukiye geçtim. Kemanla çok benzer enstrümanlar, kemanı yaysız çalmaya çok benziyor, teller aynı şekilde bağlanıyor, aynı şekilde

Ellis'in muhteşem performansını, sahnede, Nick ştik zaten. Şimdi esas grubuyla İstanbul'a gelmeye rmayı ihmal etmedik.

Ar Ayini

akord ediliyor. "Grinderman" albümünün her tarafında var elektrikli buzuki...

Beraber çaldığınız bir sürü grup var. Kendinizi en çok hangisinin parçası gibi hissediyorsunuz? Bad Seeds? Grinderman? Dirty Three?

Bulaştığım her şeyin parçası gibi hissediyorum kendimi. Sıralama yapmıyorum. Ama söylemem gerek ki, bütün kişisel tarihime baktığımda kalbime en yakın duran Dirty Three, ki bu son derece normal. Üç arkadaş beraber kurduğumuz, en uzun süre çaldığımız grup. Beraber büyüttüğümüz bir çocuk gibi.

Grinderman'e ne diyorsunuz? O grup dışarıdan biraz maço gözüküyor.

Maço mu? Kesinlikle değiliz. Gerçi maço olmanın nesi kötü ki? Erkeğiz sonuçta. *(gülüyor)*

"Grinderman" albümü oldukça sert üstelik.

Sadece sert rock olsun diye yapılmış şarkılar değil onlar, bazen sadece sözleri sert, müzik son derece sakin. Ama sonuçta sert bir albüm olsun istedik, öyle olmalıydı... Esasında, kaydettiğim albümler arasında dinleyebildiğim tek şey "Grinderman".

Hiç kendi "çocuğunuz"u, Dirty Three'yi dinlemiyor musunuz?

Asla! Hayatta yapacağım en son şey, pikaba bir Dirty Three plağı koymaktır. Eğer plaklarım arasında bir Dirty Three bulursam, hemen satarım. *(gülüyor)* Ama Grinderman dinleyebiliyorum. Beni çok heyecanlandırıyor. İçindeki enerjiye ve elebaşsız bir grup olmasına bayılıyorum... Nick Cave'in grubuna katıldıktan sonra Bad Seeds dinlemeyi de bıraktım. '90'ların başından beri tek bir Nick Cave albümü dinlemedim.

İstanbul'a gelmeden hemen önce Barcelona'daki Primavera Festivali'nde Dirty Three'yle "Ocean Songs" albümünün tamamını çalacaksınız. Neler hissediyorsunuz o albümü çalarken?

Stooges'ın "Fun House"unun tamamını çaldığı sene biz de "Ocean Songs"u çalmıştık All Tomorrow's Parties'de. Harikaydı. Nick Cave de bizimle piyano çaldı, ki bu da bambaşka bir boyut getirdi. Esas güzel olan belki de albümün bir araya toparlanması, bir bütün oluşturmasıydı. Büyük ihtimalle en iyi canlı performansımızdı. Umarım birileri kaydetmiştir.

"Ocean Songs"u siz mi seçtiniz? Eskilerden en hoşunuza giden albüm o mu?

Bizden çalmamızı istedikleri albüm oydu. Yaptıklarımız arasında oldukça tekil, özel bir albüm gibi duruyor. Bir sürü insan sevdi, üzerine yorumlar yazdı. Gerçekten tek bir parça gibi o albüm. Ama o albüm yüzünden plak şirketimiz bizi bıraktı, sildi bizi. *(gülüyor)* Eleştirmenlerin en sevdiği albümümüz "Ocean Songs" oldu, bir de "Horse Stories". Mesela şu anda "Horse Stories"i dinlememe imkân yok! Bütün albümde sanki atlar koşturuyor. *(gülüyor)* Grup sound'unu genişletmeye çalıştığımız albümler onlar. Şarkılar daha uzun, ama hepsi bir arada duruyor...

Son albümünüz "Cinder"da ise daha kısa şarkılar var. Ayrıca farklı farklı enstrümanları üst üste çalıyorsunuz. Yeni albümünüz için bu yolda mı devam edeceksiniz? Yoksa uzun parçalara geri mi döneceksiniz?

İçimden tek şarkılık, saykodelik bir albüm yapmak geçiyor. *(gülüyor)* Şöyle upuzun, dinlenemez bir albüm... Harika olurdu. İstanbul'da da çok tutardı eminim. "İstanbul Hatırası"nda en çok hoşuma giden neydi, biliyor musunuz? Filmdeki müzisyenlerden biri, artık o kadar etkisi kalmadığını düşündüğüm Pink Floyd'dan çok etkilendiğini anlattı. Şahaneydi.

"İstanbul Hatırası"nda en çok hoşuma giden neydi, biliyor musunuz? Müzisyenlerden biri, Pink Floyd'dan çok etkilendiğini anlattı. Şahaneydi.

Pink Floyd'un müziğine dünyanın bir yerlerinde bu kadar değer verilmesi çok güzel. Filmde, teknedeki kayıtlarda Pink Floyd duyar gibi oldum.

Solo olarak çıkardığınız bir EP var: "Three Pieces For Violin". Yeni bir solo çalışmanız olacak mı?

Olabilir. Ayrıca A Silver Mt. Zion'un üç üyesiyle bir kuartet oluşturduk, ama kaydedemedik henüz. Parçaları bitirdikten sonra araya soundtrack'ler, tiyatro işleri, Grinderman girdi. İstanbul konserinden sonra da stüdyoya girip yeni Bad Seeds albümünün kayıtların başlayacağız. Sonra yeni Brian Sergent filmi için bir soundtrack çalışması var, ayrıca Avustralya'ya gidip Dirty Three'yle çalışmalıyım...

Merak ettik açıkçası, nasıl bir solo çalışma yapacağınızı.

My Bloody Valentine'ı biliyorsunuzdur. Geçen gece Kevin Shields'la tanıştım. Bir konserime geldi ve o da aynı şeyi söyledi: "Bunları kaydetmen lâzım." Laptop ve drum machine eşliğinde tek başıma çaldığım 40 dakikalık bir senfoni... Siz de Kevin Shields gibi düşündüğünüze göre, kaydetmem lâzım. Bana bunu bu hafta içinde söyleyen ikinci kişisiniz. *(gülüyor)*

Nick Cave'le beraber müziklerini yaptığınız "The Proposition" güzel, fakat bir o kadar da vahşi bir film. Avustralya'nın genel karakteri midir bu?

Gerçekten vahşi bir film oldu. Evet, Avustralya çok vahşi bir ülke, eskiden Amerika'nın olduğu gibi. Gerçi Amerika hâlâ çok vahşi, Hollywood çok vahşi... Ama bizim o filmde yakalamaya çalıştığımız daha western bir hava. Cormac McCarthy'nin "Blood Meridian" romanındaki gibi bir hava... "Blood Meridian", çok etkileyici bir kitap. "The Road" da öyle. Ama kovboy hikâyeleri anlattığı kitaplarını sevmiyorum açıkçası.

Coen Kardeşlerin Cannes'da gösterilen son filmi de Cormac McCarthy'nin romanından uyarlama.

Bilmiyordum. Hangi kitap?

"No Country For An Old Man"...

Gerçekten mi? Fena değildir, ama "Blood Meridian" üzerine yoktur. Dünyada bu kadar vahşet varken, "The Proposition" filminde gösterilenler çok hafif esasında. Irak'ta olanlara bakın. Filmdeki vahşetin neden bu kadar eleştirildiğini anlamıyorum. İsrail ve Amerika çok daha büyük bir vahşet uyguluyor dünyaya. Onun yanında, filmdeki şiddet bir hiç... Her neyse, Avustralya da çok vahşi bir ülkeydi eskiden. Çok fazla insan öldürüldü. Kafayı yemiş orospu çocuklarıyla doluydu bütün ülke. Kocaman bir hapishaneydi. İngiltere'de hüküm giyenlerin gönderildiği bir hapishane. Çılgın bir yerdi.

Tekrar başa, Paris'e dönelim. Sarkozy'nin seçilmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Fransa'nın başına gelebilecek en büyük felâketlerden bence. Banliyöde çıkan isyanlar da ekmeğine yağ sürdü. Gerçi kışkırtan da kendisiydi ama...

2005 banliyö isyanı esnasında Paris'te miydiniz? Olaylara şahit oldunuz mu?

Fransa'daki bu protesto geleneği çok iyi. Başlarını öne eğmiyorlar, itilip kakılmaya tahammülleri yok. Bu cesaret verici bir durum, gerçi büyük tehlike de yaratıyorlar. Ben olaylar patladığında turnedeydim. Bir gün karım aradı ve çocuklarımızın gittiği okulun önünde bir arabanın patladığını, yollarda arabaların yandığını söyledi, çok korkmuştu... Bütün ürkütücülüğüne rağmen protestoculara katılmamak elde değil. Sarkozy iğrenç bir insan, çok açık bir şekilde bütün göçmenleri defetmeye çalışıyor. Tam bir pislik!..

Söyleşi: ***Tolga Yağlı***

6 haziran roxy

Kirli Üçlü: Warren Ellis, Jim White, Mick Turner

→33

HALKLA İLİŞKİLER

Hazırlayan:
Ayşegül Oğuz

UY TRABZON TRABZON!

Abdullah Güney, 38, kasetçi

Trabzon'daki bir kasetçide neler satılır, neler dinlenir, neler çalınır?
Genelde hepsi bulunmaktadır, normal ne satıyorsa satarız.
Yerel müzisyenlerin durumu ne?
Karadeniz sanatçılarının da satışı güzeldir. Mesela yöremizin yeni sesi Zeynep Başkan var. Sait Uçar, Cimilli İbo, Recebim, Erkan Ocaklı... Daha yöresel sanatçılar var: Hayri Yaşar Karagüllü, Şeref Kara, Abdurrahman Değirmenci...
Zeynep Başkan kim?
Tonyalı. ATV'deki "Anadolu Ateşi" yarışmasında ikinci oldu, halkımız çok benimsedi. Kendisine oy da attık.
Bugünlerde en sevdiğiniz şarkı?
Cimilli İbo'dan "Cayır Cayır Yanıyor".
Karadeniz müziği çok hızlı...
Yöremizdeki yaşantıdan kaynaklıyor; Karadenizli atılgandır, hareketlidir, ama kimi zaman da duygusaldır.

Yeşim Kara, 18, piyanist-öğrenci

Otelde piyanist olarak çalışmak nasıl bir şey?
Önce tereddüt ettim, ama beş aydır çalışıyorum. Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde müzik öğretmenliği okuyorum. Aslında anadalım viyola.
Bu akşam KATÜ'de Vega ve Manga konseri var. Gidecek misin?
Biz hep klasik müzik dinlediğimiz için, hocalarımız pek tavsiye etmiyorlar. İdil Biret, Fazıl Say gelip burada konser versin. Burası da sonuçta Türkiye'ye bağlı. Çok yoksun kalıyoruz... Aslında her tür müziği severim, her daldan bir sanatçım var.

Mesela?
Mor ve Ötesi, Ebru Gündeş, Kenan Doğulu... Bach'ı çok seviyorum, ama yeri geliyor, arabesk de dinliyorum.
Trabzon'un müziğiyle aran var mı?
Var tabii, folklor oynuyorum hâlâ. Özellikle Fuat Saka'yı, Kâzım Koyuncu'yu çok severim.

Ömer Birinci, 40, hamal

Kemençe heykelinin gölgesine oturmuşsunuz.
İş bekliyoruz, ekmek parası.

Trabzon nasıl bir yer sizce?
Kendi kendine bir il, yabancısı yoktur.
Şiveniz Laz şivesine benzemiyor.
Biz Trabzonluyuz. Lazca, 30 km ötede başlar: Sürmene, Tonya, Maçka...
Şehrinizin adı bu sıralar pek hayırlı anılmıyor...
Lekelemeye çalışıyorlar. İşte Papaz cinayeti, Agos gazetesinden Hrant Dink'e yapılanlar... Bir cana nasıl kıyılır ki? Ne için? Ne gerek var?
Müzikle aranız nasıl?
Sana bir türkü desem: "Benim bir sevdiğim var / Nuriye'dir Nuriye / misafir kardeşçiğim / hoş geldiniz buraya".
Kim söylüyor bunu?
Ben dedim işte, sen mikrofon tuttun, ben de sana Trabzonlu olaraktan bir türkü dedim. Kemençenin altındayız ya.

Elif Neslihan Sağır, 24, muhabir

Hangi gazetede çalışıyorsun?
Kuzey Ekspresi. Günlük çıkıyor, olaylara tarafsız yaklaşıyor.
Ogün Samast'a nasıl yaklaştınız?
"Yine mi Trabzon?" başlığını attık. Küçük yaşta bir çocuğu, bir aileyi, Trabzon'u harcadılar. Milliyetçiliği göstermeye çalışırken yanlış yol seçtiler. Trabzon insanı milliyetçi ruha sahiptir.

Sende de o milliyetçi ruh var mı?
Evet, ama tabii ki silaha karşıyım. Karadeniz'e özgü şeylere aşığım.
Neler onlar?
Doğası, denizi, keşanı *(bir tür şal)*, horonu, kemençesi, hopteği...
Hoptek?
Ogün Samast'tan sonra, hoptek Star TV'de sansasyon yarattı. Bir serseri oyunu olarak lanse edildi. Ama Farozlu gençler buna tepki gösterdi.
Sen neler dinlersin?
En çok Yıldız Tilbe, Rafet El Roman.

Hakan Bayram, 21, öğrenci

Nasıl gidiyor konser?
Güzel gidiyor. İstediğimiz sanatçılar gelmiyor ama, yine de iyi.
Kimler gelsin istersin?
Teoman, Kıraç, Gece Yolcuları, bayan olarak da Petek Dinçöz. Daha gündemde, daha bilindik sanatçılar gelsin.

Vega'yı nasıl buldun?
Bir tek "Serzeniş"i biliyordum. Deniz'in şarkı söylemesini, seyirciyle ilişkisini sevdim.
Trabzonlu musun?
Bayburtluyum. Burada sosyal bilgiler öğretmenliği okuyorum.
Trabzon'da yaşamak nasıl?
Konuşma şekillerini, hareketlerini özümseyemezsen sıkılırsın. Sadece kılık kıyafetim, saçımın arkasındaki şu kuyruk yüzünden etmedikleri laf kalmadı.
Ogün Samast için neler söylersin?
Yorumsuz. Beni ilgilendiren bir olay değil, ilgilendirenler yanıtlasın.

Fatma Oskaybaş, 21, öğrenci

Vega nasıldı?
Onları dinlemeyi seviyorum, ama konser havası yaratamıyorlar. Manga çıkınca en öne gideceğim.
Manga'yı neden seviyorsun?
Belki de, tam bir grup oldukları için.
En sevdiğin şarkıları ne?
"Dursun Zaman".
Trabzonlu musun?
Hayır, Kayseriliyim. Trabzonlu olup Kayseri'de okusaydım o kadar da sevmezdim, ama Trabzon'u seviyorum... Sekizden sonra sokağa çıkamıyorsunuz, ama kimse çıkmıyor zaten.
Sıkılınca neler yapıyorsun?
Bazı hobilerim var. Mesela ney üflüyorum, keman çalmaya çalışıyorum. Rock müzik dinlemeyi çok seviyorum.
En çok kimi seversin?
Feridun Düzağaç.
En sevdiğin şarkısı?
"Lavinya".

Volkan Çakır, 21, öğrenci

Konseri nasıl buldun?
Manga'yı bekliyorum. "Bir Kadın Çizeceksin"i çok seviyorum. Aldatmayacak bir kadın aradığım için.
Hiç aldatıldın mı?
Yok.
Ee?
Yakın bir arkadaşım aldatıldı, onun yaşadıklarından çok etkilendim.
Kimleri dinlersin başka?
Sezen Aksu, Musa Eroğlu, Haluk Levent...
Trabzonlu musun?
Eskişehirliyim. İki yıldır sosyal bilgiler öğretmenliğinde okuyorum.
Trabzon'da yaşamak zor mu?
Bana çok zor.
Mesela Trabzon'da her istediğiniz yerde, kolayca içki içebilir misiniz?
Evet, burada sarhoşa değer verilir!
Trabzon'da illet olduğun bir durum?
Var, çok çabuk sinirleniyorlar ve çok hoşgörüsüzler.

Duygu Taşdemir, 19, öğrenci

Ne zamandan beri Trabzon'dasın?
Ankaralıyım, bir senedir Trabzon'da maliye okuyorum.
Sevdin mi Trabzon'u?
Pek değil, çünkü çok tutucular.
Bu etkinliği nasıl buldun?
Güzel değil. Sadece öğrenciler olsaydı keşke, bir sürü Trabzonlu da gelmiş.

Vega ve Manga'yı nasıl buldun?
Duman'ı ve Şebnem Ferah'ı izlemeyi tercih ederdim.
Dört sene nasıl geçecek?
Alışacağız, yanımda sevgilim var.
Trabzon'da illet olduğun bir durum var mı?
Okuldaki sağ-sol olayları canımı çok sıkıyor.
Hangi taraftasın?
Tarafsızım.
Tarafsız olmak iyi bir şey mi?
Şu günün Türkiye'sinde tarafsız olmak zorundasın.

uzak

unutulmuş toprakların sesi, korunmasız duvarlara çarpar durur uzaklarda

kıyıları bağlayan köprüler yol verir karanlık akıntılara

akıp giden suları izler okuldan çıkan çocuklar, rüzgârla sürüklenen bulutları...

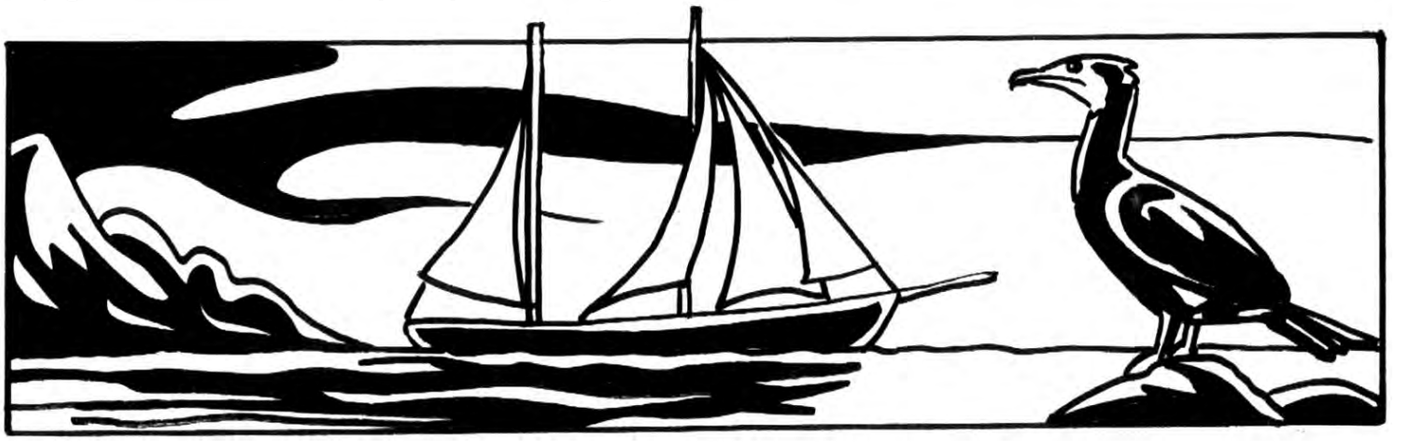

hiç durmayan ırmak, denize varan akıntı, uzak toprakların ulağı

PEYK **Genç grup zannedip Peyk CD'sini jelatininden çıkardık, taktık ki şaşırdık, bu olgun, gamdan yana dolgun rock nasıl bir gençten çıkar diye kendimize sorduk. Meğer Peyk'in mazisi varmış, "Sulu Şaka" geç gelen bir ilk albümmüş. Yıllar yılı kendi yazdıkları şarkıları çalıp söyleyen beş ahbap çavuş nihayet ele avuca gelen bir albümün, iki çizgili klibin sahibi. Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'ndeki uzun soundcheck'lerinin, heyecanlı konserlerinin öncesinde Peykçilerle buluştuk...**

YA HANEDAN YA ZİDANE

Grubun adı niye Peyk?

Ertan Çalışkan: Peyk'in sözlük anlamı "uydu", ama biz anlama çok takılmadık. Eski bir şey olsun istedik. Yaptığımız müzik de biraz eski zaten. Peykin söylenmesi de kolay geldi bize, ama insanlar ilk duyduklarında anlamıyorlar. Keyk meyk falan diyorlar. Türkçe mi yazılıyor, İngilizce mi diye soruyorlar.

İrfan Alış: Cümle içinde "ay dünyanın peykidir" gibi kullanılıyor. Eski savaşlarda, haber taşıyan askere de peyk denirmiş, peyklerin başındaki askere de peykçibaşı diyorlarmış. Müjdeli haberleri peykçibaşı götürürmüş. Ama biz bunu bilerek mi koyduk ismi, hayır tabii ki. Bu bilgiyi de Ekşi Sözlük'ten öğrendik zaten.

İstanbul'da şekillenen bir grup musunuz?

İrfan: Serdal'la İstanbul Üniversitesi'nde tanıştık. Bizim kampüste ortam olmadığı için onların bölümüne gidiyordum. Teknik Bilimler'den, Elektrik'ten terkim ben. Grup 1991'de kuruldu denebilir. Ama başta grubun davulcusu, basçısı yoktu. Birkaç şarkı o zaman da vardı, sağda solda, Yıldız Şenliklerinde, bizim okulun şenliğinde çıkıyorduk. Ama Özgür ve Ertan'la tanışmamız 1995'e denk geliyor.

Grubun epey mazisi var anlaşılan. Ortada albüm falan yokken, grubu ayakta tutmak zor olmadı mı?

İrfan: Öyle bir durum yok, biz zaten kankayız. Grup olmasa da ayaktayız. Ama 1995 döneminde bayağı sıkı çalışıyorduk, her hafta provadaydık. İşportacılık yapıyorduk Bakırköy'de, eşofman altı satıyordum ben. Alüminyum doğramacıydım aslında, ama stüdyo için para lâzımdı ekstradan, geceleri de çalışıyordum. Serdal'ın dayısı düğün salonlarında saz çalma tribinde iyi bir abimizdi, onun aletlerini kullanmak istemiştim, sonra Camlıkahve'de onun bodrum katını yalıtıp stüdyo yaptık. Türkçe rock, birkaç grup haricinde konuşulmuyordu o zamanlar. Neden bilmem, biz de hiç cover yapamadık. Deniyorduk, bir-iki şarkı çıkarıyorduk, sıkılıyorduk sonra. Aslında her birimiz cover yapmışız başkalarıyla, ama beraber yapamadık.

Barış Tokgöz: Ben Peyk'e gireli bir sene oldu ama, tanışıklığımız eski. Özgür'le, Ertan'la on sene önce beraber çalıyorduk, başka bir grupta. Reggae yapıyorduk.

Gençliğin cillop gibi iki senesini askerlikle yemişim, iki sene de uyku tutmadı, etti dört. Daha gitar bile çalmazken "biz müzik yapacağız" diye kafayı kırdık. Kaçış gibi bir şey.

Albüm yapmadan da müzik icra edebilirdiniz, internet de artık güzel bir mecra...

Ertan: Klasik olsun, albüm elle tutulsun istedik. Myspace'te de bir sayfamız var, ama sonradan açtık.

İrfan: Onu da biz açmadık, arkadaşlar yaptı. İçimizde bilgisayara hâkim olan insan sayısı bir-ikidir, onlar da hakikaten internet boyutunda hâkim değillerdir. Bir de, inanmıyorum ki bilgisayardan insanlar bizim müziğimizi dinlesinler de, bizim müziğimiz yayılsın. Zaten stüdyoda bile zorlanan, teknolojiyle sorunu olan bir grubuz. Keşke canlı canlı çalsak ve kaydetsek, işimiz bitse, sonra da herkes gitse.

Enstrümanlarınızla nasıl tanıştınız?

Özgür Ulusoy: Benim dedem Köy Enstitüsü mezunuydu, müzik öğretmeniydi. Küçüklüğümde biraz daha olgunlaşmıştı, öyle klasik müziği falan da savunmuyordu. Eline bağlamayı almış bir adamdı. Teyzem de müzik öğretmeni. Ben de İz-

Soldan sağa Peyk: Serdal Ersoy (gitar), Barış Tokgöz (bas), Ertan Çalışkan (davul), Özgür Ulusoy (keman, klavye), İrfan Alış (gitar, vokal). Foto: Şahan Nuhoğlu

mir Konservatuarı'na başladım, önce klarnet, sonra keman eğitimi aldım. Sonra kompozisyondan da mezun oldum. Öğrencilik hayatım boyunca, para kazanmak için barlarda çaldım, Ertan ve Barış'la da öyle tanıştık, beraber çalmaya başladık.

Barış: Benim de lisede başladı müzik maceram, 16 yaşındayken Kadıköy'deki İstanbul Üniversitesi Konservatuarı'na girdim. Klasik gitar geçmişim var. Birkaç sene yarı zamanlı devam ettikten sonra Marmara Müzik bölümüne girdim, oradan mezun oldum. Klasik gitar sürerken, aynı zamanda bas gitar çalmaya başladım. 16 yaşımdan beri bas çalıyorum.

Serdal Ersoy: Lisedeyken en büyük hayalim grup kurup müzik yapmaktı. Gitarı da kendi çabalarımla öğrendim. İrfan'la tanıştığımız günden beri de müzik yapıyoruz. Arkadaşlık yapıyoruz sadece aslında, müzik bizim için bir aracı oldu.

Hayalin gerçekleşti mi bu albümle?

Serdal: En azından ilk adımı atmış oldum. Ben aslında bas çalmak istiyordum, hayalim oydu, ama bana gitar kaldı.

Ertan: Ben Eskişehir'de ekonomi okuyordum, müziğe de bir üniversite grubunda başladım, ama ortaokuldan beri bagetlerim vardı. Sadece izlerdim, hiç gerçek davulda çalmamıştım. Üniversitede davulla tanıştım.

Reggae'ye nasıl merak saldın?

Ertan: '93 yazında, bir grup arkadaşımla beraber Didim'e gittik, ben bir gün kalacaktım, ama dört sene sonra eve dönebildim. Didim'de bir grup vardı, gel zaman git zaman bir davulcuya ihtiyaçları oldu, ben de orada garsonluk yapıyordum. Onlar çalar mısın dedi, ben de başladım. Halbuki reggae'den nefret ediyordum. Iron Maiden dinliyordum. Her gece içip içip ağladığımı biliyorum, "ben nasıl reggae çalarım" diye. Metal müziğe ihanet ettiğimi düşünüyordum. Didim'de iki Nijeryalı solistimiz vardı, "senin saçların kıvırcık, güzel rasta olur" dediler. "Rasta nedir?" dedim ben. Hayatımda rasta nedir bilmiyorum, Bob Marley'i bile görmemişim hiç. Saçlar uzamaya başlayınca böyle oldu, "aa, rasta buymuş" dedim. Reggae dinledikçe, şeklin içine girdikçe, ritmime bir şekilde uydu. Hareketlerim yavaşladı, eskiden çok hızlıydı hareketlerim. İyi oldu yani.

Reggae etkileri bu albümde de var.

Ertan: Seviyoruz valla.

Barış: Ertan çok iyi reggae davulcusudur, belki de Türkiye'de en iyilerden biri.

Çok temiz, yumuşak, '90'larda rastlasak şaşırmayacağımız bir müziğiniz var. Şarkılarınız hep o yoğun çalıştığınız dönemden mi kalma?

İrfan: Yarısından fazlası o dönemden kalma. Ama yeni yazdığımız şarkılar da var. Albüme almadıklarımızı da sayarsanız, epey şarkı üretiyoruz hâlâ.

Müzik dışında neler yapıyorsunuz?

Serdal: Ben bir firmada satış mümessiliyim. Gündüz iş, akşam müzik.

Ertan: Ben tonmaysterim. Feridun Düzağaç'la çalışıyoruz mesela.

Barış: Ben basçıyım, başka iş yapmıyorum.

Özgür: Ben öğretim görevlisiyim, Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar'da.

İrfan: Ben İzmir'de, bir Fransız tatil köyünde butik işi yapıyorum. Esnafım yani. Özgür'ü tanımam falan da esnaflıktan. Onun teyzesini tanıyan bir esnaf arkadaşım vardı, "benim öğrenci bir yeğenim var, çok yetenekli, ama sizinle çalışmaz" demişti. Yıllar geçtikçe kaynaştık hepimiz, müzik yapmasak da rakı-balık durumu yeter. Bir sene öncesine kadar grubun ismi bile umurumuzda değildi aslında. Bir dönem "albümle uğraşmayalım, internetten yayılalım" şeklinde geçti. Rastlantılar denk geldi, albüm çıktı sonunda. Klipleri de arkadaşlarımız yaptı, tanımadığımız biri girmedi hiçbir aşamada.

Dinlediğiniz ortak müzikler var mı?

Ertan: Tek ortak müzik reggae galiba. Blues da vardı, ama sıkıldık artık sanki.

Şarkılarınız belli bir hikâye anlatmıyor ama, hep bir sahne kuruyorlar. Çok da hüzünlü, kırgın bir havası var bazı şarkıların...

İrfan: Bu biraz da benden kaynaklanıyor, sözleri ben yazdığım için. Hazıra konmuş bir jenerasyon değiliz. Hepimiz müzikal anlamda ailelerimizde öncüyüz. Bizim hayatımız biraz zor geçmiştir. Arabesk söylemi sevmiyorum, ağlak muhabbet yapan bir adam da olmadım hiç, ama başıma bir sürü iş de geldi. Her birimiz hayat mücadelesi içinde bayağı yoğrulmuş insanlarız. Mesela bir deprem girdi hayatımıza. Avcılar'da dükkânım vardı, yıkıldı, otuzumda sıfır oldum. "Evim yıkıldı, ceketimi mi alıcan laan" diye bağırıyor adam. Benim de dükkânım yıkılmış ama. Fransa'ya gittim dükkândan kalan parayla, Fransızca öğrendim o yaştan sonra. Gerçi aşk-meşk işlerindendi o gidiş de. Neyse, var yaşadığımız şeyler, ama "bakın beyler, ben mağarada doğdum, bu İstanbul var ya" muhabbeti de yapmak istemem. Hüzün severim ama. Resme bak, edebiyata bak, en iyi yapıtların arkasında hüzün vardır. "Acı çekiyorum, güzel şarkılar yapıyorum" anlamında da söylemiyorum bunu. Ama ince bir esprisi var hüznün. Ağlamak ve gülmek birbirine o kadar yakın şeyler ki. Asıl korkuncu arada olmak, ne hüzünlü olabilmek, ne gülebilmek.

Otobüste bakıyorum, kimse birbirinin yüzüne bakmıyor. Ama eski tip adamlar var, esnaf adam mesela, "selâmünaleyküm" diye odaya bir girer, birden insanlar "aa" der, uyanırlar. Kapalıçarşı'da eski ustalar vardır mesela, acayip acayip tipler, şekiller.

Bir reggae grubu "davul çalar mısın" dedi, başladım. Her gece içip ağladığımı biliyorum, "ben nasıl reggae çalarım" diye. Metal müziğe ihanet ettiğimi düşünüyordum.

Gerçeklikle ilişkileri iyi yani...

İrfan: Aynen. Halk içindeki o tipleri seviyorum ben. Piyasadayım, onlarla ilişki içindeyim, onlardan mal alıyorum. Albümü hep satın aldı adamlar. "Sen böyle içlisin, bu da güzel müzik ama, bu albüm satmaz be oğlum" diyorlar. Ortamda değişik durumlar oldu, şimdi "vay İrfan, n'aber" demeden önce "albüm nasıl gidiyor baba" diyorlar. Her yere giriyoruz işte bu tiple. Bir de sanki müzik yapan adamın şarkısını söylediği an bir şeyleri değiştirmesi lâzım. Ben o esnafların arasında bütün gün geziyorum. Adam beni alır, on kere cebine sokar, çıkartır. Ben kimim ki o adama "baba, eziliyoruz, haksızlıklar var" diyeyim?

Esnaf milleti için böyle bir şey zor tabii. Küçük, gündelik bir gelirin peşinde koşan, tek tek bireylerden bahsediyoruz...

İrfan: Esnaf değerli bulunmaz, fırsatçı görülür. Türk filmlerinde de öyle, üçkâğıtçıdır. Ama küçük hesaplar yapan memuru da kimse görmez.

"Hareminde Han" diğer şarkılardan ayrışıyor sanki. Albüme gayet şehirli bir ses hâkimken, bir anda han nereden çıkıyor?

İrfan: 1992'de yapıldı o şarkı, Tansu Çiller ve döneminin şarkısı. O dönemde bir sürü insanı yok ediyorlar, uçuruyorlardı. Güneydoğu'da bir olay var, ben de orada askerlik yaptım. Operasyona gidiyoruz, yanında "kelle aldık, kulak aldık" diyen tipler var. 19 yaşımda asker oldum, 21 yaşımda döndüğüm zaman kafayı yemiştim, resmen tipim kaymıştı. Toplumda dışlandım sonra, hikâyemi anlatacak kimseyi bulamadım, çocukluğumu kaybettim, masumiyetim gitti. Şu anda da bitmedi oradaki olay, devam ediyor. Sebeplerini biliyoruz, sonuçlarını biliyoruz, neler olacağını biliyoruz. "Süpermen" diye bir şarkı yaptık: Geldi Süpermen, orada kendine bir Kürt bölgesi icat etti, "geçmeyeceksin bu tarafa" diyor. Sınır ötesi operasyon dönemi bitti yani. Ben askerdeyken vardı sınır ötesi operasyonlar. Şarkıdaki "orduyu salar ırağa" dizesi, hem Tansu Çiller için, hem de birinci Bush için söylenmişti. "Başımıza iş açarsak bu şarkıyla, 'uzak' anlamında ırak derim, yırtarım" diye düşünüyordum.

O kadar da korkmamak lâzım canım...

İrfan: Hayatı bir kere yaşıyorum, hapse de girmek istemiyorum, nefret ediyorum o işten. Bir şey olur ya da olmaz şarkıdan, farketmez, ama benim devletle işim olmaz, esnaf adamım ben. Hem kimin uğruna savaşıyorsun ki? Deniz Gezmiş'i kim hatırlıyor, bu toplum için kafayı önüne koyup giden insanları kim hatırlıyor? Bu toplum ne kadar dürüst ki fedakâr insanlara karşı? Ben şimdi bu topluma saygı duymak zorunda mıyım? Ben doğudan döndüğüm vakit "burası İstanbul mu?" dedim. Tarkan klip yapmış "oynama şıkıdım şıkıdım" diye, millet oynuyor burada. Bizim okulda bir kıza tecavüz edip öldürdüler, bahçede kızın cesedi bulundu, öğlenleyin geldim, kızlar masaya çıkmış, oynuyor. Alıcan beyzbol sopasını, dağıtıcan ortalığı. Akıllı bir insanın yapacağı şey bu.

Tam "Taksi Şoförü" gibi oldu...

İrfan: Askerden sonra bir çocuk geldi yanıma okulda. Ben çavuştum askerde, o da yanımda elemandı. Kapmış yoğurdu, beni ziyarete gelmiş. Tam da sivil hayata uymaya, arkadaş bulmaya çalışıyorum. Herkes sivil polis paranoyasında, kim bizi düdükleyecek diye düşünürken, "İrfan çavuşum" diye elime saldırdı kantinin tam ortasında. Bir sene herkes kaçtı benden. Bir de solcu tayfa var, "sen kesin faşistsindir" diyor adam. Değilim abi! Ama anlamıyorum da ne dediklerini. Yemişim zaten gençliğin cillop gibi iki senesini. İki sene de uyku tutmadı zaten, etti dört. Ben daha gitar bile çalmazken, Serdal'la "biz müzik yapacağız" diye kafayı kırdık. Kaçış gibi bir şey. "Hareminde Han" da tam o dönemin şarkısı. Gazı gitti şimdi şarkının, hatırlamıyorum bile o dönemleri.

Ama belli bir zamana bağlı olmayan bir tarafı da var şarkının: Savaşlar da, ezenler de, ezilenler de hep var sonuçta...

İrfan: Han dediğin zaten, egemen güçleri anlatmaya çalışacağımız en güzel kelimeydi. Her güç gösterisinin arkasında bir zayıflık yatıyor. Hitler'e, Mussolini'ye bak, bütün diktatörlerin geçmişinde mutlaka bir yamukluk, dengesizlik var.

Fransa'dayken Fransız müzisyenleri dinlemeye başladın mı?

İrfan: Çok müzik takılmadım, gitarım bile yoktu. Ama var bazı sevdiğim müzisyenler. Renaud var, Manu Chao var. Sonra Noir Désir... Renaud gayet arıza bir adam. Konuşunca anlıyorsun, dışında olayın. Fransızların en sevdiği insanlar arasında seçiliyor hep, ama birinci her zaman Zinedine Zidane. Gerçi ben oradayken daha kafa atmamıştı İtalyana. Ama bitireceksen de öyle bitireceksin be abi! *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Merve Erol - Ayşegül Oğuz***

VEGA VE MANGA'NIN MAYIS TURNESİ: ROLL TRABZON'DAN BİLDİRİYOR

Malûm, üniversiteler bahar gelince şenleniyor. Coca-Cola içecek firması da "Non-Stop Soundwave Üniversite Turu" adı altında beleş bir etkinlikle çorbaya tuz katıyor üç yıldır. Bu sefer Vega ve Manga o şehir senin, bu üniversite benim turladı mayıs ayı boyunca. Ayıptır söylemesi, biz de turnenin Trabzon safhasına şahit olduk... İstanbul istikametinden gelip Balıkesir, Bursa, Niğde, Adana, Kayseri Konya, Trabzon, Edirne istikametine gitmekte olan sayın Vega ve Manga şarkıcıları, kaptanınız 15 dakika muhabbet molası vermiştir.

vur kaç taktiği

Vega ve Manga elemanları ahbaplığı iyice ilerletti mi?
Deniz Özbey: Bu, birlikte çıktığımız ikinci turne, ama bölük pörçük, tek tek bir sürü ortak konser de verdik. Müzikal açıdan da, dostluk açısından da bu büyük bir avantaj.
İlk kez bir Manga şarkısı kulağına çalındığında ne düşünmüştün?
Deniz: Biz çok beğendik, hemen.
Neydi beğendiniz, etkilendiğiniz şey?
Deniz: Çok acayip bir enerjileri var, millete düz takla, ters takla attırıyorlar. *(gülüyor)* Bu bizim yapabileceğimiz bir şey değil, ama çok hoşuma gidiyor... Bizim tarzımız onlardan farklı. Bir akşam bir barda aynı sahnede çalacaktık. Biz bu işlere daha önce başladığımız, daha tecrübeli olduğumuz için, Manga'dan daha sonra sahneye çıkmamızı istediler. Halbuki biz erken saatlerde çalmalıyız, Manga bizden sonra çıkmalı.
Onları tanımasan da bir Manga konserine gider miydin?
Deniz: Koşa koşa giderim. Türkiye'de heyecanlandığım çok az şey oluyor.
Siz Vega'dan neler öğrendiniz?
Ferman Akgül: Vega'nın sözlerinin yapısıyla bizimkiler arasında büyük bir fark var. Ben, Deniz'in yazdığı sözleri okuyarak, dinleyerek çok şey öğrendim. Deniz bizden çok daha kapalı bir anlatıma sahip.
Deniz: Yer yer kapalı ama, yer yer de çok açık. Vur kaç taktiği. *(gülüyor)*
Ferman: Biz hiç öyle yapmıyoruz. Aklımıza geleni yazarız. Bu iyi mi, kötü mü bilmiyorum, ama ilk albümde ağzımızdan ne çıkıyorsa yazıyorduk. Şimdi Vega'nın sözlerine bakıyorum, o hattı anlamaya çalışıyorum.
En sevdiğin Vega şarkısı hangisi?
Ferman: "Ninni"yi çok seviyorum, ilk dinlediğim andan itibaren "evet, budur" dediğim şarkılardan biriydi. Yeni albümdeki "K9"un sözünü ve müziğini de çok seviyorum.
İlk Vega dinlediğin anı hatırlıyor musun?
Ferman: Ya lise sondu ya da üniversiteye hazırlık kursu dönemiydi, dersi asmıştık. Birkaç arkadaş evde toplandık ve televizyonda "Tamam Sustum"un klibi çıktı. Çok net hatırlıyorum, "vay be! Türkiye'de böyle bir şey yapılıyor mu" demiştik. O zaman için çok alternatifti. Sonra da takibe aldım.
Deniz: Takibe almak çok da kolay değil, batıp batıp çıkıyoruz, kayboluyoruz ortadan. *(gülüyor)* İlk iki albümü CD'sini dinliyorum.
Deniz: Pinhani'yi beğendim... Bir de Mehmet Güreli'nin son albümü "İplerin Kopuşu"nu dinliyorum. Çok büyük cahillik, bugüne kadar karşılaşamamışım onun çalışmalarıyla. Mest oldum. Yoğun bir şekilde onu dinlemeye başladım.
"İplerin Kopuşu"ndan bir favori şarkın var mı?
Deniz: Bu soruya on gün sonra cevap verebilirim. Bir albüm dinlemek öyledir, ilk anda söyleyeceğin her şey yalan.
Bu aralar kimleri dinliyorsunuz?
Ferman: Mısır'dan gelen bir ud

> **En yorgun anında bile seyirciler seni içine çekiyor. Şehirlerde kısa kalıyorsun, her şey gözünün önünden akıp gidiyor. Şehirlerin asıl ifadesi sahneye çıktığında, karşındaki insanlar.**

Sizin için müzik dinlemek nasıl bir mesai?
Deniz: Benim şahsen, periyodlarım var. Altı ay deli gibi dinliyorum, ondan sonra altı ay boyunca müzikle hiç alâkam olmamış gibi, Vega diye bir grup yokmuş, üç tane albüm yapmamışız gibi davranıyorum. Çok enteresan bir grafiğim var.
Sen inzivaya çekildiği zaman, evde Tuğrul (Akyüz) ne yapıyor peki?
Deniz: Tuğrul muhteşem bir müzik dinleyicisi. Her türü çok büyük bir saygı ve sevgiyle dinliyor. Biz çok nadiren, aynı zamanda aynı şeyleri dinliyoruz.
Peki senin müzik dinleme sıklığın nasıl?
Ferman: Son iki-üç aya kadar, neden bilmiyorum ama, müzik dinlemekten çok sıkıldım. Dinleyemiyordum. Aldığım her albümün yarısından sonrasını dinleyemez hale geldim. Şimdi de şöyle bir arayışa girdim: Grup ve sanatçı ismi olmadan, yurtdışına giden arkadaşlarımdan, bana oranın yerel müziklerini getirmelerini istiyorum. En son Mısır'dan geldi. Fransa'dan, İngiltere'den, Uzakdoğu'dan gelen albümler oldu.
Mısırlı udînin sana yaşattığı duygu ne?
Ferman: Düşünebiliyorum. Müzik dinlerken düşünemiyorsam sıkılıyorum.
Mesela neler düşünmene vesile oluyor?
Ferman: Ankaralıyız ama, İstanbul'a hepimiz aşığız. O CD'lerin İstanbul'u gözlemlememe, İstanbul'u daha çok sevmeme neden olduğunu hissettim. Müzik bana direkt olarak İstanbul'u ve denizi çağrıştırıyor bu aralar.
Trabzon'a gelmek sizin için ne ifade ediyor?
Ferman: Çok şehir görüyoruz, ama o şehirlerde tek hatırlayabildiğimiz otel ve sahne oluyor.
Deniz: Bu akşamki büyük bir konser. Şimdi insanlarla buluşacağız. En yorgun anında bile onlar seni içine çekiyorlar. Şehirlerde çoğu zaman kısa süre kalıyorsun, şehir gözünün önünden akıp gidiyor... Trabzon'un da, Adana'nın da, Konya'nın da asıl ifadesi sahneye çıktığında, karşına çıkan insanlar. Gittiğin yerlerde, özellikle de sokakta, yerel özelliklerini korumuş lokantalarda yemek yemek, gerçekten şehir hakkında fikir veriyor. Bu Trabzon'a üçüncü gelişimiz ama, hâlâ yaylalarına, manastırına ve daha bir sürü güzel yerine gidemedik. Böyle olunca da şehrin pek bir mânâsı kalmıyor.

Söyleşi: ***Ayşegül Oğuz***

38→

Bülent Ortaçgil

Bülent Ortaçgil son iki ayda iki albümle sökün etti. Yeni şarkılar yok, ama yeni duyulan şarkılar, yeni duyulan yorumlar var bu albümlerde. Fikret Kızılok'la –tam formlarındayken, Çekirdek günlerinde– TRT için yaptıkları çocuk şarkıları, "Büyükler İçin Çocuk Şarkıları" adıyla yirmi sene sonra ilk defa ekran dışında gün yüzü gördü. Teoman'la beraber yaptıkları beş konser allahtan bu kadar beklemedi, Teoman'ın söylediği Ortaçgil, Ortaçgil'in söylediği Teoman şarkıları sıcağı sıcağına paketlendi. Kendi şarkılarıyla, kendi dünyasıyla kendine en çok yeterli olan şarkı yazarlarımızdan birine, başkasıyla şarkı yazmayı, başkasının şarkılarını yorumlamayı, çocuklara nasıl meram anlattığını sorduk...

çekirdek fabrikası

Foto: Aysegül Oğuz

Fikret Kızılok'la yıllar evvel yaptığınız kayıtların adı neden "Büyükler İçin Çocuk Şarkıları"?

Bülent Ortaçgil: Biraz da büyüklerin kaybettiği çocukluğu anlatmak için yazmıştık o şarkıları. Ayrıca büyükler için yapılmış bir proje, çünkü ancak büyükler o şarkıları severse çocuklara dinlettirme şansımız var. Yoksa çocukların ne öyle bir ticarî kapasitesi, ne öyle bir seçme yeteneği var. Çocuklara hep etrafta gördükleri şeylerin tamamen her şey olmadığını anlatan, onlara başka bir göz, başka bir seçenek kazandıracak, başka tarz bir müzik, başka tarz bir söz dinleme şansı yaratacak şarkılar bunlar.

O şarkıları yaptığınızda çocuk şarkılarına yabancı değildiniz. İkinci plağınız da bir masal plağıydı: 1976 tarihli "3 Masal"...

"Benimle Oynar mısın"dan sonra yaptığım ve ilk kez müziğini yazdığım, düzenlemesini düşündüğüm, yani müzisyen tarafımı ortaya koyan bir çalışma olduğu için kabul ettiğim bir denemeydi o. "Benimle Oynar mısın" yayınlandığı zaman müzisyen değildim daha, müziksevердim. Yavaş yavaş müziğin dilini öğrenmeye, müziği düşünmeye başladıkça, böyle bir iş yapmak istedim.

Yani yapmak istediğiniz tam olarak o albüm müydü?

Tam değil, sonuçta o masalları ben seçmedim. Ben olsam o masalları müziklemezdim, ama Ali'nin (Kocatepe) elinde öyle masallar vardı, onlar müziklenecekti. Orada yazılan müzikler hep yazılmış çizilmiş müziklerdir. Ayrıca, çocuklar için yazılan şeyler tabii ki her zaman beni cezbetmiştir. Çocuğa bir şey iletmek için en öz, en arı sözü söylemek zorundasın. Ivır zıvırla vakit geçiremezsin. Tabii bu yeni albümdeki şarkılar ne kadar çocuk şarkısı, ne kadar başarılılar, onu bilemem. Ama en azından Fikret'le benim o zamanki görüşlerimiz, çocuğa bakışımız doğrultusunda, çocuğun dünyayı algılamasını yönlendirebileceğimiz bir iş olarak düşünülmüştü.

Bunları yazarken ya da "3 Masal" için müzikler hazırlarken, kendi çocuğunuzu ya da yakınlarınızın çocuklarını düşündünüz mü?

"Bilmece"de cevapları veren kızım Ege. O zaman beş yaşındaydı. Fikret'in oğlu Yağmur da on yaşlarındaydı o sıralar. "3 Masal"da pek çocuk yoktu etrafımda. Orada iki tane sözlü şarkı vardır, bütün çocukların masal imgesini yıkmaya yöneliktir. "Alaaddin'in Sihirli Lambası", bu lamba işlerinin düzmece olduğunu, hiçbir yerden cin çıkmayacağını anlıyordu mesela. Bu albümde de Fikret'le yazdığımız öyle bir şarkı var, "İnanmayın" diye.

Çocuklar için yazılan şeyler her zaman beni cezbetmiştir. Çocuğa bir şey iletmek için en öz, en arı sözü söylemek zorundasın. Ivır zıvırla vakit geçiremezsin.

Genellikle yetişkinlerin çocukları küçülten bir tavrı oluyor. Halbuki bu şarkılarda çocukla eşit düzey kuran bir davranış var...

Bizim çocuğa bakışımız öyle çünkü. Aldığımız eğitim çocuğa öyle davranmamız gerektiğini öğretmiş. En azından öyle görmek istiyoruz çocuğu. Ebeveyn neyse, çocuğu da ona benziyor. Bunu kendi çocuklarımızda ne kadar başardık, bilemem tabii. Benim çocuğum açısından bir şanssız dönem vardı. Ege beş-altı yaşlarındayken eşimden ayrıldım. Dolayısıyla Ege'yle yakınlığımız, en azından ayrılıktan sonraki üç-beş yıl normal değildi, o büyüdükçe yakınlaştık. Ben sadece şunu biliyorum: Dünyada çocuklar için bir şey yapmak zor. Daha öz, daha net olmak zorunda yaptığınız işler. İkinci bildiğim şey de şu: Çocuklar için yapılan, aslında büyükler için yapılıyor. Bütün o masallar, hikâyeler, Küçük Prensler, Gulliver'in bilmem neleri, bunların hepsi büyükler için yazılmış masallar. Çocuk, bir aracı. Bir sürü sanat dalında, bir sürü ressam mesela, çocuğa benzediği zaman iyi olduğunu düşünüyor. Çocukta cazip olan şu: Çocuğun anıları az, geçmişi yok. Hepimizin arkasında yaşla ilgili bir birikim var, katılaşma durumundayız. Çocukta öyle bir şey yok, severse sever, sevmezse sevmez. Ânı yaşayan bir yaratık. Çocuk, bir sürü yazar-çizerin, filozofun da dikkatini çekmiş.

Dada mesela, tam da çocuksu olduğu için seçilmiş bir laf.

Öyle. Tabii ki bütün bunlarla bizim yaptığımız işi karşılaştırmak istemem. Söylemeye çalıştığım kabaca şu: Bu bir büyük projesidir, büyükler bunu sevdiği sürece çocuklarına dinletme şansı var. Eğer çocukları da dinlerse, genel gidişin, mainstream denilen müzikal yolun, insan düşüncesinin ya da giderek tek boyutlu hale dönüşen insan yapısının, çocuk yapısının dışında, onlara başka bir dünya olduğunu en azından hissettiren bir iş olabilir. Bu şarkılar yazıldığı zaman, '87'de, kitle iletişimi bu noktada değildi. Artık insanlar tamamen Orwell'ın kitabındaki gibi yaşıyor. Tek yerden yönetilme ihtimali var, herkes aynı düşüncede, herkes aynı şeyi yapıyor, herkes aynı şeyi seyrediyor... Bunu yapmak giderek daha kolay hale dönüştü, direnmek zor.

Sizin kendi kızınıza yazdığınız bir şarkı daha var, "Kızıma Mektup" diye ("Oyuna Devam" albümünden, 1991). O da aslında bir yetişkin şarkısı ve çok da iyi bir siyasî şarkı.

→39

Benim iyi siyasî şarkı yazdığım söylenir. Aslında, hayat bir politikadır. Her söylediğin lafın altında bir politika, bir görüş yatar. Ben sadece güncel politikadan hoşlanmıyorum, beni sıkıyor, seviyesiz buluyorum. Ama Fikret'le güncel politika üzerine de yazdık. Fikret'in "Olmuyo Olmuyo" albümü tastamam öyleydi mesela. Fikret tavır olarak daha güncel, daha sert, daha egosu pek bir adamdı. O nedenle, öyle şeyler yapmayı tercih etti. Fikret'in çok başarılı politik şarkıları vardır. O Süleyman Demirel şarkısı, "Demirbaş" bir abidedir, yazılmış en ciddi politik şarkılardan biridir. Ama benim genel tercihim o tür güncel, yakın bir politikayla ilgili değil, daha uzaktan bakan bir politikayla ilgili. Ki o politika da, çok belirli değildir aslında, bir belirsizlik de taşır işin içinde. "Kızıma Mektup" gibi bir şarkı yazmak, benim daha iyi becerebildiğim bir şey. Ama "Normal"i söylerken de kendimle dalga geçip "bu şarkı yirmisinde yazılmalıydı" diyorum. Yani 55'inde yazılacak bir şarkı değildi. *(gülüyor)*

Kızınız "Kızıma Mektup"a ne diyor?

Onun adına bir şarkı yazılmış olması onu onurlandırdığı için küçükken çok hoşlanıyordu. Daha sonra daha da fazla hoşlandı tabii. Ama kendisi için yazılmış olduğundan değil, şarkı güzel olduğu için hoşlandı.

Şimdi üniversiteyi bitirdi mi Ege?

Evet, klinik psikolojide master yapıyor. Umarım bizleri tamir eder.

TRT Fikret Kızılok'la sizden çocuk şarkıları yazmanızı istediğinde, nasıl bir fikir oluşmuştu kafanızda?

Fikret'le Çekirdek zamanında, velût, bereketli olduğumuz bir dönem vardı. Birlikte şarkı yazmak son derece zor bir iştir. Kendi egonun üstüne çıkmayı bilmen lâzım. Aynı zamanda çok da demokratik bir şeydir, çünkü kendi keyfinden, beğeninden, her şeyden feragat edip karşı tarafla uzlaşmak zorundasın. O dönem o kadar bereketliydi ki, iki günde bir albüm yapabilecek kadar hızlı akıyordu her şey. Herkes daha iyi yaptığı şeyi daha fazla üstleniyordu. Fikret daha hızlı, daha keskin söz yazabiliyordu, ben çok daha kolay müzik kurgulayabiliyordum. O ortak yapılan şarkılarda işbölümü böyledir. Çoğunun sözel tarafı Fikret'e, müzikal tarafı bana aittir. Bu bir alışveriş olduğu için, herkesin her an müdahalede bulunup sonunda uzlaştığı bir nokta vardır.

Bu şarkılar tam o bereketli dönemin karakteristiğini taşıyor...

Yanlış hatırlamıyorsam, on şarkıyı iki günde falan yazdık. Fikret'in mutfağında oturup bir günde yedisekiz şarkı yazdığımızı hatırlıyorum. A, b, c deyip pıt diye yapılıyordu.

O çocuksu basitliğe ulaşmak için daha iyi bir yöntem belki de hızlı yazmak...

Coşkuyla yazdığım bazı şarkıları öyle yazdım. "Değirmenler"i on dakikada yazdım. Ama "Eylül Akşamı"nı iki yılda çıkardım. Yazamadığım şey müzik değildir, sözdür. Kendimi ikna edemiyorum, yazdıklarımı beğenmiyorum. Fikret'le cuk oturmuştu, o beş dakikada söz yazıyordu, ben beş dakikada müzikliyordum.

"Kızıma Mektup" gibi bir şarkı yazmak, daha iyi becerebildiğim bir şey. "Normal"i söylerken kendimle dalga geçip "bu şarkı yirmisinde yazılmalıydı" diyorum.

Bant sistemi gibiydi yani...

Aynen öyle, fabrika gibiydik. Ama tabii, sürekli öyle bir bereketli halde olmak mümkün değil. Zaten sonra kişisel çatışmalarımız başlayınca Fikret'le, bir şey yazamaz olduk.

O dönemde çevrenizde olan, daha sonra rüştünü ispatlayan bazı müzisyenler de katkıda bulunmuş bu albüme. Mesela İsmail Hakkı Demircioğlu konuşuyor bir şarkıda...

Evet, onlar Çekirdek ekibinde olan insanlardı. Çekirdek Fikret'in bulduğu bir şeydi, sonradan bizler katıldık. Çok zekice bir buluştu, o zamanın çalınamayan müziklerini sergilemek, deney yapamayan müzisyenlere deney yeri sunmak, hatta bunları dinleyiciye kayıt olarak vermek açısından çok başarılı bir işti. Bir şemsiye gibiydi Çekirdek, herkes onun altına girmekten zevk aldı. '80'lerde Türkiye dramatik olarak başka yönlere doğru dönüşmeye başlamıştı. Orada özgürce bir şey yapabilme, sergileme şansı oldu. Çekirdek zamanından yapılmış albümlerin toplamı otuz-kırk vardır. Tabii çalma ve kayıt teknikleri açısından şimdi belki ancak tarihsel bir şey ifade eder.

Bu albümdeki kayıtlar yine Çekirdek ortamında yapılan kayıtlar mı?

Evet, '87'de dört kanallı Tascam teybimiz, bir-iki mikrofonumuz vardı, o şartlarda yapılmış kayıttır. Bugünkü teknoloji sadece bir mastering işleminde müdahale etti. Bir de, orijinal teyp bantları çok eskimiş olduğu için, onları tamir etmek gerekti. Ama bir yeri tamir edemedik, başka bir yerden de kopyalayamadık, orası huup diye geçiyor.

Bu şarkılarla televizyonda program da yapmıştınız, değil mi?

12 şarkı, üçerden dört hafta, pazar günleri yayınlandı. Onların bende kaydı var. Bir tanesini Bodrum'da çekmiştik, diğerleri stüdyo ortamında yapıldı, etrafta çocuklarla.

Barış Manço'nun "Adam Olacak Çocuk"u nasıl gelirdi size?

Barış Manço'nun hayattaki en önemli işinin çocuk programı yapmak olduğunu düşünüyorum. Ne şarkıları, ne şarkıcılığı, ne başka bir şeyi, ama çocuk programları çok başarılıydı. Çocuklarla iyi anlaşıyordu, insanlara çocukluğun hoş tarafını anlatıyordu. Büyükler de keyifle izliyordu, ben seyrederdim mesela. Kameranın karşısında daha biz doğal olamıyoruz, ama adam öyle bir iletişim kuruyordu, çocukları öyle bir hale dönüştürüyordu ki, onlar da doğal davranıyordu. Televizyon programlarını sırf eğitim amaçlı da görmemek lâzım. Barış Manço eğitim de yapıyordu, ama eğlendiriyordu da. Bir sürü insan kendi çocuklarının bilmediği yönlerini orada anlamak istedi.

23 Nisan da herhalde cumhuriyetin en güzel işlerinden biri...

Evet, bildiğim kadarıyla dünyada çocuklara bayram ilan eden başka bir ülke yok. O bize rastgelmiş diyelim, ileri görüşlü insanlar nedeniyle. Sonuçta şu da var: Herkes dünyayı değiştirmeye çalışıyor. Büyükleri değiştiremediğin zaman, ilk akla gelen çocukları değiştirmek oluyor, ileriyi garanti altına almak için. İşin öyle de uyanık bir tarafı var.

Bir yandan da 23 Nisan törenlerinde çocuklar çok sıkılıyorlar...

(gülüyor) Resmî olan her şey sıkar adamı. Kendimi ortaokuldayken hatırlıyorum, her İstiklâl Marşı'nda gülmemek için insanlar kendi nefsleriyle kavga ederlerdi. İstiklâl Marşı, tıp oynamak gibi bir şeydi. Tıp oynarken de sonunda patlarsın ya...

Siz çocukken nasıl şarkılar severdiniz?

Dokuz yaşımdayken Amerika'ya gittik. Orada televizyonlarda, babamın aldığı plaklarda Elvis Presley, Paul Anka dinliyorduk. Mesela Everly Brothers'ı dokuz yaşımdayken biliyordum. Amerika'da bir yıl kaldık, babam ihtisas yaptı, dönerken kardeşim oyuncak makineli tüfek almayı tercih etti. Ben de ksilofon getirdim. Türkiye'ye geldikten sonra da oradan aldığımız plakları yıllarca dinledim.

Ağaç yaşken eğilir durumu olmuş sizde...

Evet, biraz öyle oldu. Babamın klasik müzik plakları da vardı. Onları daha zor dinledim ama, sonunda dinleye dinleye alışıyorsun. "Porgy and Bess" vardı mesela, hiç hoşlanmadım, ama çok sonra dinleye dinleye beğendim. Bir de Johnny Mathis'tan hiç hoşlanmamıştım. Caz şarkıları söylediği bir plağı vardı, tek gitarla. Bana çok yabancı, tanımadık armonileri çağrıştırıyordu. Nefret etmiştim on yaşımdayken. Ama 18-19 yaşıma geldiğimde, dünyanın en güzel müziği oydu. Müzik alışkanlıklarla ilgili bir şey, ne kadar çok dinlersen kulağın o kadar yatkın oluyor ve daha gelişmiş müzikleri kabul etmeye başlıyorsun. Durup dururken en gelişmiş müziği dinlersen eğer, tokat gibi yemiş gibi olup nefret ediyorsun. Türkiye'de de ailelerin klasik müzik için "kapat şu gıygıyı" dedikleri hikâye öyle bir şey. Durup dururken o armoniyi an-

lamak, beğenmek kolay iş değil. Ancak Mozart'ı ilk dinlediğin zaman beğenebilirsin belki. Benim şansım, dokuz-on yaşımdayken bu tarz müzikleri dinlemeye başlamakla oldu. Bir de dünyada müziğin popülerleşmesini teenager zamanımda yaşadım, birebir şahit oldum. İlk defa Led Zeppelin'i, Jethro Tull'ı dinlediğimizi hatırlıyorum. Sanki dünyadan gelen müzik değildi, bambaşka bir şeydi. O ana kadar yapılmamış bir şeydi.

Bugünlerde bir sürü pop şarkıcısının hedef kitlesi 15 yaş altı neredeyse...

Adamlar işin sırrını bulmuşlar, kalp atışlarına paralel giden bir ritm, en rahat algılanabilen, beğenilebilen şey. Ritmsiz bir şeyi müzik sevmeyen bir adama dinletemezsin. Tabii bir takım başka ipuçları da vardır. Basit olmak, çok genelin sevebileceği kıvamda şeyler söylemek, sivri olmamak, tabii ki politik olmamak... Herhalde farkına varmadan ya da bilerek bunları yapıyorlar, çocukları o açıdan tavlıyorlar.

Genel Bülent Ortaçgil imgesi, arkasında grup da olsa, kendi şarkısını yazıp söyleyen, tek tabanca bir adam. Halbuki bugünlerde elinize geçen ikinci albüm de ortaklaşa bir albüm. Teoman'la birbirinizin şarkılarını söylediğiniz "Konser" albümünün hikâyesi nasıl?

Bir şey söyleyeyim: Ben göründüğümden çok daha demokrat bir adamım bir kere. Bir işi bir ucundan tutmaktan zevk alan bir adamım, çok egosantrik değilim. Yani ortak çalışma yapabilecek bir adamım. Ortak bir çalışma yapma uğruna egomdan tabii ki feragat ederim. Karşımdaki insana da hem görev hem sorumluluk veririm, ona alan da açarım. Fikret'le ortak çalışma yapmış bir adamım! Diğerlerinin egosu, Fikret'in yanında hiçtir. Fikret'le şarkı bile yazdım, kaldı ki ortak proje üretmek daha basit bir şey. Teoman'la yapılan, öyle bir çalışma. İşin orijinal bir tarafı var: İki ayrı nesil şarkı yazarı söz konusu. Aynı enstrümanları kullanıyorlar, kendi sözlerini, müziklerini yazıyorlar. Teoman'ın cilası rock kıvamında, ama ikimizin de şarkılarının ilk hali tamamen birbirine benzer şeyler. O proje sadece Teoman'la aynı sahneyi paylaşmak gibi olsaydı, zaten ikimiz de kabul etmezdik. O benim şarkılarımı, ben onun şarkılarını başkalaşmış biçimde söyledik, kabak tadı vermeden, beş konserlik bir proje yaptık.

Teoman'ın dünyasını sevdiniz mi?

Dünyası benim dünyam değil tabii, ama onda sevdiğim şeyler var. Türkiye'de şarkı yazımında pek rastlanmayacak bazı kalıpları var. Bana hep şunu söylerler: "Benim hep söylemek istediğim ve söyleyemediğim şeyi söylüyorsun." O imgeleri bulmak, bir yaratıcılık işi. Teoman'da da o ışık var. Ama mesela kendini çok tekrarlayan bir müzikal yapısı da var. İyi bir müzik adamı değil aslında, ama iyi bir şarkı adamı.

Teoman'la bir ortak noktanız daha var, konserde esprisini de yapıyorsunuz: Müslüm Gürses, ikinizden de şarkı yorumladı...

Basında yazılan üç-beş yazıyı okudum o espriyle ilgili. Birisi bizi "snob olmak, ukalâ olmak, acayip bir bencillik ve herkesi küçük görmek"le nitelendiriyordu.

Bu nitelendirme, onu yazan kişinin Müslüm Gürses'e layık gördüğü yerden kaynaklanıyor olabilir. Oysa Müslüm Gürses, ciddi bir yorumcu.

Bence de öyle. Müslüm Gürses'le ilgili iki durumdan hoşlanmıyorum: Birincisi, onu entelektüel yapma çabası hoşuma gitmiyor. İkincisi, benim şarkımı çok güzel söylüyor, ama bazı sözler onun ağzında olmuyor. O kelimelerin onun yaşantısında bir ifadesi yok gibi geliyor bana, ama bende var. Bir şarkıyı güzel söylemek sadece bir beceri işi değil, bir yaşam işi.

"Teoman'la aynı kaderi paylaştık: Birer şarkımızı Müslüm Baba söyledi. Valla söyledi. Sağolsun Müslüm Baba" diyorsunuz konser kayıtlarında...

Onun müzikal yolculuğu, bildiğim kadarıyla, yorumculuğa dayanıyor. Muhtemelen şimdiye kadar kendi dünyasına uygun şarkıları seçti ve söyledi. Teoman'la benim şarkılarımız onun dünyasının şarkıları değil sanki. Ama güzel söylüyor, başka mesele. Konserde söylenen laflar da sırf bu duygularla söylenmişti. Yoksa Müslüm Gürses'i neden küçümseyeyim ki?

Fikret'le çalışmış bir adamım! Diğerlerinin egosu, Fikret'in yanında hiçtir. Onunla şarkı bile yazdım, kaldı ki ortak proje daha basit bir şey. Teoman'la yapılan, ortak bir proje.

Söyleşi: ***Merve Erol - Ayşegül Oğuz***

İnsan hayatı, yaşandığı anda önemi fark edilmeyen, hatta sıradanmış gibi hatırlanan bir olayla değişebiliyor. Benimki, çok sevdiğim bir aile dostumun, Ali Rıza Aslan'ın bana çocukken hediye ettiği bir bağlamayla değişti. O bağlama, günler, aylar, yıllar boyunca elimden düşmedi; beni İstanbul'a, konservatura götürdü; konser salonlarına çıkardı, dost muhabbetlerinde kolumun altından eksik olmadı, yalnız gecelerde benimle sabahı ettiği Halden hale geçti, kimi zaman yerini uda, cümbüşe, bendire bıraktı ama beni hiç yalnız bırakmadı.

Bu toprağın müziğini, dünyanın başka tınılarıyla kavuşturmaya çalışırken de elimdeydi, "İmkansız'ı Aşk" bestelerken de.

"Aşk İmkansız", bağlamayla çıkılmış 20 yıllık bir yolun sonu. Belki de başı demeliyim. Ben yaşadıkça, bu bağlama kolumun altında durdukça çalıp söylemeye niyetim var çünkü.
Bana, müziğime, bu albüme çok şey katmış müzisyen, söz yazarı, ailem ve dostlarıma; Mehmet Dağ, Çiçek Dağ, Emine Dağ, Naciye Sarıasma, Gülizar Güven, Elif Dağ, Ali Dağ, Ali Ekber Dağ, Melahat Yıldız, Deniz Yıldız, Zeynep Güven, Kemal Yıldız, Cemal Yıldız, Can Yıldız, Aynur Doğan, Ali Rıza Aslan, Ali Yılmaz, Can Utkan, Murat Uncuoğlu ve Richard Hamer'a teşekkür ediyorum.

Ali Ekber Çiçek anısına...

Cem Yıldız www.cemyildiz.net

1 SEVDAKARIM BEN
2 MUTLULUK YALNIZ RÜYA
3 İMKANSIZ AŞK KONUK HÜSNÜ ŞENLENDİRİCİ
4 SEN İSTERSEN
5 GEL GÖR BENİ
6 ETTİĞİNE BAK
7 DUDAKLARIN CENNET DEĞİL
8 YARIM BIRAKTIN KONUK ADİLE YADIRGI
9 İNCE SIZI
10 GİZLİ
11 ESME RÜZGAR
12 KOYU KARA KONUK ERCAN IRMAK
13 SEVME DERLER BANA
14 SENSİZLİK KORKUSU
15 BİZİM ORALAR

divan bağlama, cümbüş, tanbur, perküsyon (3,6,8), elektrik ve akustik bağlama, erbane, askı davul, vokal: Cem Yıldız / diğer vokal: Ali Ekber Kayış, Cenk Şanlıoğlu, Levent Güzel (14), Dilek Yıldız (1,2,13), Adile Yadırgı (8), Bora Lee (14) / klasik gitar: Cenk Şanlıoğlu (5,9), Ali Polat (4,10) /akustik gitar: Ali Ekber Kayış (5) /elektrik gitar: Cenk Şanlıoğlu /bas gitar: Aziz Şahin (10,11) / kontrbas: Ali Ekber Kayış / perküsyon: Levent Güzel, İsmail Darıcı (9) / tabla: Ömer Orhun (5) klarnet: Hüsnü Şenlendirici (3), Göksun Çavdar (15), Aykut Sütoğlu (9) / saksafon: Richard Hamer (10), Göksun Çavdar (15) / ney: Ercan Irmak (9,12) / dilli kaval ve zurna: Cebrail Kalın (4,5,7) / dilsiz kaval: Murat Toraman (7) / trombon: Hürdağ Aydın (15) / balaban: Zafer Taştan: (11)/ keman: Adnan Karaduman / kemane: Neva Özgen (1) / viyolonsel: Timur Atasever (5,9) / kemança: Arslan Hazreti (13) / kanun: Müslüm Karaduman (1,9)

KOLAJ POZİTİF EDİSYON
Kolaj bir pozitif titreşimdir.
www.pozitifmuzik.com, info@pozitifmuzik.com
Cem Yıldız'ın tüm eserleri Pozitif Edisyon koruması altındadır.
www.pozitifedisyon.com, info@pozitifedisyon.com
Tüm hakları saklıdır. All rights reserved.
Türkiye Dağıtım: (212) 512 99 00 esen

DJ STYLE-IST

ile pistte

Gece boyu yüz tane şarkıyı inci gibi dizip insanları pistte tutmak zor zanaat. DJ'lik mesleğinin erbabı Style-ist'ten rica ettik, bize on şarkı seçsin, onların ışığında kulüp alemlerini, dans müziğinin nereden gelip nereye gittiğini, kalbimizin kaç bpm attığını konuşup tartışalım... Sağolsun, bize küçük bir "feyk" attı, çaldığı değil, dinlediği parçaları seçti. Böylece muhabbetimiz, break'ten Antony'ye, daha da boyutlandı...

Malta eriği gibi

Bob Marley Waiting In Vain

Metehan Çorumluoğlu: Kilyos'ta, '88 yılında takıldığımız yazlık bir disko vardı. 15 yaşlarındaydım, orada hem barda çalışıp hem DJ'lik yapardım. Bob Marley'i Hollanda'dan gelen bir arkadaşım dinletmişti, kendisi de rasta saçlı bir kızdı. Yaz boyu, her akşam iki-üç kere çalındı bu parça.

İçindeki disko ateşi ne zaman başladı?

Daha 11-12 yaşlarında, Silivri'deki yazlıkta, doğumgünü partilerinde falan DJ'lik yapıyordum... Yazlıkçı kızları etkilemek için LL Cool J'den "I Need Love"ı çalardım.

Kız tavlamak için mi DJ oldun?

Hayır, müziği sevdiğim için oldum. Beni kızlar değil, o müziği kızlara çalmak mutlu ediyordu. Diskolara gidiş sebeplerimden birincisi müzik, ikincisi dans etmekti. Küçüklüğümde de beni ortaya atarlardı, happidu huppidi dans ederdim. Üst katta oturan Almanyalı bir Türk çocuğu vardı, o bana break dance öğretmişti. Sitelerarası break dance yarışmaları yapıyorduk.

Kız tavlamak için heavy metalci olan da çoktur.

Zaten bizim sitede daha çok metalciler vardı. Bize mesafeli davranırlardı. Ama biz yakışıklıydık, onlar vahim durumdaydılar. *(gülüyor)*

Dansı bu kadar sevdiğin için rock'a pek meyletmedin herhalde.

Aynen öyle. Michael Jackson'ı çok dinledim. Devamlı kliplerindeki hareketlerini taklit ederdim.

Seni müziğe yönlendiren özel biri oldu mu hayatında?

Babam çok plak alırdı. Bağlarbaşı'nda devamlı uğradığı bir plakçı vardı, beni de götürürdü. Babam polisti, ama çok iyi niyetli birisiydi, zaten 12 Eylül olaylarından sonra polisliği bıraktı. Abba, Boney M severdi, Kiss bile dinlerdi... İki erkek kardeşimle uzun bir yaramazlık dönemi geçirdik, o plakları frizbi olarak kullandığımızı hatırlıyorum.

İstanbul gece hayatının aktif bir DJ'isin. Bob Marley şarkıları kulüp ortamında neyi temsil ediyor?

Bob Marley'i izinli günlerimde, bir yere yetişmemin gerekmediği, sakin zamanlarda dinliyorum.

Dirty gibi bir kulüpte hiç mi Bob Marley çalmıyorsun?

Hayır, çünkü insanlar orayı elektro, disko, rock kulübü olarak görüyor. Yine de bu tip parçaları en sonda çalıyorum, "kapattık, gidiyoruz" anlamında. O kadar sert müzikler dinledikten sonra Bob Marley çalınca, herkese rahatlatıcı ve tanıdık geliyor. Kulüpten yine dans ederek çıkıyorlar... Ama mesela Babylon'a, Rockers Hi-Fi gibi digital dub yapan bir grup geldiği zaman, ben de reggae çalıyorum tabii. Oraya ne tür bir grup geliyorsa, kendimi ona göre ayarlıyorum. Babylon'da senden sonra konser verecek esas adamı ezmemen gerekiyor. Denge kurmak lâzım. Orada önemli olan "warm-up" denilen olay: Güzel çal, ama uçma!

"Biz sahneye çıkmadan önce mutlaka şunları çal" diye haber gönderen gruplar oluyor mu?

Geçenlerde Mazhar Fuat Özkan konseri akşamı, aralara Mor ve Ötesi gibi birkaç Türkçe parça da soktum. Ama "niye Türkçe çalıyorsun?" diye bir tepki geldi MFÖ çalışanlarından. Çıkarmak zorunda kaldım.

Roger Waters, sahneye çıkmadan evvel, kendi DJ'ine yarım saat Neil Young çaldırdı. Çünkü ancak Neil Young dinleyince havaya giriyormuş.

Ben aslında Mazhar Fuat Özkan'a Iggy Pop çalacaktım ama, sinirlenip sahneye çıkmazlar diye vazgeçtim. *(gülüyor)*

Foto: Şahan Nuhoğlu

Beastie Boys
Fight For Your Right (To Party)

Beastie Boys'u, ilk önce kıyafetlerini taklit ederek dinlemeye başladım. Pantolon paçalarını kıvırmaları, Adidas ayakkabıları, şapkaları... Hem müzikleri çok iyiydi, hem de giyimleri o müziğe uygundu. Run-DMC de benim için aynıdır. O zaman bir boombox kasetçalarımız vardı, bugün hâlâ var. Böyle bulaştım hiphop'a. Beastie Boys'ta gitarlar beni heyecanlandırıyordu. Atlayıp zıplayabileceğim bir müzikti, çok matrak tiplerdi, klipleri de güzeldi. "Fight For Your Right To Party"de parti verilen bir evi birbirine katıyorlardı. Küçükken biz de bu tip şeyler yapıyorduk. Ama bizim evde değil, başkalarının evinde. *(gülüyor)* "San Francisco Sokakları" dizisinin parodisi gibi olan "Sabotage" klibinde de galiba FBI'la dalga geçiyorlardı.

Beastie Boys'u, ilk önce kıyafetlerini taklit ederek dinlemeye başladım. Bir boombox kasetçalarımız vardı, bugün hâlâ var. Böyle bulaştım hiphop'a.

Onları canlı seyredebileceksin 17 Haziran'da.

Seyredecek olmanın ötesinde, onlardan önce çalmak beni heyecanlandırıyor. Tıpkı Afrika Bambaataa'da olduğu gibi. Babylon'daki Afrika Bambaataa konserinden önce old school, new school karışık çalmıştım.

Beastie Boys çalmış mıydın?

Çalmamıştım, şimdi de Afrika Bambaataa çalmayacağım, ama Run-DMC çalacağım.

En sevdiğin Beastie Boys albümü hangisi?

En sağlamı "Licensed to Ill". Üçüyle de tanışıp plak kapağına çift taraflı imza attırmak istiyorum.

Kulüplerde Beastie Boys çalmıyor musun?

Dirty'de, Indigo'da çalacaksam, mutlaka bir remiksi olması lâzım. Orijinalini çalınca, ritmlere uyduramıyorsun, direkt hiphop olduğu için breakbeat ya da elektro bir parçaya bağlayamıyorsun. "Intergalactic" şarkısı haricinde Beastie Boys remiksi pek yapılmadı. Beastie Boys'un sadece a capella vokallerinin olduğu bir siteden sample'ları indirdim. Bazen çaldığım parçanın üzerine bu vokal sample'larını gönderiyorum. Aslında o siteyi "bunları alıp remiks yapın" diye kurmuşlar. Vaktim olsa ben de denerdim remiks yapmayı.

Remiks yapıyor musun?

En son Replikas'ın "Zift" parçasına brokenbeat'le breakbeat arası bir şey yaptım. Aslında bütün gün ofiste çalışacağıma stüdyoda bu işleri yapmak isterdim. Yeni yeni öğrenmeye çalışıyorum. Tabii tek başıma yapmıyorum, yanımda bir prodüktör, bir teknisyen olması gerekiyor. Şimdiye kadar sadece dört tane remiks yaptım. Bir tanesi Hüsnü Şenlendirici'ye, biri de Stanton Warriors'ın "Da Antidote" parçasına...

Dinlediklerin arasında "şuna remiks yapsam" diye gözüne kestirdiğin parçalar oluyor mu?

42→

Kesinlikle. Son zamanlarda o tarafa kaymaya başladım. Değişik ritmleri yakalayabilmesi açısından, Timbaland benim için çok önemli bir adam. Nelly Furtado ve Justin Timberlake'in de son albümlerini o yaptı... Timbaland, yirmi sene sonra da "bunları nasıl yapmış" diyebileceğim birisi.

Bob Marley için de aynı şey düşünülür.

Hiçbir şekilde eskimiyor Bob Marley. Bir hafta önce yapılmış gibi dinleyebilirsin bütün parçalarını.

Dans müziği, hiphop, breakbeat, reggae... Senin esas tutkun siyah müzik anlaşılan...

Bir gün Türk Hava Yolları'ndan bilet rezervasyonum vardı, saat 12'ye kadar gitmem gerekiyordu. Koşa koşa, nefes nefese 12'yi 1 geçe gidebildim, "rezervasyonunuz iptal oldu" dediler, hiç tınmadılar. Eve döndüğümde "ırkçı bunlar, bana ırkçı muamele yaptılar" diye bağırıyormuşum. Kendimi zenci hissettim galiba. *(gülüyor)* Benim dışım beyaz, içim siyah. Hindistan cevizinin tersi. "Malta eriği" diyorlar bana.

DJ Style-ist uzun dönem Açık Radyo, Dinamo FM, Radio FG yayınlarından seslendi, yıllar içinde Safran ve Indigo'da DJ'lik yaptı. Bugün mesleğini Babylon'da sürdürürken, aynı zamanda Beyoğlu'nda Yeni Melek'in yanındaki Dirty kulübünün beyin takımından biri. Son Rock'n Coke'ta Mabbas'la birlikte Rocktronica projesine imza atan Style-ist, 2004'te bir veda konseri için Orbital'i İstanbul'a getiren IA Consultancy adlı organizasyon şirketinin de kurucularındandı.

Soul II Soul Back To Life

'89 yılında, dinlediğimde ilaç gibi geldi bu parça. O zamanlar Airport'a dans etmeye giderdim. Aklımda kız falan yoktu. *(gülüyor)* Gündüz matinelerine, benden üç-dört yaş büyük tanıdık abiler, beni aradan karambolle sokardı. Klipte dans eden insanların hareketlerini kapıp Airport'ta uygulamaya başladım. Sayemde orada Soul II Soul dansı oluştu. Galiba "trendsetter" diyorlar buna. *(gülüyor)*

Hayatında yer etmiş diskolar hangileri?

Hayret ediyorum, yazlıktakilerin Galaxy, Space gibi gerçekten diskoyla alâkalı isimleri vardı... İstanbul'da Zincirlikuyu'da Airport, Levent'te 54 vardı. Elmadağ'da Regine ve Hydromel'i de hatırlıyorum, çünkü babam oralara giderdi ve üç-dört yaşlarımda beni de götürürdü. Üniformalı değildi, sivil polisti, beni de içeri sokabiliyordu. Kulüplere gitmeyi, müzik dinlemeyi gerçekten severdi. Evde Gönül Yazar, Ahmet Özhan, özellikle de Barış Manço ve Zeki Müren sevilirdi.

Kiss seven Zeki Müren de sever tabii.

İzmir'e evlerine gittiğimizde hâlâ bize Zeki Müren dinletir. Baba, yeter artık, küçüklüğümden beri dinliyorum, nereye kadar! *(gülüyor)*

Zeki Müren remiksi yapmak istemez misin?

Çok isterdim aslında, ama vokal kayıtlarına nasıl ulaşabilirim ki?

Türkçe şarkılarla aran nasıl?

"Çilibombom" diye bir parça vardı, misafirliğe gittiğimizde bana söyletirlerdi. Geçen gün annem tam bir toplantı sırasında telefon açtı: "Oğlum şimdi ne dinliyoruz biliyor musun, Çilibom'u dinliyoruz!" *(gülüyor)* Müzikte sözler beni fazla etkilemiyor, ritm önemli. Herhalde o yüzden DJ oldum. Türkçe şarkı dinleme alışkanlığım o yüzden yok.

Style-ist ismi ne zamandan beri var?

Açık Radyo'nun birinci senesinde düşündüm. Yeni açılan Babylon'da benim de çalmamı istediler. "Ne yazalım? DJ Mete mi yazalım" diye sorduklarında, önce DJ Massive adı aklıma geldi. Giyim merakım var, stilistlik bana uyar, free style çalıyorum, İstanbulluyum derken, "İstanbul'un stili" gibi bir şey çıktı ortaya. Araya bir tire koydum, gayet güzel oldu.

Niye DJ Mete olmuyor, olamıyor?

Bilmem, özentilik herhalde.

Bob Dylan ve David Bowie de takma isimler, ama isim gibi isimler... Hiphop ve elektronik dünyasında herkesin kendine tuhaf bir takma isim seçmesinin hikmeti ne?

Büyüklerimizden öyle gördük. *(gülüyor)* Beastie Boys bir grup ismi, ama onu oluşturan üç kişinin de tek tek takma isimleri var. Massive Attack da aynı şekilde... Bir akşam Gilles Peterson'a bir fotoğrafını imzalattım. "Kim için imzalayayım" dedi, "Style-ist için imzala" dedim. Adam "Style-east" diye yazmış. Bir de "çok güzel isimmiş" dedi. *(gülüyor)* Bazı isimler sahiden bana çok zorlama geliyor. Style-ist de belki öyle. *(gülüyor)* Ama DJ Mete ismiyle ne kadar şanslı olabilirsin ki? Kim der ki "DJ Mete çalıyormuş, hadi oraya gidelim!" DJ Style-ist çaldığında gitmiyorlar, DJ Mete çalarsa hiç gitmezler. *(gülüyor)*

Erol Alkan var İngiltere'de.

O belki Banu Alkan'dan kurtarır. *(gülüyor)* Erol Alkan'ı çok seviyorum. Benim yapmak istediğimi adam zaten yapmış. Eklektik çalıyor: Elektro da, rock da çalıyor. Burada Michael Jackson şarkısı çaldığında, millet kıro demişti ona. Şu sıralar Klaxons gibi grupların da içinde yer aldığı nu-rave diye bir olay çıktı. O olayı başlatan Erol Alkan.

Yapmak istediğin şey "eklektik" çalmak mı?

Çalarken, her dinlediğim tarzı ortaya koymak istiyorum. Geçen seneki Rock'n Coke'ta bir elektro breakbeat parçanın ardından AC/DC'den "Thunderstruck"ı çaldım, çünkü güzelce mikslenebiliyordu. Herkes şaşırdı, ama çok beğenildi.

Gilles Peterson'a bir fotoğrafını imzalattım. "Kim için" dedi, "Style-ist için" dedim. Adam "Style-east" diye yazmış. Bir de "çok güzel isimmiş" dedi.

İstanbul'a çalmaya gelen bütün DJ'ler "dünyanın en iyisi, bir numarası" diye lanse ediliyor. Bu işte en iyi olmak çok mu normal ve kolay?

Sonuçta bir müzisyen kadar zor bir şey yapmıyorsun ki. Adamların yaptığı hazır parçaları, sadece biraz uğraşıp miksleyerek, doğru bir sıralamayla insanlara sunup onları coşturmaya çalışıyorsun.

Yetmiş-seksen parçayı birbirine eklerken, herkesin nabzını tutmak çok zor ve ağır bir iş.

Hayır, hiç ağır değil, çok da basit. Bir müzisyen ilk önce onu yazıyor, notalarını çıkarıyor, stüdyoda kaydediyor, sonra sahneye çıkıyor. Onların üç ayda, üç yılda yaptığı işi, sen DJ olarak üç saatte yapıyorsun... Son zamanlarda DJ'ler de gruplar kurmaya, canlı müzik yapma olanaklarını aramaya başladı. Mesela bir gitar, bir davul eklentisiyle sahneye çıkıyorlar. Olay iki pikap, bir CD Player değil artık. Müzisyenliğin tadını almaya başladılar. Drum machine'ler, sample aletleri, efekt aletleri, bir şekilde onların da orkestrası bu oldu.

Massive Attack Safe From Harm

Soul II Soul dinlediğimde ne olduysa, Massive Attack'te de aynı şey oldu. Bristol'da her şey Bomb The Bass'la başladı, zincirleme gelişti, acid house'dan trip hop'a geçildi... Massive Attack çıktığında Körfez Savaşı'nın getirdiği sıkıntıyı yaşıyorduk. Bir yandan haberleri dinlerken, bu müzikle rahatlamak çok önemliydi.

Acid house yıllarını nasıl hatırlıyorsun?

Airport'ta insanlar "smiley" desenli bandanalar takarak, ne olduğunu bilmeden, görgüsüzlük boyutunda "asiit asiiit" diye bağırırdı. *(gülüyor)* Ben hiçbir zaman bandana takmadım. Acid house'u seviyordum, çünkü yenilikti. Bu müzik Manchester'daki Haçienda kulübünden kaynaklandı: Orada ilk önce rock grupları çıkıyordu, baktılar ki bunlar pahalıya geliyor, bir DJ tek başına daha fazla insan dolduruyor ve daha ucuz...

İlk parlayan DJ'ler kimdir tarihte?

Disko zamanlarına dönersek Larry Levan'lar, François Kevorkian'lar, David Mancuso'lar başlattı. Onlar bu işin "godfather"ları...

Onca teknolojik ilerlemeye rağmen pikaptan, plaktan hâlâ vazgeçilemiyor. Neredeyse sadece DJ'ler için üretilen bir nesne haline geldi pikap.

Bu işlere ilk bunlarla başlandığı için önemli. Scratch atmıyorsam, benim için çok bir şey ifade etmiyor pikap. Scratch hiç kolay değil, çaldığını adeta nota nota bilmen lâzım... Plak, ses kalitesi açısından üstün. Bana kalsa hep plaktan çalarım, zaten plak sevdam var. Ama çaldığın yerlerde kolay pikap bulamıyorsun. Adamlar iki CD player, bir mikserle kulüp açıyor... Şimdi artık CD'de scratch bile atabiliyorsun. Technics bir CD player çıkarttı, pikapla aynı görünümde, ama digital. Ayrı ayrı CD player tuşu ve vinil tuşu var, vinil tuşuna getirdiğin zaman plakla aynı hissi veriyor. Bu işi mp3'lerde de yapabiliyorlar. Yüksek çözünürlükteki bütün mp3'leri iki "dummy" plakla çalıyormuş gibi yapıyorsun: Laptop'undan parça seçiyorsun, dummy plağın üstüne yüklüyorsun, hiç plağı kaldırmadan çalabiliyorsun...

Mp3 seviyor musun, i-Pod'un var mı?

Hayır. O kadar çok parça alması bana tuhaf geliyor ve korkuyorum. Onlarla insan kafayı sıyırır... Şimdi bir alet çıktı: İncecik bir yere ipod'unu yerleştirince koca bir müzik setinin işlevini görüyor. Şehir dışında bir yerde çağrıldığında, artık herkes kendi software'lerini, laptop'unu, controller'ını gö-

→43

türüyor. Avrupa'dan gelen DJ'ler artık hiç "case" getirmiyorlar yanlarında: Plak yok, CD yok. Her gittiği yerde daha önce kaydettiği seti çalan adamlar bile var. Kimse anlamıyor çünkü. Indigo'ya çok önemli bir DJ geldi ve aynen böyle takıldı. Tamamen görgüsüz bir adamdı: Aldığı Porche'nin resmini koydu bilgisayar ekranına. Bir yandan müzik kendi kendine çalarken, herkese resmi gösteriyordu. *(gülüyor)*

Performans sırasında DJ'ler, plakları yelpaze gibi sallayıp serinliyor. Çok havalı bir hareket!

O tamamen yalan bir şey. Ben hiç yapmam öyle artistlikler.

The Cure Apart

Rock'n Coke'taki konseri en önden izledim. "Apart"ı çaldıklarında askerliğim geldi aklıma... Ben askere '96'da gittim. Son üç-dört ay boyunca Malatya'da karda, kışta, özellikle geceleri sürekli nöbet tuttum. Sakladığım walkman'imde sadece bir tane kasedim vardı: Cure'un "Wish" albümü. "Apart" parçasının yeri ayrıdır. Cure sayesinde "askerlik bitecek ve gideceğim" diye düşündüm hep. Çok büyük güç verdi bana.

Robert Smith'e "Wish" plağını imzalattın mı?

İmzalatamadım. Sahne arkası çok karamboldü.

Koleksiyonunda kimlerin imzası var?

Başta Moby... Sonra Jamiroquai, Soul II Soul, Stereo MC's, Coldcut, Thievery Corporation...

Geçen aylarda Babylon'da iki ilginç performansa tanık olduk: Fatih Akın ve Asia Argento DJ'lik yaptılar. Sen nasıl buldun setlerini?

Fatih Akın'la aynı yaştayız. O gece onda da hip-hop ve old school olayları vardı. Çok mutlu oldum, ama cheezy r&b şarkıları çalınca canım sıkıldı. Ben hayatımda aynı bpm'de dört saat çalabileceğimi hiç düşünemiyorum. 20-25 dakika sonra mutlaka başka boyutlara taşınırım. Ama Fatih kötü değildi, çünkü doğaldı. Asia da çok doğaldı. Müziği biliyor. Rock çaldı, elektro çaldı. Sonuçta onlar birer "celebrity" ve DJ'lik zevk için

Küçük Metehan "Style-ist" Çorumluoğlu

takıldıkları bir şey. Miks yapmalarını bekleyemezsin... Önemli olan müziği sevmeleri.

Sen başkalarının gecelerine gittiğinde dans ediyor musun?

Çaldığım şeyleri birinden duyduğumda, evet. Ancak öyle zevk alabiliyorum. En son Londra'da, Fabric'te, yeni bir oluşumun öncülerinden DJ Mehdi'yi dinledik. Çaldığım her şeyi çaldı: '80'ler, '90'lar, elektro, rock, hepsini hatasız karıştırdı. Çok eğlendim. Bunu Türkiye'de Barış K. çok iyi yapıyor: İstanbul için çok önemli bir adam.

Ryuichi Sakamoto Forbidden Colours

Dans müziğinden çıkıp duygusal durumlara kaydığımda, hit parçam budur. Vokalde Japan'in solisti David Sylvian var. Açık Radyo'da çalışırken, Levent Targu sayesinde dinlemiştim ilk kez. Levent'i maalesef kaybettik. Çok iyi bir insandı, müziği çok iyi bilirdi ve bana çok şey öğretmişti.

Kulüp DJ'liğinin radyo DJ'liğiyle örtüşen yanları neler?

Ben hep müzik dinledim ve dinlediğim müzikleri dinletmeye çalıştım. Açık Radyo'daki programlarımda acid cazdan başlıyordum, breakbeat ve tekno bile çalıyordum. Gilles Peterson'ın programından bir önceydi benimki. Bir gün çaldığım şarkıların üç tanesini, tesadüfen benim arkamdan Gilles Peterson da çaldı. Ben de "herhalde ben artık bu işi biliyorum" diye düşündüm. Sonra Peterson'ın play-list'lerine ulaştım ve benim gelişimime bayağı katkıda bulundu.

Richard Hawley Coles Corner

Kadife gibi bir ses, çok güzel bir müzik. Kendi kendime düzenli olarak CD'ler yapıyorum, birkaç tane çoğaltıyorum, kapağını da tasarlayıp arkadaşlara dağıtıyorum. Onlara Richard Hawley'den de şarkılar koyuyorum...

Dans müziği DJ'leri normal hayatlarında dans müziği dinlemezler mi?

Bunu ben de en az senin kadar merak ediyorum. Yakın çevremdeki DJ'lerin farklı şeyler dinlediğini biliyorum. Çünkü çok eski adamlar ve rock'tan geliyorlar. Ama diğerlerini merak ediyorum. Ne biliyorlar, ne dinliyorlar, nasıl bir kafaları var? Bunu kardeşime bile soramadım daha.

Kardeşin?

Ortanca kardeşim Erhan en iyi house DJ'lerinden birisi. İsmi, 7-Erhan.

Bir aileden iki DJ mi çıktı?

Üç. *(gülüyor)* Biz üç kardeşiz, üçümüz de DJ'iz. Üç kardeş ortak bir gece yapalım dedik ama, ne buluşabildik ne de tarzlarımız birbirine uydu.

En küçük kardeşin ne tarz çalıyor, onun takma ismi ne?

Serkan iyice "commercial" çalmaya başladı. Kendine bir isim de koymuş değil. Hiçbir iddiası yok yani. *(gülüyor)*

Anne-babanız ne düşünüyor hepinizin DJ olması konusunda?

Sence ne düşünüyor olabilirler? *(gülüyor)* Bir gün odamızdaki pikaplar ve mikserin başında annemin bir fotoğrafını çekmiştik. Kadıncağız da maskara oldu. *(gülüyor)*

"Beyoğlu ve Kadıköy'ün en güzel dükkânları" kendisine özgü ve sıradışı yüzlerce görsel ayrıntı, kartlar, posterler, magnetler, rozetler, saatler, panolar, kitaplar, ayraçlar, çerçeveler, gerekli-gereksiz ıvır zıvırlar, ve gerçek sürprizlerle dolu...

LİMAN / BEYOĞLU
İstiklâl Cd. 140/96
Halep Pasajı
0212 252 50 39

LİMAN / KADIKÖY
Sakızgülü Sk. 19
Bahariye
0216 449 18 64

LİMAN YAPIMEVİ
Boğazkesen Cd.
Tomtom Kaptan Sk 6A
0212 252 36 83

Jenny Wilson
Let My Shoes Lead Me Forward

İsveçli bir şarkıcı. "Love and Youth" diye bir albümü var. Elektronik folk albümü diyebiliriz. Benim seçtiğim parçanın bir remiksini de Knife yapmış. Biraz black müzik havası da var. Jenny Wilson çok ilginç bir kadın. Bütün grubunun sahne kıyafetlerini de kendi dikiyor.

Sendeki giyim kuşam merakı nereden?

Bilmiyorum, galiba babamdan kaynaklanıyor. Bir tane fotoğraf gösterebilir miyim? *(içeri odaya gidip yan sayfadaki küçük fotoğrafı gösteriyor)* Beni sanki bir Alman gibi yetiştirmişler. *(gülüyor)*

Müzik dünyasında en iyi kim giyiniyor?

İki hiphop'çu adamım var, biri Common, biri Outkast'teki Andre 3000.

Hiphop'çuları tercih ediyorsun. Peki clubber'lar? Onlar ne yer, ne içer, iyi giyinirler mi?

Clubber lafını hiç ağzıma almadım. Umurumda değil. Beni ilgilendiren her zaman müzik oldu. 2000-2001'de bir sürü dandik parti sayesinde patladı bu iş: O dönemde kendine clubber diyen bir sürü insan vardı, ama nerden gelip nereye gidiyorlardı, dinledikleri müziği ne kadar biliyorlardı acaba? DJ Tiesto dinlemek clubber'lık mı yani? Kulübe gitmek, hap atmak clubber'lık mı? Eğer öyleyse, bunun müzikle hiçbir ilgisi yok.

Dirty'ye clubber'lar geliyor mu?

Hayır, hiçbiri clubber değil. Üniversiteye yeni başlayan, cepte az parayla yaşayan, ucuza bira içebileceği bir yer arayan gençler geliyor. En önemlisi de, müziği seven insanlar bunlar... Sosyete oralara gelmiyor. Sosyete artık kendi büyük evlerinde, kendi arkadaşlarına parti veriyor. Bazen ben de DJ olarak o evlere gidiyorum. Bazen düğünlerde de çalıyorum. Parayı zaten daha çok oralarda kazanıyorum. Dirty'deyse kendimi tatmin ediyorum.

Dünya çapında şöhret olmuş bir takım DJ'ler, 50 bin dolara, 75 bin dolara birkaç saat çalmaya geliyorlar İstanbul'a. Sence bu parayı hak ediyorlar mı?

Bir kere kendilerini kabul ettirmişler, isim olmuşlar. Dünya turnesine çıkan DJ'ler var, tek başlarına stadyum doldurabiliyorlar. Geldiklerinde ben gidiyor muyum? Hayır, gitmiyorum. Onlara warm-up yapan, ama çok daha iyi çalan DJ'lerimiz var, ama parayı çuvalla alıp götürenler öbürleri.

Pop Levi Blue Honey

Son dönemden İngiliz elektro rock örneği olarak Infadels'i de önerebilirim. "Murder That Sound" şarkıları harika. Bir DVD seyrettim, Raconteurs'un "Steady As She Go"sunu konserde çok güzel söylüyorlar... Pop Levi ise çok tuhaf, makyaj falan yapan, tipik bir adam. Dinlediğimde Led Zeppelin gibi geliyor bazen...

Led Zeppelin seviyor musun?

Asıl ben size başka bir şey göstereyim. *(Emerson Lake & Palmer'ın bir televizyon şovu görüntülerinin olduğu bir DVD koyuyor)* Emerson Lake & Palmer hayatıma geç giren bir grup. Bunları dinledikçe bugünkü müziğin kökünün oralarda olduğunu görüyorum. Arada hiçbir kopuş yok bence. Onlar olmasa, bugün doğru dürüst hiçbir şey olmazdı. Rock gruplarıyla büyümedim, dans müziği dinleyerek büyüdüm. Ama dans müziğinde de kökler var: Funk, soul, blues, psychedelic rock... Son zamanlarda elektronik müzikçilerin nerelerden sample aldıklarına kafaya taktım. Kim nereden ne aldıysa orijinallerini toplamaya çalışıyorum. Mesela Massive Attack şarkıları için böyle bir toplama albüm de yapıldı, içinde Billy Cobham falan var... Son aldığım plak, '70'lerden Incredible Bongo Band'in "Bongo Rock" albümü. En son Switch diye bir DJ, "A Bit Patchy" parçasında Incredible Bongo Band'in "Apache"ını kullandı. '80'lerde de Young MC'nin "Know How" diye bir hit parçası vardı. Onsuz parti düşünülemiyordu. Bir hiphop klasiğiydi... Onlar da Incredible Bongo Band'den sample almışlardı...

Neden "dans müziği" tabiri kullanılıyor, sanki diğir müziklerle dans edilmezmiş gibi?

Fokstrotu var, çaçası var. *(gülüyor)* Tango da dans müziği.

Dans etmek isteyen her müzikte dans eder... Oysa dans müziği tabiri dansı tekeline alıyor sanki.

Bazen çok çabuk bir makarna yapıp yersin, çünkü amacın doymaktır. Şaraplı bilmemne ördeğinde de doyarsın, ama başka hazlarını da tatmin edersin. Onun fonksiyonu daha kalıcı ve fazladır. Dans müziğinin belki de tek amacı dans ettirmektir, o duyguyu tatmin edince işi biter, acıkınca tekrar gelir. Böyle bir şey mi acaba?

Şimdikiler Rock'n Coke çıkışı Etiler'e gidebiliyorlar. İbo'yu da, "Benimle Dans Eder misin"i de takip ediyorlar sanki. Bundan bir füzyon da çıkabilir belki.

Antony & The Johnsons
You Are My Sister

Özellikle Boy George'la yaptığı bu şarkıyı çok seviyorum.

'80'lerin müziğini sevdiğine göre, Boy George'u da sever misin?

Benden istediğiniz bu listeye, ilk başta beni dans müziğine iten ne kadar grup ve şarkıcı varsa koydum: Falco, Duran Duran, LL Cool J, Bomb The Bass, hatta "Pump Up The Volume"... Sonra onları çıkarıp Antony'yi koydum. *(gülüyor)* Şimdi "80'ler partisi" deyince millet sadece eğlenmeye gidiyor, aslında '80'ler çok daha farklı bir dönemdi. Akımların birbirinden tamamen ayrıldığı, koptuğu bir zamandı. Alternatifler '80'lerde çoğaldı. Alternatif rock'un temellerinin de '80'lerde atıldığını düşünüyorum.

Antony dinlerken ne hissediyorsun?

Böyle şarkılar duygusal tarafımı ortaya çıkarıyor. Herhalde "alteregom" diyebilirim. Zaten evde kesinlikle dans müziği dinlemiyorum.

Dans müziğinin duygusal bir tarafı yok mu?

Duygusal tarafı, parçaların kendisinde değil, senin çalmanda ve kurduğun iletişimde yatıyor. Sen çaldıkça insanların dans ettiğini görmek duygusal bir süreç. Elektronik dans müziğinde happening duygusu var: Ritm ve heyecan...

Bir tür "şimdiki zaman" müziği olduğu fikrine katılıyor musun? Sadece bu an var, geçmiş yok, tam tersine unutmak ve kendinden geçmek var...

Emin değilim. Başka DJ'lerle bu konuyu pek konuşmadım ama, ben ağlak bir adamımdır. Acıklı bir film izlerken ağlayabilirim. Mutlu olduğumda da ağlayabilirim.

Dans müziğini mırıldanamazsın, ertesi sabah kalktığında kulağında kalmaz, aklına takılmaz...

İki-üç saatlik bir mutluluktan sonra, ertesi güne taşıyabileceğin hiçbir şey yok dans müziğinde. Benim çaldığım güzel bir parçayı bundan iki hafta sonra hiç kimse bilmeyecek, zaten ben de unutuyorum, çünkü devamlı yeni parça arayışındayım. Ama Antony her zaman olacak hayatımda.

Antony'nin konserine gidecek misin?

Bu yaz Babylon Alaçatı'da olacağım, ama mutlaka kaçıp konsere gelmek istiyorum. Aynı akşam sahneye çıkacak José González'i de çok seviyorum. İsveçli, Arjantin asıllı bir şarkı yazarı... Onu Londra'ya gittiğimizde Pelin'in *(eşi, İstanbul Caz Festivali direktörü Pelin Opcin)* seçtiği bir plakla tanıdım. "Crosses" şarkısının breakbeat remiksiydi. Breakbeat olması umurumda değil, adamın sesi ve parçanın kendisi cezbetti beni. Sonra orijinalini dinlediğimde duygu anlamında hiçbir farkı olmadığını anladım. Son Rock'n Coke'taki seti Radiohead'le açtım, sonra "Crosses"ın remiksini koydum...

Rock'n Coke gibi festivaller bir DJ performansı için uygun mekânlar mı sence?

Oralarda, belki festival zoruyla, ne çalarsan çal, insanlar eğleniyor... Şimdikiler Rock'n Coke çıkışı Etiler'e gidebiliyorlar. İbo'yu da, "Benimle Dans Eder misin"i de takip ediyorlar sanki. Bundan bir füzyon da çıkabilir belki. Gevende, Ayyuka gibi gruplar ne Türk ne de Avrupa müziği yapıyor, çok karışık, ama farklı ve güzel müzik çalıyorlar. Tamamen karışık bir kültüre doğru gidiyoruz. Ben 16 yaşımda Beastie Boys dinliyordum. Şimdi benim yerimde 16 yaşında olanlar, acaba Beastie Boys'un yerinde olan adamları dinliyorlar mı? Dinliyorlarsa da hayatlarının kaçta kaçını oluşturuyor? Bence küçük bir yüzdesidir, çünkü i-Pod'larında 5 bin parça var. Çöplük gibi bir beyin!.. İstedikleri müzikleri hızla tüketiyorlar. Ben o yaşlarda harçlığımı biriktirerek kaset doldurturdum; bir daha o parayı biriktirene kadar, kendimi eve kapatıp sadece o kaseti dinlerdim.

Söyleşi: ***Derya Bengi - Cem Sorguç - Çiğdem Öztürk***

KONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSER

Radarlive

Memleketin en şahane festivallerinden birinin daha vakti gelip çattı. Şimdiden geri sayıma, hazırlıklara başladık, heyecanını dizginleyebilene aşkolsun. 29 Haziran gecesi Duman konseriyle açılacak olan festivalde boş gün yok. Marilyn Manson'dan The Rapture'a, James'den Kelis'e, CSS'den Beirut'a, tek başlarına gelseler kaçırmayacağımız bir sürü isim arz-ı endam edecek Kilyos Solar Beach'te, 29 Haziran - 2 Temmuz arasında. Koca kadroda sayamayacağımız nice isim var ama, biraz mercek tutalım: Birinci gün, '80'lerin, '90'ların en büyük gruplarından olan, ama performansından kolay kolay bir şey yitireceğe benzemeyen James, başat grup. Brian Eno'yla yaptıkları şarkılar hâlâ dilimizde dönerken, Tim Booth ve arkadaşları ilk defa İstanbul'da sahne alacak. "Echoes" albümleriyle beraber zamanımızın en kaydadeğer grupları arasına adını yazdıran, elektronikten punk rock'a bir köprü inşa eden The Rapture, günün bir başka ağır topu. Genç ve popüler gruplardan Magic Numbers'ı, new wave klasiklerini bossanova'ya tahvil eden Nouvelle Vague'ı ihmal etmeyiz tabii ama, Amerika'nın orta yerinde bir Balkan vahası yaratan Beirut'un İstanbul'u ilk ziyareti daha heyecanlandırıcı. İngiliz soul elektronikçi Jamie Lidell, Alman house ikilisi Booka Shade, Pink Floyd ve Radiohead'i reggae'yle onurlandıran Easy Star All Stars, Rus tekno öncüsü SCSI-9, Afrika havalarını deep house'la yorumlayan Osunlade's Yoruba Soul Orchestra, İngiliz house DJ'i Norman Jay de ilk günün konuklarından. Ayrıca, Baba Zula, Replikas, Fuat, Dandadadan da sahnede olacak...

Kelis

İkinci günün ağır topu İngiliz house grubu Groove Armada. Konser enerjisini bulaştırmayı iyi beceren Juliette Lewis and The Licks, tuhaf ev elektronikalarını yeni albümleri "The Adventures Of Ghosthorse and Stillborn"da da sürdüren Coco Rosie, yeni albümleri "Ten New Messages"ın ardından yolunu İstanbul'a düşüren The Rakes, İsveç'ten saygıdeğer bir rock çıkaran Peter Björn & John, elektro-rock sahnesine Brezilya'dan etkili bir müdahale yapan CSS, ABD r&b sahnesinin en iyi vokallerinden Kelis, indie alemine taze bir soluk getiren Joan As Police Woman, Londralı hiphop'çu Plan B, canlı performansla Alman elektronikçi Ellen Alien ve Apparat, İngiliz DJ Jimpster, elektro-house DJ'i Radio Slave 1 Temmuz'un yabancı konukları. Ayrıca: Gevende, Sakin, Tatu Fly, Popcorn da var...

Ve son gün, ağır bir kapanış: Zamanımızın muammalarından Marilyn Manson'ı, hem de yeni albüm arifesinde, sahnede görmemek hiç omaz. Post-punk / new wave havalarını yeniden çağıran The Long Blondes, gotik havalı garage grubu The Horrors, İngiltere'den country punk'a bakan Brakes son günü sallayacak. Türkiye'den Rashit, Kafabin-dünya, Ars Longa, DDR ve Gren de Radarlive'ın son gün konukları. Dinamo 103.8 DJ'lerinin de her gün pikap başında vazifeli olacaklarını belirtelim...

Marilyn Manson

Beirut

The Rapture

One Love

Bakmayın ufak tefek durduğuna, One Love altı yıldır şahane bir haftasonu vaat ediyor, İstanbul'un yaz sezonunu açıyor. Bu senenin bombası, malûm, Beastie Boys. Beyaz yakadan hiphop'un seyrini değiştiren, üç sene evvel yayınladıkları "To The 5 Boroughs"la fişek gibi müziklerinden bir şey yitirmediklerini gösteren grubun gelişi, özellikle onlarla yetişen birkaç kuşak için heyecan verici bir haber oldu. "Intergalactic"ten "Fight For Your Right To Party"ye, bir sürü klasikleri bir ağızdan okunacak 17 Haziran'da, Parkorman'da.

Beastie Boys'un hemen öncesinde, İngiltere semalarında yetişen, ada r&b'sinin, hiphop'unun en şahane seslerinden biri olan Neneh Cherry sahne alacak. Cherry, daha ziyade trip hop'a soyunduğu yeni projesi cirKus'la konuğumuz olacak. Günün açılışını Nekropsi yapacak, araları DJ Style-ist dolduracak...

İkinci günün ağır topu, Türkiye'de çok tutulan bir işbirliği, Brooklyn Funk Essentials ve Hüsnü Şenlendirici. Onlardan önce Küba'nın geleneksel müziklerini hiphop'la, rock'la modernize eden Orishas var. Fakat 16 Haziran'da Latin ateşini Ayhan Sicimoğlu & Latin All Stars yakacak. Devrelerde BabylonSoundsystem çalacak...

Ve ilk gün: Uzun soluklu elektronik grubu Underworld, beşinci albümleri arifesinde, gecenin beklenen ismi. Onlardan önce İngiliz indie âleminin mühim grubu Idlewild, aralarda Fuchs'un DJ set'leri var...

15 - 16 - 17 Haziran günlerinde Parkorman'da düzenlenecek One Love için kapılar her gün 18:00'de açılıyor. Sonrası düğün bayram...

Beastie Boys

Neneh Cherry

AnkiRockFest

Bu sene ikincisi düzenlenecek olan AnkiRockFest, 6 - 10 Haziran arasında Ankara'da, Çankaya Belediyesi Ahlatlıbel tesislerinde düzenleniyor. Festival programı şöyle: *6 Haziran Çarşamba:* Deja Vu - Metropolis - Umut Kuzey - 110 - Hayko Cepkin - Nil Karaibrahimgil / *7 Haziran Perşembe:* Malt - Redd - Feridun Düzağaç - Bulutsuzluk Özlemi - Erkin Koray - Moğollar / 8 Haziran Cuma: Karnaval - Asena Özçetin - Barış Akarsu - Yüksek Sadakat - Ogün Sanlısoy - Demir Demirkan / *9 Haziran Cumartesi:* Aydilge - Anima - Rashit - Vega - Gripin - Manga - Pentagram / *10 Haziran Pazar:* Reset To Default - Arcane - Black Tooth - Crossfire - Raven Woods - Pilli Bebek - Whisky - Tony Martin.

Rockfest The Wall Beach

Haziran, festival açısından bereketli. Rockfest The Wall Beach de, Yalova Tigem tesislerinde, deniz ve kumsalla iç içe, türlü çeşit etkinlikle, huzurlu, neşeli bir haftasonu vaat ediyor. Bilet fiyatı 45 YTL olan festivale ulaşım ve diğer ayrıntılar için www.rockfestthewall.com adresine başvurabilirsiniz. Festivale şu isimler katılıyor: Emre Aydın - Ogün Sanlısoy - Hayko Cepkin - Aylin Aslım ve Tayfası - Çilekeş - Buz - Yakup - Direc-t - Dejavu - 110 - Ayyuka - Makine - Cemiyette Pişiyorum - Second - Rumble Fish - Nükleer Başlıklı Kız - İlker Pehriz - Aydilge - Esin İris - 46 - Sade - Stuka - Alternas - Tantrum - Odak...

İstanbul Müzik Festivali

Şehri çoktan dünya başkentlerinden biri yapan Uluslararası İstanbul Müzik Festivali'nin 35'incisi, 2 - 30 Haziran arasında, başta Aya İrini olmak üzere, çeşitli mekânlarda düzenleniyor. Bu sene doğumunun yüzüncü yılında Adnan Saygun anılacak, Viyana ve Rus klasiklerine, Bach'ın "Goldberg Çeşitlemeleri"ne bakılacak, Szabó'nun "Mephisto"sundan hatırlayacağınız Klaus Maria Brandauer'in de katılacağı "Özgürlüğün Peşinde", operanın yüksek ismi Angela Gheorghiu, "Mevlânâ ve Bach Divânı" projesi, Kudsi Erguner topluluğunun "Fener'den Saray'a" konseri kaçmazlar arasına yazılacak...

Angela Gheorghiou

Duman

Ve Türkiye'nin en iyi, dünyanın –bizce– önde gelen konser grubu Duman askerden dönüyor, sahnenin tozunu atmaya geliyor. Bu ay Duman'ı çığlık çığlığa beş konserde izleyeceğiz: 10 Haziran, 21:00, İstanbul Kuruçeşme Trafik Vakfı Otoparkı / 20 Haziran, 21:00, Ankara, ODTÜ MD Vişnelik / 21 Haziran, 21:00, Adana Çukurova Üniversitesi / 23 Haziran, 21:00, İzmir Açıkhava Tiyatrosu / 29 Haziran, 21:00, Radarlive.

Türk Rock Festivali

Bu sefer Şile Ovası'ndayız, 22 Haziran 16:00'dan 24 Haziran geceyarısına kadar kamp halindeyiz. Kombine kamp biletleri 70, günlük bilet 35 YTL. Katılan gruplar şöyle: *22 Haziran Cuma:* Mat - Negatif - Demirhan Baylan - Karapaks - Aslı - Yüksek Sadakat - Bulutsuzluk Özlemi / *23 Haziran Cumartesi:* Atilla Atalay - Zardanadam - Buz - Anima - Direc-T - Çilekeş - Pentagram / *24 Haziran Pazar:* Boşluk - İhtiyaç Molası - Rashit - Cem Özkan - Aylin Aslım ve Tayfası - Mavi Sakal

Kalfest '07

Bu lise festivali, uzun bir maratonun ardından öğrencilere bir hediye niteliğinde. 9 Haziran'da, 12:00'den itibaren Kadıköy Anadolu Lisesi'nin bahçesinde düzenlenecek festivalde Teoman, Aylin Aslım ve Tayfası, Çilekeş, Pinhani, Trip, Sorgespel söyleyecek.

KONSERKONSERKONSERKONSERKONSER

Daft Punk

"Interstella 5555" animasyonları, "Human After All" albümleri, İstanbul Film Festivali'nde de gösterilen filmleri "Electrama" derken, nihayet kendileri geliyor, bir yaz gecesi robot col'luğuyla bizi serinletmek için Daft Punk 23 Haziran'da Kuruçeşme Arena'da sahne alıyor. FG 93.7'nin anlamlı girişimiyle yolunu İstanbul'a düşüren ikili, şaka değil, elektronik aleminin en yaratıcı ve popüler gruplarından biri yıllardır. Geciktiler demeyin, "Da Funk", "Around The World", "Robot Rock" her daim dinlenmez mi? Biraz erken gidelim ki, Jens Mölle ve İsmail Tüfekçi'den müteşekkil Hamburglu elektronik grubu Digitalism'i (yeni albümleri çok el üstünde tutuluyor) ve dünyada nam salmaya başlayan DJ'imiz Onur Özer'i ihmal etmeyelim...

Dirty Three

Roxy sezona şahane bir konserle veda ediyor, Avustralya menşeli Dirty Three'yi İstanbul'a çağırıyor. Bad Seeds'in kemanından tanıdığımız Warren Ellis'in elektro gitarda Mick Turner, davulda Jim White'la beraber kurduğu bu gürültü abidesi, 6 Haziran gecesi karşımızda olacak (ayrıntılar bu sayıda, 32. sayfada). Ayrıca, Roxy'nin kapanış partisi 9 Haziran'da yapılacak...

Bob Geldof

Geçen yıl bir konferans için İstanbul'a gelen Geldof, dünya liderleriyle pazarlıklar ede ede, dünya meselelerine dair festivaller düzenleye düzenleye, adeta müzisyen olduğunu unutturmuştu. Halbuki '80'lerde, Boomtown Rats grubuyla zamanın en güzel şarkılarını üretmiş, solo kariyerinde de hiç fena bir grafik izlememişti. Bob Geldof, 21 Haziran'da, 21:30'da İstanbul Arena'da...

Dream Theater

Sevenlerinin, bekleyenlerinin ağzı ensede fiyonk. Herhalde memlekette gelsinler diye en çok duaya yatılan gruplardan Dream Theater, 29 Haziran'da, 21:30'dan itibaren progressive metal namına ne yapılmışsa –ki hayranları antolojiyi zaten onların doldurduğunu söylüyor– sayıp dökecek, armonilerin, akorların matematiğini adeta tahtaya yazıp ders okutacak...

Evanescence

Türkiye'de takipçisi çok olan Evanescence, nihayet sevenlerinin karşısına çıkıyor. Grup, son albümleri "The Open Door" vesilesiyle 24 Haziran'da, Kuruçeşme Arena'da sahne alacak. Şebnem Ferah ve hayranları da izleyiciler arasında yerini alacak...

Köln çıkarması

Köln ve İstanbul'un kardeş şehir ilan edilmelerinin onuncu yılı vesilesiyle düzenlenecek iki gecelik konserler dizisi, beş grubu Babylon'a getirecek. New wave - elektronik grubu Klee ve art/noise grubu MIT 1 Haziran'da sahnede olacak. Ertesi günün konukları ise, minimal teknocu Joerg Burger, ardından Schaeben & Voss feat. Schad-Privat ve ambient'çı Popnoname.

Birgün dört yaşında

Bağımsız yayıncılık amacıyla dört yıl önce hayata atılan Birgün gazetesi, yüşgününü 18 Haziran'da, Kuruçeşme Arena'da kutluyor. Gecenin katılımcıları Zülfü Livaneli, Aynur Doğan, Aylin Aslım ve Tayfası, Baba Zula ve Bülent Ortaçgil...

Zambra Mora

Flamenko gitarı, Latin ve Afrika vurmalıları, klezmerden oryantal nağmelere bir Endülüs hattı: Zambra Mora, 7 Haziran akşamı yolunu Beyoğlu'na, Araf'a düşürüyor...

Gitarcafe'de bu ay

8 Haziran **Vova** (Hemşin ezgileri)
9 Haziran **Ulaş Özdemir**
14 Haziran **Çalıjazz**
15 Haziran **Yağmur Sivaslıoğlu**
16 Haziran **Novavon Flute Quartet**
22 Haziran **Natalia Mann** (arp), **İzzet Kızıl** (vurmalılar), **Sumru Ağıryürüyen** (vokal)
23 Haziran **Helesa** (Doğu Karadeniz'den türküler)
(Bütün konserler 21:00'de. Caferağa Mah. Sakızgülü Sok. Taranto Ap. 11/1 Kadıköy / 0 216 348 60 55 / www.gitarcafe.com)

[dans]

"Faili Meçhul"

İstanbuldans Festivali

Modern dans Türkiye'de kendine büyük bir kanal açtı, dansçıların buluşma mekânı haline gelen Garajistanbul da büyük bir boşluğu doldurdu. Şimdi bir boşluk daha doluyor, 30 Mayıs - 10 Haziran arasında düzenlenecek olan İstanbuldans Festivali'yle dansçılar ve dansseverler buluşuyor. 21 topluluğun sahne alacağı, atölyeler, teknik dersler, paneller, sergilerle desteklenecek olan festivalde performanslar Garajistanbul'da, atölyeler Dans Buluşma İstanbul ve Çatı Stüdyo'da, sergiler ve paneller Fransız Kültür Merkezi'nde düzenlenecek. Ayrıntılı bilgilerin www.istanbuldansfestivali.com adresinden öğrenilebileceği festival, modern dansı sevenler için bir şölen, bu sanatla tanışmak isteyenler için şahane fırsat olacak. Hareket Atölyesi'nden Emre Koyuncuoğlu'na, İlyas Odman'dan Fransız C dan C'ye, pek çok grubun katılacağı festivalde Çıplak Ayaklar Kumpanyası, dört saatlik yeni oyunu "Faili Meçhul"u oynayacak...

Maurice Béjart

20. yüzyıla damga vuran koreografların Maurice Béjart ve çınarlaşmış topluluğu Béjart Ballet Lausanne üç gösterim için İstanbul'da. 2007 Mevlânâ yılı kapsamında 15, 16 ve 17 Haziran'da düzenlenecek gösterilerde Béjart, üstadından yola çıkarak hazırlamış koreografisini. Şöyle diyor: "Rumî, kardeşim, ustam! Dansçı olduğum için ve hareket insanoğlunun temelini oluşturduğundan, varoluşla, bu ritm ve bu dinamik duayla kaynaşan, hareketsizlikle bütünleşmeyi arayan bedeni ve ruhu kendinde toplayan bu iç dengeleri nasıl koparabiliriz ki?" Programın "The Best Of Maurice Béjart" adını taşıyan birinci bölümü ise, Béjart'ın elli yıllık kariyerinin adeta retrospektifi...

[festival]

Bodrum Film Festivali

Uluslararası 4. Bodrum Film Festivali, 15 - 21 Haziran tarihleri arasında tatil beldesi Bodrum'u sinema beldesine dönüştürecek. Bodrum Belediyesi ve Avrasya Sanat Kolektifi'nin hazırladığı festivalde doya doya Lübnan, Suriye, Mısır, Filistin ve Cezayir belgesellerini izleyebilirsiniz. Rus avangard kısa filmler ve Nuri Bilge Ceylan için hazırlanan bir retrospektif de mevcut. Festivalin konuklarından ünlü eko-feminist Vandana Shiva ruhumuzu şad edecek Ege sahillerinde. Tony Gatlif'in kızı, yönetmen Elsa Dahmani festivalin bir diğer konuğu. Sözün özü, bu festival hiç kaçmaz. Ayrıntılar için www.bodrumfilm.org...

[sergi]

Ölüm Oruçları

Gençer Yurttaş'ın "Ölüm Oruçları" fotoğraf sergisi 4 Haziran - 1 Temmuz arasında, Ulisfotofest kapsamında, Karşı Sanat Galerisi'nde. Ayşe Düzkan'ın sözleriyle "uzun zamanlar sonra da olsa bir gün kurulacak şölenlerin ümidiyle bedenlerinden vazgeçenler... kendi canına sessizce meydan okumanın yüzü var karşımızda." *(www.genceryurttas.com)*

[atölye]

Maske atölyesi

Ahşap Çerçeve, 2 Haziran'dan itibaren maske atölyesini başlatıyor. Maske tasarımı, kalıp, modelaj teknikleri, çamur, boyama, üç ay başlangıç, dört ay ileri düzeyde öğretilecek. *(Çukurcuma cad. No:23 Beyoğlu - İstanbul / Tel: 0 212 252 88 35)*

[radyo]

Radyo Eksen'de Türkçe

Zamane rock'unu temsilen İstanbul semalarında yayın yaparak çok insanın hayır duasını alan Radyo Eksen, yeni yayın döneminde Türkçe şarkılar da çalmaya başlayacak. Ne de olsa İstanbul da bir dünya metropolü, ne de olsa burada üretilen bazı müzikler dünyanın başka yerlerinde üretilenlerden hiç de aşağı kalmaz. İllâ albümlü olmanız şart değil, demolara da açıklar, gönderirseniz çalabilirler. Belirtelim, Roll'a katkıda bulunan iki isim, Harun İzer ("Alçak Basınç", her salı, 23:00) ve Merve Erol ("Dış Mihraklar", her çarşamba, 23:00) da Radyo Eksen'de programlarına başladılar...

"Vertigo"da bu ay

Roll yazarlarından Hilmi Tezgör'ün Açık Radyo 94.9'da, her pazartesi 21:00 - 22:00 arasında hazırladığı "Vertigo", bu ay özel programlarla karşımızda. Tezgör, 11 Haziran ve 25 Haziran'da, Hollandalı anarşist topluluk The Ex'ten parçalar çalacak. 18 Haziran'daysa, "spoken words" adı altında, Joyce'dan Mayakovski'ye, şair ve yazarlardan ses kayıtları var. Ayrıca Tezgör, her ay olduğu gibi bu ay da Kadıköy Karga Bar'da DJ kabinine geçecek, 21 Haziran gecesi mod'lardan post punk'a, hip-hop'tan ska'ya, rock tarihinde devrialem yapacak...

The Ex

→47

kargart

HAZİRAN PROGRAMI

KARGAŞA 7

17 MAYIS - 30 HAZİRAN

Genel Danışman
İbrahim Çiftçioğlu

Genel Koordinatör
Melisa Biryol

Sergi Kurulum
Nurettin Kazankaya

Görsel Tasarım
Bahadır Dilbaz

Ayda Nuroğlu
Cebrail Ötgün
Ceren Karaçayır
Ceyda Ağırkol
Cezmi Orhan
Çağla Cömert
Doğu Çankaya
Erdal Kuruzu
Evren Gül
Ferdi Arutan
Gözde İlkin
Hülya Küpçüoğlu
Hüsnü Dokak
İbrahim Menzil
İsmail Hakkı Demirtaş
Justin Eccles
Kazım Karakaya
Kutsi Çağış
Mali
Maviş Ekin Çiftçioğlu
Mustafa Karyağdı
Müfit İşler
Nurettin Erkan
Nurettin Kazankaya
Olgu Ülkenciler
Pınar Asan
Rana Doğantepe
Semih Zeki
Semra Yücel
Taner Güven
Tansel Türkdoğan
Tülay İçöz
Yarkın Biçer

EFES Pilsen
ups

ROLL KİTAPLIĞI

Baskın Oran Kenan Evren'in Yazılmamış Anıları (İletişim)
Behçet Çelik Gün Ortasında Arzu (Kanat)
Breton, Prévert, Eluard, Aragon... Seks Sohbetleri –Sürrealist Görüşmeler (Versus)
Bülent Somay Bir Şeyler Eksik (Metis)
Chris Jenks Altkültür –Toplumsalın Parçalanışı (Ayrıntı)
Jacques Derrida Önemsizin Arkeolojisi (Otonom)
James Baldwin Sokağın Dili Olsa (YKY)
Jean Genet Sıkıgözetim (Ayrıntı)
Jose Saramago Ölüm Bir Varmış Bir Yokmuş (Merkez)
Kıvanç Bilgin Bob Dylan –Cevabı Esen Rüzgârda (Ariya)
Murathan Mungan Kullanılmış Biletler (Metis)
Nelson Algren Yabanda Gezinti (Versus)
Noam Chomsky Demokrasi ve Eğitim (BGST)
Pascal Boniface Futbol ve Küreselleşme (NTV)
Pınar Öğünç *(haz.)* Jet Rejisör Çetin İnanç (Roll)
Robert Graham *(der.)* Anarşizm (Versus)
Sait Faik Abasıyanık Büyüyen Eller (YKY)
Subcomandante Marcos Durito'yla Söyleşiler (Otonom)
Tracey Emin Yaban Vatan (Popcore)
Ufuk Önen Ses Kayıt ve Müzik Teknolojileri (Çitlembik)

Kaosa karşı düzen

20. yüzyıl başında klasik Batı müziğinin bunalımını aşma çabalarına büyük katkılardan biri Paul Hindemith'ten gelmiş, tonaliteden atonaliteye uzanan tartışmalarda özellikle "Ses İşçiliği" damga vurmuştu. Bu hayli teknik, klasik –ve döneminin havasını taşımasıyla– tartışmalı kitap nihayet Türkçeye kazandırıldı...

Paul Hindemith, 20. yüzyıl başında yaşanan kırılmayı gerçekleştiren dört kategorik isimden biridir. Hindemith'in yüzyıl başındaki devrimsel müzik hareketi içindeki payını öğrenmek isteyen, onu aynı zaman diliminin kilometre taşı bestecileri Bartok, Stravinski ve Schonberg'le birlikte düşünmek durumunda kalır. Bu bestecilerin her biri, aralarındaki ortak noktalar bir yana, 19. yüzyıl müziğinin bıraktığı açmaza farklı yönlerden kapılar açarak çözüm önerileri getiren farklı estetik anlayışların sahipleri, temsilcileriydi. Farklı bakış açılarından bu bestecilerin birbirine yaklaştığı, yan yana geldiği, uzaklaştığı görülebilir. Stravinski ile Bartok büyük oranda Avrupa dışı bir dinamizmi taşıyorlardı Avrupa müziğine. Hindemith ile Schönberg'in getirdiğiyse, bütünüyle "içeriden" söz alan, 19. yüzyılın kazanımlarına eklemlenebilecek bir yanıttı ve ciddi kuramsal açılımlar içeriyordu. Schönberg'le Hindemith'te çelişen, çatışan bu kurumsal içeriktir, arayışlarının felsefesi değil... Schönberg'in kurmaca bir mekanizmayla tonaliteyi dışarıda bırakarak ulaşmaya çalıştığı müziksel bütünlüğün de, Hindemith'in her türlü müziksel mekanizmayı doğa modelleriyle sınama gerekliliğine dayanan yeni bir tonal çerçeve önerisinin de ortak bir sistematik üzerinden yükseldiğini söylemeye hakkımız var. Öte yandan, yeniklasikçilik bağlamından bakanlar içinse, Stravinski'yle Hindemith birbirine yaklaşıyor gibi görünür. (...)

Besteci, icracı, festival düzenleyicisi, hoca, araştırmacı ve yazar olarak Hindemith'in tüm yaşamı bilginin üretilmesi, iletilmesi, dönüştürülerek yeniden üretilmesi süreçlerine odaklanmıştır. Ankara'daki çalışmalarının ardından sunduğu rapordaki pek çok ayrıntı, uzmanlığının ve adanmışlığının derecesini göstermeye yeter. Okuldaki hangi odanın hangi amaçla kullanılırsa daha verimli olacağından orkestrada kullanılan çalgıların o anki teknik durumları üzerine ayrıntılı saptamalara, öğretmen okulundan orkestra kadrosunu ilerde takviye edebilecek öğrencilerin isim listesinden konser biletleri ve gümrük işlemleri üzerindeki vergi oranlarının yüksekliğine ilişkin eleştirilere dek neler yoktur ki bu raporun içinde! Hindemith'in bestecilikten şefliğe, hocalıktan çalgı uzmanlığına meslekî alanı bütünlemesine kuşattığının onlarca kanıtı...

(...) Hindemith'in yaptığı, tonalite kavramını güncelleştirerek onun etki ve işleyiş alanını genişletmekti. Böylece yüzyıl başından beri öznel beğeni temelinde "bilinç altından" yürüyen müzik üretimi nesnel kriterlerine kavuşuyor, açıklanabiliyor, bir bakıma, bilinç düzeyine taşınıyordu. Aslında, 20'ler başında Schönberg'in 12-ses yöntemiyle müziğe getirmeye çalıştığı da böylesi bir düzen düşüncesiydi. 20'li yıllar özellikle Almanya'daki müzik üretimine bir netlik kazandırmıştır. Zira, "düzen" Batı Avrupa'dan çok Orta Avrupa'nın sorunu olagelmiştir. Almanya bu anlamda riskli, sabıkalı bir coğrafya sayılabilir: Düzenden, giderek sıkı düzenden ve o sıkı düzenin herkes için bir zorunluluk olduğu vurgusundan faşizme uzanan yol ne uzunluktadır, kestirmek zor. Bu bağlamda, Hindemith'in ilk dönem yapıtlarındaki canlı, özgürlükçü havanın yerini denetimli, ölçülü bir soğukkanlılığa, sonralarıysa kuramıyla da desteklenen doktriner bir söyleme bırakmasıyla Almanya'da faşizm arasında bir paralellik görülebilir mi? Görülmüş! Zuckmayer'e göre, Hindemith'e o yıllarda çok bağlı olanlardan birisi bestecinin 30'larda yazdıklarını "yeni politik düzene uyma çabası" olarak yorumlayıp yapıtlarının içerisinde "faşist akorlar" duyduğunu iddia etmiş.

Paul Hindemith ve Benny Goodman (1947)

Evet, Hindemith'in önerisi, çağdaş müzik üretimindeki başıboşluğa yeniden aralıkların sıkı düzeni, tonal merkez kavramı ve varolan biçimsel modellerin yardımıyla bir son vermekti. Bunu yaparken tuttuğu yolun Apollonsu tutuculuğuyla yenilikçilerin karşısında yer alsa ve müziğinde geçmişe göre tutucu öğelere daha çok yer verse de, Goebbels tarafından "kültürel Bolşevist" olmakla ve "kendisini ruhen arî hissetmemekle" suçlanarak 30'ların ikinci yarısında yapıtlarının seslendirilmesi Nazilerce yasaklanan, "arî ırktan olmayan biriyle" evlendiği için giderek daha çok sıkıştırılan ve sonunda çareyi Almanya'yı terk etmekte bulan Hindemith'in böyle bir saldırıyı asla hak etmediği, kültürel üretime ırkçı ve Batıcı olmayan açıdan bakmasıyla da ortadadır. Türkiye'deki çalışmalarının ardından yazdığı raporda da bunun kanıtlarına sıkça rastlanır. Gene de, Hindemith'in müziğinde, totaliterizme varmasa da, zaman zaman tek renkli, steril bir hayatın izlerini bulanları tümden haksız sayamayız.

(...) Kuralları ta en başından başlayıp hiçbir ayrıntıyı atlamadan yeniden biçimlendirmek, eldeki tüm malzemenin envanterini çıkartmak, sınıflandırmak, tüm hayatın (tabii sanat yapıtının da) kusursuz biçimde işlemesini sağlamak, hayatın hep aydınlık yüzüne bakmak, hafiften ahlâkçı bir vurguyla değer yargılarının ucunu sivriltmek gibi sayısız örnekle zenginleştirilebilecek bir tümel tavır. Dönemin bütün kültürel üretimine şu ya da bu oranda sızmış, damgasını vurmuştur bu nitelik. Bunun tüm Avrupa'nın yüzyıl sonu yüzyıl başında yaşadığı bütün olumlu atılımlara, taşıdığı çoğulcu kültürel üretimin ivmesine rağmen bir ucu anarşizme (dada, fütürizm vb.), öbür ucu büyük bir yıkıma (I. Dünya Savaşı) çıkarak büyük bir darbe yiyen özgürleşme hareketine bir tepki olduğunu düşünmek yanıltıcı olmaz. Hindemith'in hem yapıtının hem de bir bütün olarak hayatının özetinin –bir özet çıkartmaya ne kadar hakkımız varsa– "düzen" yoluyla "kaos"u gidermek ve yaratıcılığın önündeki bunalımı aşmak olduğu söylenebilir.

Mehmet Nemutlu, "Okur İçin 69 Yıl Sonra Bir Hindemith Portresi", **Paul Hindemith**'in "Ses İşçiliği" kitabına önsöz (Norgunk)

THE NATIONAL

Kolajın kerameti

Calexico'lara, Tindersticks'lere akraba, Dessner ve Devendorf Biraderler ve Matt Berninger'den müteşekkil The National'ın dördüncü albümü "The Boxer" yayınlandı...

Size yakıştırıldığı gibi Orta Batılı, taşralı hissediyor musunuz kendinizi?
Matt Berninger: Hepimiz Ohio'da, Cincinnati'de doğduk, bu laflar ondan çıkıyor galiba, ama on yıldır New York'ta yaşıyoruz. Domestik sözler yazdığımı söylüyorlar, bakın o doğru olabilir. Genellikle evde geçiyor şarkılarım. Hatta bir şarkımızın adı "Apartment Story", bir başkasının "Guest Room". Şarkılara odalardan, eşyadan, kıyafetlerden detaylar sokmayı seviyorum. Ama gayet kentli bir çevre söz konusu. Hem Cincinnati de köy değil ki, küçük bir kent.
Diğer New Yorklu gruplardan farklı bir bakış kazandırıyor mu bu size?
Yoo. İlk albümümüz The Strokes'unkinden önce yayınlanmıştı, ama o partinin bir parçası olmamıştık. Hâlâ da kendimizi "New Yorker" gibi hissetmiyoruz.
Adınızın iyice duyulmasına yol açan "Alligator"la yeni albümü elinize aldığınızda

hissettikleriniz arasında nasıl farklar var?
Yeni albümde farklı bir ruh var. Belki daha az öfke. Şimdiye kadar yaptığımız her şeyden daha fazla bağlılık yaratabilecek, daha ferah bir albüm "Boxer". "Alligator" asabiyet yüklü bir albümdü, galiba o aralar işlerimizden ayrılmamızın da bunda payı vardı. 2004 seçimleri de önemli bir faktördü. "Boxer"ın kaynakları farklı yerlerde. Yine bir güvensizlik hali var, ama tuhaf bir barışçıl hava da var. Yarı kabullenme, yarı kaçış.
Bir ara şarkıların sözlerini küçük kâğıt parçalarına aldığınız notları birleştirerek oluşturduğunuzu söylüyordunuz...
Ne zaman bir şarkı yazmaya otursam, katı, hazmedilmemiş bir şey çıkıyor ortaya. Kolaj tekniği işime daha çok yarıyor, esneklik kazandırıyor. Bulanık bir imge ya da ifade, çok açık seçik olandan daha hissedilebilir, kavranabilir bir şey. Birbiriyle alâkasız gibi duran iki farklı durum yan yana konunca, beklenmedik bir şey çıkabiliyor. Aynı yaklaşımı müzikte de gösteriyoruz.
(Sixeyes, Pitchfork, çev: Merve Erol)

LONEY, DEAR

Yalnızlık ömür boyu

İsveçli şarkıcının "Loney, Noir" albümü Amerika'da Subpop etiketiyle yayınlandı. Hazırlıklarını sürdürdüğü yeni albümünün adı "Dear John".

27 yaşındasın. Şarkı yazmaya ne zaman başladın?
Emil Svanängen: 1999'da bir caz üçlüsünde piyano çalıyordum. Yerimizde sayıyorduk, çünkü enstrümantal müzikle insanları etkilemek zor iş. Şarkı söylemek istiyordum. Arkadaşlarımdan pop müzik albümleri edindim, o güne kadar caz ve folk dışında hiçbir şey dinlememiştim... Kısa sürede neredeyse dört albümlük şarkı biriktirdim. Zamanla ritm duygum gelişti, şarkıların içine biraz daha swing, funk girdi.
Falsetto sesinin sırrı nedir?
Çocukken çok şarkı söylermişim. Sonra synthesizer'ları kurcalamaya başladıkça söylemez oldum. Tekrar başladığımda, sesimi çocukken alıştığım biçimde kullandığımı farkettim. Doğal sesime geç döndüm. Şimdi ikisini de kullanıyorum, stüdyoda iki ses kanalını üst üste bindirmek hoşuma gidiyor.
Neden böyle bir isim: "Loney, Dear"?
Bir cuma akşamı stüdyoda bir başına çalışırken birinin içeri girdiğini ve bana "yapayalnız, zavallıcık!" dediğini düşündüm. Şimdi bazı festival afişlerinde "Loney" ve "Dear" adında iki ayrı grup varmış gibi yazıyorlar.
İsveç'te tanınan biri misin?
Galiba değilim. Umarım Subpop'la ve EMI'la kurduğum bağlantı sayesinde şeytanın bacağını kırarım. İsveçliler, bir şeyi kendi başlarına değerlendirmek dururken, başkalarının fikrine muhtaç bir halde yaşıyorlar.
Bugünlerde İsveç'ten neredeyse her hafta yeni bir şarkıcı çıkıyor.
Şartlar müsait. Yılların sosyal demokrat sistemi, yarın ne olacağım endişesini ortadan kaldırdı. Bu iyi mi, emin değilim, ama İsveç'te hiç çalışmadan, para kazanmak için kendini paralamadan müziğine yoğunlaşabilirsin.
I'm From Barcelona'ya "This Boy" şarkısında eşlik ettin. Jens Lekman veya El Perro Del Mar gibi yurttaşlarınla da düet yapmak ister misin?
Ben onların işlerini seviyorum, ama

müziğim hakkında onlar aynı hissi paylaşıyor mu, bilmiyorum.
Geçmişten bugüne, ölü ya da diri, bir konserde kimlerle aynı sahneyi paylaşmak isterdin?
Jan Johansson *(1968'de 37 yaşında ölen İsveçli caz piyanisti)*, Depeche Mode, Kraftwerk, U2, Beatles...
(Popnews, The Line of Best Fit, çev: D.B.)

BATTLES

Kategorize etme

Deneylere yelken açan New York'lu grubun başarılı birkaç EP'sinin ardından, ilk albümü "Mirrored" ayakta alkışlanıyor...

Sizin için Motörhead'le Arcade Fire arası bir grup diyorlar, ne dersiniz?
Tyondai Braxton: Hoşuma gitti. O kadar anlamsız bir kıyaslama ki, çok farklı alanlara el atabileceğimizi gösteriyor. Fela Kuti'ye benzediğimizi, bir takım soyut gruplara, hiphop gruplarına benzediğimizi de duydum. Normal bir durum, insanlar kulaklarına çalınan bir şeyi bildikleri bir şeye yakıştırmanın, tarifi oradan yapmanın ihtiyacını hissediyorlar. Biz müziğe nötr yaklaşırız.
İTunes'cular da herhalde o yüzden sizi bir klasmana sokamamış...
(gülüyor) İnşallah bu duruma gıcık olup da bizi bir paranteze almaya çalışmazsınız. Şahsen ben son zamanlarda rock dinlemiyorum, klasik müzik dinliyorum. Biri çıkıp da Arcade Fire'dan söz açınca ne diyeceğimi bilemiyorum. İyiler, hoşlar, ama o kadar. Büyürken dinlediğim gruplarda sevdiğim, esinlendiğim şey, hepsinde aynı aletlerden olması, ama bu aletleri kullanışlarının çok farklı olmasıydı. Biz de bu araçları hep farklı, bizim ilgimizi çeken mecralara gitmek için kullandık. Artık enstrümantal bir grup da sayılmayız. Her ne kadar o yöne gitmekten çekiniyor değilsek de, vokallerimiz pek çok açıdan beylik. Sadece biraz şarkı söylemek, bir Battles şarkısının nasıl bir şey olacağını görmek istedim.

EP'lerinizde olmayan bir süreklilik, bir dinamizm var albümünüzde...
Favori albümlerim, canlı bir dinamikler ağı sergileyen albümlerdir. Her bir parça için bir şeyler söylenebilir belki, ama beni tatmin etmez bu. Anlık biz hazzı değil, sanatçının yarattığı dünyaya doğru bir yolculuğa çıkmayı tercih ederim. Bu albüm için stüdyoya girdiğimizde kafamızda tam anlamıyla bitmiş bir şarkı yoktu, her bir şarkıya farklı bir şekilde yaklaştık, ortaya farklı sonuçlar çıktı. Konserlerde bazı şarkıları çalabilmek için onları yeniden öğrenmemiz gerekti. Konserlerde farklı, stüdyoda farklıyız, bunu söylemekten çekinmeyen bir grubuz. Her bir şarkı kendine has bir yaklaşımı çağırıyor. Konserde orijinalinin aynısı olacak bir albüm yapmamak bence iyi bir hedef.
(Drowned In Sound, Pitchfork, çev: M.E.)

FEIST

X ışınları

Kanadalı şarkıcının üçüncü albümünün adı "The Reminder".

"Let It Die" albümünden önce kimsenin tanımadığı biriydin. O albümün başarısı yeni albümünün kayıtlarına nasıl yansıdı?
Leslie Feist: Zaten kaotik bir hayatım vardı. Bu başarı beni daha ziyade dinginliğe, iç barışa yönlendirdi. Çünkü hayatımda ilk defa, insanların dinleyeceğini bilerek müzik yaptım. Böylece bütün kuşkularım silindi, gitti...
Birçok sanatçı böyle bir başarının ardından müziğini yaylı ve nefesli çalgılarla donatıyor. Sen, ekleyeceğine, azaltmışsın.
Ben X ışınları mantığına bayılırım, röntgen cihazında iskelete bakmak heyecan verici. Daha "Let It Die" döneminde de müzikteki bütün fazlalıkları ayıkladık, şarkıların adeta tüylerini yolduk. Yeni albümde de sade, doğrudan, süssüz çalan müzisyenlerle çalıştım. Gonzales, Mocky, Jamie Lidell gibi arkadaşlarım kendi kariyerlerine mola vererek yardımıma koştu.
Hem solo çalışmayı hem de grupla takılmayı seviyorsun...
Eğer bir şeyler yazıyorsam, onları paylaşmak, kısacası işime hayat vermek istiyorum. Feist olmak, solo çalışmak omzumda bir yük. Ama Broken Social Scene'le birlikteyken bir topluluğun parçası oluyorum: Artık projektörler, varoluşsal sorunlar bir kenara atılıyor.
Sesinin ne zaman farkına vardın?
Daha yedi yaşımdayken koroda şarkı söylemeye başladım. Bir çocuğum olursa, onu da koroya veririm. Hamile kaldığımda, karnımdaki cenine koral müzik dinleteceğim. Sürekli "ben-ben-ben" diye ortalıkta dolaşmaktansa, bir kolektifin parçası olmayı yeğliyorum. Lisede punk'çıyken bile korolarla ilişkimi kesmedim.

Çocukluğunda ve gençliğinde müzikle ilgili ne gibi anıların var?
Radyoda Patsy Cline, Billie Holiday, Peggy Lee dinlerdim. Sonra uzun süre Beatles'ta takılıp kaldım. Abim Police, Kraftwerk albümlerine, annem soft rock'a tutkundu. Gonzales sayesinde Burt Bacharach, Dusty Springfield gibi piyano şarkılarını keşfettim. Esas müzik kültürümü arkadaşlarla değiş tokuş ettiğimiz kasetlerden aldım. Bu karışık kasetler yüzünden, hayatımı değiştiren bir sürü şarkının ne adını bilirim, ne de kimin söylediğini. Çoğu kimse için vinil plaklar kült objelerdir, benim içinse kasetler! Rahmaninov'dan punk'a kadar her müzikte genç kızlığımın soundtrack'ini aradım. 15 yaşımda PJ Harvey'nin "Dry"ı en büyük keşfim oldu: Son derece çiğ, ama melodik ve tamamıyla yaşsız, mevsimsiz bir albüm.
(Les Inrockuptibles, çev: Derya Bengi)

IAN ANDERSON

Uygunsuz gerçekler

Jethro Tull'ın beyni, kitaplar, filmler ve müziklerden oluşan dünyasını anlatıyor.

Elinizin altında hangi kitaplar var?
Ian Anderson: Romanlardan uzak durmaya çalışıyorum. Timothy Flannery'nin "The Weather Makers"ını henüz bitirdim, iklim değişikliği üzerine şahane bir kitap. İnsanların dünya iklim düzeninin isyanı hakkında bu kadar az şey bilmesi beni dehşete düşürdü. Yakın dostum Bay Gorbaçov bundan birkaç ay önce bir öğle yemeği sırasında bana gelecekteki savaşların köktendinci inançlar veya petrol yüzünden değil de, su ve soluduğumuz hava yüzünden çıkacağını söyleyerek bayağı kafamı karıştırdı. Belki de hiçbir değişikliğin gerçekleşmeyeceği son noktadan sadece otuz yıl uzaktayız... Biyografilere karşı tümden kayıtsızım, ama bir keresinde Aleister Crowley hakkında bir biyografi okumuştum. Crowley kendini bir tanrı olarak görüyordu. Çok tehlikeli bir kitap, ama bir o kadar da çekici. İnsanlara bir parça iktidar ve diğerlerini manipüle etme becerisi verildiğinde, zihinlerinin nasıl hemen değiştiğini anlamaya başlıyorsun. Bunun bir derece yumuşağını, '70'lerde, Magic Band'in üyelerini kontrol eder tavrıyla Captain Beefheart'ta gördüm... 1967'de ele geçirdiğim Jack Kerouac'ın "Desolation Angels"ının ciltli kopyasını nereden bulduğumu hatırlamıyorum. Belki de biri trende unutmuştu. Hayatımı değiştirdi demiyorum, ama üzerimde bayağı derin bir iz bıraktı.
Bugünlerde müzikal eğilimleriniz neler?
Şu mp3'lere ve i-Pod'a bayılıyorum, zaman tünelinde geriye dönüp bir şeyler bulmanı sağlıyor. 16 yaşımda, bir Sonny Terry & Brownie McGhee albümü bulmak için çırpınırken, yaşadığım kentte sadece bir tane plak dükkânı vardı, o da listelere girmiş ilk yirmi albümü bulunduruyordu. Bugünlerde yeni indirdiğim A.R. Rahman'ın albümünden özellikle keyif alıyorum. Kendisi bir nevi Bollywood karakteri, ama o ucuz Bollywood eşrafından daha derin. Başka sanatçılarla da çalışıyor, içlerinde en sevdiğim grup Värttinä da var. Bu grup helyum gazı yutmuş Finlandiyalı üç balıkçı kadından oluşuyor. Finlandiyalı üç kadın balıkçı nasıl bir sese sahip olmalıysa öyle bir sese sahipler ve nasıl görünmeliyse öyle görünüyorlar.
Ya filmler, sinema, televizyon?
Al Gore'un filmi "Uygunsuz Gerçek"i gördüm. Çok mantıklı şeyler söylüyor. Bunun ötesinde, biraz haberkeşim. Genellikle CNN ya da El Cezire seyrediyorum. NDTV de iyi, Delhi çıkışlı, İngilizce yayın yapan Hintli kanal, 24 saat kesintisiz haber veriyor. Böylece dünya meseleleri hakkında daha değişik perspektifler edinebiliyorsunuz. Bu yüzden Fox News'u da seyrediyorum –ya da karımın ifade ettiği gibi, nam-ı diğer Bush kanalı.
(Word, çev: Çiğdem Öztürk)

ELVIS PERKINS

Taze eskilik

Babası aktör Anthony Perkins'i 1992'de AIDS'ten, annesi aktris-fotoğrafçı Berry Berenson'u İkiz Kuleler'e çarpan uçakta yitiren genç folk-rock'çu, ilk albümü "Ash Wednesday"i yayınladı...

Elvis gerçek ismin mi?
Evet, isim aramama gerek kalmadı. Tüm hayatım boyunca beklentilerin ağırlığı hep omuzlarımdaydı. Hiç yoktan "Elvis" olarak doğup şu gezegende ne halt yiyeceğine bakmak ve sonra da Elvis Presley gibi bir abidenin gölgesinde müzikle uğraşmak az buz şey değil. Bay Costello buna kendi kaşınmıştı, küçük Declan bunu hak etti!
Şiirle ilgilenmeye ne zaman başladın?
Daha kelimeleri müziğe nasıl oturtacağımı bilmezden evvel bir şeyler karalamaya başlamıştım. Epey yazmıştım, ama çoğu ne şiir ne de şarkı sözüydü. Kelimeleri neyin şarkı sözü haline getirdiğini tarif etmek güç.
Kendini solo bir sanatçı olarak mı, yoksa bir grup elemanı olarak mı görüyorsun?
Son yedi ayımızı yollarda, otel odalarında geçirmek grup içi ilişkileri pekiştirdi. Bugün kendime ayıracak vaktim çok az.
Şarkı söyleyen bir şarkı yazarısın, ama tam anlamıyla folk yapmıyorsun. Amerikalısın, ama Amerika'ya ait değil gibisin. Bu durumu nasıl açıklıyorsun?
Folk rock tabiri hoşuma gitmiyor, yaptığımız müziği karşılamıyor. Folk and roll demeyi

tercih ediyorum; bu, grup deneyimini de içinde barındırıyor. Ruh ya da enerji, her neyse, sadece içimden geldiği gibi çıkarmaya uğraşıyorum. Önceden söylenmiş veya yapılmış şeyleri tekrar etmek hiç umurumda değilse bile, herkes gibi eski formlarla çalışıyorum. Tüm çabam, eskiyi taze kılmak için. Bu arada nerede durduğumla çok ilgilenmiyorum, ama zaman zaman kafam takılıyor. Nihayetinde basmakalıp biri olmamaya, eziyet çekmeden varolmaya çalışıyorum.
Bir blog'da Jeff Buckley, Colin Meloy ve Rufus Wainwright'ın dramalaşmamış hali, hatta '70'lerin başındaki Dylan gibi olduğun yazılı... Bu tür mukayeseler rahatsız ediyor mu seni?
Hayır. Saydıklarının hepsi de güzel insanlar. Benim de çaldığım bir festivalde Decemberists'i uzaktan duymuştum bir keresinde, ama hiç dinlemedim onları. Rufus Wainwright'ı biliyorum, ses rengini, tınısını, bir şeylerini benzetiyorlar bana. '70'lerin Dylan'ına gelince, ona tabii itirazım olmaz. Fakat, bu yakıştırmalardan ziyade, ünlü bir anne-babanın çocuğu veya acı bir hikâyenin mirasçısı olarak görülmekten hep daha çok kaygı duydum. Bu işin içine girmeden önce, pazarlama gibi zırvaların farkında değildim. Sıradan insanları süper insanlar olarak göstermeyi amaçlayan bir organizma var. Bununla nasıl baş edilir, bilmiyorum. İnşallah insanlar da bir kurtarıcı falan beklemiyorlardır.
(Soundsxp, çev: Şahan Nuhoğlu)

KINGS OF LEON

Okyanus tuzu

Amerikalı aile grubu ikinci albümde de tam gaz...

"Because Of The Times", ilk albümden nasıl ayrışıyor?
Andy Fyfe: İlk defa şöyle bir arkamıza yaslanıp istediğimiz gibi şarkılar yazabilmek için fırsat bulduk. Belki özgüvenimiz ya da yeteneğimiz yeterli değildi daha önce. Bütün albümde riskler aldık, bu tavırdan da o kadar kötü işler çıkmaz herhalde.
Nasıl riskler bunlar?
Albümün ilk şarkısı şimdiye kadar yaptığımız en uzun kayıt, neredeyse sekiz dakika sürüyor. Albümde 13 şarkı var, malûm, uğursuz sayı addedilir. Böyle bir sürü şey işte.
Batıl inançların var mıdır?
Bir miktar. Sonuçta hepimiz tahtaya üç kere vururuz dostum.
Albüme biraz reggae de sinmiş...
Artık biraz daha ustalık kazanmış durumdayız, "Ragoo" gibi şarkıları yapmacık görünmeden çalabiliyoruz. Okyanusa daldık, tuzlu sudan tattık. Dalgaların tepesinde ananas suyu ve Malibu içiyorduk. Müziğimize yaradı bütün bunlar. Bir de sol elle içilen sigaralar...
Şarkıların birçoğunda kadınlardan yana dert yanıyorsunuz. Otobiyografik bir unsur mu bu?
Sayılır, bazen. Hep çevremdeki insanları, grup elemanlarını, onların ilişkilerini gözlemliyorum, çünkü genellikle günün sonunda kız arkadaşı olmayan bir tek ben oluyorum. Ehlîleşip yerleşik biri olmak bana göre değil. Milyonlarca kilometre ötedeki bir kızla konuşmak çok zor geliyor bana. Kız gününün nasıl geçtiğini anlatıp duruyor, gündelik şeylerder dem vuruyor, benim de tansiyonum düşüyor.
Herkesin akraba olduğu bir grupta olmak nasıl bir şey?
Özel bir durum bizimki, hiçbirimiz yekdiğerimiz olmadan o kadar iyi değiliz. Ne zaman dönüp gitmemiz gerektiğini biliyoruz. Hepimizde tişörtleri fora edip birbirimize girme potensiyeli var, ama şu sıralar bizden daha iri korumalarımız ne zaman bizi çekip almaları gerektiğini çok iyi biliyor.
(Mojo, çev: M.E.)

THE CLIENTELE

Öpüşme dansı

Folkla rock'u bir potada eritip cıvıl cıvıl bir popu sanata en çok yaklaştıran zamane gruplarından The Clientele, beşinci albümleri "God Save The Clientele"i yayınladı...

Bir sitede albüm üzerinde The Monkees'in ve The Byrds'ün büyük etkisi olduğu yazılı. Biz de bir miktar Burt Bacharach duyduk. Saçmalıyor muyuz?
Alasdair MacLean: Sanki. Ama davulcumuz Mark, Bacharach'ı sever, ben de gizliden gizliye saygı duyarım kendisine. '60'larda yapılan müzikleri seviyorum, bazıları gelmiş geçmiş en karanlık işler. Ayrıca Bacharach parçalarını çalmak da hiç öyle göründüğü gibi kolay değil.
Öte yandan, size has bir sound'dan da bahsedilebiliyor...
Valla, eskiden o kadar kısıtlı ekipmanımız vardı ki, yoksulluğun yaratıcılığın anası olması gerekiyordu. Mecburen gitar amplilerini kullanarak şarkı söylüyorduk mesela, ama hoşumuza da gidiyordu. Para pul, alet edevat yoktu, ama galiba iyi iş çıkardık.

Yeni albümünüz öncekilerden daha yüksek tempolu...
Niye öyle oldu, bilemiyorum. Şarkıları yazdığım o üç ay boyunca ani ve kaynağı belirsiz bir mutluluk mu hasıl oldu acaba? Belki de beraber turneye çıktığımızda Spoon'u izleye izleye olmuştur, kitle onlarla coşuyordu, bizim gibi sanat ayağına yatan tipleri pek iplemiyorlardı. Ama merak etmeyin, bir sonraki albüm öyle depresif olacak ki, insanlar kendilerini hemen pencerelerden fırlatmak isteyecek.
Hatta bu yeni şarkılarla dans bile edilebiliyor...
"Since K Got Over Me" ya da "E.M.P.T.Y." gibi önceki albümden şarkılarda da insanlar dansediyor hakikaten. Hatta "E.M.P.T.Y."ye has bir dans bile çıktı. Vücutlarıyla harflerin şekillerini yapıyorlar. Öpüşüp koklaşmanın ardından Clientele konserlerinin ikinci büyük geleneği oldu bu.
Öpüşüp koklaşmak gibi bir geleneği mi var konserlerinizin?
"The Violet Hour" için turneye çıktığımızda ön sıralardan izleyenler bilhassa öpüşüp dururdu. Şimdi artık azaldı. Galiba bir sürü insanın yatakodası albümüydü o.
(Austinist, Popmatters, çev: M.E.)

Aç Sınıfın Laneti, Haydut Aşkları, Altmışdokuz Ah bir isim bulsaydık şu gruba **YILDIRIM TÜRKER**	Kardeşimi alnından öpen ölüm şafakta uyanıktı. Kardeşim güleç bir insandı ama artık gülemiyor. Kardeşimi cebimde saklayamadım ama onu öldüren mermiyi sakladım. Başka bir günün şafağında, mermiye nereli olduğunu sordum. Bana "güçlü bir insanın hükümetinin görevlendirdiği bir askerin tüfeğinden çıktığını" söyledi. O güçlü insan bir başka güçlü insana hizmet ediyormuş, o güçlü insan da bir başka güçlü insana, o da dünyanın başka bir yerindeki güçlü bir insana. Kardeşimi öldüren merminin vatanı yok. **SUBCOMANDANTE MARCOS**, Durito'yla Söyleşiler
Gece indi mi / Koca orman konuşmaya başlar / Büyür otun biri / Yemyeşilim derken **FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA**	

Manic Street Preachers

Send Away The Tigers

(Sony BMG)

Bağdat'taki hayvanat bahçesi, henüz varılamamış iyi zamanlar, Hindistan Yaz'ı, ikinci büyük depresyon ve karmaşık ruh hallerini belli eden diğer bir sürü satır. Manic Street Preachers elemanları çığlıklar atıyor ve sanki içlerindeki değişimi hazmetmeye çalışıyor gibiler. Akıllarında ne varsa serbest bırakmışlar.

Ancak işin burasında bir es verelim, yanlış anlaşılma olmasın; albüm gayet düzgün ve özenilerek yapılmış, genelinde karmaşaya yer yok. Albümün kitapçığında yer alan, Wyhndam Lewis'in "İnsan gençken bir takım devrimlere tabi olabilir. Şimdi burada kişisel devrimimden bahsediyorum" sözü "Send Away the Tigers"ı betimler nitelikte. Çünkü albümün geneline yansımasa da, grubun külliyatını ezbere alanların farkına varabilecekleri türden incelikler ve değişimler mevcut.

"Send Away the Tigers" ilk dinleyişte klasik bir MSP albümü gibi geliyor. Hatta grubun elemanları eski albümleri "Generation Terrorists" ve "Everything Must Go"yu bu albümün hazırlık çalışmalarında bir hayli arka fonda döndürmüşler. Eskilerinin ve yenilerin bir anlamda harmanı gibi. Nicky Wire "Bizi heyecanlandıran eski şeylerle tekrar bağ kurduk" diyor ve "Clash ve Sex Pistols bizim en büyük ilham kaynaklarımız. Meselenin kökenine indik" diye de ekliyor. Hidden track olarak Lennon'dan "Working Class Hero"yu seçmeleri zaten diğer albümlerinden bildiğimiz ve aslında brit pop'ta pek de alışık olmadığımız politik duruşlarını onar nitelikte. Ama zaten dertlerini kendi şarkılarında da anlatabilen bir grup Manic Street Preachers, bir de üstüne albümde böyle bir harekete gerek var mıydı, orası muamma.

Manics ve Nina Persson

Şarkılara baktığımızda, mesela, The Cardigans'dan Nina Persson'u konuk ettikleri "Your Love is Not Enough", tam anlamıyla iyi bir pop düeti. Tabii "Autumnsong"u da es geçmemekte fayda var. Eğer 90'lı yılların başında yapmış olsalardı içerisinde bulunduğu albümü birkaç milyon sattırırdı. Çünkü o dönemin rock gruplarının ortalığı sallayan baladlarındaki her türlü inceliğe sahip bir şarkı. Özellikle albümün açılışını yaptıkları "Send Away the Tigers" ve kapanış için seçtikleri "Winterlovers" takdire şayan şarkılar olarak ilk dinleyişte kulaklara kazınıyor. "Indian Summer" ise tam anlamıyla bir Manic Street Preachers klasiği. Hayırlara vesile olsun diyor "Imperial bodybags" adlı şarkılarından, kendilerini 17 yıl sonra bile meselenin neresinde gördüklerini açıklar nitelikteki bir dizeyle sonlandırıyoruz: "Hala insanız, tıpkı diğer herkes gibi." *Hüseyin Ustaoğlu*

The Rakes

Ten New Messages

(V2)

The Libertines, Franz Ferdinand, The Coral, Bloc Party, Maxïmo Park, The Futureheads... İyi müzik yapan, açık zihinli bir İngiliz rock'n'roll nesli. Araya 2004 doğumlu The Rakes'i de sıkıştırın lütfen, "incecikler", kolayca girerler –isimlerini de o deyimden almıyorlar mı zaten, "skinny as rakes", yani tırmık kadar sıska! Üstlerine başlarına fena halde meraklı bu zamane modları, şarkılarında orta sınıfın hikâyelerini, özellikle de beyaz yakalıları anlatıyorlar: "Work, Work, Work (Pub, Club, Sleep)", "22 Grand Job"... Serge Gainsbourg tribute'ünde de "Le poinçonneur des Lilas"yı, "sıradan bir memur"u seçmişlerdi. "Minyatür" bir The Jam desek yeridir.

"Ten New Messages"ı açan şarkının ismi "The World Was A Mess But His Hair Was Perfect", yani, bir elinde cımbız, bir elinde ayna, umurunda mı dünya! "Pub'da Amerika hakkında atıp tutarsın / Amma boktan bu savaş dersin / Sonra da kulübe yollanıp / Buds'la Marlboro Light içersin / Dünyanın hali perişan ama senin saçın mükemmel." Ne atom bombasını, ne Londra Konferansı'nı takanları ince ince paylıyorlar işte.

"Asyalı genç bir adam, sırtında çantası / Bindi metroya, yoksa saldırmaya hazır mı? / Allahım, hayal edin her şeyin bittiğini, sıkıştığımızı metroda / Tüm o duman ve karmaşada, kısıldığımızı bu kara tabutta / Gazeteli adam koltuğundan kalktı / Bu çocuk ne diye bu kadar yakınımda?" Albümü ortalayan "Suspicious Eyes"a Asyalı İngiliz rap'çi Rax de el veriyor, kendi gibilerin adına söz alarak: "Bu insanlar kim olduğumu bildiklerini zannediyorlar, yanılıyorlar / Sakalım ve çantam varsa bomba taşıdığımı düşünüyorlar / Daha adımımı atar atmaz kapıdan / Sanki hiç koyu renkli bir adam görmemiş gibi davranıyorlar..."

Dünya halini dillendiren, gayet sıkı bir indie rock akıp gidiyor "Ten New Messages" boyunca. İlk albümleri "Capture/Release" hak ettiği iyi eleştirilerin hepsini almıştı. Bu ikinci albümün biraz hakkı yeniyor gibi... O yüzden, desteğimizi eksik etmeyelim deriz, ki bu işin devamını da aynı şevkle getirebilsinler. *İlker Aksoy*

Dinosaur Jr

Beyond

(Fat Possum Records)

Bir süredir haberleri geçiyordu internet sitelerinde: J Mascis, Murph ve Lou Barlow birlikte şarkı yazıyorlar. Genelde açıklamalar grubun ılımlı –ve konuşkan– ismi davulcu Murph'den geliyordu. "Mascis'lerde çoluk çocuk pazarları toplanıyoruz, onlar bir tarafta oyalanıyor, biz kendi halimizde takılıyoruz..." "Şimdilik sadece jam yapıyoruz..." "Birkaç şarkı çıkardık, ne olur bilmiyoruz..." Dinosour Jr, çeyrek asırlık grup. J Mascis ve Lou Barlow liseden tanışıyorlar. Davulcu Murph daha sonra aralarına katılıyor. Debut'lerinin çıkmasını takiben Jefferson Airplane ve Country Joe & The Fish üyelerinin kurduğu bir başka "Dinosaur" olduğu anlaşılınca "Jr" ekini alıyorlar. Bu albümü, "You're Living All Over Me" ve "Bug" izliyor. Mudhoney'le birlikte grunge'ın temellerini atıyorlar. Henüz '80'lerdeyiz... Dinosaur Jr'ın hikâyesinin ilk bölümü o yıllarda bitiyor. Basçı Barlow gruptan ayrılıyor.

Biz okumadık, ama pek çok kaynak aynı ismi veriyor: Michael Azerrad'ın '80'lerin Amerikan indie rock dünyasını anlattığı kitabı "Our Band Could Be Your Life"da Dinosaur Jr'dan da detaylı olarak bahsediliyormuş. Mascis'in ağzından kerpetenle laf alındığını, ters adamın teki olduğunu bilirdik de, bu kadarını bilmezdik doğrusu. Mascis, yakından tanıma şansını (!) bulanlar tarafından "a cheap bastard", "a fucking Nazi", "really shitty", "a dick", "a real, prime, stinking red asshole" olarak tanımlanıyormuş meğerse –çevirmeye lüzum yok herhalde! Gruptaki diktatörlüğü Lou Barlow'un da canına tak ediyor yani –zira kendisi de başlı başına bir diğer ego, '90'larda Sebadoh, Folk Implosion'la fırtına gibi esiyor. Tahta gitarını tıngırdattığı demovari albümler de kaydediyor. Mascis ise esen grunge rüzgârını da arkasına alıp yeni Dinosaur Jr albümlerine imzasını çakıyor teker teker. Büyük bir plak firmasıyla çalıştıkları ilk albümleri

"Green Mind", 1991'de çıkıyor. İki sene sonrasının "Where You Been"inden sonra Murph de illallah deyip kapağı Lemonheads'e atıyor. 1994'ün "Without A Sound"unu, Mascis'in ilk solosu "Martin & Me" izliyor. 1997'de gene Dinosaur Jr adıyla "Hand It Over" ve ardından J Mascis + The Fog olarak "More Light" geliyor... Sonra, konser kayıtlarını, "best of" gibi başka işleri atlarsak, 2005'e kadar Mascis kış uykusuna yatıyor, Barlow kendini rölantiye alıyor. O sene gene eskisi gibi bir araya gelip konserler veriyor, beraber devam etmeye kararlaştırıyorlar.

"Beyond", bugünün genç kulaklarına göre bir albüm değil kesinlikle. Eğer rock hayatınıza The Strokes'larla, The Libertines'lerle başlamışsanız, çekme kaset kalitesine şerbetli değilseniz, "Beyond"u dinlerken sokakta dinozor görmüşten beter olabilirsiniz. Dinosaur Jr'un alâmet-i farikası, şarkılarını feedback'lerle, distorsiyonla, gitar sololarla boğması zira. Sonuçta ortaya "gürültü"den farksız parçalar çıkarıyorlar. İşin sırrıysa, o gürültünün göbeğine en güzelinden besteler yerleştirmeyi ihmal etmemeleri. Bir süre sonra ortada gürültü falan kalmıyor, kulaklarınız zevkten zevke koşuyor. Kareli gömlekleri, postalları, deri bileklikleri şimdilik kimsenin özlediği yoksa da, "Beyond"u elimizin altında tutmakta fayda var. *İlker Aksoy*

52→

Sormagir, Pürtelaş, Arka Sokak
Ah bir isim bulsaydık şu gruba
YILDIRIM TÜRKER

Neler geldi neler geçti felekten
Un elerken deve geçti elekten
(Bir kahvehaneden, anonim)

Genç bir kadının yanaklarını güle benzeten ilk kişi hiç kuşkusuz bir şairdi; bunu tekrarlayan ilk kişi ise herhalde salağın teki.
SALVADOR DALI

İnsan yıkımını seçebileceğini sanıyorsa, hiçbir şey bilmiyor demektir. Yıkım beni seçti. Her şeyi yaptım üstümden silkelemek için. Güreştim, yumruk attım, dans ettim, şarkı bile söyledim. Belki gülünç gelir ama, yıkımı istemedim önceleri. Ancak her şeyin engellenemez olduğunu gördüğümde anladım. Olacaksa, tam olsundu. **JEAN GENET**, Sıkıgözetim

Rastlantılar yaşamın gümüş anahtarlarıdır. Kimi zaman insana cennetin kapılarını bile açar. Derin sularda yaşayan bu gümüş balıkları, duyarlı bir göz, açılmaktan korkmayan bir yürek ve "bilinmeyen"e olta savuracak bilek ister.
ONAT KUTLAR, Sinema Bir Şenliktir

Gençler!
Grup ismi arayışına son!

(bkz. sayfa 55)

BLONDE REDHEAD

23

(4AD)

Kuyulu Şiir: yalnızım / içimde / sesin / büyüyor.

Mürekkep ve pislik içindeki kitaplardan belki kendimizi bulacağız. Onun sözünü kendimizin yapacağız –arayışta önemli olan bulmamaktır diyebilince, yollar başka olacak. Şems'i ararken Şam'a varınca, küflü günlerin yorgunluğuyla bir güzel uyuyup yeniden başlayacağız, yeniden âşık olacağız, yeniden arayacağız yolu, kuyuyu... Bu arada, yol müziğimiz bize "I love you less now that I know you" diyecek, ve evet, tanıdıkça/tattıkça ekşiyen aşklarımızı anımsayıp kaçmaya devam edeceğiz. Ümit ederiz ki kendimizden değil, o namümkün, ondan da değil. Biliyoruz ki, "seni tanıdıkça daha az seviyorum" diye başlayan şarkılar, "çünkü seni seviyorum"la biter ("The Dress"). Şarkılar hâlâ yazılıyorsa, niye yollara dökülsün diye sorun, hadi. Zaten düşülmez. Dillerden İngilizce ve Fransızcada, aşka düşülür. Bizde olunur: Bu varken bir şeyler olur. Olsun. Artık kullanmaktan korkmuyoruz hikâyelerimizi, kendimizi. O'ları biz yarattıktan sonra hiç korkmayız. Yollar bizi bekler...

Ne oluyor? Blonde Redhead dinliyoruz. Kimilerine, solist Kazu Makino'nun sesi, yukarıda bahsi geçen kuyuları düşündürmeyebilir. Hatta, tam tersi bir "Ringu", yani "The Ring" efekti yarattığı çok olmuştur. Tiz seslerin tedirgin edici bir tarafı vardır, doğru. Ayrıca "en güzel BR şarkıları, İtalyan beyefendi tarafından söylenilenleridir" diyecek olanlar da vardır. (Amedeo'lu "Falling Man" gibilerine sevgimiz, saygımız sonsuz.) Solistimizi bir yana bırakırsak, ki bu çok zor, Blonde Redhead'i dinlemek demek, onların melankolik, ama bir o kadar da ferah, naneli dünyasında yolculuğa çıkmak demek. "23"le başlayan albümde ayrı ayrı çok iyi şarkılar var. Ama asıl maharet, şarkıların birbirini yansıtması, yankılamasında saklı; albümü bütün olarak dinleyince, epik bir hal alabiliyor, sulak, kaygan, akışkan bir şey oluveriyor. Ulysses'lere de bu gerekli zaten.

Şurası doğru, Blonde Redhead prodüktör konusunda şanslı/akıllı. Geçtiğimiz albümlerini Fugazi'den tanıdığımız Guy Picciotto yapmıştı. Bu albümde kim var dersiniz? Alan Moulder. Şarkılara gelince... İlk single'ın ve albüme ismini veren şarkının "23" olması şaşırtıcı değil: Metronom mükemmeliyetindeki davul/baslarının la la la la'la birleşmesi son derece sürükleyici. "Dr. Strangeluv", Texas'ın "Summer Son"ı gibi başlayıp güzel bir dönüş yapıyor. Kubrick'le olan ilgisi bilinmez, ama albümün en hoş şarkısı denebilir. "SW" eski Sonic Youth günlerine dönüş mü diye düşünürken, neredeyse Ian Brown nefeslileriyle İngilizleşiyor. "Silently," "Publisher" ve "Top Ranking" gayet sağlam parçalar... "Kirli saçlar"la bitirmemiz de son derece anlaşılır. Güzel albüm, evet, ama bir "Misery Is A Butterfly" değil. Olsun. Yolculukta son söz istemeyiz. Çıkmadan önce son bir şarkı isteriz ama: "Hey, Dr. Strangeluv, so bad, isn't it true? / You left without goodbye / Looking everywhere, keep my fire going." (Dr. Strangeluv, doğru değil mi / Veda etmeden gittin / her yerde aramak için, ateşimi yanık tutmak [gerekir].) *Pelin Batu*

Güneş tutulması gibiydi, meteor yağmuru gibiydi. Günü, saati ve hatta ne olup biteceği de tamı tamına belliydi. Zaman gelip çattığında, 21 Şubat 2006'da, İngiltere'de –allmusic.com'daki rakamlarla– 118.501 kişi, ilk iş olarak Arctic Monkeys'in "Whatever You Say I Am, That's What I'm Not" adındaki albümünü almaya gitti. Hafta bittiğinde satılan plak sayısı 350 bin civarındaydı ve İngiltere için bir debut'nün bu kadar hızlı ve çok satması bir rekordu. Franz Ferdinand kadar zarif değildi bu Sheffield'lı tıfıllar, The Coral gibi işin erbabı da sayılmazlardı, The Libertines'deki karizmadan da yoksundular. Ancak şarkılarının öyle bir enerjisi vardı ki, "Whatever You Say I Am"in büyüsüne kapılmamak imkânsızdı. Nabız gibi güm güm atan müzik, yüreğinizin yanına bir kalp de kendisi yerleştiriyordu ki, artık kendini tutabilene aşkolsun. O albümün daha dumanı üzerinde derken (araya bir de EP sıkıştırdılar: "Who the F**k Are Arctic Monkeys"), bizimkiler ikinci bir albümle çıkageldiler. Gümbür gümbür bir şarkıyla, ilk single "Brianstrom"la açılıyor "Favourite Worst Nightmare". Funky "Teddy Picker"ı, Alex Turner'ın neredeyse rap yaptığı "D Is For Dangerous" ve "Balaclava" ile albümün en radyo dostu şarkısı "Fluorescent Adolescent" izliyor. "Only Ones Who Know", kalbi kırık bir aşk şarkısı: "Biliyorum, küçük sözler pek bir mânâya gelmez..." Takip eden "Do Me A Favour" da kötümserlikte ondan aşağı kalmıyor. Ortasına doğru yavaşlayan albüm, "This House Is A Circus", "If You Were There, Beware", "The Bad Thing", "Old Yellow Bricks"le hızlanıp sertleşiyor, "505"la da aynı sertlikte sona eriyor.

Merakla beklendi, beklenmesine ama, "bir sosyal vakanın devamı" olması dışında "sosyal bir vakaya" dönüşmedi "Favourite Worst Nightmare". Ne gam, iyi bir gruptan, ilkini aşamasa da, ondan aşağı da kalmayan iyi bir albüm çıkmış sonuçta. Biz müzikseverler bundan fazla ne bekleriz ki? *İlker Aksoy*

Gökalp Baykal'dan Yeni Albüm

Yağmuru Beklerken

2 CD Akustik ve Elektrik

"Birbirinden farklı kadrolarla, farklı zamanlarda yazılmış hatta farklı stüdyolarda kaydedilmiş bir ikili albüm.
Yazılması yirmi yıldan fazla bir süreye yayılmış ve büyük kısmı daha önceki albümlerde kendine yer bulamamış yirmi yedi şarkı...
Yıllar önce tek gitar ve armonika ile başlayıp şimdi grup eşliğiyle sonuçlanan şarkılar..."

arkaplan
www.arkaplan.com.tr
www.gokalpbaykal.com

MÜZİK MARKETLERDE

Kötülük Çiçekleri, Siyah, Sahtiyan Ah bir isim bulsaydık şu gruba **YILDIRIM TÜRKER**

Yaşlanırken uyanık olmalıyım. / Sülâlemin kötü huyları / beni bulabilir. **SÜREYYA BERFE**

Ustam, çırağı olduğumda ilk ölüm korkumu yenmemi sağladı. Son hünerini önümde ölerek, bana ölümü öğreterek öğretti. Ustaydım ben de ustam öldüğünde. Ölümü öğreterek ölümsüzlük korkusu bıraktı ama bende: Bir de hayat suyu. **İLHAN DURUSEL**, Süslü Nesir

Bir gezgin şövalyenin görevi dünya üzerinde cezalandırılmamış adaletsizliğin olduğu bir tek köşe kalmayana kadar her yeri dolaşmaktır. Görev her yerdedir ve hiçbir yerdedir. Hep yakındadır, ona hiç ulaşılamaz. Gezgin şövalyelik yarına ulaşana kadar at sürer. Sonra dinlenir. Fazla zaman geçmeden yürümeye başlar, çünkü sabah onun önünden gitmektedir, mesafeyi de epey açmıştır. **SUBCOMANDANTE MARCOS**, Durito'yla Söyleşiler

CocoRosie

The Adventures of Ghosthorse and Stillborn

(Touch and Go Records)

Hikâye şöyle cereyan eder: Arkadaşım, aldığı ilk maaşla anneannesini pastaneye götürür. Kadıncağız mutlu mesut bir "genç kız rüyası" ister. Bir adet muz ve iki top dondurma şeklinde sunulan bu leziz tatlıyı görünce bizimki utanıp sıkılır, neyse ki anneanne pek bir şey anlamadan dondurmasına dalar.

Bu kadar yıl sonra neden bu vakayı anımsıyorum diye düşünüp dururken cevabı bulmuş bulunmaktayım: CocoRosie! 12 yaşında kız çocuğu seslerinin oyuncak tıkırtılarıyla harmanlandığı, fiyakalı operatik çıkışların Lolita fetişiyle kamçılandığı bu albüm tam bir genç kız rüyası. "The Adventures of Ghosthorse and Stillborn" ismindeki albümün "Rainbowwarriors", "Bloody Twins", "Black Poppies", "Werewolf", "Animals", "Houses", "Raphael", "Girl and Geese" gibi şarkıları, Grimm biraderlerin kırmızı/karanlık dünyasını aratmayacak şiirsellikte sunulmuş –pre-Raphaelite estetizminin kara gelinciklerle taçlandırıldığı, kurt adamların gizlice kalbimize nüfuz ettiği bir diyar, tabii ki genç kızların rüyası olacaktır. Peki bizim genç kız rüyamız ne olacak? Ergenlik hastalıklarımızı ve nostaljilerimizi bir tarafa bırakıp şekillere, güzel isimlere ve kutucuklara gözlerimizi yumarsak, burada ne yazık ki pek bir şey olmuyor. Hayaletat ve ölü doğanların macerası, sözel olarak heyecan verici, müzikal olarak hayal kırıcı diyebiliriz. Yine de Bianca (Coco) ve Sierra (Rosie) kardeşlerin çocuksu sesleri ve beat'leri ürpertici bir Fan-Tazi objesi olarak algılanıp sevilebilir.

Peyote dinine mensup babalarıyla Kızılderili rezervasyonları ve ressam annelerinin dolanmaları arasında bocalamayla geçen çocukluklarından sonra birbirinden kopan ve yıllar sonra "hadi müzik yapalım" diye bir araya gelen kızlarımızın müziği New Weird America (ya da Freak Folk) hareketiyle ilişkilendiriliyor. Kutularımızı çok severiz ya, nedir Freak Folk diyecek olursanız, kimse çok fazla bir şey söyleyemeyecektir. The Shivers, Joanna Newsom, Devendra Banhart güruhuna bir bakalım mesela: Uzun, naif, güzel lirikler, masalsı hikâyeler, harp ve banjo gibi alternatif enstrümanlar, (kadın vokaller için) fena halde Björk'ü anımsatan sesler... CocoRosie'ye uyuyor, değil mi? Evet. Freak Folk... Hmm, kulağa da hoş gelmiyor değil. Nur topu, pardon, çilekli dondurma gibi bir kategorimiz olmuş oldu, daha ne istiyorsunuz diyebilirsiniz. Yaz geldi, bakalım ne zaman eriyecek de diyebilirsiniz. Size kalmış.

Zamanında bir eleştirmen, CocoRosie'nin "marmite albümü" yaptıklarını söylemiş –marmite denilen o tuhaf tutkalımsı "şey" ya çok sevilir ya tahammül edilmez ya, öyle. Bu albüm için aynı şeyi söyleyemeyip daha kötüsünü yapacağız: Kaiser Chiefs'in dediği gibi, "everything is average nowadays" diyerek ve "Japan" parçasını başka bir yere koyarak albüm eleştirisini bitireceğiz. Albümün "deneysellik ukalâlığı" yapmak isteyen Alice'ler için fevkalâde bir fırsat teşkil ettiğini söylemeden de edemeyeceğiz. Ayrıca, söz konusu albümü bir yana bırakalım şimdi. Sarışın plajlarımıza teşrif edecek olan CocoRosie'yi sahnede izlemenin hoş olacağını tahayyül ediniz lütfen. Başka nerde Victoria çağının elektro hiphop'la buluşturulduğunu, at kişnemelerinin oyuncaklarla taklit edildiğini duyacağız, öyle değil mi? Hanım kızlarımızı dört gözle bekliyoruz efendim. *Pelin Batu*

Mick Harvey

Two Of Diamonds
Motion Pictures Music '94-'05

(Mute / EMI)

Kimi grupların ağababasının etrafında nota oynatmış şahsiyetlerinin solo albüm çıkarması ve de bunlara yazıp söylediği parçaları yerleştirmesi genelde hüsranla sonuçlanıyor. Mick Harvey akıllı adam. Akıllı adam, çünkü ilk iki solo albümünü Serge Gainsbourg yorumlarıyla ördü. Biz de birkaç sene üzerimizden çıkaramadık bu kazağı. Eprimiş kol ve yaka ağızlarına karşın, halen gardırobumuzun en görünür yerinde, hele ayazlarda üzerimize geçmeyi bekliyor: "Intoxicated Man" ve "Pink Elephants".

"Kötü Tohumlar"ın huzursuzu Nick Cave'se, görece huzurlu sureti Mick Harvey. Avustralya'nın aynı eyaletinden geliyorlar ve aralarında bir yaş var. Boys Next Door'dan beri beraberler.

Harvey'in son albümü "Two Of Diamonds", PJ Harvey'in piyanist ve davulcusu Rob Ellis, Silver Ray piyanisti Julitha Ryan, diğer Bad Seeds'ler James Johnston (ayrıca bir Gallon Drunk elemanıdır) ve Thomas Wydler ile birlikte yürümüş. İlginç olan, bir yılbaşı albümü olması. 2006 yılının 30 Aralık günü Melbourne Atlantis Stüdyolarında son kayıt alınmış ve 1 Ocak 2007'de mikslenmiş. İnce eleyip sık dokuyup stüdyoda hazırlıklı bir kayıt yaptığı daha önceki albümlerinin aksine, "Two Of Diamonds" canlı kaydedilmiş. Tıpkı benzer zamanlarda Nick Cave'le Grinderman olarak gene canlı ve "hücum kayıt" yapması gibi.

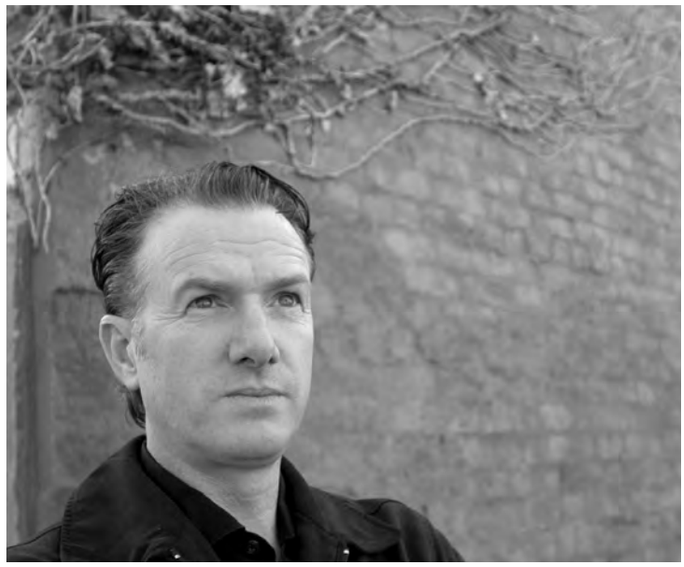

Albüm, bildik Mick Harvey sakinliği içerisinde karanlık ve melankolik folk şarkılar toplamı. Kâh Cohen, kâh Nina Simone ve hatta Johnny Cash. Ama şu aşikâr ki, yaklaşık yirmi senedir göçüp duran, bir ayağı halen memleketinde olan bir Avustralya/Avrupa sound'u var burada ve bunu da Mick Harvey, Nick Cave ve o geniş, sürekli dirsek temasında olan ahbaplar birliğine borçluyuz.

Gergin, şahane duble-bas'lı "Everything is Fixed" albümün güzel parçalarından biri ve başka bir Avustralyalı, aynı eküriden olup Nick Cave'e en yakın müzisyen olarak bilinen ve 1999'da hayatını kaybeden David McComb'a adanmış. Arkadaşları Roland Wolf'a "Out Of Time Man" ve DAF üyesi Chrislo Haas'a ise "Home Is Far From Here" çizilmiş.

"Home Is Far From Here", Crime & The City Solution'ın "Shine" albümündeki aynı adlı parçanın başka bir yazılışı. Mick Harvey, bu kez ve ilk kez, hiç cover bulundurmamakla birlikte, izlek belledi̇ği müzisyenlerin kimi parça isimlerini ödünç almış: Thomas Wydler'ın Berlin menşeli grubu Die Haut'un aynı isimli parçası "Sad Dark Eyes". Lou Reed'in aynı adlı parçası "Walk On The Wild Side". Mano Negra'nın aynı adlı parçası "Out Of Time Man", Emmylou Harris'in "Here I Am"i, Bill Withers'ın "I Don't Want You On My Mind"ı... Bir alâmet-i farikası da cover versiyonlar olan Harvey, bu kez başka bir keyifli oyun oynamış. Referans parçalarla art arda dinlemek epey keyifli. Herhangi bir çakışma beklemeyin. Belki ruh benzerliği.

"Two Of Diamonds"dan kısa bir süre önce çıkardığı, 1994- 2005 yılları arası yaptığı film müziklerini derlediği "Motion Pictures Music '94-'05" albümüyle, lafa girmeden de ne kadar iyi dibe, derine ineceğini ve meseleyi müziğe çekebileceğini gösteriyor Harvey. Gerçi bunun hikmeti, Harvey'i bulan filmlerin ruh haleti de olabilir. Bunlar genelde bağımsız diye tanımlanan film ve belgeseller. Bu albümde birkaç parçayla yer bulan 2000 tarihli Andrew Dominic filmi "Chopper"ın soundtrack'i daha önce tam albüm olarak yayınlanmıştı. Bir başka film, 1997 Lucian Segura imzalı "Go For Gold". Özellikle "The Polish Market" ile "The Farewell Song"a Taraf de Haidouks'un yanına şahane Nick Cave vokali ve Warren Ellis kemanı dahil olmuş ki, buyrun Avustralya/Çingene alayına. Göçerlerle göçmenler buluşması. Karşılıklı halden anlar bir sada. Her enstrümanın ehli Mick Harvey, galiba tek albümle tanınabilecek bir şahsiyet değil. Film müzikleri, solo çalışmaları ve epey geniş olmakla birlikte dahil olduğu gruplar, projeler... Külliyen bir dinleme mesaisi ayırıldığı takdirde daha da kıymetleniyor. Ve galiba daha bir seviliyor. *Cem Sorguç*

Çıplak Hayvan, Kadife Yeraltı, Hırsızın Günlüğü
Ah bir isim bulsaydık şu gruba
YILDIRIM TÜRKER

Bir konuk geleceği günü söyledi mi / Gelmiş demektir / O güne dek oturur evimde / Kendini bilmeden **FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA**

Anlatmak için bilmek, aktarmak için görmüş yaşamış olmak gerekmez elbette; gerekseydi din, bilim, sanat olur muydu?
CEM AKAŞ,
Gitmeyecekler İçin Urbino

ROLL'DAN DEV KIYAK

Müstakbel grubunuza isim önerileri

1. Ercümend Behzat Love **2.** Bekledim de Gelmedin **3.** Van Kedisi **4.** Ay Tavşanı **5.** Mütercim Tercüman **6.** Kasetçalar **7.** Heyhat **8.** Kaçak Doktor Richard Kimble **9.** Dört Büyükler **10.** Az Sonra

RUSH
Snakes & Arrows
(WEA)

İlk stüdyo albümünden itibaren güçlü bir fan kitlesi oluşturan, gerek sound'ları, gerekse canlı performanstaki titizlikleriyle göz kamaştıran Rush söz konusu olduğunda, müzik dinleyicileri iki kategoriye ayrılıyor. Rush'ı hayranlık derecesinde sevenler, bir de Rush'tan nefret edenler. Bu ikisi arasında gri noktalar pek yoktur. Bu hem Türkiye'de böyledir, hem de dünyada.

Rush, bir üçlemeler grubu. Üç kişiden üç yüz kişilik sound çıkarabilen bir grup olarak son derece başarılı bir müzikal kariyere sahip olan bu grup, kapak resimlerinde olsun, iç leaflet'lerde olsun, üç sayısını sık sık vurgular. Bu paralelden Rush'ın "Snakes & Arrows" dahil son üç stüdyo albümüne baktığımızda, bu üçlüye "vasat albümler üçlemesi" adını vermek geliyor içimizden. "Hold Your Fire" gibi gerek duygusal, gerekse profesyonel performans açısından göz kamaştırıcı bir kaliteye sahip olan bir albüm çıkardıktan ve bu albümü "Show Of Hands" gibi doruk noktasında bir konser albümüyle taçlandıran Kanadalı üçlü, hemen arkasından şimdiye kadar ortaya koydukları eserlerin gölgesinde kalmaktan kurtulamayan "Presto", "Roll The Bones" ve "Counterparts" isimli üç çalışma ortaya koydu. Önceki albümlerle karşılaştırıldığında bu üç albümü "şaşırtan albümler üçlemesi" olarak değerlendirmeyi seçiyoruz. Şaşırtıyordu, çünkü önceki albümlerde hemen hemen tüm şarkılarda gözlemlenebilen duygusal yoğunluk, profesyonel sound ve yaratıcı fikirler bu üç albümde sadece bazı şarkılarda kendini hissettiriyordu. Bir kısım şarkı ise tabiri caizse biraz "boş" geliyordu dinleyenlere. Elbette Rush yine Rush'tı ve "Counterparts"da yer alan "Cold Fire" gibi dinleyicilerini tam onikiden vuran eserler üretmekten vazgeçmemişlerdi.

Bu üçlemenin arkasından kişisel trajediler nedeniyle büyük bir suskunluk dönemine giren Rush, müzik dünyasına "Test For Echo", "Vapor Trails" ve son olarak da "Snakes & Arrows" ile geri döndü. Bu üçlü de "vasat albümler üçlemesi" olarak değerlendirilmeyi hak ediyor bizce. Bunun nedeni sound, şarkı sözleri ve performansta gözle görülür bir değişiklik yaşanmakta olması. Her ne kadar çağdaş ve arayışlardan oluşan bir sound çatısı oluştursa da, bu üç albümde Rush'a gönülden bağlı olanlara hitap edecek, şifa niyetine bir tek Rush hit'i yok. Uzun yıllar boyunca rock gitaristleri arasında hak ettiği yeri bulamadığını düşündüğümüz Alex Lifeson, deneysel sound çalışmalarını bizim belki de artık anlayamayacağımız bir düzleme taşımış gibi görünüyor. Bas gitara hakimiyeti ve bu enstrümanda kullandığı teknik konusunda su götürmez bir başarıya sahip olan Geddy Lee, çıkardığı solo albümü "My Favorite Headache"in etkisinden kurtulamamış ve burada yaptığı denemeleri Rush ortamına taşımış anlaşılan. Üstelik vokal rengiyle bir kilometre öteden fark edilebilecek olan usta, üçlü, beşli, yedili vokal kayıtlarını abartma yolunu seçtiğinden artık bir metreden hayal meyal seçilebilir halde. Son olarak da birçok davulcuyu derinden etkileyen tekniği, düzenlemeleri ve enstrüman hakimiyetiyle Neil Peart, otuzuncu yıl konserleri için baştan başa elden geçirdiği yeni oyuncağı akustik-elektrik davul setinin arkasında artık bambaşka ve kimileri, örneğin bu satırların yazarı tarafından "sıradan" olarak değerlendirilebilecek bir teknikle çalıyor. Aynı sıradanlığı Rush'ın en önemli özelliklerinden biri olan şarkı sözlerinde de görüyoruz artık. Peart, artık Kanada'da değil, Amerika'da yaşıyor ve sadece albüm kayıtlarında bir araya geliyor favori üçlümüz. Bu ayrılık - gayrılık albümün her noktasında kendini hemen gösteriyor zaten...

Tüm iyi niyetimizle babaların "hikmetinden sual olunmaz" kategorisinde müzisyenler olduğunu bildiğimizden pek fazla ileri gitmeye elimiz varmıyor. Ama şu anda yaşamakta olduğumuz ve birçok Rush hayranının da yaşamakta olduğunu düşündüğümüz hayal kırıklığını bir şekilde açıklamak zorundayız. Ümidimiz, bu serinin sonuna gelinmiş olması. Bundan sonra yeni bir açılım yapacaklarını düşünüyoruz, umuyoruz, hatta bundan eminiz belki de. Ümit fakirin ekmeğidir derler, bir sonraki ekmek yeme seansı ne zaman olacak, şu anda bilmek zor (zira turneye çıkıyorlar yine), ama en azından daha lezzetli, alıştığımız tatta ve bizi şaşırtmayacak bir ekmek imal edecek olurlarsa ne kadar sevineceğimizi kelimelerle anlatmakta zorlanıyoruz. Belki de bu albüm dinlediğiniz son "vasat" Rush albümü olacak, eğer "son" Rush albümü olmazsa. *Cenk Tarhan*

www.pusula.com/virgul

AYLIK KİTAP ve ELEŞTİRİ DERGİSİ

virgül

sayı 108

PUSULA YAYINCILIK İnönü Cad. Emektar Sok. No: 24/B Beyoğlu-Gümüşsuyu / İST. Tel:(0212) 252 42 80 Faks:(0212) 293 15 44

ONBEŞŞARKI

Ayo Help is Coming
Betty Davis He Was A Big Freak
Cazador Pistolera
Dandy Warhols We Used To Be Friends
The Gossip Jealous Girl
Green Day Working Class Hero
Les Rita Mitsouko & Serj Tankian Terminal Beauty
Mark Knopfler & Emmylou Harris Right Now
M.I.A. Bird Flu
New Order Your Silent Face
Nine Inch Nails Survivalism
Patti Smith White Rabbit
The Sounds Tony The Beat
Stevie Wonder As
Sinéad O'Connor I Don't Know How To Love Him

ROLL DİSKO OTUZ

ONBEŞALBÜM

Arctic Monkeys Favourite Worst Nightmare
Björk Volta
Bryan Ferry Dylanesque
Çar Neva Zîz
Dresden Dolls Yes, Virginia
F.Kızılok - B.Ortaçgil Büyükler İçin Çocuk Şarkıları
Gökalp Baykal Yağmuru Beklerken
Grinderman Grinderman
Hayko Cepkin Tanışma Bitti
Marta Topferova Flor Nocturna
Mehmet Güreli İplerin Kopuşu
The Nightwatchman One Man Revolution
Robert Plant & The Strange Sensation Mighty Rearranger
Suzanne Vega Beauty & Crime
Toufic Farroukh Tootya

SULU ŞARKILAR

Bülent Ortaçgil Bu Su Hiç Durmaz
David Bowie Looking For Water
Deep Purple Smoke On The Water
Elvis Presley I Washed My Hands in Muddy Water
Emel Sayın Yağdır Mevlâm Su
Ferdi Tayfur Çeşme
Matisyahu Got No Water
Melissa Etheridge Bring Me Some Water
Mucky Pup Hippies Hate Water
Nina Simone Take Me To The River
Özdemir Erdoğan Suya İthaf (Su İçin Şarkı)
Pain Of Salvation Water
Vanessa Paradis L'eau et le vin
P.J. Harvey Water
Suzanne Vega Soap And Water

DÖRT KERE DÖRT iki plakçı + iki bar

DEFORM / Beyoğlu
1. Tartu Popi Ja Roki Instituut Madise Margikogu
2. The Focus Group We Are All Pan's People
3. Thilges La Double Absence
4. Die Tödliche Doris Die Tödliche Doris LP

ZERO / Kadıköy
1. !!! Myth Takes
2. Bonnie Prince Billy The Letting Go
3. Limbeck Limbeck
4. Isobel Campbell Milk White Sheets

KARGA / Kadıköy
1. Pati Smith Pastime Paradise
2. Jeff Buckley Morning Theft
3. Nine Inch Nails Me, I'm Not
4. Björk Earth Intruders

ARAF / Beyoğlu
1. Angelique Kidjo Arouna
2. Patti Smith White Rabbit
3. Gevende Çelik Çomak
4. Richard Cheese Creep

İNGİLTERE albüm

1. Maroon 5 It Won't Be Soon...
2. Linkin Park Minutes To Midnight
3. Amy Winehouse Back To Black
4. Michael Buble Call Me Irresponsible
5. Mika Life In Cartoon Motion
6. Arctic Monkeys Favourite Worst...
7. Sophie Ellis-Bextor Trip The Light...
8. Ozzy Osbourne Black Rain
9. Cascada Everytime We Touch
10. Kaiser Chiefs Yours Truly...

ABD albüm

1. Linkin Park Minutes To Midnight
2. Tank Sex Love & Pain
3. Michael Buble Call Me Irresponsible
4. Wilco Sky Blue Sky
5. Gretchen Wilson One Of The Boys
6. Avril Lavigne The Best Damn Thing
7. Ne-Yo Because Of You
8. Megadeth United Abominations
9. Bone Thugs-N-Harmony Strength...
8. Daughtry Daughtry

FRANSA albüm

1. Linkin Park Minutes To Midnight
2. Christophe Willem Inventaire
3. Mika Life In Cartoon Motion
4. Gregory Lemarchal Olympia 2006
5. Dany Brillant Histoire d'un amour
6. Christophe Mai Mon Paradis
7. Pink Martini Hey Eugene!
8. Björk Volta
9. Nelly Furtado Loose
10. Les Rita Mitsouko Variety

ŞARKI DEĞİL TARİH!

Nirvana Smells Like Teen Spirit

Nirvana'nın 1991 albümü "Nevermind"dan... Henüz Kurt Cobain'in sağlığında Tori Amos tarafından bir piyano baladı olarak yorumlandı, Pearl Jam tarafından konserlerde çalındı... Diğer ilginç cover'lar arasında Patti Smith'in yeni albümü "Twelve"deki şiirsel yorum ve Paul Anka'nın swing yorumu sayılabilir... Şarkı "Moulin Rouge" filminde de kabare stilinde çalındı... "Weird Al" Yankovic, matrak sözlerle şarkının parodisini yaptı, The Flying Pickets ise a capella söyledi, Fatboy Slim dans remiksini yaptı... Willie Nelson, Beki Bondage, The Bad Plus, Pleasure Beach, Scala, Phish, The Moog Cookbook, Xorcist, Scandal'us, Blanks 77 diğer cover'cı isimler... Eğer www.imeem.com sitesine kaydolursanız, Michael Jackson'ın "Billie Jean"iyle üst üste bindirilmiş mash up versiyonu dinleyebilirsiniz: "Smells Like Billie Jean".

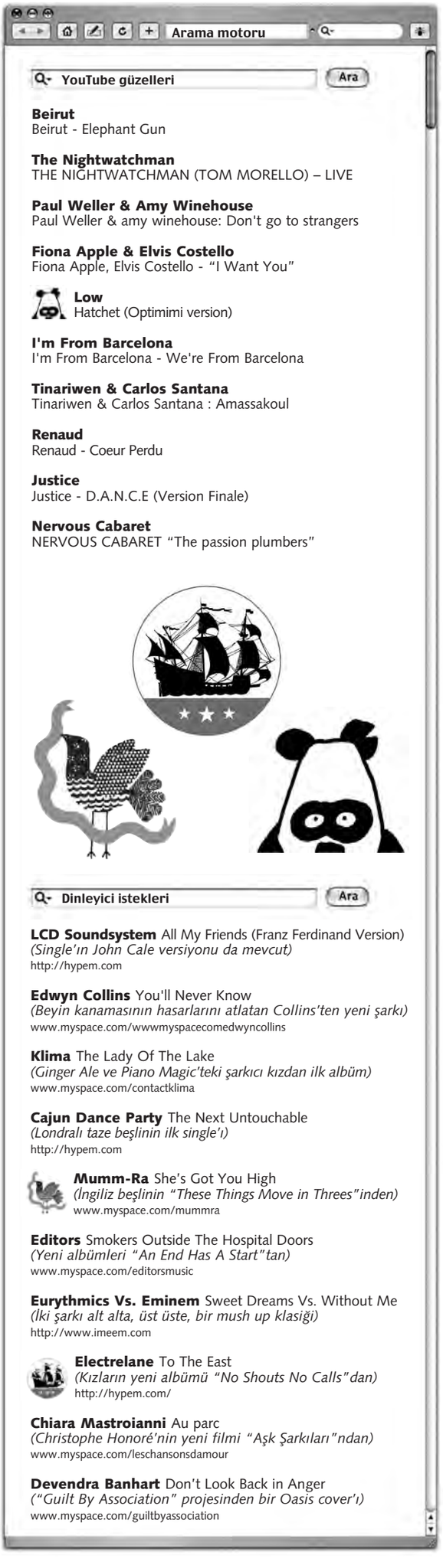

Hiphop aleminin en fırlama triosu, bir efsaneyi gerçek kılmaya geliyor, 17 Haziran'da, Parkorman'a, One Love Festivali'ne... Haberi duyar duymaz kaleme sarıldık, tarihsel bağlam içinde Beastie Boys'u mercek altına aldık. Yetmedi, bir de telefona sarıldık: 15 dakikacık muhabbet için Adam Yauch'a alo dediğimizde, meğer o da televizyondaki cumhuriyet mitingleri tantanasından şaşkın, bizim kulaklarımızı çınlatıyormuş.

King Adrock, MCA ve Mike D

İLAHİ GEYİK

Beastie Boys'un Amerikan pop kültür tarihindeki yeri, yol açtığı kültürel değişim ve yarattığı toplumsal etkiler açısından Elvis'le benzeşiyor. Beyaz Amerika'nın Elvis'ten bu yana ortaya koyduğu müzikal birikimin içinde, böylesine sarsıcı bir "kültürel şok" yaratabilen dönüm noktalarının sayısı pek fazla değil. Aslında Elvis'in ve onu izleyen binlercesinin yaptığından farklı bir şey yapmamışlardı: Siyahlar gibi söylediler. Ama bu defa söz konusu olan hiphop'tu ve o dönemde Reagan Amerika'sını "beyaz çocukların rap yapması" kadar derinden tehdit edebilecek başka bir olgu yoktu. Dinî değerlerine sadık, yüksek ahlâklı bir Amerikan nesli yaratma gayretindeki muhafazakâr Cumhuriyetçiler, hiphop kültürünü bir çıbanbaşı olarak görüyordu. Ne var ki, sistem bir kez daha kendi Frankenştayn'ını yarattı. New York'tan üç Yahudi gencin fırlamalar çetesi, iyi aile çocuklarını rap'le ayartmaya başladı.

MCA (Adam Yauch), Mike D (Michael Diamond) ve King Adrock'tan (Adam Horovitz) oluşan Beastie Boys, punk ile rap'in tam kesiştiği noktadaydı. Müzik gündeminin ortasına cayır cayır yanan gitar riff'leriyle girdiler. "Fight For Your Right", küreselleşmenin getirdiği yeni ekonominin kıskaçları arasında yoksullaşan, umutsuzlaşan, atomize olan beyaz orta sınıf gençliğin depresyonuna ilaç gibi geldi. Sanki "Another Brick In The Wall"un Amerikan versiyonu rap mantığı içinde yeniden yapılmıştı. Şarkının yer aldığı ilk albüm "Licensed to Ill" (1986), müzik tarihinin en hızlı tükenen plağı sıfatıyla 5 milyonluk satış rakamına ulaştı ve Billboard listelerinde 1 numaraya yerleşen ilk hiphop albümü oldu. Rap müziği ilk kez böyle geniş bir kitleyle buluşmuş, "pop" olabileceğini göstermişti. Ama Beastie Boys hiçbir zaman yüzeysel bir pop hareketi olmadı, aksine içinde bulunduğu konjonktürü dolaysız yansıtarak "çağın ruhu" hâline geldi, birçok yeniliğin kapısını açıp kendinden öncesiyle sonrası arasında sıkı bağlar kurdu. Beastie Boys'un doğduğu tarihsel ortamı kaba hatlarıyla çizmeden yarattığı etkinin hakkını teslim etmek zor.

ELVIS'TEN FARKLI BİR ŞEY YAPMAMIŞLARDI: SİYAHLAR GİBİ SÖYLEDİLER. AMA REAGAN AMERİKA'SINI BU KADAR DERİNDEN TEHDİT EDECEK BAŞKA OLGU YOKTU.

Neo-liberalizmin doğal karşıtları

Punk'ın şok yaratan bir sosyal patlama olarak ortaya çıktığı '70'lerin ikinci yarısında, ekonomik krizler, ileri endüstri toplumlarını bitkisel hayata sokmuştu. ABD'de sağın Vietnam yenilgisiyle başlayan Jimmy Carter dönemi, 1929'daki Büyük Bunalım'dan beri yaşanan en büyük ekonomik çöküntüye sahne oldu. İşsizlik ve yoksulluktaki artış, sosyal güvenlik sisteminin dumura uğraması, sağlıktan eğitime bütün kamu hizmetlerinin gerilemesi New York belediyesinin iflasıyla son şeklini aldı; refah devleti bitmişti. Ancak geçen zaman, bunun, kapitalizmin yeni evresinin hazırlığı olduğunu gösterdi. 1980'de iktidara gelen Ronald Reagan, muhafazakâr ekonomistlerini ABD Maliye Bakanlığı, IMF ve Dünya Bankası'nın başına yerleştirerek, ünlü zafer söylevinde "yeni dünya düzeni" olarak telaffuz ettiği neo-liberalizmi devlet politikası düzeyinde başlattı. İngiltere'de benzer bir operasyona girişen Margaret Thatcher ile –en az Bush-Blair örneği kadar– uyumlu bir ikili oluşturmuşlardı. Soğuk savaş dengelerinin Batının yararına değişmesi, reel sosyalizmin çözülmesine ve tekkutuplu bir dünyanın oluşmasına yol açtı. Berlin Duvarı'nın yıkılışına giden süreçte, Reagan ibretlik anti-komünizm fikrisabitiyle Nikaragua'da, Thatcher ise "Demir Lady" pâyesiyle Arjantin'in Falkland Adaları'nda ölüm kustu. Serbest piyasa ekonomisinin yaygınlaştırılıp dünyanın tek bir küresel pazar hâline getirilmesini amaçlayan neo-liberalizm, girdiği her ülkede, ser-

→57

Lalo! **MCA: BEASTIE BOYS'LA (SADECE) 15 DAKİKA**

COLOMBO, TRAVIS, UHURA

Zaman dar, mevzu çok, yeni albümle başlayalım, geriye saralım. "Mixed Up"da sample yok, söz yok, vokal yok. Neden öyle?
Adam Yauch: Bu sefer de böyle. *(gülüyor)* "To The 5 Boroughs"da enstrümanları kenara koyup bilgisayarların arkasına geçmiştik. Bu albümdeyse bilgisayarları kenara koyup enstrümanları elimize aldık.
Yaklaşık on yıl önce de "The In Sound From Way Out"da öyle yapmıştınız. O albümle "The Mixed Up" arasında bir paralellik var mı?
Evet, "The Mixed Up"a şimdiye kadar yaptığımız albümler içinde en yakın olanı "The In Sound". Bu albümde de aynı şeyi yaptık: Bas, davul, gitar, perküsyon. Müzikal olarak biraz farklı tabii.
"The In Sound From Way Out"da Perry ve Kingsley'in aynı isimli 1965 tarihli albümünden esinlediğiniz söyleniyor. "The Mixed Up"ın esin kaynakları neler?
"The In Sound"da sözünü ettiğiniz albümün müziğinden değil, adından ve kapağındaki grafik anlatımdan esinlenmiştik. Zaten aşağı yukarı aynı kapağı ve ismi kullandık. Bu albümün esin kaynakları arasında ilk elde sayabileceklerim Silver Apples, Can, Miles Davis... 1960'ların sonunda ve 1970'lerin başındaki enstrümantal müzikler. Ama bu nostaljik bir albüm değil. Bu sıralarda ortalık retro işlerle kaynıyor, "The Mixed Up" öyle değil. 25-30 yıl öncesinin sound'unu arayanların hayal kırıklığına uğrayacağı kesin.
Bu albümde iki parçanın adı özellikle dikkatimizi çekti: "Kangaroo Rat" ve "Cousin Of Death". O parçaların ve taşıdıkları isimlerin öyküleri ne?
"Kangaroo Rat" sıçraya sıçraya, zıplaya zıplaya giden bir parça, adını bu özelliğinden alıyor. Kanguru faresinin kangurununkine benzeyen bir kesesi vardır. İki farklı türün melezi gibidir. "Kangaroo Rat" de öyle melez bir parça... "Cousin Of Death" ise uyku üzerine. Uyku bir bakıma ölümdür, ölümün kuzenidir. Uyku, ayrıca rüya demektir. "Cousin Of Death" rüya aleminde bir gezinti, ölümle yaşam arasındaki sınırın iki yanına gidip gelen bir parça.
İsterseniz, Beastie Boys şarkılarından altını çizdiğimiz bazı sözler hakkındaki yorumlarınızı alalım. "Ch-Check It Out"ta ünlü TV dizisi "Uzay Yolu"na referans var. O dizideki favori karakteriniz kimdi?
Scotty'yi severdim. Geçenlerde James Doohan vefat etti ne yazık ki. Ama asıl favorim Uhura'ydı.
Siyahî irtibat subayı, mini etekli...
Uhura'nın yer yer feminist bir söylemi de vardı. O dönem için bayağı radikal bir tipti. Teğmen Uhura'yı oynayan Nichelle Nichols, Duke Ellington'la sahne almış parlak bir şarkıcıdır.
Mr. Spock'ı sever miydiniz?
O da enteresan tip tabii. Dünyalıların, daha doğrusu Amerikalıların nasıl bir uzaylı tahayyülüne sahip olduklarını göstermesi açısından enteresan. *(gülüyor)*
"The New Style"da da Komiser Kolombo'dan söz ediyorsunuz.
Yeniyetmeliğimde çok severdim o diziyi. Peter Falk harika bir oyuncu. Komiser Kolombo da polisiye literatürünün en özgün karakterlerinden biri. Şimdiki polisiye diziler ya kaçma-kovalamaca ya da cinayetten mahallinde elde edilen ultra-bilimsel kanıtlar üzerine kurulu. Kolombo ise dolaylı sorular ve karakter tahliliyle sonuca ulaşıyordu. Dolayısıyla diyaloglar çok önemliydi. Seyirci o diyalogları can kulağıyla dinlerdi.
"High Plains Drifter"da "Taksi Şoförü"nün kahramanı Travis Bickle'ın adı geçiyor. "Nixon Suikasti"nde Sean Penn'in canlandırdığı karakter de

mayenin serbest dolaşımını sağlayacak yasalardan oluşan standart bir reçete uygulayarak gezegenin neredeyse tümünü etkisi altına aldı. Batılı ülkeler, başlangıçta, bu reçeteye büyük çaplı toplumsal yıkıma neden olan bir kalem daha eklemişti: Endüstrinin tasfiyesi. Neo-liberalizm, üretimi emeğin çok daha ucuz olduğu ülkelere kaydırmak, böylece hem küresel hegemonya kurmak, hem de kârı maksimize etmek istiyordu. Sendikal haklarına kavuşmuş, sosyal devletin imkânlarından yararlanan Batılı işçi sınıfı, bu biçer-döver politikasının hedefi oldu. Reagan dönemi, sanayi devriminin simgesi New York'taki birçok fabrikanın kapanmasıyla başladı. Üretimin Meksika ve Asya ülkelerine taşınması, ABD'de milyonlarca işçiyi işsiz bıraktı.
Hiphop kültürü, işte tam bu post-endüstriyel ortamda, bir zamanlar Amerikan rüyâsının parçası olan yığınların ekonomik marjinalizasyona terkedildiği siyah işçi varoşlarında, postmodern dünyanın yarattığı hiper-gettolarda doğdu. İlk hiphop etkinliklerinin yaşandığı New York'un Güney Bronx bölgesi, Birleşmiş Milletler kayıtlarına göre, devrin en yoksul ülkesi olan Bengladeş'ten çok daha kötü bir yoksulluk demografisi gösteriyordu. Hiphop, dünyada neo-liberalizme verilen ilk tepkiydi, üstelik doğal yollarla, alelâde bir refleks gibi çıkmıştı. Sınıf bilincinin en yalın ifadesiydi.

HALİ VAKTİ YERİNDE AİLELERDEN GELİYORLARDI. AMA AMERİKAN PUNK'ININ KALBİ OLAN CBGB'DE YETİŞMİŞLERDİ. SOKAKTAN YANAYDILAR.

Yabanın kimyası

Rap'çiler, Grandmaster Flash & Furious Five'ın "The Message" parçasıyla başlayan toplumsal eleştiriyi bir misyon hâline getirerek en alttakilerin avukatlığını üstlendi. İlk beyaz hiphop grubu Beastie Boys'un ortaya çıkışı, bu toplumsal eleştiriyi sahiplenmenin ötesinde, Reagan'ın sosyal politikalarıyla hortlayan ırkçılığa, ayrımcılığa ve ekonomik despotizme karşı takınılmış bir tavırdı. Beastie'ler bununla da yetinmedi; siyah karşı-kültürü, beyaz orta sınıfa ve Reagan yönetiminin mağdur ettiği öteki kesimlere taşıyarak pop kültürün bundan sonraki akışını değiştirdi. Bu damar artık Beck'e kadar gidecekti.

Bununla beraber, Beastie Boys'un öyle enine boyuna bir politik angajman içinde olduğu söylenemez. Kendilerine fazla politik sorular sorulduğunda, ortaya bir bilmece atıp "bizim sadece üçte birimiz politik, kalan üçte ikinin hakkını yemeyin" diyorlardı. Beastie'lerin üçü de Reaganizmin öncülük ettiği ekonomik dönüşümden fayda sağlayan üst orta sınıfa mensuptu. Hâli vakti yerinde ailelerden geliyorlardı. Hiphop dünyasındaki birçok rap'çinin aksine, iyi eğitim almışlardı. Adrock'un babası, ABD'nin ünlü oyun yazarlarından Israel Horovitz'di. Güney Bronx'taki mahşerî manzaranın görece uzağındaydılar. Ama Amerikan punk'ının kalbi olan CBGB sahnesinde yetişmişlerdi. Kendilerini anarşist olarak tanımlıyorlardı. Sokaktan yanaydılar.
Beastie Boys, bir punk grubu olarak kuruldu. Gitarda Adrock, basta MCA, davul ve vokalde Mike D'nin yer aldığı ilk EP'leri "Pollywog Stew" (1982) ve ilk 45'lik "Cooky Puss" (1983) tipik hardcore punk gibi çınlıyordu. Ama Run DMC'nin Hendrix'vari funk-rock gitar darbelerinin üstüne çaktığı "çekiç" tekerlemeler onların aklını çeldi. Üç vokalin mıknatıs gibi birbirine yapıştığı karakteristik rap stilini denemeye başladılar.
Beastie Boys'un yeni projesi, rap müziğe pop dünyasında prestij kazandıran Run DMC'nin ba-

Travis Bickle'ı çağrıştırıyor. O filmi nasıl buldunuz?
"Nixon Suikasti"ni bir kere seyrettim sadece, "Taksi Şoförü"nü ise defalarca. "Taksi Şoförü" bütün zamanların klasiğidir. "Nixon Suikasti" de iyi film ama, "Taksi Şoförü" kadar insanın içine işlemiyor. Sean Penn çok iyi bir oyuncu, o ayrı.

"Sure Shot"ta yönetmen John Woo için "adamım" diyorsunuz.
Çok sevdiğim bir yönetmendir.
"Face Off"u nasıl buldunuz? Üzerine felsefi makaleler bile yazıldı.
Yeni işleri hoşuma gitmiyor, çok Amerikanlaştı. Ben onun Hong Kong filmlerini seviyorum.
Beastie Boys'un açılımının "Boys Entering Anarchistic States Towards Internal Excellence" (İçsel Mükemmellik Yolunda Anarşist Durumlara Giren Oğlanlar) olduğu doğru mu?
Evet, doğru.
O zaman bu açılımı biraz açalım mı? "Anarşist durumlar" ve "içsel mükemmelik"ten kastınız ne?
Bir ruh hali, bir zihniyet. Öyle enine boyuna düşünüp taşınıp kurduğumuz bir tamlama değildi, hoşumuza giden sözcükleri sıraladık art arda. Maksadımız güzel bir kısaltma yaratmaktı. *(gülüyor)*
"İçsel mükemmellik" Budizmden, Dalai Lama'dan izler taşıyor mu?
Ona istediğiniz gibi bakabilirsiniz, Budizmden veya başka bir inançtan ya da hiç de dinî olmayan bir yerden... İçsel mükemmellik bir hedef –gerçekleşmesi, varılması mümkün olmayan bir hedef. Ama o hedefe yönelmek, o yolculuk her bir adımında, bir önceki noktada olduğumuzdan daha iyi bir hale götürür insanı. Hep dendiği gibi, mühim olan yolun kendisi değil mi?
O nasıl bir yol?
Yapıcı olmak, kimseye zarar vermemek, olumlu duygulara yönelmek, başkalarının acılarına ortak olmak, o acılara deva bulmaya çalışmak. Bunlar herkesin bildiği şeyler. Bunları yapmak için de illâ Budist olmak gerekmiyor. Ama Budizm özellikle bu anlayışa odaklanıyor. Başka inançlarla da bu mantaliteye sahip olmak mümkün elbette.
"Anarşist durumlar"la bu "içsel mükemmellik" hedefi arasında nasıl bir ilişki var?
Dürüst olmak gerekirse, bugünün dünyasında anarşizmin bir çare olduğunu sanmıyorum. Bugün bulunduğumuz noktada, tarihin içinde bulunduğumuz evresinde anarşist bir politikada mânâ göremiyorum. Hükümetsiz bir toplumu düşünemiyorum. Eğitimi kim sağlayacak? Yolları kim yapacak? Bu sorulara anarşizm ikna edici cevaplar veremiyor.
Son seçimlerde oy kullandınız mı?
Kullandım tabii.
Kime verdiniz?
Bush'a vermedim. *(gülüyor)*
Ralph Nader'e mi verdiniz?
Bir önceki seçimlerde ona vermiştim, son sefer John Kerry'ye verdim. George Bush'un seçilmesini engellemek için başka çare yoktu. İşe yaramadı, ayrı. Amerikalıların Bush'u ikinci kez başkan yapmalarını hafsalam almıyor.
2004'te "Right Right Now Now" parçasında "I'm getting tired of the situation / The US attacking other nations" (Gına geldi bu durumdan / ABD'nin başka ülkelere saldırmasından) diyordunuz.
"Çılgınlık" demekten kendimi alamıyorum. ABD'nin dünyaya intizam vermeye kalkmaktan vazgeçmesi, Birleşmiş Milletler'le ortak hareket etmesi lâzım. Ama BM'nin de yapısal bir değişiklikten geçmesi gerekiyor. Bu işlerin böyle yürüyemeyeceği açık. Ama bize göre böyle, Bush yönetimi ise inadını sürdürmekte kararlı.
Immortal Technique, Mos Def ve Eminem'le bir araya gelerek 11 Eylül'ü konu alan "Bin Laden" adlı bir parça yaptı. Dinlediniz mi onu?
Hayır, dinlemedim, öyle bir şey olduğunu ilk defa duyuyorum.
Eminem'i nasıl buluyorsunuz?
İlginç buluyorum. Yaptığı şeylerin çoğunu seviyorum. İyi biri bence. Yaptığı, dediği her şeyi tasvip etmiyorum, ama bizim albümlerdeki kendi söylediğim her şeyi de tasvip etmiyorum. *(gülüyor)* Eminem'in temelde iyi kalpli olduğunu düşünüyorum, en azından öyle ummak istiyorum...
Bu arada, haberlerde hep Türkiye var, Türkiye'de neler oluyor?

Söyleşi: **Y.G.**

ğımsız plak şirketi Def Jam'in kurucu prodüktörlerinden Rick Rubin'le kontakt kurduktan sonra hızla gerçekleşti. Rubin, yeni bir keşif heyecanıyla onların üstüne atlamıştı. 1985'te üçlünün rap yaptığı ilk 45'lik "Rock Hard" yayınlandı. Aynı yıl Def Jam'in kuruluş yıllarını anlatan "Krush Groove" filminde bir başka parçaları yer aldı. Rubin'le yakaladıkları uyumu bozmadan, klasik funk tayfasının yanısıra Led Zeppelin, Black Sabbath, AC/DC, Clash gibi gruplardan da alınan sample'larla 13 parça daha üreterek ilk albümü tamamladılar. James Bond serisinin ünlü filmine nazire olarak "Licensed To Ill" (Hastalığa ruhsatlı) adını verdikleri albümün plak kapağında dağa çakılan bir Boeing 727 yolcu uçağı illüstrasyonu vardı. Uçağın ön kapağa gelen kuyruğunda Beastie Boys amblemi ve hayran kitlesinde efsaneler yaratan "3MTA3" numarası bulunuyordu. Aynaya tutulduğunda "eat me" (ye beni) diye okunan bu ibare, Beastie'lerin renkli kozmosuna giriş niteliği taşıyordu.
Argoyla edebiyat arasında linkler kurarak sözcük dağarcığı hayli geniş bir şiir yaratan, Komiser Kolombo'dan karate filmlerine ciddi bir yeraltı sineması kültürünü dolaşıma sokan, günlük hayatın içinden gelen konular arasında ustaca gezinen, kentsel yaşamın içerdiği bir yığın olayı, durumu,

ROLL TOP 10

Olmazsa olmazlar

1. Sabotage (1994)
2. Root Down (1995)
3. Fight For Your Right (To Party!) (1987)
4. Shadrach (1989)
5. Sure Shot (1994)
6. Intergalactic (1998)
7. Shake Your Rump (1989)
8. Triple Trouble (2004)
9. Hey Ladies (1989)
10. Ch-Check It Out (2005)

ARGOYLA EDEBİYAT ARASINDA LİNKLER KURAN, YERALTI SİNEMASI KÜLTÜRÜNÜ DOLAŞIMA SOKAN GAYET EĞLENCELİ BİR "POSTMODERN GEYİK" YAPIYORLARDI.

metaforu art arda sıralayarak dinleyiciyi hipnotize eden Beastie Boys, gayet eğlenceli bir "postmodern geyik" yapıyordu. Uzun ömürlü olmayan bir başka beyaz rap grubu 3rd Bass'teki bariz kabare etkisi, daha silik olarak Beastie'lerin sahnesinde de gözleniyordu. En azından belli bir teatral olma gayreti vardı, yer yer hardcore müziğe dönüşmüş bir vodvil yaptıkları söylenebilirdi. Ama bütün bu özelliklerin belirmesi için öteki albümlerin çıkması ve Rubin'den ayrılmaları gerekecekti.

Beastie'lerin çıfıt çarşısı

Popüler başarıdan sonra Rubin, biraz ileri giderek konserlerde grupla birlikte sahneye çıkmaya başladı. Madonna'nın "Like A Virgin" turnesinin alt grubu olarak verdikleri bir konserde grubun DJ'i gibi davranınca papaz oldular. Çünkü öteki elemanlar aynı fikirde değildi. Böylece Def Jam'le ilişkilerini kestiler. Rick Rubin "Beastie Boys'un onsuz hiçbir şey olduğunu" düşünse de, ayrılık yaradı. 1989'da belki de en güzel albümleri olan "Paul's Boutique" yayınlandı. Prodüksiyonu Dust Brothers ile birlikte yapmışlardı. Rap'çi Biz Markie'nin uzunca bir sample aldığı Gilbert O'Sullivan'a tazminat ödemeye mahkûm edilmesinden sonra, aynı şeyin başlarına gelmesini istemeyen Beastie'ler kendi sample'larını tanınmaz hâle getirdi. Bu da plağa başka bir derinlik kattı. Bu albümde Roland TR-808 davul makinası ve dijital teknolojinin öteki nimetlerinden yararlanmaya başlayan grup, hiphop'ta daha önce kullanılmamış yeni sample teknikleriyle çıkageldi. Yaratılan sound, iki yıl içinde rap'çilerin vazgeçilmez sample kaynağı oldu.
"Paul's Boutique"te yer alan "Shadrach" şarkısı, içerdiği zengin referanslarla hiphop'un alanını aşıp postmodern metin analizlerine konu oldu. Atonal müziğin babası Arnold Schöenberg, hiciv ustası Jonathan Swift, sözcük başına ücret aldığı için uzun makaleler yazan Charles Dickens, Mad dergisinin dişleri dökük komiği Alfred E. Neuman gibi alâkasız karakterler sökün etmişti. Jimi Hendrix, AC/DC ve Sugarhill Gang'den sample dizelere yer verilmişti.
Parçanın adı, Tevrat'ta geçen bir efsaneden geliyordu. Buna göre, Babil Kralı Nebukadnessar, altın bir anıt yaptırarak halktan kutsal müziği duyduğu zaman bunun önünde secde etmesini istedi. Musevi inancından olan Shadrach, Meshach ve Abednego puta tapmak günah olduğu için kralın çağrısını reddetti. Bunun üstüne kral, ateşte yakılarak idam edilmelerine karar verdi. Dualarıyla tanrıya sığınan üç genç, idam sırasında bir mucizeyle karşılaştı. Ateş vücutlarına ulaşmadan sönüyordu. Kral Nebukadnessar, sonunda bu tanrısal gücü kabul ederek halkıyla birlikte imana geldi.
Beastie Boys'un bu simgeyi, çoğunluğu siyahlardan oluşan hiphop âleminde Yahudi azınlığın da bulunduğunu vurgulamak için kullandığı söylendi. Ama gene de efsanenin içeriği, pek sürpriz sayılmayacak bir anti-semitizm ile yüzleşmek zorunda kaldıklarını düşündürüyordu. Aslında kendileri de öteki toplumsal grupları gücendirmek konusunda masum sayılmazdı. Bazı şarkı sözleri, erkek şovenizmi ve homofobi eleştirilerine maruz kaldı. Hatta ilk albümlerine "Don't Be A Faggot" (ibnelik yapma) adını koymaya kalkmış, dağıtım şirketinden veto alınca vazgeçmişlerdi. Bütün bu arızalar için sonradan özür dilediler.

Nathanial Hornblower'ın maceraları

Beastie Boys, onları post-punk teriminin karşılığı yapan "Check Your Head" (1992) albümünde, yedi yıl aradan sonra enstrümanlarını tekrar ellerine aldı. Gitar, bas, ve davul üçlüsünü break-be-

→59

at DJ'liği ve dijital sample teknikleriyle buluşturdular. Bu yönleriyle hiphop içinde apayrı bir yere sahipler. Onlar gibi rap sahnesine orkestrayla çıkan sadece iki grup var: The Roots ve The Fugees. Sound olarak "Paul's Boutique"ten çok farklı olan albüm listelerde parlak bir pozisyon yakalayamadı. Albümün olaylı 45'liği "Jimmy James", MCA'in Jimi Hendrix ustaya saygısının ifadesiydi. Ama Hendrix ailesi sample edilen üç şarkının yayın haklarını vermeyince, açılışa yeni bir versiyon hazırlamak durumunda kaldılar. Orijinal miks bir yıl sonra aile ikna edildiğinde çıkan 45'likte yer aldı. Öne çıkan parçalarından "Something's Got To Give" için B52 ağır bombardıman uçaklarının Vietnam cangıllarını bombalama görüntüleriyle kotarılmış, savaş karşıtı bir klip çekildi. Katıksız hümanizmdi. Öteki hit "Gratitude"un videosunda ise Pink Floyd'un Pompei konserinin parodisini yaptılar.

Video sanatı, Beastie'lerin bir başka özelliğiydi. Hemen her single'a bir video çektiler ve bunların çoğu bir şeylerin parodisini yapıyordu. MTV'de başlayan video-klip geleneğinin öncüleri arasında sayıldılar. MCA, ekibin gizli yeteneğiydi; Nathanial Hornblower adını verdiği yönetmen alter-egosuna bürünerek grubun video-kliplerini hazırlıyordu. "Shadrach"in videosunda resim sanatını sinematografik bir harekete kavuşturduktan sonra hem rüştünü ispat etti hem de dünya çapında takdir topladı. "Body Movin" komedisinde James Bond ve '60'ların casus filmlerinin atmosferini kurup bu ortama duayen hırsız Diabolik'i yerleştirdi. İtalyan çizgi-roman karakteri Diabolik, sadece zenginlerden ve gangsterlerden çalan ve mecbur kalmadıkça kan dökmeyen ilkeli bir hırsız olmasına rağmen, mecbur kaldığında genellikle masumları ve polisleri öldürdüğü için anti-kahraman kabul ediliyordu. Bir bilim-kurgu karikatürü olan "Intergalactic"te, Beastie'ler tarafından kontrol edilen dev robot Uzakdoğu mitolojilerindeki okyanus canavarı Kutulu'yla çarpıştı. "Dünyayı Kurtaran Adam" tarzı bir sanat yönetimi uygulanan videoda Kutulu'ya parlak kostümler giydirilmiş, elleri ıstakozdan yapılmıştı.

Beastie Boys videolarının şahikası hiç kuşkusuz Spike Jonze tarafından çekilen "Sabotage"dı. Beastie'lerin kılık değiştirerek birçok farklı rolü üstendiği bu videoda '70'lerin polisiye TV dizilerinin parodisini yaptılar. "Sabotage" 45'liğiyle tanıtılan "Ill Communication" (1994) albümü başlı başına bir fenomendi. Beastie Boys'un müzikal olgunluğunun zirvesini temsil ediyordu. Hakiki bir funk klasiğiydi. Albümden "Sabotage"a ilaveten çıkan "Sure Shot" ve "Root Down" hitleri de birer rap klasiği oldu. Bütün bu parçalar gene Spike Jonze tarafından videoya aktarıldı. Jonze ayrıca "Ricky's Theme" enstrümantaline de Beastie Boys'un 70 yaşında ihtiyarlar olarak siyah velet-lerle basketbol oynadığı bir video hazırladı. Dördüncü albüm "Ill Communication", grubu yeniden Billboard albüm listesinin zirvesine taşıdı. Bundan sonra bu "ill" (hasta) kelimesinin kerametine inanmaya başladılar, ama 11 Eylül'den sonra onun da tadı kaçtı.

2004'te Beastie Boys, Dünya Ticaret Merkezi'nin ikiz kulelerinin yıkılmasıyla büyük yara alan New York kentine karşı sorumluluğunu "To The 5 Boroughs" albümüyle yerine getirdi. Hornblower, albümün turnesinin finalinde, New York'un Madison Square Garden salonunda verilen konseri her yana dağılmış elli dijital el kamerasıyla filme aldı ve buna şipşak montaj yaparak "Awesome: I Fucking Shot That!" belgeselini hazırladı. En uzun süreli hiphop etkinliklerinden biri olan Beastie Boys, deneyselliği hiçbir zaman bir kenara bırakmadı. Pop müzikte büyük risk kabul edilen tarz değiştirmeler onların tabii hâliydi. Aynı albümün içinde trash-metal'den bossa nova'ya geçebiliyorlardı. Birçok enstrümantal parça yaptılar, yakında çıkacak son albümleri "The Mix-Up" da sözsüz olacak. Sadece enstrümantal parçaları dinleyen Beastie Boys fanlarının sayısı hiç de az değil. "Geriye kalan üçte iki" dedikleri, bütün bunların toplamı olsa gerek...

Erdir Zat

MCA İMPARATORLUĞA KARŞI
"Bekle Bir Saniye Şurada!.."

Beastie'ler gazetecilerin sorularına saçma sapan cevaplar vermek ve sahip oldukları VIP statüsünü ciddiye almamakla tanındı. Ama bazen, genellikle beklenmedik zamanlarda, inandıkları politik davaların aklı başında savunucusu olabildiler. "Özgür Tibet" hareketine de öncülük eden Adam Yauch'un (MCA) 1998 MTV Video Müzik Ödülü'nü aldıklarında yaptığı konuşma hafızaya kazınan örneklerden:

"Bu kadar büyük bir kalabalığın karşısında konuşmak nadir bulunan bir fırsat. Affınıza sığınarak, aklımdan geçenleri olduğu gibi söylemek istiyorum... Bence ABD'nin Ortadoğu'ya füze yağdırmayı seçmesi gerçek bir hataydı... Bence bu büyük hata... Ve bence, ABD'nin çatışmaları önlemenin barışçıl yollarını aramaya başlaması çok önemli bir husus. Çünkü bence... *(sunucu araya giriyor)* **bir saniye bekle... bekle... Bekle bir saniye şurada!..** *(sunucu çekiliyor)* **Çünkü Ortadoğu'daki bombalamaların teröristler tarafından bir misilleme olarak anlaşıldığını hissediyorum. Ve eğer misilleme olarak yaptıklarımızı düşünürsek, yakında Ortadoğu insanından gelen başka misillemelerle karşılaşacağız, özellikle teröristlerden. Şunu da belirtmeliyim, Ortadoğulların çoğu terörist değil... Ve bence... Amerika'nın kendi ırkçılığı üstüne oturup düşünmeye ihtiyacı var. ABD'nin Müslümanlara ve Araplara karşı ırkçılığı bitmeli. Ve ABD, yıllardan beri büyüyen sorunu çözmek için önce Ortadoğu insanına saygı göstermeye başlamalı... Aklımdan geçenleri söylememe izin verdiğiniz ve sabrınız için teşekkür ederim..."**

HEMEN HER SINGLE'A BİR VİDEO ÇEKTİLER, BUNLARIN ÇOĞU BİR ŞEYLERİN PARODİSİNİ YAPIYORDU. VİDEO-KLİP GELENEĞİNİN ÖNCÜLERİ ARASINDA SAYILDILAR.

JET REJİSÖR

Çetin İnanç

Cüneyt Arkın: Daha ne bekliyoruz?
Aytekin Akkaya: Ne istersen yapalım.
Cüneyt Arkın: Haksızlığa karşı savaş!

"Dünyayı Kurtaran Adam"dan

"Geleceği görmesini bilmişiz de, yaşadığımız günü görememişiz. İnsanın bazı olaylara aklı ermiyor; tabiat olayı gibi. Daha önce nasıl tutulan modalardan filmler çıkarttıysak 'Dünyayı Kurtaran Adam' da öyle çıktı. Yedi sekiz sene sonra birden absürd film, kült film, cart film, curt film diye millet konuşmaya başladı. O zamanlar tüm dünyayı 'Star Wars' modası kasıp kavurmaya başlamıştı. Japonu, Çinlisi, İtalyanı uzay işlerine girmiş, biz niye girmeyelim? Uzayda geçen bir kahramanlık öyküsü işte; uzay avantür..."

"Dünyayı Kurtaran Adam'ın yönetmeni" Çetin İnanç, on dokuz yılda çektiği yüz elliye yakın filmi anlatırken, çaktırmadan '60'ların başından '80'lerin ortalarına kadar Türk sinemasının –ve genel olarak hayatımızın– röntgenini çekiyor. "Jet rejisör", eğlenceli ve mütevazı üslûbuyla, bizleri "B sınıfı filmlerin" meşakkatli yollarında gezdiriyor. "Kült" addedilen bir yönetmenin kendi ağzından portresi...

Hazırlayan: Pınar Öğünç

ROLL Kitapları / Abdullah Sok. No: 9 Beyoğlu / İstanbul / Tel-Fax: 0212 251 87 67 expressroll@gmail.com

ansiklopedi

C→

COPITO DE NIEVE

Copito de Nieve (Kar Tanesi), insanoğlunun varlığından haberdar olduğu tek albino goril. Barselona hayvanat bahçesinin, dahası Barselona'nın simgelerinden biri olan, 1963 ya da 1964 yılında doğduğu tahmin edilen Copito, 24 Kasım 2003'te, 1996 yılından beri mustarip olduğu cilt kanseri nedeniyle, acısının katlanılmaz olduğuna kanaat getirilince ötenazi yoluyla hayata veda etti. Doğu Gorili türüne mensup Copito'nun bulunuşuyla ilgili rivayet muhtelif. Bir iddiaya göre, avcılar tarafından bulunur. Bir diğerine göre, kahve ve muz plantasyonlarına dadanan bir gorili silahla öldüren bir çiftçi, avının cansız bedeninine kenetlenmiş biçimde bulur Copito'yu... Cinsiyeti, erkek. Anavatanı, Ekvator

Ginesi. Anavatanındaki adı, Nfumu Ngui (yerli dilde Beyaz Goril).

Bizim beyaz goril henüz bebekken, o sıralar İspanya sömürgesi olan Ekvator Ginesi'nde, bölgenin faunası üzerine araştırma yapan, Barselona'daki Ikunde (Ekvator Ginesi) Zoolojik Araştırma Merkezi Yöneticisi Jordi Sabater i Pi'ye 15 bin peseta karşılığında satılır. Copito de Nieve (ya da Katalanca Floquet de Neu) adını alarak Sabater'le birlikte Barselona'nın yolunu tutar. National Geographic dergisine 1967 yılında kapak olup beynelmilel şöhret yakalayan Copito, bu şöhretin semeresini ne kadar yedi, tartışılır. Özel bir kutlama için belediyeye gidip belediye başkanının koltuğuna oturmuşluğu da olan Copito, Barselona'da geçen hayatını ne de olsa hayvanat bahçesindeki kafeste geçirdi.

Mavi gözleri, pembe derisi ve beyaz tüyleriyle daha önce rastlanmamış bir tür olan Copito'daki albinoluk, insanlarda görülenle aynı türde. Copito'nun altısı hayatta kalan 21 yavrusundan tekinde bile albinoluk olmadığı gibi, yavrular beyaz leke de taşımıyorlar. Bu arada, Barselona hayvanat bahçesi yönetimi, bir beyaz goril daha doğsun diye elinden geleni ardına koymuyor: Beyaz goril olasılığını yüzde 50 oranında artıracağı düşünülen "kendi yavrusuyla çiftleştirme" yöntemi de Copito'ya sökmüyor, Copito ensesti reddediyor...

163 cm ve 187 kg ağırlığındaki Copito öldüğünde arkasında ciddi bir hayran kitlesi bıraktı. Sürrealist Salvador Dali Copito'yu ziyaret edenler arasındaydı, kendisine kocaman bir pasta ve oyuncak dişi goril hediye etti. Bugün İspanya'da, Copito de Nieve adına zooloji dalındaki araştırmaları destekleyen bir burs veriliyor. Geçtiğimiz yıllarda Katalan pop grubu Catars, Copito için Katalanca ve İspanyolca bir şarkı besteledi. Madridli topluluk Animalario, "Copito de Neieve'nin Son Sözleri" adlı bir oyun sahneledi. Copito hayatını gerçek bir sevgi yumağı içinde geçirmiş olsa da, ölümünün ardından en çok konuşulan, şayet özgür bir hayat yaşamış olsa, daha mutlu olup olmayacağı.

62→

h→

HUJAR, PETER

Kendi Portresi, 1980

Siyah-beyaz portre fotoğraf sanatının önde gelen isimlerinden biri. Uzun yıllar New York'ta moda fotoğrafçısı olarak çalıştı, ama asıl yakın çevresinden çektiği fotoğraflarla tarihe maloldu. William S. Burroughs'dan Peggy Lee'e, Divine'dan Susan Sontag'a, entelijensiyanın, gay alemlerinin meşhur simaları oturarak, yayılmış pozisyonlarda objektifine konu oldu, en çok hayvanları ve çıplak erkekleri çekmeyi sevdi (Nan Goldin erkek bedenini en iyi onun çekebildiğini söylüyordu). Peter Hujar, 1987'de, 53 yaşında, AIDS hastalığından kaynaklanan sebeplerle öldü.

Sakallı Koket, 1973

Susan Sontag, 1975

n→

NATURE BOY

"Bir oğlan varmış diye duydum, garip büyüleyici bir çocuk. Çok uzak diyarlar gezmiş, denizler kat etmiş. Bakışları hüzünlü, biraz da utangaç. Ama hayli bilge imiş.

Derken bir gün, çıktı karşıma. Mucize kabilinden. Konuştuk şundan bundan. Kâh krallar, kâh ahmaklardan. Sonra dedi ki bana, biliyor musun hayatta en muazzam şey ne? Sevmek, ve sevilmektir karşılığında."

"Nature Boy", yani bir nevi Tabiatın Oğlu. Yazan da öyle birisi: Eden Ahbez. Asıl ismi Alexander Aberle olsa da, kendine seçtiği ismi böyle, daha doğrusu şöyle: eden ahbez. Çünkü bir ismin büyük harfle yazılması, ancak Tanrı ve Sonsuzluğa mahsus ona göre.

Eden Ahbez, elinde Lennon kapaklı bir dergiyle, 1981

Eden Ahbez, kendi ifadesine göre, Büyük Bunalım zamanında Brooklyn'de çocuk sayısının fazla, yiyeceğinse az olduğu bir evde dünyaya geliyor. Çocukların çoğu evlatlık veriliyor, o da Kansas'ta bir ailenin yanına gönderiliyor. Fakat pek uzun kalmıyor. Zaten hiçbir yerde uzun süre kalmayacaktır. Toplumun hazır kalıplarından hiçbirine uymadığını anlamıştır. Uzakdoğu kültürleri ve felsefeleriyle ilgili kitaplar okuyor ve Evrensel Tanrı kavramını kabul ediyor. Ondan sonra artık tüm dünya onun evidir. Yük vagonlarına atlayıp, arada tabana kuvvet memleketini defalarca boydan boya geziyor. Çevreleyen hayatın yankılarını içine alıyor. Bu yankılardan bir şiir yazıyor. Ve de bir şarkı. Mekân bellediği Kaliforniya parkları ve sokaklarında yaşarken 1948 yılında dostu ve kabiledaşı, kendisi gibi tamamen doğal bir hayat yaşayan (ve ileride ABD'deki yoga, organik gıda gibi alternatif yaşam biçimlerinin kurucusu olacak) Robert "Gypsy Boots" Bootzin'den ilham alarak yazıyor "Tabiatın Oğlu" şarkısını.

Eden Ahbez'in uzun sarı saçları ve sakalı var. O yıllarda erkeklerin saçları kulak hizasının altına inmemiş hiç. Yakasız bir gömlek ya da günümüzün tişörtü gibi bir şey giymek dahi garip kaçacakken, yerlere kadar bir elbisesi ve de ayağında sandaletleriyle peyda olduğunda insanlar ona çatlak muamelesi yapıyor. Şarkısını Nat King Cole söylesin istiyor, o pürüzsüz yumuşa-

"Guantanamolular", Xavier Cortada, 1996

Ahbez, eşi Anna ve oğlu Zoma'yla, 1961

cık sesiyle. Gidiyor onun çalıştığı Lincoln Sahnesinin kapısına, Cole'un menajerine veriyor şarkıyı, "bir baksın" diyor. Bazı klasik müzik uzmanları şarkının Antonin Dvorak'ın bir bestesine benzetiyorsa da, normal dinleyiciler hemen "Schwieg Mein Hertz" adlı Yidiş şarkısının kopyası olduğunu anlıyor, şarkının yayıncıları da tabii. Dava açmak isteseler de, sonuçta mahkeme dışında karşılıklı anlaşmaya varılıyor. Fakat Nat King Cole şarkıyı repertuarına katmaya fazla gönüllü olmuyor. (Çok sevdiğine dair tam tersi iddialar da var.) Programında birkaç kere söyledikten sonra, "bari kaydedelim" diyor. Plak şirketi yetkilileri de bir türlü şarkıyı ne yapacaklarını bilemiyorlar, üzerinden aylar geçtikten sonra şarkıyı canlı dinleyenlerin etkisiyle plak yapma kararı alınıyor, o da B yüzüne. Fakat daha radyoda çalınır çalınmaz telefonlar yağıyor ve hemen 1 numaraya yükseliyor. Masumane ve çocuksu üslûbuyla dillendirdiği "sevmek" sözcüğü dahi, sanki yeni bulunmuş gibi geliyor savaş sonrasının ruhu yaralı insanlarına. Şarkı zaman içinde Frank Sinatra, Sarah Vaughan, Grace Slick, Demis Roussos, Cher, Caetano Veloso, Nick Cave ve hatta ("Moulin Rouge" filminde) David Bowie gibi çok farklı isimler tarafından yorumlanacaktır. Bizde de Selma Güneri "Unut Sen Beni" adıyla şarkıyı yorumluyor, fakat bu 45'likte besteci hanesinde Demis Roussos ismi görünüyor!

Eden Ahbez, şarkının telif haklarından çok kazansa da, parayı almıyor ve sokaklarda yaşamaya devam ediyor. Kendisine yaptığı tahtadan flütü havaya kaldırıp rüzgâra tutuyor: İnsan tarafından ağaçtan oyularak yapılan flüt, şimdi artık rüzgâr tarafından çalınmaktadır! Zaten şarkının haklarıyla ilgili daha önce bir şey düşünülmediği için, uzun süre her yerde Eden Ahbez'i bulmaya çalışıyorlar. Fakat bu o kadar kolay bir iş değil. Zira adresi veya telefonu olmayan bir kişi var karşılarında. En nihayet, karısıyla birlikte Los Angeles sırtlarındaki HOLLYWOOD yazısının birinci L harfi altında kamp yapmış halde buluyorlar. Oğulları Zoma doğduktan sonra dahi sokaklarda, bahçelerde, yıldızların altında sebze, meyve ve fındık-fıstık yiyerek yaşamayı sürdüreceklerdir. İddiası, haftada üç dolara yaşamın sürdürülebileceğidir. Karısı Anna'yı hastalıktan, oğlu Zoma'yı bilinmeyen bir şekilde kaybediyor. Kocaman bir minibüste yaşıyor. İçinde bir yatak, bir-iki klavye, kendi yaptığı tahta flütler, kayıtlar ve şarkı sözleri, yiyecek ve kıyafetler. Birkaç kere içine giren oluyor, eşyaları çalınıyor, ama tabii bunu pek fazla kafaya takmıyor.

Bir iddiaya göre, ileriki yıllarda "sevip karşılığında sevilmek biraz fazla alışveriş kokuyor, sevgide karşılık olmaz ki" diye düşündüğünden şarkısının son kısmını değiştirmeye karar veriyor. 1960'ta Del-Fi Records patronu Bob Keane vasıtasıyla "Eden's Island" plağı kaydediliyor. Daha sonra yine buna benzer, şiirlerinin ve müziklerinin olduğu "Echoes From Nature Boy" albümünü yapıyor, fakat albüm ölümünden sonra yayınlanıyor. İlginçtir, bu tabiat çocuğu, bu "ilk hippie", bir otomobilin çarpması sonucu, 1995'te, 87 yaşında hayatını kaybediyor. "Gençken Tanrı'yı arayan bir oğlandı hayalini kurduğum. Şimdi artık yaşlandım ve bir oğlanı arayan bir Tanrı düşlüyorum..."

p→

PARKS, ROSA

1913'te Alabama'da doğan Rosa Louise McCauley Parks, Amerikan sivil haklar hareketinin bayrak isimlerinden biri oldu. 1 Aralık '55'te, yasalar gereği, kalkıp yerini beyaz bir adama vermesini isteyen otobüs şoförüne riayet etmemesi üzerine hapse atılıp yargılandı. Tarihin en büyük sivil itaatsizlik eylemlerinden Montgomery otobüs boykotunu ateşleyen, bu hareket oldu. Boykotun düzenleyicilerinden Martin Luther King bu sayede parladı ve sivil haklar hareketinin lideri ve sembol ismi olacağı sürece girdi...

Hayli genç bir yaşta, 1930'larda mücadeleye başlayan, bazen örgütlenmelerde tek kadın olan, Ku Klux Klan gibi örgütlerin boy hedefi haline de gelen Parks, boykotun ardından işsiz kaldı, uzun yıllar terzilik yaptı, davadan da hiç kopmadı. 1992'de otobiyografisini yayınladı. 1999'de kendi adını kullanarak şarkı yaptıkları için Outkast'e uzun yıllar sürecek bir dava açtı. Son dönemlerinde ödüllerle taltif edilen Parks, 2005'te hayata gözlerini yumdu.

S→

SMILEY

Bir zamanların en popüler takısı, rozeti, çıkartması, '80'lerin alâmet-i farikası. O vakitler Türkiye'de de büyük bir popülarite yakalayan Smiley, zamanın metalcilerinin tüylerini diken diken etmeye yetecek bir pop amblemiydi, hâlâ "pozitif titreşimler"in sembolü sayılır. Nasıl çıktığı belirsiz, kimi '60'ların başında Amerika'da bir sigorta şirketi için tasarlanmış olduğunu söylüyor. Franklin Loufrani, '70'lerin başında Londra'da bir gazetinin reklamı için Smiley'i uydurduğunu söylüyor. Ona inanmak gerekir herhalde, çünkü sembolün patentini alıp elbiselerle, aksesuarlarla, oyuncaklarla parayı kıran o. Smiley '70'lerde de yaygınlık kazandıysa da, asıl patlamasını '80'lerin ikinci yarısında, acid house'un heyheyli zamanlarında yaşadı, ecstasy haplarının üzerine resmi basıldıkça bu müzikal akımla adeta özdeşleşti. Halen özellikle internet sayfalarında farklı yüz ifadeleriyle karşımıza sık sık çıkan bu sarı sima, Nirvana'nın kullanımıyla, grunge'a da damgasını vurmuştu. Bugün cep telefonlarında, mail yazışmalarında da adeta yeni bir dilin, bir gramerin oluşmasında başlıca ilham kaynağı oldu:)

u→

UZAY YOLU'NDA SCOTTY VE UHURA

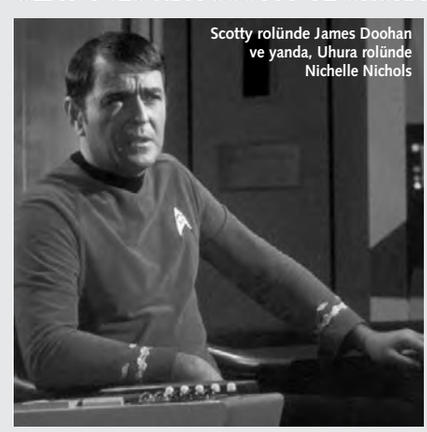

Scotty rolünde James Doohan ve yanda, Uhura rolünde Nichelle Nichols

"Mecburiyet" gazetesine uzandı. "Bak işte, gazete diye buna derim: Mecburiyet!" diye bana takıldı. "Milleti savunmada onun gibisi yoktur!"

"Savunulmaya da bayağı ihtiyacı var hani milletimizin, çünkü öyle bir millet yok!" diye yanıtladım.

"Hadi ya! Olmaz olur mu! Üstelik güzel bir millet!" diye ısrar ediyordu o, "hem de dünyanın en güzel milleti, aksini söyleyen de boynuzlu domuzun tekidir!" Ve aldı sazı, başladı beni azarlamaya. Sıkı durdum tabii.

- Hiç de öyle değil! Senin millet dediğin, açlıktan, vebadan ve soğuktan kaçarak, yedi düvelin sillesini yedikten sonra gelip kendini burada bulmuş, pirelenmiş, gözü çapaklı, götü donmuş, bana benzeyen bir çulsuzlar yığını. Denize dayandıkları için daha öteye gitmeleri de zaten olanaksızdı. Millet dediğin budur işte.

- Babalarımızın bizden aşağı kalır tarafları yoktu, arkalarından konuşma!..

- Haklısın, bak bu konuda haklısın işte! Kindar ve uysal, ırzına geçilmiş, soyulmuş, bağırsakları deşilmiş ve hâlâ gerzek, doğru, yoktu onların bizden aşağı kalır tarafları! Değişen bir şey yok! Ne efendilerimiz, ne de kanaatlerimiz, ya da hepsi o kadar geç değişiyor ki, iş işten geçmiş oluyor. Sadık doğduk biz, sadakatten de geberip gidiyoruz! Bedava asker, herkes için kahraman ve konuşan maymunlar, acı çeken sözcükler, Sefalet Tanrısı'nın gözdeleriyiz biz. Efendimiz odur bizim! Uslu durmazsak, sıkıverir... Buna da yaşamak mı diyorsun...

- Sen anarşistin tekisin!

- Taşı gediğine koydun, anarşistim ben! Bunun en harbi kanıtı da, bestelediğim sosyal içerikli, intikamcı dua: Altın Kanatlar! Adı bu! "Dakikaları ve paracıkları sayan bir Tanrı, umutsuz, tıpkı bir domuz gibi şehvetli ve suratsız bir Tanrı. Her fırsatta sırtüstü düşen, sürekli okşanmaya hazır, altın kanatlı bir domuz, odur işte, odur efendimiz. Öpüşelim haydi!"

- Bu beste hayatın gerçeklerinin karşısında tutunamaz. Ben kurulu düzenden yanayım, politikayı da sevmem. Nitekim, vatan benden uğruna kanımı dökmemi istediğinde, beni kanımın son damlasına kadar akıtmaya hazır bulacaktır.

İşte bana yanıtı bu oldu. Tam o sırada savaş da, biz farkına bile varamadan, bize yaklaşmaktaydı, benim kafamsa iyice karışmıştı.

- Doğru, haklısın aslında, diye kabulleniyorum, uzlaşmacı halimle, yine de bindik bir alâmete gidiyoruz kıyamete, gel de inkâr et! Üstelik de bizler pranga mahkûmları gibi çivisi çıkmış sıralarda oturup kürek çekiyoruz! Karşılığında ne alıyoruz peki? Hiç! Sadece kafamıza inen sopalar, sefillikler, palavralar, daha nice kazıklar. Biz aşağıdayız, sintinede, anamız ağlıyor! Yukarıdaki güvertedeyse efendiler, gölgede keyif çatıyorlar! Sonra şapkalarını kafalarına geçirip başlıyorlar bize sıkı bir zılgıt çekmeye: "Leş sürüsü, savaş çıktı!" diye böğürüyorlar. "2 no'lu Vatandaki pisliklerin gemisine saldıracağız, kafalarını uçuracağız! Haydi! Hep bir ağızdan! Önce hep beraber 'Yaşasın 1 no'lu Vatan!' diye avazınız çıktığı kadar bağırın bakalım, yer gök inlesin! Sesiniz ta uzaklardan duyulsun!"

- Tam da böyle oluyor gerçekten! diye onayladı beni.

Tam da o sırada oturduğumuz kafenin önünden bir alay geçivermesin mi, hem de en önde atına binmiş albayıyla birlikte, üstelik pek de sevimli ve bayağı da dinç görünüyordu albay! Coşkuyla fırlayıverdim. "Gidip bir bakayım" diye bağırıyorum, ardından da askere yazılmaya gidiyorum, hem de koşar adım.

- Sen amcığın tekisin! diye bağırıyor bana.

Soruna böyle yaklaşması beni biraz incitmedi değil, ama durduramadı. Uygun adıma geçmiştim artık. "Ölmek var, dönmek yok!" diyorum kendi kendime.

"Göreceğiz bakalım, avanak!" diye bağırma fırsatını bile bulabildim, albayın ve bando mızıkasının ardından alayla birlikte sokağın köşesini dönmeden önce. Her şey tam da böyle oldu işte.

Derken, epeyce bir süre yürüdük. Sokaklar geç geç bitmiyordu, hepsi de alkış kıyamet bize destek veren, çiçek atan sivillerle doluydu. Ne de çok vatansever varmış! Derken vatansever sayısı gitgide azaldı... Yağmur yağdı, yol boyunca alkışlar da gittikçe azaldı, azaldı, sonra da tamamen kesildi, tek bir tane bile kalmadı.

Biz bize mi kalmıştık yani? Sıra halinde? Müzik durdu. "Kısacası, eğlence bitti!" dedim kendi kendime, işlerin ne yöne kaydığını görünce. Çekip gidecektim. Ama iş işten geçmişti! Kapıları çaktırmadan biz sivillerin üstüne kapamışlardı. Fare gibi kapana kısılmıştık.

Louis-Ferdinand Céline,
"Gecenin Sonuna Yolculuk"tan roll'lama